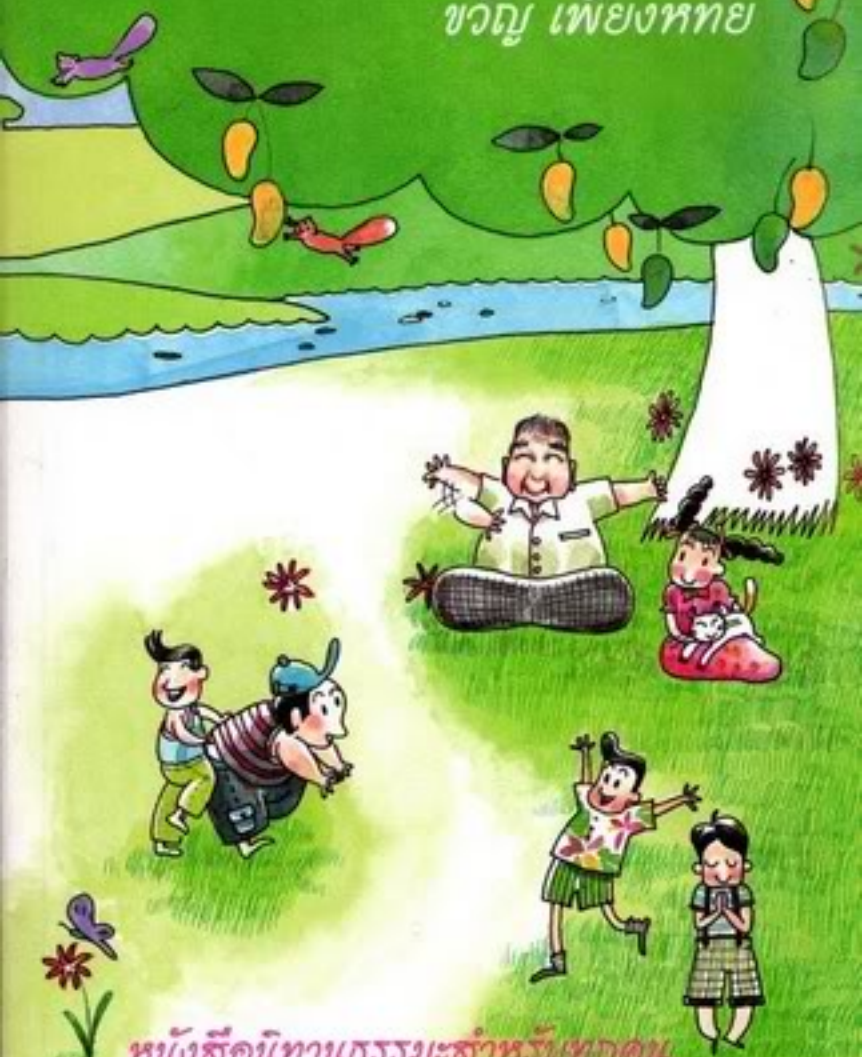

ธรรมะเอกเขนก

ขวัญ เพ็ญหทัย

หนังสือนิทานธรรมะสำหรับทุกคน

✧ ดุยกัณเริงชีวิต
ผ่านคตในนิทาน
ของหวานในยามพักผ่อน ✧

ธรรมะเอกเซนก

เรียงเรียงโดย : ขวัญ เพียงหยั

ภาพวาดโดย : อนุรักษ จันทรโพธิ์ศรี

ISBN : ๙๗๔-๙๓๓๙๒-๐-๗

พิมพ์ครั้งแรก : สิงหาคม ๒๕๕๘

จัดพิมพ์โดย : ห้องหนังสือ เรือนธรรม

๒๙๐/๑ ถนนพิชัย แขวงถนนนครไชยศรี

เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๔-๘๒๙๒

หนังสือนี้มีเจตนาเผยแพร่พุทธธรรมแก่ผู้เริ่มต้นสนใจธรรมะ

เพื่อความเข้าใจในศาสนาพุทธ

และยังความสุყเย็นให้เกิดขึ้นในจิตใจจากสพระธรรม

ท่านสามารถร่วมงานเผยแพร่นี้ได้

ด้วยการรับเป็นเจ้าภาพในราคาเล่มละ ๓๐ บาท (ค่าส่งฟรี)

เพื่อบริการให้ห้องสมุดโรงเรียน, วัด, ห้องสมุดสำนักงาน, หรือญาติมิตร

เพื่อส่งเสริมความสนใจในศาสนาเป็นเบื้องต้น

ท่านที่ประสงค์จะเป็นเจ้าภาพกรุณาโอนเงินดังนี้ :-

ชื่อบัญชี นายโก้ แซ่เอ็ง ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาราชวัด

เลขที่บัญชีออมทรัพย์ ๑๓๐-๒-๑๕๑๕๔-๕

แล้วส่งใบฝากเงิน พร้อมชื่อ-ที่อยู่-เบอร์โทรศัพท์ของท่านไปที่

ฝ่ายจัดการ : วิมลลักษณ์ อาศัยพานิชย์

โทร. ๐-๒๒๔๓-๑๒๗๙ ต่อ ๒๐๓ โทรสาร ๐-๒๖๖๙-๓๔๙๑

หากเป็นธนาณัติ กรุณาส่งจ่าย ปท.ดุสิต ในนาม นายโก้ แซ่เอ็ง

๒๙๐/๑ ถ.พิชัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

ขออนุโมนาบุญกุศลในการช่วยกันเผยแพร่ศาสนาของท่านในครั้งนี้

ขอให้ธรรมะคุ้มครองโดยทั่วกัน

เรียงเรื่องเล่า

๐๙	โกสียะ	๑๓๗	อุตตราอุบาสิกา
๑๔	อาพวกยักษ์	๑๔๔	พระนันทะ
๒๓	โหมยกะ	๑๔๙	ภิกษุชาวโกสัมพี
๓๐	พระโลสกะ	๑๕๙	นางจิณฺจมาณวิกา
๓๕	พระนางสามาวดี	๑๖๕	อาจารย์สัญญาชัย
๔๘	พันธุเสนาบดี	๑๗๓	พระติสสะ
๕๔	วิฑูฑากะ	๑๘๐	มัญญุกุณฑลี
๖๑	พระเทวทัต	๑๘๖	พาหิยะ
๗๒	พระอานนท์	๑๙๒	นายสุนนมาลาการ
๘๔	พระนางเวเทหิ	๑๙๖	พระเจ้าปเสนทิโกศล
๘๘	พระจักษุบาล	๒๐๗	พระมหาโมคคัลลานะ
๙๙	บัณฑิตสามเณร	๒๑๒	ยมกปาฏิหาริย์
๑๐๙	มารดาของพระกุมารกัสสป	๒๒๐	อนาถปิณฑิกเศรษฐี
๑๑๕	มหมานพ	๒๓๐	นางวิสาขา
๑๒๒	พระโกณฑธานเถระ	๒๕๗	บันทึกท้ายเล่ม
๑๒๘	พระจุพปันถก	๒๖๑	พระพุทธสุภาษิต

หนังสือ “ธรรมะเอกเขนก” นี้จัดทำขึ้นเพื่อ
น้อมบูชาพระคุณ
พระผู้มีพระภาคเจ้า อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
ด้วยความเคารพอันสูงยิ่ง

ขวัญ เพ็ญหทัย

ก่อนเล่าเรื่อง

‘ธรรมะเอกเขนก’ เป็นนิทานธรรมะที่เรียบเรียงมาเล่าให้คุณผู้อ่านฟัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการอ่านหนังสือธรรมะในเบื้องต้นแก่ผู้เริ่มสนใจธรรมะ เนื่องด้วยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ต่างก็ชอบฟังนิทานด้วยกันทั้งสิ้น สืบเนื่องจากเวลาที่ดิฉันอยู่ในชั้นเรียนธรรมะวันอาทิตย์ เวลาอาจารย์เล่านิทานที่ไร เห็นนักเรียนทั้งวัยหนุ่มสาว วัยชราทุกท่านรวมทั้งดิฉันเองด้วยก็นั่งเงยบ่งกันอย่างเพลิดเพลิน มีความสุข จึงอยากจะแบ่งความสุขนั้นมาสู่คุณผู้อ่านอีกทั้งเพื่อให้เป็นสื่อกลางในการที่พ่อแม่หรือปู่ย่าตายายจะอ่านให้ลูกหลานฟัง พระอาจารย์อ่านให้สามเณรน้อยฟัง หรือคุณครูใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียน เพื่อปลูกฝังอรรถรสแห่งธรรมะลงในใจของเด็ก ๆ บ้าง

และเพื่อแสดงให้คุณผู้อ่านที่เพิ่งเข้ามาสนใจหนังสือธรรมะ จะได้ทราบว่า การศึกษาธรรมะนั้น นอกจากจะอ่านจากหนังสือธรรมะอันมีหลักคำสอน หัวข้อธรรมแล้ว ก็ยังมีด้านวรรณคดี คือเรื่องเล่าต่างๆ ที่น่าสนใจและให้คติธรรมแก่ชีวิตอีกด้วย จะได้รู้สึกเพลิดเพลินในการศึกษาธรรมะขึ้น

ในหนังสือเล่มนี้ มี ๓๐ เรื่อง ซึ่งคัดมาเล่าเพียงเพื่อเป็นตัวอย่างความจริงเรื่องทั้งหมดในอรรถกถามีเป็นร้อยๆ เรื่องจึงหยิบยกมาเพียงหอมปากหอมคอ โดยการเขียนหนังสือเล่มนี้ ได้เรียบเรียงมาจากหนังสือของอาจารย์วสิน อินทสระ ดังนี้ ทางแห่งความดี เล่ม ๑, ๒, ๓ โอวาทปาติโมกข์ พระอานนท์พุทธอนุชา ชีวิตนี้มีอะไร พุทธชัยมงคลคาถา

ดิฉันขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วสิน อินทสระ มา ณ โอกาสนี้ที่ได้กรุณาตรวจสอบต้นฉบับและเขียนคำนำให้ นับเป็นความเมตตาส่งเสริมการทำงานของดิฉันเป็นอย่างยิ่ง

ดิฉันหวังว่าหนังสือ ‘ตัวอย่าง’ เล่มนี้จะส่งเสริมกำลังใจให้คุณผู้อ่านเริ่มหาหนังสือ ‘ตัวจริง’ มาอ่านเพิ่มเติมต่อไปนะคะ

ด้วยความปรารถนาดี

ขวัญ เพียงหยั

คำอนุโมทนา

ขวัญ เพ็ญหทัย ได้เขียนหนังสืออันโดนใจคนอ่านไว้มากหลายเล่ม เช่น ธรรมะรอบกองไฟ ซ้อปปี้งบุญ เป็นต้น เรื่องธรรมะเอกเจเนก นี่ก็คงเป็นเช่นเดียวกัน เธอได้ร้อยเรียงจากหนังสือของข้าพเจ้าหลายเล่ม เช่น ทางแห่งความดี เป็นต้น ตามที่เธอได้บอกไว้แล้วใน ‘ก่อนเล่าเรื่อง’

เรื่องส่วนมากดึงมาจาก อรรถกถาธรรมบท ส่วนน้อยที่ดึงมาจาก อรรถกถาชาดก ‘ธรรมบท’ เป็นคัมภีร์หนึ่งในพระไตรปิฎกเล่ม ๒๕ เป็นพระพุทธานุศาสนิตล้วนๆ ในพระไตรปิฎกเล่ม ๒๕ นี้ มีหลายคัมภีร์ เช่น อุทาน อิติวุตตกะ เป็นต้น แต่ที่โดดเด่นมากๆ ก็คือ คัมภีร์ธรรมบทอยู่ในขุททกนิกาย (กลุ่มย่อย เล็กๆ น้อยๆ)

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๑๐๐๐ โดยประมาณ พระพุทธโสมหาราชชาวอินเดีย แต่มาทำงานในลังกา ได้แต่งอรรถกถา (คำอธิบายพระไตรปิฎก) เป็นอันมาก รวมทั้งอรรถกถาธรรมบทด้วย ธรรมบทและอรรถกถานี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ กล่าวเฉพาะในประเทศไทย คณะสงฆ์ได้จัดให้เป็นหลักสูตรเรียนของเปรียญธรรมหลายระดับชั้น ได้แพร่หลายอยู่ในวงวัดเป็นเวลาหลายศตวรรษ

ต่อมาประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๔ ข้าพเจ้าได้นำอรรถกถาธรรมบทมาเรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาร่วมสมัย อรรถกถาธรรมบทในชื่อใหม่ว่า ‘ทางแห่งความดี’ จึงได้แพร่ออกไปทั้งในวัดและทั้งสู่ประชาชนในวงกว้าง

ส่วนอรรถกถาชาดกนั้น ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงไว้ในหนังสือ
ต่างๆ หลายเล่ม เช่น เพื่อเยาวชน พุทธชัยมงคลคาถา จริยาบถ
และความหลัง เป็นต้น

เกี่ยวกับชาดกนี้ ตัวชาดกจริงๆ อยู่ในพระไตรปิฎกเล่ม ๒๗
และ ๒๘ เป็นคำฉันท์ภาษาบาลีไม่มีเรื่องเล่าประกอบ ที่มีเรื่องเล่า
มากมายนั้นเป็นอรรถกถาชาดกผลงานของพระอรรถกถาจารย์ทั้ง
หลาย มีพระพุทธโฆสะจารย์ เป็นต้น

บัดนี้ ขวัญ เพียงหยั ได้้นำเอาเรื่องราวต่างๆ ดังกล่าวมา
ร้อยเรียงใหม่ โดยให้มีบทสนทนาแต่เนื้อหาสาระยังคงเดิม เป็นการ
จูงใจคนรุ่นใหม่และยังใหม่ต่อคำสอนทางศาสนาให้เข้าหาศาสนาได้
ง่ายขึ้น ตามแนวที่เธอเคยทำมาแล้วในเรื่อง ธรรมะรอบกองไฟ และ
ข้อปึงบุญ มองอีกแง่หนึ่งเหมือนเป็นการทาสรีรกายเนื้อไม้ ยังทำให้
ไม่ดูงามขึ้นด้วย

พิจารณาโดยตลอดแล้วดูเหมือนว่า ขวัญ เพียงหยั ต้องการ
ให้คนเชื่อกรรมและผลของกรรม โดยผ่านทางหนังสือเล่มนี้ ซึ่งความ
เชื่อเรื่องกรรมนี้ ถ้ามีอย่างแน่นแฟ้นแล้ว ก็จะทำให้คนวางมือจาก
กรรมชั่ว มาประกอบกรรมดี สังคมของเราจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น
อย่างแน่นอน

ข้าพเจ้าขออนุโมทนาต่อกุศลกรรมของ ขวัญ เพียงหยั ขอ
ให้เธอและท่านผู้อ่านทั้งหลายพึงประสบผลดีและมีความสุขตลอดกาล
ทุกเมื่อ

ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

วสิน อินทสระ

๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘

บุคคลเกิดมาแล้ว ควรทำกุศลให้มาก
เหมือนช่างดอกไม้ ทำพวงดอกไม้ได้มาก
จากกองดอกไม้อันมาก ฉะนั้น

พุทธวจนะ

โกสียะ

อ้อยอิงกับจ๊กจั่น หอบผลไม้มาเตรียมจัดอาหารถวาย
พระ พอกลับถึงบ้านพบรถเงินขายขนมเบี้องจอดอยู่ริมทาง จึง
แวะซื้อมาถูงหนึ่งก่อนเข้าบ้าน ขณะนั่งพักผ่อนที่ระเบียง อ้อย-
อิงนั่งจัดผลไม้ผ่านใส่จาน จ๊กจั่นเอกเขนกินขนมเบี้องอย่าง
เอร็ดอร่อย อ้อยอิงบอกว่า เหมือนโกสียะเลย จ๊กจั่นจึงให้อ้อย-
อิงเล่าเรื่องโกสียะให้ฟัง

“โกสียะเป็นเศรษฐีอยู่ใกล้ๆ กรุงราชคฤห์ แกมีเงิน
๘๐๐ ล้าน สมัยนั้นเขาเรียก ๘๐ โกฏิ แต่ยอดจะตั้งหนี้ดเลย
น้ำหยดเดียวก็ไม่เคยให้ใคร เงินทองกองเต็มบ้าน ไม่มีใครได้
ใช้ได้สอยกันล่ะ ไม่ว่าลูกว่าเมียอดใช้หมด”

“อย่างนี้เรียกว่ามีเงินเหมือนไม่มี” จ๊กจั่นว่า

“วันหนึ่ง โกสียะไปเฝ้าพระราชา พอเดินกลับบ้านเห็น
คนจนๆ แถวถนนเขากินขนมเบี้องก็เลยอยากกินมั่ง”

“ทำไมต้องคนจนกิน” จ๊กจั่นสะเทือน อ้อยอิงหัวเราะ

“เขาแปลว่ามันเป็นขนมถูกๆ ที่ใครๆ ก็มีปัญญากินได้
เป็นเรื่องปกติที่จะกินขนมเบี้อง แต่อึดาเศรษฐีคนนี้มีปัญหา
เพราะอยากกินแต่ไม่กล้าบอกเมียทำให้กิน กลัวคนอื่นรู้ว่าทำ

ขนมจะมาขอกินด้วย มันเปลือง สู้ดเอาเองดีกว่าก็เจ็บใจ
แต่ความอยากกินมันไม่หมดไปด้วย นอนคิดถึงขนมเบี๊อง”

“ขนมเบี๊องเฮียขนมเบี๊อง อยากกินจัง” จักจั่นร้อง
ตะโกน

“เสรษฐีพอมไปเลย ชุบชืดเป็นลม นอนชมฝันถึงขนม
เบี๊อง เมียมาถามว่าเป็นอะไร เขาก็ไม่บอก เมียถามว่า พระ
ราชากริ้วเอาหรือ เขาก็ว่าไม่ ลูกหลานทำให้ไม่พอใจหรือ เข
ก็ส่ายหน้า อยากอะไรหรือ...”

“ไอ้โฮ โดนใจเป๊ะ” จักจั่นหัวเราะ

“เออ โดนใจ แต่แกล้งโดนกระเป๋า เลยเฉยชะ เมีย
ก็อ้อนวอนอ้อนวอน เลยบอกไปว่า อยากกินขนมเบี๊อง”

“ก็เท่านั้นแหละ” จักจั่นรำคาญ กินขนมเบี๊องที่เดียว
๒ ชิ้น

“เมื่อกี้ทงายหลังเลย เพราะขำกลิ้ง เป็นเสรษฐีมีเงิน
๘๐๐ ล้าน ไม่สบายเพราะอยากกินขนมเบี๊องที่ใครๆ ก็กินได้
เมียถามว่า เท่านั้นเองหรือ แกดอบว่าก็เท่านั้น เมียว่าเอาละ
จะทำให้กินกันทั้งหมู่บ้านเลย”

“ว่าแล้วมัยละ เดาถูกเป๊ะ ว่าเมียต้องว่ายังงี้” จักจั่น
พุดแทนโกลีเยะ อ้อยอิ่งพยักหน้า

“ใช่ โกลีเยะเคยก่อนว่า ไร่สาระ ใครทำงานหาเงินเอง
ก็ทำกินเองสิ ทำไมต้องไปเลี้ยงด้วย

เมียบอกว่า จันทากินในชอยแล้วกัน แกด่อนว่ารู้แล้ว
นะ ว่าหล่อนนะรวย เมียก็บอก เอ้า จันทากินกันในบ้าน แกว่า
เออ รู้แล้วนะว่าหล่อนนะใจคอกว้างขวาง เมียว่าจันทากินกัน
พ่อแม่ลูก เฮีย ลูกไม่ต้องกินหรอก เอ้า จันทากินกันสองคนดา
ยายแล้วกันนะ

ตั้งหนีดมองหน้าแล้วถามเมียว่า เธอกินขนมเบี๊องเป็น

ด้วยหรือ เมื่อกี้จ่ากลิ้งไปอีก แล้วสรุปให้ว่า เอาละ ทำให้คุณ
กินคนเดียวละกัน”

“แหม ที่นี้ถูกใจโจละซี” จักจั่นเห็นขนมเบื้องเข้าปาก

“เศรษฐีตั้งหนี้ถามวิธีการว่าจะทำยังไง เมียวว่าทำใน
ครัว เขาว่าไม่ด้ายยย.....ทำในครัวเดียวใครเห็นก็มาขอกินซี”

“ແห่งละ” จักจั่นกัดขนมเบื้องคำใหญ่จนแก้มพอง

“โกสียะบอกให้เอาข้าวสารหักๆ เอาเนยใส น้ำผึ้ง น้ำ
อ้อยอย่างละนิดหน่อย แล้ววนเตาขึ้นไปทำชั้น ๗ โนน ฉันทะ
นั่งกินคนเดียว ก็เลยทำอย่างนั้น เวลาเมียนของขึ้นไป ตั้ง
หนี้ได้ปีดประตูใส่กลอนไปทุกๆ ชั้น จนถึงชั้น ๗ เลย แล้ว
เมียวเริ่มลงมือทอดขนมเบื้อง”

“เฮ้อ ได้กินซักที” จักจั่นกัดขนมเบื้องคำโตอีกคำ

“ตอนเช้าตรู่ พระพุทธเจ้าแผ่ขยายพระญาณออกไป
ตรวจดูเวไนยสัตว์ หมายถึงคนที่พอจะเรียนรู้ธรรมสั่งสอนได้
พระพุทธเจ้าเห็นผิวเมื่อยคู้ว่าจะได้เป็นโสดาบัน ตรัสเรียกพระ
มหาโมคคัลลณะมาแล้วทรงให้ไปชักจูงโกสียะมา พระองค์กับ
ภิกษุทั้งหลายจะคอยเสวยขนมเบื้องอยู่ที่วัดเชตวัน

พระมหาโมคคัลลณะ เหาะไปยืนลอยอยู่ที่นอก
หน้าต่างของเศรษฐี โกสียะหันมาเห็นเข้า ตึกกะใจ บ่นออกมา
ว่าอุตสาห์ขึ้นมาทอดขนมชั้น ๗ เนี่ย ก็เพราะจะหนีคนยังเงี้ยะ
แหละ โอ๊ย เสร็จแล้วก็พุดออกไปว่า สมณะ ท่านจะอยู่ทำไม
นอกหน้าต่าง ต่อให้เดินจงกรมด้วย ก็จะได้อะไร พระเถระ
เดินจงกรมไปมาในอากาศ โกสียะตะโกนอีก ต่อให้นั่งสมาธิบน
อากาศก็จะได้อะไร พระเถระนั่งสมาธิ

โกสิยะตะโกนอีก   ต่อให้บังหวนควันก็จะไม่ได้อะไร
พระเถระบังหวนควัน”

“แปลว่าอะไร” จักจั่นถาม อ้อยอิ่งหัวเราะ

“ตามพจนานุกรมแปลว่า ทำให้ควันหวนตลบขึ้น แต่
เศรษฐกิจไม่กล้าพูดว่าต่อให้ไฟไหม้ก็ไม่ได้อะไร เพราะกลัวไฟไหม้
ปราสาทของตัวไปเลย”

“เสียหลายแสน” จักจั่นคำนวณ

“เศรษฐกิจว่าสมณะนี้ไม่ได้อะไรคงไม่ไปแหง เราควร
จะให้อะไรชักหน่อยหนึ่ง เลียบอกเมียว่าให้ขนมขึ้นเล็กๆ ไป
สักชิ้นซิ เมียก็หยอดแบ่งขนมลงในกระทะนิตเดียว แต่ขนม
กลับเป็นชิ้นใหญ่ พองโตเต็มถาดเลย”

จักจั่นหัวเราะชอบใจ

“โกสิยะสงสัยว่าเมียจะใส่แป้งมากไป เลยไปดักเอง
ดักปลายทัพพีนิตเดียว แต่ขนมขึ้นโตกว่าของเมียทำอีก เลย
เปื้อแล้ว ไม่เอาแล้ว ช่างมันเถอะ บอกเมียว่าหยิบขนมให้ไป
สักชิ้นก็แล้วกัน เมียก็หยิบขนม

ปรากฏว่าขนมในกระเช้าทุกแผ่นติดกันหมดเลย สอง
คนช่วยกันชักเย่อจะแยกขนมจนเหงื่อท่วมตัวเลยก็ไม่ออก”

“ชักน่าสงสารแล้ว” จักจั่นว่า

“เลียบอกไม่ยากแล้ว ไม่หิวแล้ว ให้สมณะไป เมียก็
ฉวยทั้งกระเช้าไปถวาย พระมหาโมคคัลลานะแสดงธรรมให้ฟัง
พรรณนาถึงคุณพระรัตนตรัยและอานิสงส์ของการทำทาน ทำให้
สองคนแจ่มแจ้ง”

“เหมือนได้เห็นดวงจันทร์ในท้องฟ้า” จักจั่นต่อให้

“สองคนเลื่อมใส นิมนต์ให้ฉันอาหาร พระมหาโมคคัล-
ลานะบอกให้รู้ว่าพระพุทธเจ้าคอยอยู่ที่วัดเชตวันแน่ เศรษฐีว่า
ไอ้โฮ ทางตั้งไกล จะไปทันหรือ พระท่านบอกว่าเป็นหน้าที่

ของอาตมาเอง แล้วพาสองคนผัวเมียไปด้วยฤทธิ์ เหมือนว่า
สองคนลงจากปราสาทแล้วก็ถึงวัดเลย”

“ดีจัง อยากรู้เป็นยังงั้นมั้ง” จักจั่นตาลอย

“ยาก ต้องปฏิบัติธรรมไปถึงขั้นสูงมากๆ ถึงจะ
ทำได้ อย่างจักจั่นนอนกินขนมเบื้องไปก่อน” จักจั่นลงนอนกิน
ขนมเบื้อง

“ขนมเบื้องกระเช้าเดียวเลี้ยงพระ ๕๐๐ รูป แล้วยัง
ไม่หมด เลี้ยงคนที่มาวัดจนอึดกันทั่วหน้าแล้ว ก็ยังไม่หมด
พระพุทธเจ้ารับสั่งให้ไปทิ้งขนมที่เหลือใกล้ซุ้มประตูวัดเชตะวัน
ตรงนั้นต่อมาเลยเรียกว่า เจื่อมขนมเบื้อง

พระพุทธเจ้าแสดงธรรมให้สองคนผัวเมียฟังจนได้
บรรลุปะเป็นโสดาบัน หลังจากนั้นเศรษฐีเริ่มทำบุญบริจาคทาน
บำเพ็ญสาธารณกุศล ทำให้เงินทองที่มีอยู่เป็นประโยชน์ขึ้นมา
ไม่นานจนอยู่ในคุ่มเฉยๆ”

“เออ แล้วเขาฝากมาให้จักจั่นมั้งหรือเปล่าละ อ้อยอิ่ง”
จักจั่นรีบสงสัย

อาพวกยักษ์

แก่นแก้วเป็นเด็กชายตัวอ้วนปึก หน้ากลม แก้มย้วย เพื่อนๆ เรียกเขาว่ายักษ์เล็ก เขาเป็นคนขี้เล่น จึงทำท่าเหมือนยักษ์ไล่แก้งเพื่อนตามสมญาที่เพื่อนตั้งให้

วันหนึ่ง คุณครูสม (อ่านว่า สะมะ แปลว่าผู้มีความสุข อันเกิดจากความสงบ) ซึ่งเป็นนักเล่านิทาน นั่งพักอยู่ใต้ต้นไม้ร่มรื่น พวกเด็กๆ รุมล้อมเข้ามาจะฟังนิทาน เมื่อคุณครูสมถามว่า วันนี้จะฟังเรื่องอะไรดี มะระก็ยกมือขึ้น และถามว่า

“คุณครูครับ ยักษ์มีจริงมั๊ยครับ”

คุณครูสมบอกว่า “มีจริงซีครับ ในชาดกก็มีเรื่องยักษ์หลายเรื่อง”

เด็กๆ จึงขอให้คุณครูเล่าเรื่องยักษ์ให้ฟัง

“ยักษ์คนนั้นะ เขาชื่ออาพวกยักษ์ อาศัยอยู่โคนต้นไทร เขาได้รับพรจากท้าวเวสวัณเป็นหัวหน้ายักษ์นะ ได้รับพรว่า ถ้าใครเข้ามาในร่มเงาต้นไม้โคนต้นนี้เวลาเที่ยง อนุญาตให้จับกินได้”

“กินหมดเลย” แก่นแก้วลุกขึ้นยืน เอามือตบพุง พวกเด็กๆ หัวเราะกัน แล้วฟังคุณครูต่อ

“ก็มีพระราชชื่อ อาพวกะ”

“ชื่อเหมือนกันเลย” เด็กๆ ร้อง คุณครูยิ้มพยักหน้า

“ใช่ ชื่อคนมาจากชื่อเมืองไง เขาเป็นพระราชของ

เมืองอาพวี เลยชื่ออาพวะ พระราชาออกไปล่าเนื้อในป่ากับลูกน้อง แล้วบอกกันว่า ถ้าเนื้อนี้ไปทางคนไหนนะ คนนั้นจะต้องมีโทษ แต่เนื้อก็หนีไปทางพระราชานั้นแหละ

พระราชาเลยต้องไปตามจับเนื้อมา พอจับได้แล้วก็นั่งพักที่โคนต้นไม้ ตอนเที่ยงพอดีเปะ”

“อ้าว ก็โดนยักษ์กินสิ” แก่นแก้วกระโดดเหวอะๆ

“ใช่ พอยักษ์จะจับกิน พระราชาก็ขอร้องว่า อย่ากินเลย ถ้าปล่อยพระองค์ไป จะส่งคนใส่ถาดมาให้ยักษ์กินทุกวันเลย ยักษ์ก็เลยปล่อยไป

พระราชากลับไป แล้วไปเล่าให้ผู้รักษาพระนครฟัง ให้เขาจัดคนไปให้ยักษ์กิน เขาถามว่า มีกำหนดเวลาหรือเปล่าว่า จะส่งไปให้กินนานเท่าไร พระราชาบอกว่าไม่ได้กำหนด เขาทูลว่าไม่ได้กำหนดเป็นเรื่องยาก เพราะคนเราจะทำได้แค่ตามกำหนดเท่านั้น นักเรียนว่ายากมั๊ยครับ”

“ผมว่ายาก” มะระร้อง “ยักษ์กินทุกวัน เดี่ยวคนก็หมดหรอก”

“หมด ก็กลับมากินพระราชา” น้ำตาลสด เด็กหญิงผมเปียน่ารักพูดอย่างตื้นเต้น คุณครูสมหัวเราะเอ็นดูเด็กๆ

“แล้วเขาทำยังไงครับคุณครู” แก่นแก้วอยากรู้

“ตอนแรกเขาไปเอนักโทษมา ส่งไปให้ยักษ์กินทีละคนจนหมดคุกเลย พวกชาวบ้านรำลึกกันว่า พระราชาจับโจรได้ เอาไปให้ยักษ์กิน ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ค่อยมีใครเป็นโจรเลย

พระราชาออกอุบาย เอาสิ่งของของพระองค์ไปทิ้งไว้ที่ถนน ถ้าใครมาหยิบก็เป็นโจร จับเลยโซ่มัยแล้วมีคนมาหยิบมัย”

“ม่ายมัย” เด็กๆ ตอบเป็นเสียงเดียวกัน

“ใช่แล้ว พวกอำมาตย์ปรึกษากันว่า จะเอาคนแก่ในเมืองให้ยักษ์กิน แต่พระราชาบอกว่า คนแก่มีญาติเยอะ เดี่ยว

โดนประท้วง ไม่เอาหрок พวกนั้นก็เสนอให้เอาเด็กทารก พระ
ราชาตกลง”

“ทารกขนาดไหนครับ” มะระกลัว“ผมพันทารกอะยัง”

“โอ้ย เขาไม่จับแก็ไปกินหрок แกมันขม” แก่นแก้ว
ว่า มะระอึ้งแน่น คุณครูสมหัวเราะอีก

“เราพาเด็ก ๆ หนีก็ได้” น้ำตาลสดผู้ฉลาดเฉลียวไม่กลัว

“ใช่ คนในเมืองเลยพาเด็กทารกไปไว้เมืองอื่น ที่ยังอยู่
ก็ถูกจับไป เป็นอย่างนี้อยู่ ๑๒ ปี

วันหนึ่ง หาเด็กที่หนีไม่ได้ เหลือแต่อาพววกุมาร
โอรสของพระราชาท่านั้น พวกอำมาตย์ทูลพระราชา พระราชา
บอกว่าเรารักลูกเรา คนอื่นเขารักลูกเขาเหมือนกัน เมื่อให้ลูก
คนอื่นได้ ก็ต้องให้ลูกของตัวเองได้ ความรักลูกนั้นไม่เท่ากับรัก
ตัวเอง จงให้ลูกเรากับยักษ์ไปเถอะ”

“พ่อใจร้าย” น้ำตาลสดค้อนสะบัดหน้าจนทางเปียแฉ้ว

“วันนั้น พระพุทธเจ้าของเราตรวจดูสุตว์โลกทรงเห็น
ว่าวันนี้อาพววกัยจะไ้บรรลุนเป็นโสดาบัน ส่วนราชกุมารต่อไป
ในอนาคตจะไ้เป็นอนาคามี โสดาบันคืออะไร ลูก มีใครตอบ
ไ้มั้ยครับ”

ไบไม้ผู้นั่งเจียบมานาน พังอยู่ด้วยความระทึก ก็ยกมือ
ขึ้น “ทราบค่ะ”

คุณครูสมถามไบไม้ ผู้สวมแว่นแล้วตั้งแต่เดือนก่อน
ด้วยความที่เป็นผู้คงแก่เรียน

“แปลว่า ไ้บรรลุนธรรมขั้นที่ ๑ ค่ะ”

“ใครบอกไบไม้จ๊ะ” คุณครูสมถาม

“คุณพ่อค่ะ คุณพ่อบอกว่า คนที่เขาบวชเรียนสูง ๆ เขา
ไ้บรรลุนธรรม แต่ต้องมี ๔ ขั้น ถึงจะสำเร็จค่ะ ๔ ขั้นก็มี
โสดาบันขั้นที่ ๑ ขั้นที่ ๒ สกทาคามี ขั้นที่ ๓ อนาคามี

ชั้นที่ ๔ อรหันต์”

“ไอ้โฮ ท่องเก่งจัง” มะระชม “ยังงี้มะระจำไม่ได้หรอก”

“นายเคยจำอะไรได้มั่งล่ะ” น้ำตาลสดแหงใจ

“ไม่เอา พูดกันดีๆ” คุณครูสมเดือน “ไปไม้เก่งมาก จำที่คุณพ่อบอกได้”

“คุณครูเล่าต่อซีคะ” น้ำตาลสดอยากฟัง

“เฮ้ย พระพุทธรเจ้าจะไปโปรดยักษ์ ก็เลยไปที่บ้านของยักษ์ แต่ตอนนั้นยักษ์ไม่อยู่ ไปประชุมที่ป่าหิมวันต์”

“เหมือนพ่อผมเลย ประชุมยัน” แก่นแก้วบนอุบอิบ

“พระพุทธรเจ้าไปยืนอยู่หน้าบ้านยักษ์ คนเฝ้าบ้านออกมาบอกว่ายักษ์ไม่อยู่ พระพุทธรเจ้าบอกว่าจะเข้าไปคอย เขาบอกว่า เขาจะต้องไปบอกยักษ์ก่อน เพราะยักษ์คงไม่ชอบใจ ถ้ามีใครมาที่พักของเขา คนเฝ้านี้ชื่อคัทรกะ เขาเหาะไปหายักษ์

พระพุทธรเจ้าเข้าไปในที่อยู่ของยักษ์ ทรงเปล่งพระรัศมีสีทอง พอพวกผู้หฤญของยักษ์ได้เห็นรัศมีสีทองก็มานั่งล้อมพระพุทธรเจ้า พระองค์ทรงแสดงธรรมให้ผู้หฤญพวกนั้นด้วย

ในตอนนั้นมียักษ์อีก ๒ คน ชื่อสาตาศิริ กับเหมวตานี้เป็นยักษ์ดี คิดจะไปถวายบังคมพระพุทธรเจ้า แล้วค่อยไปประชุมที่ป่าหิมวันต์

พอเหาะมาถึงที่อยู่ของอาพวกยักษ์ มีพระพุทธรเจ้าประทับอยู่ พวกยักษ์ก็เหาะผ่านไม่ได้ เพราะถ้าพระพุทธรเจ้าประทับที่ใด ท้องฟ้าข้างบนตรงนั้น ใครจะมาเหาะไปเหาะมาไม่ได้นะ”

“ตกปึกลงมา” มะระร้อง

“ยักษ์ ๒ คนก็ดูว่ามีอะไรเกิดขึ้น พอเห็นพระพุทธเจ้าก็รีบลงมา...”

“ถวายเป็นภิกษุพะยะค่ะ” แค้นแก้วยกสองมือขึ้นเหนือหัว

“แล้วพวกยักษ์ก็ไปป่าหิมวันต์ ไปบอกข่าวดีกับอาพวักษ์ แต่อาพวักษ์ไม่รู้จักพระพุทธเจ้า ก็โกรธที่พระพุทธเจ้ามาอยู่ที่ของตัว”

“พระพุทธเจ้าคงจะตายไม่รู้จักได้ไง” ไปไม้บ่น คุณครูสมยังคงเล่าต่อไป

“ยักษ์ไม่พอใจ ก็เลยทดลองแสดงฤทธิ์ เพื่อจะลองดีกับพระพุทธเจ้า เช่น บันดาลให้เกิดลมบ้าหมู ที่พัดแรงขนาดถอนต้นไม้ได้...”

แค้นแก้วลุกขึ้นทำท่าบันดาลประกอบ “ฮึก...”

“แต่ลมไม่อาจทำให้ชายจีวรของพระพุทธเจ้าไหวได้ เพราะพระพุทธเจ้าอธิษฐานไว้ ยักษ์ก็ทำให้แผ่นดินตกลงมา...”

แค้นแก้วทำท่ายกหิน

“แต่แผ่นดินก็ได้กลายเป็นดอกไม้นุชาพระพุทธเจ้า ยักษ์บันดาลให้ความมืดแผ่เข้ามา แต่พอมาถึงพระพุทธเจ้า ความมืดก็หายไป ยักษ์เข้าไปหาพระพุทธเจ้าพร้อมกับพวกผี แต่เข้าใกล้พระพุทธเจ้าไม่ได้ ยักษ์คิดว่า เราปล่อยภูษาวุธดีกว่า ภูษาคืออะไร ไปไม้”

“ผ้าค่ะ” ไปไม้ตอบรวดเร็ว

“ใช่ ผ้าที่เป็นอาวุธ เป็นอาวุธสำคัญของยักษ์ พอปล่อยออกไป อาวุธนั้นก็ส่งเสียงนำกลั่นในอากาศ...”

“จึกกกก.....” เสียงของแค้นแก้วดังลั่น ทำท่ากำลังภายใน แต่ดูเหมือนโหม้ดแดง

“แล้วผ้าก็ตกลงมาเหมือนผ้าเช็ดเท้า” คุณครูสมเล่าต่อ

แก่นแก้วระทวยลงไปเรื่อย ๆ แลวนอนแผ่ลงกับสนามหญ้า

“ยักษ์คิดว่า เอ๊ ทำไมผ้าภูษาฎนี้ถึงทำร้ายพระพุทธเจ้าไม่ได้ สงสัยพระพุทธเจ้าจะเป็นคนมีเมตตามาก เราต้องยั่วให้พระพุทธเจ้าโกรธเสียก่อน จึงจะทำร้ายพระพุทธเจ้าได้ ยักษ์บอกพระพุทธเจ้าว่า ให้ออกไปจากบัลลังก์ของตน เพื่อให้พระพุทธเจ้าโกรธ พระพุทธเจ้าคิดว่า ยักษ์เป็นคนหยาบคาย ต้องเอาชนะด้วยความอ่อนโยน จึงเสด็จลงจากบัลลังก์

ยักษ์คิดว่า เอ๊ ว่าง่ายดีแฮะ บอกคำเดียวก็ลงมาแล้ว เดี่ยวลองใหม่ ก็บอกอีก ให้พระพุทธเจ้าเข้ามานั่งบัลลังก์ พระพุทธเจ้าก็เข้ามา ทำอย่างนี้อยู่ ๓ วัน พระพุทธเจ้ายอมตาม เพื่อให้ยักษ์มีใจอ่อนโยนจะได้ฟังธรรมได้ เหมือนพ่อแม่ที่ตามใจลูกก่อน เพื่อให้ลูกทำตามทีพ่อแม่ต้องการทีหลัง”

“พ่อแม่ก็ทำอย่างนี้” ใบไม้พุดเบา ๆ

“ยักษ์ก็คิดว่า จะแกล้งพระพุทธเจ้าอย่างนี้ไปทั้งคืน ก็สั่งให้ออกไปแล้วเข้ามาอีก แต่พระพุทธเจ้าไม่ทำตามแล้ว บอกยักษ์จะทำอะไรก็ทำเถอะ ยักษ์ก็เลยจะแกล้งพระพุทธเจ้าด้วยการถามปัญหา ยักษ์ถามว่า

อะไรเป็นทรัพย์ที่ประเสริฐของคนในโลกนี้ อะไรที่บุคคลประพฤติดีแล้ว จะนำความสุขมาให้ อะไรเป็นรสเลิศกว่ารสทั้งหลาย ชีวิตอย่างไรจึงได้ชื่อว่าเป็นชีวิตที่ประเสริฐที่สุด นักเรียนตอบคำถามยักษ์ได้มั๊ยครับ”

คุณครูสมถาม ทุกคนส่ายหัวดิก แก่นแก้วตอบว่า

“ผมไม่ใช่พระพุทธเจ้า”

คุณครูสมหัวเราะ “พระพุทธเจ้าตอบอย่างนี้นะ

ศรัทธาเป็นทรัพย์ที่ประเสริฐของคนในโลกนี้

ธรรมที่คนประพฤติดีแล้ว จะนำความสุขมาให้

ความสัตย์เป็นรสเลิศกว่ารสทั้งหลาย

ชีวิตของคนที่อยู่ด้วยปัญญา เป็นชีวิตที่ประเสริฐที่สุด

ยักษ์ถามต่อไปอีก ๔ คำถามว่า บุคคลจะข้ามโอฆะได้
ยังไฉ่ ข้ามอรรณพได้ยังไฉ่ ล่วงทุกข์ได้ยังไฉ่ และบริสุทธิ์ได้ยังไฉ่

คำว่า โอฆะ ปกติแปลว่าห้วงน้ำ แต่ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงน้ำธรรมชาติแต่หมายถึงกิเลส พระพุทธเจ้าตรัสว่า บุคคลข้าม
โอฆะได้ด้วยศรัทธา คือคนที่มีศรัทธาย่อมจะเชื่อกรรมและผล
ของกรรม ตั้งใจทำดีไม่ทำชั่ว เชื่อในคำสอนของพระพุทธเจ้า
ทำตามที่ท่านสอน แล้วก็จะชนะกิเลสได้

ส่วนคำว่า อรรณพ คือห้วงน้ำที่ใหญ่กว่าโอฆะ คือ
สังสารวัฏ คนที่ไม่ประมาทจึงจะข้ามไปได้ ถ้าคนไหนประมาท
ชอบทำบาป ก็จะไปข้ามห้วงน้ำนี้ไปไม่พ้น ได้แต่วนเวียนอยู่ ต้อง
เป็นคนที่ไม่หมั่นทำความเพียร ปฏิบัติธรรมด้วยความตั้งใจ ก็จะไป
ข้ามห้วงน้ำคือสังสารวัฏอันนี้ได้”

“สังสารวัฏคืออะไรคะคุณครู” น้ำตาลสดถาม

“สังสารวัฏ คือ การเวียนว่ายตายเกิดของคนเราที่มีอยู่
เรื่อย ๆ ไม่มีวันจบสิ้น มีแต่พระอรหันต์เท่านั้น ที่ไม่ต้องมาเกิด
ใหม่ ออกไปจากสังสารวัฏได้”

“แล้วอีก ๒ คำถามล่ะคะ คุณครู” ใบไม้เตือน

“อ้อ ยักษ์ถามว่า จะล่องทุกข์ได้ยังไฉ่ พระพุทธเจ้า
ตรัสว่า ต้องมีความเพียร คือความพยายามจึงจะพ้นทุกข์ได้

และถามว่าคนเราจะบริสุทธิ์ได้ยังไฉ่ ตอบว่าต้องมี
ปัญญาจึงจะบริสุทธิ์ได้

ยักษ์ถามต่อว่า บุคคลทำยังไฉ่ถึงจะได้ปัญญา ทำยังไฉ่
ถึงจะได้เงินทอง ทำยังไฉ่ถึงจะได้ชื่อเสียง ทำยังไฉ่ถึงจะผูก

มิตรไว้ได้ ทำยังไงเวลาตายไปแล้วจะไม่โศกเศร้า

พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่าคนที่เชื่อธรรมของพระอรหันต์ ฟังอย่างดี ตั้งใจไม่ประมาท ย่อมได้ปัญญา

คนจะหาเงินทองได้ต้องขยัน

คนจะได้ชื่อเสียงต้องมีสัจจะ คือพูดจริง รักษาคำพูด จะผูกมิตรกับใครๆ ต้องเป็นผู้ให้ นักเรียน ถ้ามีคนที่ไม่เคยให้ใครเลย ขี้เหนียวมากๆ เพื่อนจะอยากคบมั๊ย”

เด็กๆ หัวเราะสายหน้าทุกคน

“อีกข้อคือ คนที่มีธรรมะสำหรับผู้ครองเรือน ๔ ประการ คือ ๑ สัจจะ ๒ ทมะคือฝึกตนเอง ๓ ขันติ คือความอดทน และ ๔ จาคะ คือการบริจาค ถ้าใครทำได้แบบนี้ ตอนอยู่ก็มีความสุข ตายไปแล้วก็ไม่เศร้าโศก หมายถึงได้ไปเกิดที่ดี

คำตอบคำถามนี้อาจจะยากสำหรับนักเรียน แต่ให้ฟังเอาไว้ก่อนนะ อีกหน่อยโตขึ้นจะเข้าใจมากกว่านี้

แต่ยักษ์ฟังพระพุทธเจ้าแล้วก็เข้าใจ เลยได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

ตอนนั้นเป็นเวลาเช้า ทหารนำพระโอรสคือ อาพวกกุมารมามอบให้ยักษ์ ยักษ์ไม่กินแล้วเพราะเป็นโสดาบันไปแล้ว

พระพุทธเจ้าทรงรับอาพวกกุมาร แล้วทรงให้พรให้อายุยืน ให้มีความสุขปราศจากโรค มีชีวิตอยู่เพื่อประโยชน์แก่โลก ขอให้กุมารเคารพพระรัตนตรัยตลอดชีวิต แล้วพระพุทธเจ้าก็คืนพระกุมารให้ทหารไป

พระกุมารโตขึ้นมีพระนามว่า อตถกอาพวก ได้มีโอกาสฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าแล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระอนาคามี เป็นไง จบแล้ว”

“ก็สนุกดีค่ะ” น้ำตาลสดพูด

“ผมชอบตอนรบกัน” แก่นแก้วว่าแล้วทำท่าไอ้มดแดง

“เออละ นักเรียน เห็นมั้ยว่ายั ก ษ์ก็กลับตัวเป็นยั ก ษ์ดี
ได้ แต่เราทุกคนเป็นคนดีอยู่แล้ว ก็ต้องรักษาความเป็นคนดี
ของเราตลอดไปนะครับ”

“นี่คนดีหรือคะ” น้ำตาลสดว่าพลางชี้ไปทางแก่นแก้ว
“หนูว่าเขาบ๊องๆ”

โหมสกะ

แสนดีกับปั้นเหน่ง นั่งกินข้าวกันที่ร้านอาหารริมน้ำสายลมยามเย็นโชมมาพาให้สบายหายเหนื่อย ปั้นเหน่งมองไปบนสะพาน เห็นผู้ชายหลายคนหย่อนเบ็ดตกปลาลงในแม่น้ำ แล้วก็นั่งเฝ้า ดูๆ ก็เหมือนเป็นกิจกรรมที่น่าเพลิดเพลินในยามเย็น ปั้นเหน่งพยักพยิดให้แสนดีดู แสนดีบอกว่า

“ทำบาปนะ เคยมีคนหนึ่งเขาบอกว่าตอนเด็กๆ เคยชอบตกปลาบ่อย พอโตขึ้นนะ ไม่ว่าทำอะไร จะคอยมาโดนปากตัวเองเจ็บอยู่เรื่อย อย่างมอเตอร์ไซค์ล้ม ตัวเองก็คนตัวใหญ่ กลิ้งโคร๋ไป แต่ตรงอื่นไม่เป็นไร มีแต่ปากไปครูดกับถนนจนเป็นแผล แล้วเรื่องปากเจ็บคอเจ็บอะไรนี่ เป็นบ่อยจนเป็นเรื่องปกติไปเลย”

“คนตกปลาเนี่ย จะมองว่าอดทนก็ได้เนาะ คอยจ้ง หรือเรียกว่ามีความพยายาม”

แสนดีหัวเราะ “ความพยายามมี ๒ อย่าง พยายามทางที่ดีกับพยายามทางที่ชั่ว ถ้าเป็นทางชั่วท่านก็สอนให้ระวังว่าให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว อย่างในนิทานเรื่องโหมสกะที่พยายามจนตัวตายเลย”

ปั้นเหน่ง ฟังแล้วก็อยากรู้เรื่องของโหมสกะ แสนดีจึงสาธยายให้ฟัง

“ก่อนจะเป็นโนมสกะ เขาเคยเกิดเป็นคนจนชื่อโกตุหลิก พาลูกเมียหนีความลำบากมาจากอัลลกับปะไปโกสัมพี ตอนอุ้มลูกมาก็เหนื่อย เวลาแม่อุ้มก็อุ้มยังกับประคองดอกไม้ เวลาพ่ออุ้มก็อุ้มอย่างเสียไม่ได้ ในที่สุด พ่อเลยทิ้งลูกไว้หลังพุ่มไม้ พอเมียมาถามว่าลูกไปไหน บอกว่าทิ้งไว้หลังพุ่มไม้ จึงกลับไปรับลูก ตอนที่อุ้มลูกไปอีกทีหนึ่งนั่นแหละ ลูกก็ตาย”

ป็นแห่งหัวเราะ “เวลาอยู่ในชาดกนี้ บทจะตาย ตายง่ายจัง”

“สองคนเดินทางมาถึงบ้านคนเลี้ยงวัว เขากำลังเลี้ยงพระปัจเจกพุทธเจ้าอยู่ เขาสงสาร เลยให้ข้าวกิน โกตุหลิกกินใหญ่เลย กินไปก็เห็นหมาตัวเมียมันนอนอยู่ได้เตียง เจ้าของเขาให้กินข้าวปายาส แกคิดว่า หมามีบุญ กินข้าวดีกว่าเราอีก เราย้อดข้าวมาตั้ง ๗ วัน แต่หมามีกินทุกวัน คินนั้นแกกินมากเกินไป เลยอาหารไม่ย่อย ตายไปเลย”

“ว่าแล้ว” ป็นแห่งหัวเราะ “ตายกันง่าย” แสนดีหัวเราะด้วย

“เออ ไซ้ ที่นี้เมียเลยขออยู่กับคนเลี้ยงวัว ช่วยงานเขา เพราะถือว่าเขามีบุญคุณอุปการะและยังได้ช่วยทำบุญกับพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วย

ฝ่ายโกตุหลิกพอตายไป เลยไปเกิดเป็นลูกแม่หมาตัวนั้นแหละ เวลาพระปัจเจกพุทธเจ้ามาก็ให้อาหารมันทุกครั้ง มันรักท่านมากเลย วันไหนคนเลี้ยงวัวไม่วาง มันจะไปรับพระแทน ไปถึงก็เห่า ๓ ครั้ง หรือเวลาไปตรงไหนกลัวว่าจะมีสัตว์ร้าย มันก็เห่าได้

วันหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าบอกคนเลี้ยงวัวว่า จีวรของท่านเก่าแล้ว ท่านจะไปทำจีวรที่ภูเขาคันธมาทน์ เพราะมี

พระปัจเจกพุทธเจ้ามากด้วยกัน ช่วยกันทำ

เจ้าลูกหมาน้อยก็อาลัยรักมากพอท่านเดินจากไป.....”
 ปั่นเหงื่อต่อให้ว่า “ก็ตายเลย” แสนดีจำ พยักหน้า

“เออ ไซ้ ไปเกิดเป็นเทพบุตรชื่อ โมสกะ มีเสียงดัง
 มาก จากการที่ไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วยความรัก แต่เป็น
 เทวดาอยู่ได้ไม่นาน เพราะหลงในความเพลิดเพลินทั้งหลาย
 จนไม่ได้กินอาหาร ตายแล้วมาเกิดในโลกมนุษย์ เป็นลูกของ
 หญิงโสเกณี กรุงโกสัมพี นี่แหละมาเป็นโมสกะ แล้วก็ถูกทิ้ง
 หลายครั้ง

ครั้งที่ ๑ แม่ทิ้งเองเลย เพราะตัวเองเคยทิ้งลูกไป พอ
 ถูกทิ้ง พวกนกก็มาล้อมไว้ ไม่มีอันตรายเข้าใกล้ เพราะบุญ
 คຸ້ມครองเอาไว้ มีคนผ่านมาเห็นเข้า ก็เอาไปเลี้ยงเป็นลูก”

“แหม ยังอุตส่าห์มีบุญคຸ້ມอีกนะเนี่ย” ปั่นเหงื่อ

“มีมหาเศรษฐีใหญ่ในเมืองโกสัมพีนั่นแหละ ไปเฝ้า
 พระราชา แล้วเดินสวนทางกับราชปุโรหิต จึงตกทวยปราศรัย
 กัน แล้วถามว่า วันนี้มีอะไรแปลกๆ ในบ้านเมืองเราบ้าง
 อาจารย์

ปุโรหิตตอบว่า ไม่มีอะไรมาก แล้วเงยดูท้องฟ้า บอก
 ว่า จะมีคนมีบุญมาเกิด แล้วต่อไปจะได้เป็นเศรษฐีใหญ่ของ
 เมืองนี้

พอดีเมียของเศรษฐีท้องแก่ รีบให้คนไปดูว่าเมียตัวเอง
 คลอดลูกหรือยัง ปรากฏว่ายังไม่คลอด เลยให้หญิงคนใช้ไป
 ถามดูว่า วันนี้มีเด็กเกิดที่ไหนบ้าง ก็พบว่าเป็นโมสกะ เลยให้

ซื้อมาด้วยราคาแพง”

“ซื้อไปเลี้ยงเหรอ ดินะ” บั่นเหม่งถาม แสนดีสายหน้า

“แกซื้อมาไว้ก่อน กะว่าถ้าเมียออกลูกเป็นผู้หญิงก็จะให้ลูกสาวแต่งงานด้วย แต่ถ้าออกมาเป็นผู้ชายก็จะฆ่าโหมสกะชะ”

“อ้าว” บั่นเหม่งร้อง “โหลงั่นล่ะ เลี้ยงไว้พอโตแล้วรวย ก็เป็นลูกตัวรวยอยู่ดี”

“เขาไม่คิดอย่างนั้น เขาคิดผิด เขาคิดร้าย ถ้าเขาคิดดี ๆ ก็จะไม่เกิดเสียหาย”

บั่นเหม่งบอกว่า “ท่านถึงสอน ว่าจะให้เราคอยคิดดีอยู่เสมอ หลวงพ่อปัญญาสอนว่า คิดดี ทำดี พูดดี ไปสู่สถานที่ดี ๆ”

“ทีนี้ต่อมาไม่กี่วัน เมียเศรษฐีคลอดลูกมาเป็นผู้ชาย เศรษฐีก็คิดร้ายกับโหมสกะเลย พยายามฆ่ากันเขียว

ครั้งที่ ๑ ให้เอาไปไว้ที่ปากคอกวัว ถ้าตอนเช้าวัวออกมาต้องเหยียบเด็กตายแน่ แล้วให้กาสิหญิงรับใช้ไปดูว่าตายหรือเปล่า ปกติวันนายฝูงมันจะให้ลูกน้องออกก่อน ตัวเองออกทีหลัง แต่วันนั้น วัวนายฝูงมันรีบออกมาก่อนเลย มายืนคร่อมเด็กเอาไว้ วัวตัวอื่นก็ออกไปสองข้าง เจ้าของวัวมาเห็นเข้าก็เก็บไปเลี้ยง

กาสิมารายงาน เศรษฐีให้ไปซื้อกลับมาอีก แล้วเอาไปไว้หน้าเมือง จะให้พวกกองเกวียนที่เขาออกประตูเมืองกันตอนเช้าๆ นะทับตาย วัวที่ลากเกวียนเล่มแรก มันก็มายืนคร่อมไว้ อีกนะ นายกองเกวียนไปดู เห็นเด็กนอนอยู่ เลยเอาไปเลี้ยงอีก

กาสิไปตามซื้อกลับมาอีก คราวนี้เอาไปไว้ในป่าช้าฝังศพให้หมาหรือผีมาทำร้ายเด็ก แต่มีแม่แพะมายืนคร่อมให้กินนม คนเลี้ยงแพะมาเห็นเข้า เก็บเอาไปเลี้ยง”

“กาสิก็ไปซื้อมาอีก” คราวนี้บั่นเหม่งต่อให้แทนได้ เพราะรู้แถว

“ใช่ คราวนี้เอาไปทิ้งเหวที่เขาไว้ทิ้งพวกโจร บังเอิญมี
ต้นไม้ขึ้นหนา ร่องรับไว้อย่างกับเบาะ ช่างสานไม้ไผ่มาตัดไผ่
กับลูกชาย ได้ยินเสียงเด็กร้อง เลยไปดู แล้วเอาไปเลี้ยง”

“เฮ้อ พยายามดีจริงๆ เนอะ นี่ถ้าเลี้ยงไว้เองก็หมด
เรื่อง” ปันเหง่รำคาญ

“อยู่กันมาจนโต คราวนี้เศรษฐีจะส่งเด็กไปให้ช่างหม้อ
คนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนกัน เขามีเตาเผาอิฐ เขียนจดหมายไป
บอกเพื่อนว่า มีลูกทรพีคนหนึ่ง ไปถึงเมื่อไรให้สับแล้วเอาเข้า
เตาเผาเลยนะ แล้วให้โหมสกะใส่ชายพกไป

โหมสกะเดินไป เจอลูกเศรษฐีกำลังเล่นอยู่กับเพื่อนๆ
เล่นแพ้เพื่อนด้วย เห็นพี่ชายมาก็เลยบอกให้พี่เล่นหน่อย อายาก
ชนะเพื่อน บอกจะไปธุระของพ่อให้แทน”

“อ้าว ขวละซี” ปันเหง่ร้อง

“เออ ใช่ ก็ตายแทนไปเลยละ โหมสกะกลับมาบ้านคอน
เย็น เศรษฐีงใหญ่ ถามว่าไม่ได้ไปเหรอ ก็เล่าให้ฟังว่าน้องไป
แทน คลั่งเลย รีบวิ่งไปบ้านเพื่อน แต่ก็สายเสียแล้ว”

“นี่แหละ ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว” ปันเหง่
กลุ่มใจ

“ยังนะ ยังไม่เจ็ด ยังไม่เลิกความพยายาม เศรษฐีก็
เขียนจดหมายถึงผู้จัดการผลประโยชน์ของตัวที่อยู่ชนบท บอก
ว่าได้รับจดหมายนี้แล้ว ให้มาคนถือจดหมายแล้วฝังในหลุมส้วม”

“โอโฮ ใจร้ายจัง” ปันเหง่คราง

“ระหว่างทางเศรษฐีให้ไปพักบ้านลูกน้องคนหนึ่งก่อน
ที่บ้านนี้มีลูกสาวคนหนึ่ง ซึ่งพอได้ยินชื่อโหมสกะ ก็เกิดความรัก

ทันที เพราะเธอไม่ใช่ใครอื่น คือเมียของโกศุหลิกนั่นเอง”

“อ้อเธอ แหม อุดสำหตามมา” ปั่นเหง่งแซวอีก

“แต่คนนี่ฉลาดนะ อ่านหนังสือออกด้วย พอโสมกะหลับก็แอบอ่านจดหมาย แล้วก็ว่า โอ้ย ทำไมผู้ชายคนนี้โง่งนัก ถึงจดหมายฆ่าตัวเองมาแล้วยังไม่รู้ตัวเลย”

“โง่แต่ก็น่ารักกก.....” ปั่นเหง่งลากเสียงยาว

แสนดีหัวเราะ

“ใช่ แล้วก็เลยปลอมจดหมาย เขียนใหม่ว่า ไปถึงเมื่อไหร่ให้จัดการแต่งงานกับตัวเธอเองเลย วันรุ่งขึ้น โสมกะเดินทางต่อไปหาผู้จัดการผลประโยชน์ของเศรษฐี พอเขาอ่านจดหมายแล้วก็จัดการแต่งงานให้เลย แล้วส่งข่าวไปบอกเศรษฐี”

“เศรษฐีเป็นลมเลย” ปั่นเหง่งต่อให้ แสนดีส่ายหน้า

“ไม่หอรอก ป่วยหนักเลยละ เรียกให้โสมกะกลับบ้าน แต่เมียไม่ยอมให้กลับ รอจนเศรษฐีป่วยเกือบจะตายนั้นแหละ ถึงได้ไปเยี่ยมเวลาเยี่ยม โสมกะยื่นปลายเตียง เมียไปยื่นหัวเตียง เศรษฐียังเกลียดโสมกะอยู่ จะพูดว่า ไม่ให้สมบัติ แต่ตะกุกตะกักกว่าให้ ลูกสะใภ้ก็เอาหมอนทับหน้าอกแล้วคลุกหน้าลงไปร้องไห้ใหญ่ ทำเป็นเศร้าโศก เศรษฐีเลยตายเลย โสมกะก็ได้สมบัติทั้งหมด”

“ได้กลายเป็นเศรษฐีใหญ่ตามคำทำนาย” ปั่นเหง่งต่อให้อีก แล้วร้องว่า “โธ่เอ๊ย อยู่กันไปได้ๆ อยู่ด้วยกัน วันหนึ่งพอเศรษฐีแก่ตายตามปกติ โสมกะก็ได้เป็นเศรษฐีอยู่แล้ว สมบัติจะไปไหนเสีย เสียเวลามาทำบาปทำกรรมตั้งมากมายอะไรอย่างนี้ ไม่น่าเลย”

แสนดีว่า “มันอยู่ที่ใจคนเราไง ใจคิดไม่ดี พาให้ชีวิตแย่ไปเลย คนเราควรจะมีเมตตาต่อกันมากกว่านะ ไม่ควรจะมาคิดทำร้ายกันเลย ตอนทำก็ไม่มีความสุข ทำแล้วก็ยังสะสม

บาปไว้อีก เรื่องความคิดนี้ต้องระวัง ท่านสอนให้ควบคุมความ
คิดให้ได้อยู่เสมอ คิดแต่กุศล ไม่คิดอกุศล”

ป็นแห่งทวนคำหลวงพ่อบัญญาอีกครั้ง

“คิดดี พูดดี ทำดี ไปสู่สถานที่ดีๆ”

พระโลสกะ

วันนี้ ดั่งต่างไปเรียนธรรมะกับโจสว้าง อาจารย์สอนเรื่องมลทิน ๙ คือสิ่งที่ทำให้ใจเศร้าหมอง ๙ ประการ ได้แก่ ความโกรธ การลบหลู่คุณท่าน ริษยา ความตระหนี่ มายาเจ้าเล่ห์ การโอ้อวด การพูดปด การคิดชั่ว การเห็นผิด

เรียนเสร็จแล้วก็มานั่งคุยกัน ดั่งต่างบอกว่า “บางที่เพลอริษยาไปเหมือนกัน”

“บางที่เห็นคนไปทำบุญ เออ เราไม่ได้ไป” ดั่งต่างว่า พलगหัวเราะหะๆ

โจสว้างบอกว่า “ต้องรู้รับทันใจ แล้วปรับความคิดใหม่ ให้นึกอนุโมทนาไปกับเขาด้วย”

ดั่งต่างก็ยังหัวเราะหะๆ

“แต่บางที่ริษยามาหลายรูปแบบ บางที่เรานึกว่า เราทำอะไรสักอย่างเราว่าเราทำดีที่สุดแล้ว แล้วเราก็มองคนอื่นว่าเขายังทำไม่ดี อยากจะปรับปรุงเขา แต่หาว่าตนกิเลสของตัวเองไม่ ว่ามันแอบริษยา กลัวว่าเขาจะทำได้ดี เดียวเราแพ้ การที่เรามองเขาว่าเขาทำอะไร ไม่ได้มองด้วยใจเมตตา ประารถนาจะให้เขาปรับปรุงหรอก แต่กิเลสมันหลอกเราว่าเราคิดอย่างนั้น ความจริงเราเพ่งโทษเขาต่างหาก อยากจะแสดงว่าเขาสู้เราไม่ได้ อันนี้มันเป็นกิเลสที่เราอยากป้องกันตัวเองให้ดูดีอยู่เสมอ

เท่านั้นเอง” ดึงต่างตริกตรอง

“มันมาหลายรูปหลายลักษณะอย่างนี้ ดึงต่างจะไปตาม
ทันได้ยังไง มันใส่เสื้อตลกโบโซมา แล้วดึงต่างจะรู้ได้ยังไงว่า
ข้างในเป็นยักษ์มุจี”

โจสวางปลอบ “ค่อยๆ ดูไปก็จะรู้เอง เวลาอาจารย์
สอนอะไรก็คอยเก็บให้ได้ ก็ารู้เพิ่มขึ้นได้”

“ความรียานี่มันไม่ดีเลยนะ” ดึงต่างถอนใจ

“อาจารย์สอนว่าอย่าไปรียาใครเลย เพราะทุกคนอยู่
ในวัฏสงสาร ทุกข์ทรมานเหมือนกันทุกคน จนไม่มีใครที่เราว่า
จะไปรียา ความสุขที่มึ้นนั้นเมื่อเทียบกับความทุกข์ในสังสารวัฏ
แล้ว นิดเดียวเองไม่ได้รียาอะไร มุกิตาดีใจกับเขาไปดีกว่า
ว่ามีความสุขมั่งเล็กน้อยในชีวิตนี้”

“เรื่องรียานี้ จะให้ผลยังงัยมั่งนะ” ดึงต่างถาม

โจสวางเล่าว่า “มีเรื่องของพระโลศกะ เกี่ยวกับความ
รียา จะเล่าให้ฟัง

พระโลศกะนี้เป็นลูกศิษย์ของพระสารีบุตรนะ เมื่อตอน
เด็กๆ นะยากจนมาก ไม่มีข้าวกินหรรอก ต้องเที่ยววิ่งหา
ว่าใครเขาจะล้างหม้อนะ ก็ไปเก็บข้าวที่ติดหม้อนั้นแหละมากิน
ตอนหลังบวชนี่ เวลาไปบิณฑบาตก็ไม่มีใครใส่บาตร ไม่ใช่ว่า
ใจดำหรรอกนะ คือคนเขาจะเห็นไปว่าบาตรเต็มแล้วทุกทีเลย
เวลาเปิดฝาบาตร ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้วบาตรว่างเปล่า

เวลาพระสารีบุตรท่านไปบิณฑบาต คนจะใส่บาตรมาก
เลย แต่ถ้าวันไหนพระโลศกะติดสอยห้อยตามไปด้วย ก็จะไม่
มีคนใส่บาตรเหมือนกัน อันนี้พระสารีบุตรก็รู้”

“ทำไมถึงเป็นอย่างนั้นล่ะ อากัพนาค” ดึงต่างว่า

“ต้องย้อนไปในอดีตชาตินะ สมัยโน้นนะ สมัยพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าองค์ก่อนที่จะถึงพระพุทธเจ้าของเราแน่ละ ตอนนั้น พระโลสกะไปเกิดแล้วบวชได้เป็นเจ้าอาวาส มีกุฎุมพีคือคนฐานะดีคนหนึ่งคอยดูแลอุปฐากท่านอยู่

วันหนึ่ง มีพระอรหันต์องค์หนึ่งผ่านมา กุฎุมพีเห็นแล้วเลื่อมใส เลยพาไปฝากไว้ที่วัด ตอนเย็นก็มาดูแลมาสนทนา เจ้าอาวาสไม่รู้ว่าเป็นพระอรหันต์ พอเห็นกุฎุมพีมาดูแลดีก็เกิดริษยา คิดว่าพระรูปนี้อยู่ไปนานๆ เห็นทีเราจะแย่ ต้องหาทางให้ออกไป

พอตอนเช้าจะออกบิณฑบาต ปกติก็ต้องชวนกันออกไปชิมย์ เจ้าอาวาสก็ไปชวนเหมือนกัน แต่เกาะประตูด้วยหลังเล็บ เป็นเชิงว่ามาเรียกแล้วนา แต่ไม่ได้ยินเอง

ก็ไปหากุฎุมพี กุฎุมพีถามว่าทำไมมาองค์เดียว ท่านตอบว่า เมื่อวานสงฆ์ฉันดีเกินไป เลยยังนอนไม่ตื่น

กุฎุมพีก็จัดของดีๆ ฝากไปให้ เจ้าอาวาสเห็นแล้วก็คิดว่าของดีอย่างนี้ ถ้าเอาไปให้ สงฆ์พระรูปนั้นจะไม่ยอมไปไหน ทำยังไงดี พอได้เห็นเขาเผาซังข้าวกันอยู่ ก็เลยเอาไปเผาที่ซังข้าว”

“อะไรจะปานนั้น” ตั้งต่างหัวเราะอย่างไม่อยากจะเชื่อ

“ฝ่ายพระอรหันต์ท่านรู้ความคิดของเจ้าอาวาส ท่านก็ออกไปตั้งแต่เช้าแล้ว

เจ้าอาวาสพอมารู้ว่าพระไปแต่เช้าแล้ว ก็เอะใจ เอ๊ะ หรือจะเป็นพระอรหันต์ ที่นี้ก็ตกใจ หวาดผวา แล้วก็เสียใจจนผ่ายผอม จนกลายเป็นเปรตในร่างคน ในที่สุดตายไปเกิดในนรกเป็นเวลานาน... แล้วไปเกิดเป็นยักษ์ ไม่เคยได้กินอาหารอิ่มท้องเลยนะ เสร็จแล้วไปเกิดเป็นหมาอีก ก็เป็นหมาไซ ไม่มี

ใครให้ข้าวกิน”

“โอโฮ ชักเห็นใจ ที่นี้เจอหมาหิวโซ ต้องหาอะไรให้มันกินชะหน่อยแล้วมั่งเนี่ย” ดึงต่างเส้รำ

“พอชาติสุดท้าย ก็มาเกิดเป็นพระโลสกะเนี่ยแหละ ตั้งแต่เกิดมาก็ทำให้พ่อแม่จนลงจนลง คนในหมู่บ้านก็ลำบากไปด้วย จนไปพบพระสารีบุตรมาพาไปบวช”

“แต่บวชแล้วก็บิณฑบาตไม่ได้อีก” ดึงต่างต่อให้

ใจสว่างพยักหน้า

“ใช่ คุณจะเห็นว่าบาตรเต็มแล้ว แต่พระโลสกะรู้กรรมของตัวนะ ก็เพียรพยายามบำเพ็ญตบะจนกว่าที่เคยบำเพ็ญมา ท่านจะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ชาตินี้แหละ

ตำราบอกว่าคนที่เกิดมาในชาติสุดท้าย จะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์นี้ จะทำยังไงก็ไม่ตาย จนกว่าจะบรรลุอรหัตตผล เหมือนกับโคมไฟที่จุดไว้แล้ว ครอบแก้วกันลมไว้อย่างดี ลมพัดยังไงก็ไม่ดับ”

“โอโฮ น่าทึ่งจัง” ดึงต่างชอบใจ

“ตอนนี้ท่านก็บำเพ็ญเพียรจนได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ แต่วันนี้ยังไม่ได้อาหาร พระสารีบุตรเลยบอกให้กลับวัดไป แล้วท่านไปบิณฑบาตให้ พอได้อาหารแล้วก็รีบให้คนนำไปให้พระโลสกะ คนนี้ก็เดินไปท่องชื่อไป”

“สะดุดไม่ได้สิเนี่ย เดี่ยวลืมนะ” ดึงต่างลุ้น ใจสว่างหัวเราะ

“ไม่สะดุดหรอก พอถึงวัดก็ลืมนะแหละ ลืมแล้วเลยไม่รู้จะเอาไปให้ใคร เลยกินซะเอง พระโลสกะก็เลยอดอีก พระสารีบุตรกลับมาถามว่า ได้อาหารหรือยัง บอกว่ายัง พระสารีบุตรท่านสลดเลย กลับออกไปที่วังพระเจ้าปเสนทิโกศล ตอนนั้นสายมากแล้ว จึงได้รับการถวายเป็นน้ำผึ้ง น้ำอ้อยมา

เต็มบาตร

ทีนี้ถ้าพระสารีบุตรยื่นบาตรให้พระโลสกะรับไปฉัน
บาตรก็จะว่างเปล่า พระสารีบุตรเมตตามากเลยยื่นประคอง
บาตรให้นั่น จึงได้ฉันเป็นมื้อสุดท้าย ฉันอิ่มแล้วก็สิ้นชีวิต”

ตั้งต่างชิมไปเลย

“นี่แหละแรงริษยา ทำให้เกิดเป็นเรื่องเป็นราวต่อไป
มากมายอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราต้องระวังใจให้ดี คอยมีสติ
อย่าไปริษยาใครเขาเทียวนะ รู้มั้ยตั้งต่าง”

ตั้งต่างหัวเราะแหย่ๆ ตามเคย

พระนางสามาวดี

การะเกิดกับตันเทียนกำลังนั่งอยู่กับเห็ดกองใหญ่มาก จะต้องฉีกเป็นชิ้นเล็กๆ ทั้งหมด เพื่อจะทำลาบเห็ดตอนเช้ามีดพรุ่งนี้ ตันเทียนเอ่ยว่า

“คิดถึงโรงงานวันงานหลวงพ่อชาเมื่อตอนดั้นปีนะ แหม คนเยอะดีจัง”

การะเกิดพยักหน้า “ใช่ คิดแล้วปลื้ม ไม่เคยเห็นคนมารวมกันมากมายขนาดนั้น เฉพาะพระก็พันกว่ารูปแล้ว แม้ชื่อบุชาสกุบาสิกาอีก น่าจะเป็นพันเหมือนกัน”

“แต่ตอนเข้าไปตักอาหารที่โต๊ะ ไม่มีชูลมุนเลยนะ”

“แหม ก็คนปฏิบัติธรรม เขาค่อยๆ ทอยยกันตักได้ใจเย็นไม่รีบร้อน”

“ชาวบ้านแถวโรงงานข้างนอกก็เหมือนกัน เข้าคิวเป็นแถว แต่โรงงานข้างนอกนี้เหลือเชื่อจริงๆ ชาวบ้านที่มารับทานเยอะจริงๆ เดินกันขวักไขว่ไปหมดเลย เห็นแล้วตาลาย พวกมาแจกทานก็แจกกันเอาจริงเอจัง เดี่ยวเดียวหมด ยกกลับไป เดี่ยวคนใหม่มาแจกอีกละ”

การะเกิดหัวเราะ “ดูร้านปาห่องโก๋ชี ชาตินี้เราไม่มีวันลืมเลย อะไรกัน ทอดตั้งแต่เช้ามีดยันค่ำเลย”

“๑๑๓ กิโลฯ ทำได้ไง” ตันเทียนต่อด้วยเสียงหัวเราะ

เหมือนกัน นึกถึงความหลังแล้วสนุก

ตั้งฝันลากถุงมะละกอเข้ามา ๓ ถุง

“เหมาะๆไว้ก่อน พรุ่งนี้ค่อยทำ” เธอว่าพลางเดินไปล้างมือ แล้วกลับมาร่วมวงช่วยทำเห็ด การะเถดเล่าเรื่องโรงงานงานหลวงพ่อชาให้ฟัง

“คนที่มาแจกทานนี้มีเมตตามากจริงๆ นะ อย่างมีเด็กคนหนึ่งเวียนมา ๓ รอบ ๔ รอบ เราเอ่ยว่า เอ้ เด็กคนนี้มาแล้วนี่ เขาบอกมาอีกก็ให้อีก เขาอาจจะเอาไปให้พ่อให้แม่ เอาไปฝากญาติๆก็ได้ ขอเท่าไรให้หมดแหละ ก็รอบก็ช่าง ใครก็ช่าง คนดีคนชั่วให้กินหมด ไม่เลือก โอ้โฮ เราฟังแล้ว รู้สึกเลยในน้ำใจของเขา”

ตั้งฝันฟังแล้วปลื้มไปด้วย แต่แซวว่า

“ไม่ดูเหมือนตอนที่สามาวดีไปขออาหารนะ”

“อ้อ สามาวดี” ดันเทียนเอ่ย “วันแรกก็ไม่โดนดุหรอก วันหลังๆ ถึงโดนดุ”

การะเถดขอให้ดันเทียนเล่าเรื่องสามาวดีให้ฟัง

ดันเทียนเล่าว่า

“สามาวดีตอนแรกชื่อสามา เป็นลูกสาวเศรษฐีภัททวดี อยู่ในภัททวดีนคร ที่นั่นในเมืองเกิดมีโรคหิวาต์ โรคนี้โบราณว่าถ้าจะหนีต้องฟังผ้าบ้านหนีนะ ออกทางประตูไม่ได้ เป็นเคล็ด

ที่นี้เศรษฐีมีเพื่อนอยู่โกสุมพิ์ชื่อโสมสกลเศรษฐี แต่เขาเป็นเพื่อนแบบยังไม่เคยเห็นกันนะ เคยแต่ได้ยินชื่อเสียงของกันและกัน จากพวกพ่อค้าที่ไปทำมาค้าขายสองเมืองนี้ ได้ยินชื่อเสียงกัน ก็จะไปฝากของกันนำลไปผูกมิตรกัน เขาเรียกว่า อภิภูบุพพสหาย

เศรษฐีก็พาลูกเมียหนีไปหาโหมสก ระหว่างทางเสบียงหมด อุดอาหาร อิดโรยมาก เลยพักศาลาหน้าเมืองก่อน เพราะสภาพไม่น่าดู ไม่กล้าไปหาโหมสก

แต่ก็รู้ว่าโหมสกมีโรงทาน คอนเข้าเลยให้สามาไปรับข้าวจากโรงทาน สามาก็อายมาก”

“ก็ลูกเศรษฐี” ดังผื่นเอ่ยขึ้น “ต้องอายเป็นธรรมดา”

ต้นเทียนเล่าต่อ “แต่ก็ไปนะ คนดักข้าวซื้อมิตตกุฎุมพิตถามว่าเอาเท่าไร ก็บอกเอา ๓ ส่วน

ก็เอากลับมาให้พ่อกับแม่ พ่อกินก่อน กินนั้นอาหารไม่ย่อย ก็ตาย”

“โหย ดายกันง่าย ๆ ยังเงี้ยะ” กระเถกว่า

“เออ ใช่ วันที่สองแม่ก็ตายด้วย” ต้นเทียนต่อ

กระเถกสั่นหัว “สงสัยไม่กล้ากินข้าวโรงทานนี่มัง”

ดังผื่นหัวเราะ “ไม่ใช่ คนอื่นเขาแย่งกันกินจะตายไป ไม่มีใครตาย มีแค่สองคนนี่แหละ”

“พอวันที่ ๓ สามาขอแค่ส่วนเดียว ที่นี้โดนเลย มิตตกุฎุมพิตจำได้ ค่าเลย จงฉิบหายเถอะหญิงถ่อย” ต้นเทียนทำเลียนเสียง “เจ้าเพิ่งรู้ประมาณทองวันนี้รึ วันก่อนเอา ๓ ส่วน เมื่อวานเอา ๒ ส่วน วันนี้เอาส่วนเดียว”

“สามาเสียเชียวเลย” ดังผื่นหัวเราะ กระเถกหันมาถามว่า อะไร

“คือ เสียความมั่นใจในตัวเองไง” ดังผื่นแปลคำสแลง

ต้นเทียนจึงว่า “ใช่ ไม่เชื่อเอี้ยตัวเองเลยว่าจะถูกค่า”

“เอี้ยคือ หู นะรู้มั๊ย” ดังผื่นถามกระเถก

“เออ รู้แล้ว อันนี้รู้” กระเถกหัวเราะ

“สามายังถามไปอีกว่า ท่านว่าอะไรนะ เลยโดนด่ารอบสอง เหมือนเดิมทั้งคำพูดและอารมณ์” ดังผื่นเล่า

ต้นเทียนเล่าต่อ “สามาเลยเล่าเรื่องพ่อแม่ตายให้ฟัง
เลยเข้าใจกัน แถมมิตตกุฎุมพีรับไปเป็นลูกสาวเลย

คราวนี้ก็ไปช่วยงานโรงทาน เห็นคนเบียดเสียดแย่งกัน
สามาเลยบอกพ่อใหม่ว่า ให้ล้อมโรงทาน ให้มีประตู ๒ ด้าน
ด้านหนึ่งเข้าด้านหนึ่งออก ให้เข้าออกเป็นแถวเรียงหนึ่ง พอทำ
อย่างนี้ก็ไม่ชุลมุน สามาเลยได้ชื่อว่า สามาวดี เพราะเป็นคน
ล้อมรั้วโรงทาน วดีแปลว่ารั้ว

ฝ่ายโสมสกลเศรษฐีเจ้าของโรงทาน เอ๊ ทำไมเสียงในโรง
ทานเงียบไป ไม่ดังอ้ออิงเหมือนปกติ ก็แปลกใจ ตามไปดู พอ
รู้เรื่องทั้งหมดแล้ว ก็เลยรับสามาวดีเป็นลูกสาว”

“วันหนึ่งไปอาบน้ำที่ท่าน้ำกับบริวาร” ดั่งฝันเริ่มเล่า
แทนต้นเทียน “ต้องผ่านพระลานหลวง พระเจ้าอุเทนเห็นเข้า
แล้วปั้งเลย ส่งเมสไปหาโสมสกลว่าให้ส่งลูกสาวมาให้ฉัน

แต่เศรษฐีไม่ยอมให้ กลัวลูกสาวลำบาก อยู่กับเจ้ากับ
นาย ทำอะไรพลาดพลั้ง อาจตายได้

พระราชาส่งเมสไปอีก ๒ ครั้ง ไม่ได้ กริ้วมาก สั่งจับ
เศรษฐีกับเมียออกนอกบ้าน แล้วปิดประตูบ้านเลย

สามาวดีก็กลับจากอาบน้ำ เข้าบ้านไม่ได้ ถ้ามพ่อ พ่อ
บอกว่า พระราชาต้องการเจ้า พ่อไม่ให้

แต่สามาวดีบอกว่า ถ้าพระราชาส่งสก็ก็ต้องถวาย
เพราะเห็นว่าฝันไปจะมีแต่โทษ

เลยเข้าวัง ได้รับตำแหน่งอัครมเหสี ก็เลยเป็นพระนาง
สามาวดี

ศิริมาลย์ ส่งเสียงเจื้อยแจ้วทักทายมาแต่ไกล

“ทำอะไรกันจ๊ะ สาว สาว สาว”

“พรุ่งนี้จะไปตั้งโรงทานที่สนามหลวง วันวิสาขบูชา มา
ก็ดีแล้ว มาช่วยกัน” การะเกดต้อนรับ

ศิริมาลย์เข้าร่วมวงด้วยทันที การะเกดบอกว่า เพื่อน
สองคนกำลังเล่าเรื่องสามาวดีให้เธอฟัง ศิริมาลย์ร้องว่า

“ถ้าอย่างนั้น ต้องรู้เรื่องนางมาคันทียาประกอบด้วย
ถึงจะสนุก”

“เออ เล่าซิ เหนื่อยแล้วพักก่อน” ดันเทียนเห็นดี
ศิริมาลย์จึงเล่าเรื่องมาคันทียา

“นางมาคันทียาเป็นคนสวยมากกกก... ใครๆก็มาขอ
แต่พ่อไม่ให้ บอกว่ายังไม่เหมาะกับลูกสาว

เช้าวันหนึ่ง พระพุทธเจ้าทรงตรวจดูสัตว์โลก เห็น
พราหมณ์พ่อของมาคันทียาในข่ายพระญาณ ทราบว่าวันนี้ถ้า
หากพระพุทธเจ้าไปโปรด พราหมณ์กับเมียจะได้เป็นอนาคามี
พระพุทธเจ้าเลยเสด็จไปโปรด

พอพราหมณ์เห็นพระพุทธเจ้าเท่านั้นแหละ บอกยก
ลูกสาวให้เลย แล้วบอกพระพุทธเจ้าให้รอ แลจะไปตามลูกสาว
มา ก็รีบไปบอกเมีย แต่งตัวลูกสาวให้ดีแล้วพามา

พระพุทธเจ้าทรงเหยียบรอยพระบาทไว้ แล้วเสด็จไป
ประทับที่อื่น

ปกติรอยพระบาทที่พระพุทธเจ้าอธิษฐานไว้นี้ หากทรง
พระประสงค์ให้ใครเห็น คนนั้นก็จะเห็นนะ รอยพระบาทจะไม่
ลบไปด้วย ไม่ว่าจะลมพัด ฝนตกหรือช้างเหยียบก็ตาม

ที่นี้พราหมณ์ก็เที่ยวตามหาพระพุทธเจ้า ฝ่ายเมียมาค

รอยพระบาทแล้วว่า นี่ไม่ใช่รอยเท้าของผู้ช้องในกามารมณ์”

“รอยเท้าเป็นยังงี้” การะเกตถาม

ดังฝันตอบว่า “คนเจ้าราคะ รอยเท้าไว้กลาง คนเจ้าโทสะ รอยเท้าหนักส้น คนเจ้าโมหะ หนักปลายนิ้วเท้า รอยเท้าเช่นนี้เป็นรอยเท้าของคนไม่มีกิเลส”

“ใช่” ศิริมालย์ต่อ “เมื่อกีบอกพราหมณ์ แต่พราหมณ์ไม่ฟัง เดินหาพระพุทเจ้าจนพบ

พระพุทเจ้าก็เล่าประวัติของท่านตั้งแต่มีความสุขมายังไงจนเสด็จออกผนวช ถูคนางตัณหา ราคา อรดี ๓ คน ลูกสาวแสนสวยของพญามารมายั้วยวน แต่พระองค์ไม่สนพระทัย พระพุทเจ้าตรัสว่า พราหมณ์เอ๋ย เราไม่ได้พึงพอใจ เพราะได้เห็นนางตัณหา ราคา อรดี แล้วจะมาพอใจลูกสาวท่านทำไม นางเป็นผู้เต็มไปด้วยมูตรและกรีธ (ปัสสาวะ อุจจาระ) เราไม่ปรารถนาจะแตะต้องธิดาของท่านแม้ด้วยเท้า”

“โหย โกรธแยชี” การะเกตคราง

“ใช่ ผูกอาฆาตเลยล่ะ นางมาคันทียาผูกเจ็บพระพุทเจ้าว่าจะแก้แค้นเลยทีเดียว

แต่พระพุทเจ้าทรงแสดงธรรม จนพราหมณ์กับเมียได้บรรลุเป็นพระอนาคามี ทั้งสองคนเลยพาลูกสาวไปฝากอาชื้อจุพมาคันทียา ฝากแล้วก็ออกบวช ไม่นานก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์”

“แหม ดีจังเลย” การะเกตชื่นชม

“ของเรายังอีกไกล” ดังฝันว่า

ต้นเทียนพยักหน้า “ก็เลยรีบนั่งทำบุญทำทานอยู่นี่ไง”

การะเกตถามว่า “แล้วทำไมถึงต้องมีเรื่องนางมาคันทียามาเกี่ยวด้วยล่ะ เล่าเรื่องสามาวดีแท้ๆ”

“เกี่ยวมากเลยล่ะ” ดังฝันว่า

ต้นเทียนจึงเล่าว่า

“อาของมาคันทिया เป็นปุโรหิตของพระเจ้าอุเทน พอหลานมาอยู่ด้วย เลยทูลเกล้าถวายเลย พระเจ้าอุเทนทรงให้เป็นอัครมเหสีอีกองค์หนึ่ง โปรดปรานมากเลย”

ศิริมาลย์บอกว่า “นี่แหละเป็นโอกาสของนางมาคันทिया พอได้เป็นมเหสีมีบริวาร ให้บริวารไปยื่นคำพระพุทธเจ้า ตอนที่ทรงบิณฑบาต คำจนพระอานนท์ทนไม่ไหว ขวนพระพุทธเจ้าหนีไปเมืองอื่น แต่พระพุทธเจ้าไม่ไป ตรัสว่าไปแล้ว เกิดมีคนคำอีกทำยังไง พระอานนท์บอกว่าก็นี่อีก พระพุทธเจ้าทรงว่าจะหนีไปเรื่อยได้ยังไง ทรงสอนว่า

เราจะอดทนต่อถ้อยคำล่วงเกินของผู้อื่นดังช้างศึกในสงครามอดทนต่อลูกศร ซึ่งมาจากทิศทั้ง ๔ เพราะคนส่วนมากเป็นคนชั่ว

คนเราย่อมจะนำสัตว์ที่ฝึกจนเชื่องแล้วออกไปยังที่ชุมนุมชน สัตว์ที่ฝึกแล้วประเสริฐฉันใด ในหมู่มนุษย์ก็ฉันนั้น คนที่ฝึกให้อดทนต่อคำล่วงเกินของคนอื่นได้ จัดว่าประเสริฐที่สุด”

“ประทับใจจริงๆ” การะเกดรำพึงขึ้นมา

“แต่ฝึกยากนา” ดังฝันว่า “เรายังอดทนไม่ค่อยไหวหรอก เวลาใครมาว่าอะไร”

ศิริมาลย์เล่าต่อ

“พระพุทธเจ้าตรัสว่า เรื่องทั้งหลายจะสงบลงภายใน ๗ วัน พระอานนท์ไม่ต้องวิตก

ที่นี้พอพระพุทธเจ้าทรงไม่หวั่นไหว นางมาคันทियाเห็นว่าการจ้างค่าไม่ได้ผล คิดว่า พระนางสามาวดีเป็นผู้เลื่อมใสพระพุทธเจ้า ถ้ากำจัดนางไป พระพุทธเจ้าก็คงจะออกไปจากกรุงโกสัมพีเอง

เลยหาเรื่องใส่ร้ายเลยละ ก็บอกให้อำไปเอาไก่เป็นมา

๘ ตัว ไก่ตายมา ๘ ตัว มาถวายพระราชาทอนที่เสวยน้ำจันทน์
อยู่ในห้อง

มหาดเล็กทูลว่าบุโรหิตมาคันทียนำไก่มาถวาย ๘ ตัว”

“อ้าว ไม่ใช่ ๑๖ เหรอ” การะเกดท้วง

“เขาหลอกใจ” ดั่งฝันว่า ศิริมาลย์พยักหน้าเล่าต่อไปว่า

“พระราชาบอกว่า เออ ดี แกงแกล้มเหล้า ให้ใครแกง
ดีละ พระนางมาคันทียาก็บอกว่าไปให้พระนางสามาวดีแกงสิ
วัน ๆ ว่างไม่เห็นทำอะไร พระราชาเลยสั่งให้พระนางสามาวดีแกง

ที่นี้พระนางมาคันทียาก็ดิดสินบนมหาดเล็กให้เอาไก่
เป็น ๘ ตัวไปให้

ไปถึงพระนางสามาวดี บอกไม่แกงหรือ ไก่เป็น เรา
ไม่ฆ่าสัตว์

มหาดเล็กกลับมากราบทูลพระราชา พระนางมาคันทียา
แกล้งพูดว่า อย่างนั้นลองสั่งให้แกงไปถวายพระพุทธรเจ้าสิ ดูซิ
จะแกงมั๊ย พระราชาก็ทรงสั่งไป

คราวนี้มหาดเล็กเอาไก่ตาย ๘ ตัวไปส่ง พระนาง
สามาวดีเห็นว่าไก่ตายแล้ว และพระราชารับสั่งให้แกงถวาย
พระพุทธรเจ้าด้วย ก็รีบแกงเลย”

“เสร็จเข้าใจ โคนใจความว่ามีใจกับพระพุทธรเจ้า”

ดั่งฝันว่า ศิริมาลย์บอก

“แต่พระราชานะ เนะ เลยยังไม่มีเรื่องอะไร ที่นี้ก็
เอาใหม่ ให้เอาเองนอนเขี้ยวพิษออกแล้วใส่ในรางพิณ เอา
ดอกไม้อุดเสีย ๒-๓ วัน

ปกติพระราชาเสด็จประทับที่ปราสาทของมเหสี ๓ องค์
องค์ละ ๗ วัน มเหสีอีกองค์ชื่อว่าสุลหัตตดา เป็นธิดาพระเจ้า
จันทาปัสโชต เมืองอุชเชนี แต่องค์นี้ไม่มีปัญหาอะไรกับพระ
นางสามาวดี

คราวนี้พอถึงวันที่พระราชจะเสด็จปราสาทของพระนางสามาวดี พระนางมาคันนทียาบอกว่า ผันร้าย อย่าเสด็จเลย เป็นห่วง แต่พระราชไม่เชื่อ เสด็จไป ก็เลยตามไปด้วย

พระราชเอาพิณไปด้วย ไปวางไว้ที่หิ้งเหนือพระเศียร แล้วเข้าบรรทม พระนางมาคันนทียาไปเอาดอกไม้ออก ทุ่งก็ออกมาจากรางพิณสิ

คราวนี้พระราชเชื่อสนิทว่า พระนางสามาวดีคิดร้ายเลยจะฆ่าเสีย พระราชาโง่ธนูจะยิงพระนางสามาวดี พระนางสามาวดีก็แผ่เมตตาไปยังพระราช พระนางมาคันนทียา แล้วก็ตัวเองด้วย ให้เมตตาทุกคนเท่าๆ กับตัวเอง อย่าได้มีความโกรธเลย

ด้วยอำนาจของเมตตา ลูกศรแล่นไปถึงพระนางสามาวดี แล้วเลี้ยวกลับมาจ่อที่อกของพระราชาครู่หนึ่ง แล้วก็ตกลงพื้น”

“ตอนนั้นถ้าवादเป็นการ์ตูนแล้วสนุกดี” ดังผืนหัวเราะ

“พระราชาคิดว่า ขนาดลูกศรไม่มีจิตใจ ยังรู้คุณของพระนางสามาวดี เราเป็นผู้มีจิตใจ ทำไมไม่รู้คุณนาง จึงทั้งคันธนูแล้วนั่งลงไหว้ ขอให้เป็นที่พึ่ง

พระนางสามาวดี บอกว่า อย่ามาพึ่งหม่อมฉันเลย หม่อมฉันถือผู้ใดเป็นที่พึ่ง ขอพระองค์จงถือผู้นั้นเป็นที่พึ่งด้วย ผู้นั้นคือพระพุทธเจ้า

พระราชเลื่อมใส จึงอาราธนาพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์มาเสวยที่วัง และให้พระนางสามาวดีขอพร พระนางขอพรว่า ขอให้นิมนต์พระพุทธเจ้ามาเสวยที่วังเสมอๆ พระราชาก็ทูลอาราธนา แต่พระพุทธเจ้าปฏิเสธบอกว่า ธรรมดาพระพุทธเจ้าไม่ควรเสวยที่เดียวประจำ เพราะประชาชนย่อมต้องการให้พระพุทธเจ้าเสด็จไปยังบ้านของเขบ้าง จึงทรงมอบหมายให้

พระอานนท์ทำหน้าที่แทน พระนางสามาวดีเลยได้ถวายทาน และฟังธรรมเสมอๆ”

“เรื่องร้ายกลายเป็นดี” การเกิดสบายใจ ดังฝันหัวเราะ ทำให้การเกิดสงสัยว่าหัวเราะอะไร ดันเทียนจึงบอกว่า “มันดีไม่ตลอดนะซี พระนางมาคันதியายังแค้นใหญ่ คราวนี้ สั่งให้อาไปเผาปราสาทพระนางสามาวดีซะเลย”

“โอ้ย ดาย ทำไมใจร้ายจัง” การเกิดคราว

“เรื่องธรรมดาของคนไม่มีศีลธรรม” ศิริมาลย์อธิบาย

ดันเทียน เล่าต่อว่า “ปุโรหิตเอาผ้าชุบน้ำมันพันเสา ปราสาท พระนางสามาวดีถามว่าทำอะไร เขาตอบว่า พระราชา สั่งให้ทำเพื่อให้ปราสาทมั่นคง ขอพระนางเสด็จประทับในห้องเกิด ตอนนั้นพระราชาเสด็จไปทรงกีฬา

พวกนางกับบริวารเข้าห้อง ปุโรหิตก็ล็อกห้องจากข้างนอก ชังไว้เลย แล้วจุดไฟเผาปราสาท พระนางรู้ว่าจะถูกเผา ทั้งเป็นแล้ว ก็บอกบริวารว่า

เมื่อพวกเราต้องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏอันยาวนานนี้ เคยถูกไฟเผามาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน แม้พุทธญาณก็กำหนดได้ยาก พวกเราจึงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด

ทุกคนกำหนดเวทนากรรมฐาน คือ พิจารณาความทุกข์ใจที่กำลังเกิดขึ้นกับตัวเอง บางพวกก็บรรลุเป็นพระโสดาบัน บางพวกก็บรรลุเป็นพระสกทาคามี บางพวกก็เป็นพระอนาคามี แล้วก็ตายกันหมดเลย”

“น่าสงสารจัง” การเกิดพิมพ์

“แต่ก็ได้บรรลุธรรมดี ๆ ความตายครั้งนี้ไม่มีความหมายเท่าไร ไม่ได้ตายด้วยจิตใจทรมันทรมานแบบปุณณ” ศิริมาลย์บอกการเกิด

“แล้วทำไมต้องตายอย่างนี้ก็ไม่รู้ ทรมาน” ภาระเกดยัง
สงสัยอยู่ ดันเทียนแล้วว่า

“เพราะชาติก่อน พระนางสามาวดีกับบวริวรเกิดใน
เมืองพาราณสี บำรุงดูแลพระปัจเจกพุทธเจ้าอยู่ ๘ องค์ในวัง
พระเจ้าพรหมทัต

วันหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้า ๗ องค์ ไปป่าหิมพานต์
แต่อีกองค์หนึ่งนั่งเข้าฌานอยู่ในกوهญาริมแม่น้ำ

พระราชพาพระนางสามาวดีชาตินั้น กับบวริวรไปเล่น
น้ำทั้งวัน จันจากน้ำมาก็หนาวลี เลยไปจุดไฟจะผิงไฟกัน เห็น
กوهญาก็จุดไฟล้อม พอหญาบุลงไปเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า
นั่งเข้าฌานอยู่ ก็ตกใจ บอกว่า แยะแล้ว พระปัจเจกพุทธเจ้าถูก
ไฟคลอก เดี่ยวพระราชจะลงโทษพวกเรา พวกเราต้องเผา
ท่านให้หมด”

“อ้าว” ภาระเกดร้อง “แทนที่จะช่วยออกมา”

“เออ นั่นซี คิดผิด” ดังฟันตอบ

ดันเทียนเล่าต่อ

“ก็เผาจหนักว่าท่านไหม้หมดแล้ว เลยกลับไป แต่ไม่
ตายหรอก พอวันที่ ๗ พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ลุกขึ้นเดินเฉย
เพราะธรรมดามีอยู่ว่า ถ้าท่านอยู่ในสมาบัติ ต่อให้อาไฟ ๖๐๐
เล่มเกวียนมาเผา ยังทำให้ร่างกายท่านอุ่นขึ้นมิได้”

“แหม บุญจริง อภิญญานี้วิเศษ” ภาระเกดยิ้มออก

“ส่วนพวกสาว ๆ” ดังฟันสรุป “ตกนรกหมกไหม้หลาย
พันปี พอเหลือเศษกรรมนิดหน่อยก็มาเกิดเป็นคน ถูกไฟคลอก
ตายหลายร้อยชาติ”

“พระนางสามาวดีตาย แล้วพระเจ้าอุเทนว่าไงล่ะ”
การะเกดย้อนกลับไปถามเรื่องเดิม

“ตอนนี้สิสนุก” ดั่งฝันเล่า “พระราชธิดาคนา ทรงรู้ว่าถ้าถามคาคโทสละก็ ใครจะยอมรับจริงมัย เลยแกล้งชมว่าใครจะมาฆ่าสามาวดีให้ เราจึงลำบากใจจะตายอยู่แล้ว ต้องคอยระแวงว่านางจะลอบทำร้ายเราหรือเปล่า อย่างที่เคยเอ็งมาจะให้กัดเรา เรานั่งนอนระแวงไม่เป็นสุขเลย คนที่เฝ้าปราสาทนางต้องรู้ว่าเราทุกข์ใจแน่ จึงได้ช่วยเรา ฆ่านางแทนเรา คนคนนี้จะต้องรักเรามากๆเลย

พระนางมาคันทียาหลงกล เลยรีบทูลว่า หม่อมฉันเองเพคะเป็นคนสั่งให้อาทำ ใครเล่าจะรักพระองค์เท่าหม่อมฉัน”

“เอ๊ย ให้มันได้ยังงี้ซิคนเรา” การะเกดว่า

ดั่งฝันเล่าต่อ “พระราชายังบอกอีกว่า จะให้รางวัลทุกคนเลย รวมทั้งญาติๆด้วย พอพระนางพาญาติมาก็พระราชทานข้าวของเยอะแยะ”

ดันเทียนต่อด้วยเสียงหัวเราะ

“คราวนี้ญาติเยอะเลย บางคนไม่ใช่ญาติ ก็มาสมัครเป็นญาติ”

“จะบ้าเหอ” การะเกดคราง เพื่อนอีกสามคนจึงหัวเราะขำการะเกด ดั่งฝันเล่าว่า

“พระราชาก็จับคนพวกนี้มัดไว้ ขุดหลุมลึกเท่าสะดือ แล้วให้ยืนในหลุม เอาดินใส่เอาฟางกลบปากหลุมแล้วจุดไฟเผาทั้งเป็น พอไหม้ไปได้หน่อยก็เอารถไถมาไถเป็นท่อนๆไปเลย”

การะเกดถามว่า “รวมทั้งนางมาคันทียาด้วยหรือ”

ดั่งฝันบอกว่า “คนนี้ต่างหาก ตอนแรกขุดหลุมฝังเหมือนกัน แต่ให้เชือดเนื้อไปทอดในกระทะแล้วบังคับให้กินเนื้อตัวเอง จนตายไปอย่างอนาถน่าสังเวช”

“โอ๊ย โทศเหมือนกันนะ ไม่ดี ไม่ดี” การเกิดสำยหน้า ห่อไหล่ ทำอาการขลุ่ยขลุ่ย

“ก็คนสมัยก่อน เขาทำโทษกันรุนแรงอย่างนี้แหละ”
ต้นเทียนว่า

“ถ้าไม่อยากโดนทำโทษก็ต้องทำดี มีจิตใจดี ก็สบาย” ศิริมาลย์สรุป แล้วถามว่า

“อ้าว เล่ากันจบแล้ว มีรางวัลมั่งมั๊ยเนี่ย หิวแล้ว ลืมไปว่ายังไม่ได้กินข้าวเย็นเลย มาถึงก็ลู่”

ดั่งฝันแก้งสำยหน้า “ไม่มีหรอก ถือคืออดข้าวเย็นนี้ได้นุญนา ไม่รู้หรือไง”

ศิริมาลย์หัวเราะ “รู้อยู่ แต่ก่อนจะได้บุญ สงสัยจะได้เป็นลมณะชี เอ๊ะ นี่ไม่สงสารคนหิวข้าว เตียวไม่ได้บุญเหมือนกันนะจะบอกให้ รีบทำบุญกับเราเร็วๆ มีอะไรกิน บอกมาซะดีๆ”

ต้นเทียนชี้ไปที่กองเห็ด

“มีบุญให้กิน นี่ไง อัมมุนนะ เคยได้ยีนมัย”

ศิริมาลย์สายหัวคิก “มันยังกินไม่ล่าย”

การเกิดพยักพเิดไปที่หม้อขนม “โน่น ไปกินโน่น”

ศิริมาลย์หันไปดู “อาราย”

ต้นเทียนบอกว่า “สาธุไม่แห้ง”

ศิริมาลย์มองงๆ แล้วถามว่า “อาราย สาธุไม่แห้ง”

ดั่งฝันตอบว่า “ก็สาธุเปียกใจ อร่อยนา”

พันธูดเสนาบดี

ลิลลี่เก็บเศษถ้วยชาใบสวดยที่ตกแตกมารวมกันไว้แล้ว
นั่งมอง กำลังคิดว่าจะเอากาวมาติดกลับเข้าไปใหม่ดีมัย ถึงแม้
จะใช้ไม่ได้แล้ว แต่ก็ยังเอาไว้ดูได้

“ดูทำไม” สุลาสิวัลย์ถาม

“คิดถึง อุตส่าห์หอบหิ้วมาจากอังกฤษโนน ใช่ว่าจะได้
ไปบ่อยๆ ซะเมื่อไหร่” ลิลลี่เสียงเศร้า

“ดูแล้วมันจะไม่เห็นความชื่นใจ ดูทีไรจะคิดถึงแต่วันนี้
วันที่มันแตก เห็นแต่ความเสียดาย”

ลิลลี่ยังเงิบอยู่

“ของแตกไปแล้ว ก็ให้ผ่านเลยไป อย่าดูของ ให้ดูจิต
ตัวเอง เห็นจิตมัย เห็นความเสียดายมัย ดูที่จิต ดูที่อาการ
เสียดาย ไม่ใช่ดูเรื่องที่เสียดาย เดียวก็ดีเอง ปฏิบัติธรรมชะ
ของมันแตกกันได้ เรื่องธรรมดา”

สุลาสิวัลย์พยายามแนะนำ ลิลลี่ยิ้มแหยๆ

“เดี๋ยวเล่านิทานให้ฟัง” สุลาสิวัลย์เปลี่ยนอารมณ์ความ
สนใจ

“นางมัลลิกานะ เขามีลูกชายตั้ง ๓๒ คน ตอนกำลัง
ทำบุญเลี้ยงพระอยู่นะ คนรับใช้ทำถ้วยตกแตก พระสารีบุตร
กลัวว่านางจะหวั่นไหว เลยบอกว่า เป็นธรรมดาที่ของมีการ

แตกได้ นางมัลลิกาก็เอาจดหมายที่เพิ่งได้รับมาให้พระสารีบุตร
ดูว่า แม้ข่าวการตายของสามีและลูกยังไม่อาจทำให้นางเศร้า
หมองจนจะทำบุญได้เลย นับประสาอะไรกับถ้วยแก้วจะแตก

นี่เป็นเพราะปฏิบัติธรรมมาอย่างดีโดยตลอดนะ นาง
มัลลิกาถึงเป็นอย่างนี้ได้”

ลิลิตตั้งใจฟังถามว่า “เรื่องราวเป็นยังไง ทำไมถึงตาย”
สุตาลีวัลย์จึงเล่าตั้งแต่ต้นเรื่องมาว่า

“สามีของมัลลิกาชื่อ พันธุละ เป็นเจ้าชายรูปหล่อของ
เมืองกุสินารา ไปเรียนตักสิลาตามฟอร์มของเจ้าชายทุกคน
แหละ พอเรียนจบก็กลับบ้านกลับเมือง กลับมาถึงก็ได้รับการ
ต้อนรับอย่างมโหฬาร

ที่นี้ เขามีธรรมเนียมกันว่า พอเจ้าชายกลับมาจะต้อง
แสดงศิลปวิทยาการให้ชมกันหน่อย พันธุละนี่เก่งพันดาบกับยิง
ธนู พวกญาติก็เลยเอาไม้ไผ่มามัดรวมกัน มัดละหลายๆ ลำ
แล้วก็ยกสูงๆ ให้พันธุละกระโดดขึ้นไปพัน พระเอกของเราก็
กระโดดขึ้นไป พันซวบ หักสะบันเหมือนพันต้นกล้วย รวดเร็ว
ปานหนังจิ้งก่าลงภายในเลย แต่บังเอิญ ไม้ไผ่เสียงคลิกใน
ไม้ไผ่ลำสุดท้าย

พอกระโดดลงมาก็ถามไถ่ ได้ความว่าพวกญาติๆ แอบ
เอาขี้เหล็กสอดไว้ในไม้ไผ่ เขาก็เสียใจมากเลย ว่าไม่มีใครหวัง
ดีกับเขา เนี่ย ถ้ารู้ว่ามีขี้เหล็กสอดอยู่ ก็จะไม่พันไม้ให้มีเสียงดัง
เลย เขาก็เลยกราบทูลพระบิดา พระมารดาว่า จะฆ่าญาติตาย
ให้หมดเลย แล้วจะขึ้นเป็นกษัตริย์ซะเอง พระมารดาก็ทัดทาน
ไว้ บอกว่าญาติมีสิทธิ์จะทำอย่างนั้นด้วย...”

ลิลิตย่นจมูก ไม่ชอบเหมือนกัน สุตาลีวัลย์หัวเราะ

“พันธุละก็เลยไม่ยอมอยู่ละเมืองนี้ รู้สึกว่าตัวเองไม่มี
เกียรติพอที่จะอยู่ก็จะไปละ ก็เลยส่งจดหมายไปหาพระเจ้า

ปเสนทิโกศล ซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนที่สนิทกัน ขอไปอยู่ด้วย พระเจ้าปเสนทิก็ดีใจใหญ่ เพราะรู้ว่าเขาเป็นคนเก่ง เชิญมาเป็นเสนาบดีของตัวเองเลย ต้อนรับกันมโหฬาร”

“เออ ดีๆ” ลิลลี่เชียร์

“ก็เป็นเสนาบดีไปนะ วันหนึ่ง เดินผ่านไปทางศาล พวกประชาชนขอร้องให้ขึ้นไปว่าความหน่อย เพราะว่าพวกศาลทั้งหลายกินสินบน ทำให้ตัดสินไม่ยุติธรรม

ท่านก็ไปว่าความให้ ตัดสินคดีออกมา ประชาชนชอบใจใหญ่ พระเจ้าปเสนทิโกศลเลยแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาอีกตำแหน่งหนึ่ง ปลดพวกเก่าออกหมดเลย”

“ยังงั้นอันตรายสิ” ลิลลี่ว่า สุลาสิวัลย์พยักหน้า

“ใช่ แต่ยังไม่ใช่นะตอนนี้ ระหว่างนี้พวกผู้พิพากษาชุดเก่าก็คอยยุแหย่กับพวกราชวงศ์ว่า พันธูละจะคิดแย่งราชสมบัติ ก็กระซิบบไปเรื่อย ๆ คือกระโดดกระดากมากไม่ได้ แต่หวังว่ากระซิบบไปนาน ๆ จะไปถึงพระเจ้าปเสนทิบ้างไง ปล่อย่าเข้าไปเรื่อย ๆ”

ลิลลี่ไม่ชอบใจอีก “เซ็งจัง เป็นยังงี้ทุกที่เลยนะ”

สุลาสิวัลย์ยิ้ม ไม่ต่อความเห็น เล่านิทานต่อ

“ฝ่ายพันธูละนี้ไม่มีลูก อยากจะมีลูกสืบสกุล เลยให้เมียกลับบ้านกุสินารา ตัวเองจะหาเมียใหม่มาผลิตลูกให้ได้สักคน นางมัลลิกาก็ไปทูลลาพระพุทธรเจ้า ร้องให้น้ำตานองหน้า เพราะไม่อยากทิ้งพ่อไปหรอก”

“อันนี้ทั้งไปตามหน้าที่ของผู้หญิงที่ไม่มีลูก” ลิลลี่เหิน

“ก็ไปทูลลาพระพุทธรเจ้า การที่พระพุทธรเจ้าทรงประทับอยู่ที่สาวัดดีบ่อยที่สุด และนานที่สุดนี้ นางมัลลิการู้สึกว่าเป็น

ถ้าไรชีวิตอย่างมาก จะได้ทำบุญแล้วก็ฟังธรรม แต่ตอนนี้ต้อง
จากไปแล้ว พอไปทูลลา พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“อย่าไปเลย อยู่สาวัดนี้แหละ ขอให้บอกท่านพันธุ
เสนาบดี ตามคำของตถาคต”

มัลลิกาได้ฟังก็ดีใจ เหมือนนักโทษที่ถูกตัดสินประหาร
ชีวิตแล้ว ได้รับคำสั่งปล่อย นางก็กลับไปหาสามี พันธุละคิดว่า
พระพุทธเจ้าคงจะทรงเห็นเหตุสำคัญแน่ จึงได้ห้ามไว้แบบนี้
เขาเชื่อในสัพพัญญุตญาณของพระพุทธเจ้า ว่าพระพุทธเจ้ามี
ญาณหยั่งรู้ทุกสิ่งทุกอย่างอย่างเลิศมาก จึงดีใจไปกับเมียด้วย
ต่อมา นางมัลลิกาก็ตั้งท้อง ออกลูกแฝดมา ๑๖ ครั้ง ได้ลูกมา
๓๒ คน”

“โอโฮ” ลิลลี่หัวเราะ “ยังกะนิยาย”

“อ้าว จริง ทุกคนแข็งแรง เป็นหนุ่มหล่อ เรียนเก่ง
จบไปเป็นผู้ช่วยพ่อหมดทุกคนเลย”

“ชื่นใจ” ลิลลี่ยิ้มแฉ่ง รู้สึกสนุก

“ที่นี้พวกกลุ่มผู้พิพากษาเก่าที่ถูกปลดออกไปคราวโน้น
ยังคงซบซิบมาจนบัดนี้ แล้วก็เริ่มสนใจ คือข่าวก็เริ่มไปถึง
พระเจ้าปเสนทิ”

“แล้วท่านเชื่อเธอ น่าจะรู้จักพันธุละดีนา” ลิลลี่แย้ง

“แรกๆ ก็ไม่เชื่อหรอก แต่บ่อยๆ เข้าก็อดเชื่อไม่ได้
เพราะพันธุละก็เป็นคนเก่ง ไม่ได้ครองเมืองของตัว ก็อาจจะ
อยากมาครองเมืองคนอื่นก็ได้ อันนี้เรื่องลมปากกับไบบู เป่า
บ่อยๆ หูย้อมร้อนเป็นธรรมดา จริงมะ”

“แล้วเป็นไง” ลิลลี่เริ่มเป็นห่วง รู้สึกจะอินกับเรื่องมากทีเดียว

“พระเจ้าปเสนทิออกอุบายว่า ในชนบทมีโจรมารังแกชาวบ้าน ให้พันธูละกับลูกๆ ออกไปปราบ พอมีข่าวว่าพันธูละออกไปปราบโจรด้วยตัวเอง พวกโจรก็หลบหนีไป ข่าวออกมาอย่างนั้น เพราะความจริงมันไม่มีโจรไง โจรปลอมพวกนี้ที่พระเจ้าปเสนทิส่งออกมา ไม่ได้ทำร้ายชาวบ้านจริง ๆ อะไร ถูกฆ่าตายทั้งหมดโดยทหารที่พระเจ้าปเสนทิส่งไปชุมนุมอยู่ พอข่าวว่าโจรหนีหมด พันธูละก็เดินทางกลับสาวัดถึ

“แล้วก็มีข่าวมาถึงเมียอย่างที่บอกว่า กำลังเลี้ยงพระอยู่โซมัย น่าสงสารจัง ลูกตายวันเดียวหมดเลย”

“แต่นางปฏิบัติธรรมมาดีโดยตลอด เห็นความจริงของชีวิต เกิด แก่ เจ็บ ตาย เลยทำให้สงบได้แบบนี้”

“แล้วพระเจ้าปเสนทิไม่รู้ไปตลอดหรือ”

ลิลลี่สงสัย สุลาลีวัลย์ส่ายหน้า

“ไม่หรอก ตอนหลังก็รู้ความจริงว่าพันธูละถูกใส่ร้าย ไม่ได้คิดแย่งราชสมบัติอะไรเลย ก็เสียใจมาก แต่ก็ตายไปแล้วไม่รู้จะทำยังไง ตอนหลังเลยยกที่มการายนะ ซึ่งเป็นหลานชายของพันธูละขึ้นมาเป็นเสนาบดี เป็นการตอบแทน”

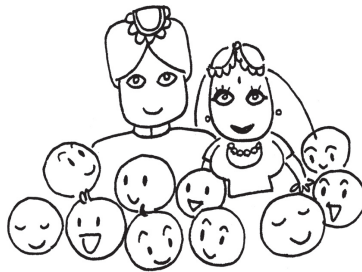

“แหม น่าเสียดายนะ คนดี ๆ ทั้งนั้นเลย”

“พระเจ้าปเสนทิก็รับกรรมไปแหละ ตอนหลังที่มการายนะ ก็ยึดอำนาจ เอาเมืองไปยกให้วิฑูทกะ พระเจ้าปเสนทิต้องเดินทางโดดเดี่ยวไปหาพระเจ้าอชาตศัตรูให้มาช่วยเอาเมืองคืน แต่ไปถึงมิดเข้าเมืองไม่ได้ก็พักที่ศาลาหน้าเมือง แล้วก็เลยสิ้นพระชนม์อย่างโดดเดี่ยวเดียวดายที่ศาลานั้นเอง”

“โอ กรรม” ลิลลี่อุทาน

สุลาลีวัลย์ช่วยเก็บเศษถ้วยชาไปทิ้ง ลิลลี่นั่งมองตาม
ด้วยสายตาอำลาถ้วยชา บ้ายบาย มายดาร์ลิ่ง เฮ้อ ของมัน
แตกกันได้ ของมันแตกกันได้ มาแล้วก็ไป มาแล้วก็ไป ลิลลี่
ท่องไว้ในใจ

วิทูรภะ

แสงฉานชอบดูหนังจีนกำลังภายในมาก เวลาмаคุยกับ ล้อมโชคก็จะเล่าเรื่องหนังให้ฟัง หนังจีนมีคำคมอยู่เรื่อย ๆ แสงฉานก็ชอบเอามาพูด

“ไม่เห็นโลงศพ ไม่หลั่งน้ำตา”

“ลูกผู้ชายมาได้ หยามไม่ได้”

วันนี้มาอีก “บุญคุณต้องทดแทน แค้นต้องชำระ”

ล้อมโชคฟังแล้วสนุกไปด้วย เพราะบางเรื่องก็สนุกดี วันนี้ล้อมโชคบอกว่ามีเรื่องจะเล่าให้แสงฉานฟังมั่ง เป็นเรื่องใน วรรณคดี (คำอธิบายพระไตรปิฎก) แสงฉานได้ยินคำว่า วรรณคดีหูฟัง ถามว่าเหมือนคัมภีร์กระบี่หิมะโดดเดี่ยว หรือคัมภีร์ มืดบิ่น หรือเหมือนพระถังซัมจั๋ง ล้อมโชคบอกว่าชื่อวิทูรภะ แสงฉานก็หายหลังคิง

“วิทูรภะนี้เกิดมาได้หรือได้มาเกิดก็เพราะพระราช อยากรทำบุญ”

ล้อมโชคเล่า แสงฉานหัวเราะหะหะ

“พระเจ้าปเสนทิโกศล เป็นพระราชาของเมืองสาวัตถี ตอนเช้าเห็นพระสงฆ์เป็นร้อย ๆ รูปเดินไปบ้านเศรษฐีคนนั้นคน นี้เพื่อฉันอาหาร พระองค์เกิดอยากจะเลี้ยงพระมั่ง เลยไปเฝ้า พระพุทธเจ้า ทูลนิมนต์ไปเสวยอาหารในวัง ๗ วัน พอวันที่ ๗

ก็ทูลพระพุทธเจ้าว่า ให้เสด็จทุกวัน

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ไม่ได้หรอก เพราะว่าธรรมดา
พระพุทธเจ้าย่อมไม่รับอาหารประจำทีเดียว เพราะประชาชน
เป็นจำนวนมากต้องการให้พระพุทธเจ้าไปที่บ้านของตัวเอง
เหมือนกัน พระราชาเลยขอให้พระพุทธเจ้าส่งผู้แทนพระองค์
ไป พระพุทธเจ้าจึงให้เป็นหน้าที่ของพระอานนท์ พระราชา
เลี้ยงพระองค์นะ เลี้ยงอยู่ ๗ วัน พอวันที่ ๘ ก็ลืมนะ”

“อ้าว อดข้าวสิ” แสงฉานโวย

“ใช่ พอพระองค์นึกขึ้นมาได้ ก็เสด็จไปละ แต่พระก็
กลับไปหลายรูปแล้ว วันต่อมาก็เหมือนเดิม ลืมอีก พระก็กลับ
ไปอีก พอวันที่สามลืมอีก ทีนี้พระกลับหมดเลย เหลือพระ
อานนท์รูปเดียวคอยอยู่”

“มีหน้าที่เลยกลับไม่ได้ หิวแย่” สำหรับแสงฉานแล้ว
เรื่องกินเรื่องใหญ่

“พระราชาเห็นพระอานนท์อยู่องค์เดียว น้อยใจ พอ
เลี้ยงพระอานนท์เสร็จ ก็ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า บ่นน้อยใจว่า
พระสงฆ์กลับหมด ไม่เอื้อเฟื้อรักษาศรัทธาของพระองค์เลย”

“อ้าว ไหง่จั้นล่ะ” แสงฉานหงุดหงิด

“แต่พระพุทธเจ้าทรงรู้เหตุการณ์แหละ ท่านไม่ได้ว่า
อะไร เพียงแต่ตอบไปว่า พระสงฆ์คงจะไม่คุ้นเคยกับราชสกุล
ถึงได้ทำอย่างนี้ พระราชาคิดอยากให้พระสงฆ์คุ้นเคย เลยหา
อุบายว่า ถ้าพระองค์ได้เป็นพระญาติกับพระพุทธเจ้าได้ พระ
สงฆ์คงจะคุ้นเคย เลยส่งสาส์นไปขอเจ้าหญิงจากศากยวงศ์
ซึ่งเป็นวงศ์ของพระพุทธเจ้าที่เมืองกบิลพัสดุ์ ขอมมาเป็นมเหสี

ทีนี้ทางเมืองกบิลพัสดุ์ก็ยุ่งละซี เพราะสมัยนั้นเขาถือ
ตระกูลกัน มีชั้นสูง ชั้นสูงกว่า อะไรนี้ พวกศากยวงศ์ถือตัว ว่า
ตัวเองสกุลสูงกว่าพระเจ้าปเสนทิโกศล แต่จะไม่ให้ก๊าก

เพราะทางการเมืองนี้ แคว้นโกศลมีอำนาจมากกว่า แต่จะให้ก็กลัวสกุลของตัวจะไปปนกับเลือดสกุลอื่นที่ต่ำกว่าซะอีก”

“โอย ยุ่งซะมัด” แสงฉานเวียนหัว บ่นว่า “มียินเรื่องมิเวียนหัว”

“ในที่ประชุม มีเจ้าชายองค์หนึ่งชื่อท้าวมหานาม บอกว่าตัวเองมีลูกสาวคนหนึ่ง ชื่อ วาสกัตติยา เกิดจากนางทาส ลูกสาวคนนี้สวยมาก จะยกนางให้ไป ที่ประชุมก็เห็นชอบ”

“แหม ลำบากจังนะ สงสารผู้หญิง” แสงฉานว่า “เหมือนในหนังจีนเปื้อนเลย ไม่เคยถามผู้หญิงเลย”

“ก็บุญคุณต้องทดแทนไง” ล้อมโซคว่าแล้วเล่าต่อ

“เวลาจะให้ไปนี้ ทางทูตของพระเจ้าปเสนทิโกศลกลัวถูกดัมเหมือนกันนะ ทางนี้ก็หลอกโดยทำเป็นว่าจัดโต๊ะอาหารแล้วมีธิดาองค์นี้เสวยร่วมโต๊ะกับท้าวมหานามด้วย แต่พอจะเริ่มเสวยกัน ก็มีทหารวิ่งเข้ามาบอกว่าไฟไหม้วัง ท้าวมหานามต้องรีบไปบัญชาการดับไฟไหม้เลยไม่ได้เริ่มการเสวย”

“สรุปว่าราชทูตถูกดัมสำเร็จ” แสงฉานยิ้มหวาน

“ส่งตัวไปแล้ว ทางพระเจ้าปเสนทิโกศลก็โปรดปรานให้บริวารเยอะแยะ ต่อมาลูกชายคนหนึ่ง ก็ให้ราชทูตอีกแฉะกลับไปหาพระเจ้ายายขอให้ตั้งชื่อให้ พระเจ้ายายตั้งชื่อให้ว่า วัลลภาซึ่งแปลว่า เป็นที่โปรดปราน แต่ราชทูตหูตึงได้ยินเป็นวิญญะ ไม่รู้แปลว่าอะไร”

แสงฉานหัวเราะขำกึ่งไป

“พอวิญญะอายุ ๑๖ ปี จะกลับไปเยี่ยมเมืองกบิลพัสดุ์ ทางแม่ห้ามแล้วห้ามอีกก็ไม่ยอม จะไปให้ได้ แม่เลยรีบส่งข่าวไปบอกทางกบิลพัสดุ์ เพื่อจะได้ปฏิบัติต่อวิญญะอย่างเหมาะสม พอได้ข่าวเท่านั้นแหละ ทางศากยวงศ์ประชุมกัน ชุลมุนุ่นวายเลยทีนี้ ทำไงดี แม่เป็นลูกนางทาส แต่จะให้รู้ก็

ไม่ได้ เลยตกลงกันว่าให้พวกเด็ก ๆ ที่อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี ให้
ออกไปต่างจังหวัดกันหมดเลยจะได้ไม่ต้องให้วิฑูตทกะ เพราะ
ให้ไหวไม่ได้”

“โอโฮ อะไรจะปานนั้น แค่วิฑูตทกะก็ไม่ได้”

แสงฉานประท้วง ล้อมโซ่หัวเราะ พยักหน้าหงิกหงัก

“พอวิฑูตทกะมาถึง จึงต้องเที่ยวไหว้คนโน้นคนนี่ก่อน
เพราะแก่กว่าหมดเลย นั้น ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พี่ แต่ไม่มี
ใครไหว้เขาก่อนเลย ก็เก็บความสงสัยไว้ในใจ อยู่ได้ ๒-๓ วัน
ก็กลับ สงสัยอยู่ว่าทำไมการต้อนรับถึงได้เย็นชาเหลือเกิน

ตอนที่กลับไป พอดีมีนายทหารคนหนึ่งสืมดาบไว้ พอ
วิ่งกลับไปเอา เห็นพวกทาสขี้ดุกพื้นกระดานที่วิฑูตทกะนั่ง แล้ว
ก็บ่นไปพลางว่า นี่กระดานที่ลูกนางทาสนั่ง แล้วเอาน้ำผสม
น้ำนมรด น้ำผสมน้ำมนต์เขาถือกันว่าเป็นน้ำล้างเสนียดคนะ

ทหารเห็นแล้วเลยเข้าไปถาม รู้เรื่องแล้วก็กลับมา ที่นี้
ก็กระซิบกันให้แซ่ดไปทั่วกองทัพ

วิฑูตทกะรู้เรื่องเข้าก็โกรธมากเลย อาฆาตไว้ว่า เออ
ตอนนี้ล้างกระดานด้วยน้ำป่นน้ำนมไปก่อนเถอะ ได้เป็นใหญ่
เมื่อไหร่ จะมาเอาเลือดคอล้างกระดานนั้นอีกที”

“นี่แค่นต้องชำระอย่างนี้” คอหนึ่งจิ้นกำลังภายในถูก
สเปค ล้อมโซ่หัวเราะ

“ตอนนี้พระเจ้าปเสนทิก็รู้เรื่องแล้วละ โกรธมากเลย
ให้ถอดแม่ลูกออกจากยศเลย อีก ๒-๓ วันพระพุทธเจ้าเสด็จ
มา ทูลเล่าเรื่องให้ทรงทราบ พระพุทธเจ้าก็ปลอบใจ

มหาบพิตร พวกศากยะทำไมสมควรเลย เมื่อจะถวายก็
ควรถวายพระราชธิดาที่มีชาติเสมอกันจึงจะควร

แล้วพระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสอีกว่า

พระนางวสสขัตติยา เป็นธิดาของขัตติยราช (คือท้าว

มหานาม) เวลาอภิเษกก็อภิเษกในวัง ส่วนวิฑูทกะก็ประสูติ
จากชัตติยราช (คือพระเจ้าปเสนทิโกศล)

มหาบพิตร ตรึงกุลฝ่ายมารดาไม่สำคัญ สำคัญที่ฝ่าย
บิดา”

คนชอบเห็นใจผู้หญิง ถอนหายใจโล่งอก คนเล่าอึ้ง

“พระเจ้าปเสนทิ เลยคินยศให้ทั้งแม่ทั้งลูกเลย อยู่ต่อ
มาวันหนึ่ง พระเจ้าปเสนทิไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ก่อนเข้าไปใกล้
ก็พับไพร่พลไว้ แล้วเข้าไปตามลำพัง

พวกที่รอรอยู่ มีคนหนึ่งเป็นเสนาบดี ชื่อทิมการายนะ
คนนี้เขาเป็นหลานของพันธุลเสนาบดี พระเจ้าปเสนทิเคย
เข้าใจผิดแล้วฆ่าพันธุลเสนาบดีกับลูกชาย ๓๒ คน พอตอน
หลังเข้าใจแล้วเลยยกหลานขึ้นเป็นเสนาบดีเป็นการแก้ตัว แต่
หลาน.....”

“แค้นต้องชำระ” แสงฉานต่อให้ ล้อมโซคหัวเราะ

“เออ ใช่ เลยได้โอกาส เอาเครื่องราชกกุธภัณฑ์อัน
เป็นเครื่องแสดงยศพระราชาให้วิฑูทกะไป”

“ยึดอำนาจดื้อๆ ว่าฉันเถอะ” แสงฉานช่วยแจง

“ใช่ แล้วก็ยกพลกลับหมด เหลือม้าไว้ให้ ๑ ตัว กับ
สาวใช้ ๑ คน คอยอยู่ พอพระราชากลับออกมา รู้เรื่องทั้งหมด
แล้ว เลยไปเมืองราชคฤห์ จะขอกำลังพระเจ้าอชาตศัตรูมา
ปราบลูกชาย แต่ไปถึงหน้าประตูเมืองพอดีคำ ประตูปิดแล้ว
ต้องนอนพักที่ศาลานอกเมือง คินนนั้นเลยตายเพราะความหนาว
และความเหนื่อย เพราะแก่มาแล้ว อายุ ๘๐ แล้ว เฝ้า
พระพุทธเจ้า”

“เออ น่าสงสารเหมือนกัน ตอนเกิดเกิดในวัง ตอน
ตายตายที่ศาลา คนเรานี้เอาแน่ไม่ได้เลยนะ เสรี”

“ที่นี้วิฑูทกะได้ครองเมืองแล้ว” ล้อมโซคเล่าต่อ

“แค่นี้ต้องชำระ” แสงฉานพูดเสียงเหมือนในหนังจีน

“ใช่ ยกทัพไปกบิลพัสดุ์เลย พระพุทธเจ้ารู้ล่วงหน้า แล้ว ก็เสด็จไปประทับใต้ต้นไม้ตรงชายแดนระหว่างโกศลกับสาकยะ ท่านประทับใต้ต้นไม้ที่มีใบน้อยที่ขึ้นทางฝั่งสาकยะ ในขณะที่ใกล้ๆ กันนั่นเอง มีต้นไม้ใหญ่ใบครีمر่มรื่นขึ้นอยู่ทางฝั่งโกศล

พระเจ้าวิญญูทระยกพลมาถึง เห็นพระพุทธเจ้าก็เข้าไปเฝ้า ทูลว่า เหตุใดพระองค์จึงประทับใต้ต้นไม้อันมีใบน้อยในเวลาที่ร้อนปานนี้ ขอพระองค์โปรดไปประทับที่ต้นไม้ใหญ่ซึ่งมีใบครีمر่ม มีเงาเย็นดีทางแดนโกศล

พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“ถวายพระพร มหาบพิตร ร่มเงาของพระญาติเย็นดี”

พระเจ้าวิญญูทระรู้เลยว่าพระพุทธเจ้ามาห้ามทัพ คิดถึงว่าพระพุทธเจ้าเคยช่วยพูดกับพระบิดา ทำให้ตัวเองได้รับยศคืนมา ก็เลยยกทัพกลับไป เป็นอย่างนี้อีก ๒ ครั้ง

พอครั้งที่ ๔ พระพุทธเจ้าทรงเห็นกรรมเก่าของพวกสาकยะ ที่เคยเอายาพิษโปรยลงในแม่น้ำ ทำให้สัตว์ตายไปเป็นจำนวนมาก กรรมนั้นกำลังมาให้ผล พระองค์ไม่สามารถต้านทานได้ เลยไม่ได้เสด็จไป”

“สบายละซีทีนี้” แสงฉานว่า

“ใช่ วิญญูทระก็ลွยกบิลพัสดุ์ซะเกลี้ยงเลย เอาเลือดล้างกระดานอย่างที่ท่านมาไว้ แล้วยกทัพกลับ

พอยกทัพมาถึงแม่น้ำอจิรวดี พอดีคำ พวกทหารเล็กลนอนกันตามใจ แม่น้ำเวลาน้ำลงนี้เกิดเป็นหาดทรายเลนนะ มีพวกหนึ่งนอนหาดริมน้ำ อีกพวกนอนบนฝั่ง พอตกดึก พวกที่นอนบนฝั่ง แต่ทำกรรมร่วมกันมา ถูกมดกัด หนีลงไปนอนที่หาด ส่วนพวกนอนหาด บางคนก็ถูกมดกัด หนีขึ้นมานอนบน

ฝั่ง คีนนั้นเกิดฝนตกใหญ่ มีน้ำหลากอย่างรวดเร็วมากเลย พัดเอา
วิพทูทะกับพวกที่ลงไปนอนริมน้ำ ไปลงทะเลกันหมดเลย”

แสงฉานอ้าปากค้าง “โอโฮ คราวนี้แค้นของใครมา
ชำระละหว่า”

ล้อมโชคหัวเราะ

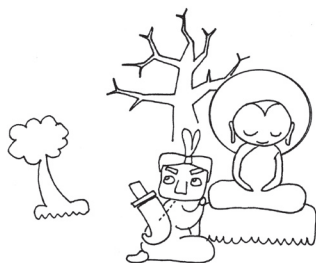
“คงเป็นกรรมเก่าเรื่องอื่นตามมาทัน พอดีผสมกับ
กรรมที่ไปฆ่าชาวบิลพัสดุ์เสียมากมาย ถึงจะเป็นกรรมที่ทำ
ใหม่ ๆ แต่อาจมาผสมกับกรรมเก่า เช็กบิลมาพร้อมกันเลยก็ได้
นะ ใครจะไปรู้”

“โอ น่ากลัว น่ากลัว เรื่องกรรมนี้น่ากลัวจริงๆ”

“ท่านสอนให้เราเชื่อเรื่องกรรมให้มาก จะได้ทำให้
เราทำแต่กรรมดี ถ้าเรามีความเชื่อมั่นในหลักกรรมอย่างมั่นคง
แล้ว เรียกว่าได้เป็นจุลโสดาบัน คือ เป็นโสดาบันน้อยๆ ที่
เดียว เพราะจะทำแต่ความดีเสมอ รู้มั๊ยล่ะ”

“อย่างนี้แค้นก็ไม่ต้องชำระดีกว่า เดี่ยวเขาตามมาชำระ
เราอีก” แสงฉานว่า

“ใช่ ถ้าเขามาทำเราแค้น แสดงว่าเขาทำกรรมแล้ว
เดี๋ยวกรรมก็จัดการกับเขาเอง ไม่ใช่หน้าที่ของเราจะต้องไป
จัดการ เรามีหน้าที่แค่จัดการกับใจเราอย่าให้ไปแค้นเขา เพราะ
เราจะทุกข์เอง ถ้าเราให้อภัยได้ เราเองนั่นแหละที่เป็นคน
สบายใจ”

พระเทวทัต

คุณตาพาหลานๆ ไปเที่ยวชายทะเล ตอนเย็นๆ เด็กๆ ออกไปวิ่งเล่นตามชายหาดกันอย่างสนุกสนาน คุณตานั่งคอยอยู่ที่เก้าอี้ผ้าใบ พอพวกเด็กๆ เหนื่อยกันแล้วจึงวิ่งกลับมานั่งแปะลงรอบๆ คุณตา พลังเล่าให้คุณตาฟังว่า ตรงโขดหินโน้นมีพีๆ เหน้งวาครูปทะเลกัน

“หนุ่หนึ่งอยากวาครูปเป็นมั่งจังคะ คุณตา” หลานสาวด้อยหน้าตาน่ารักนอเลาะ เด็กชายพะไลซึ่งตัวอ้วนกลม ทำท่าทางแขนชูขึ้น

“พะไลจะวาครูปปีศาจทะเล”

ดอกรักพลักพะไลลงไปนอน “วาครูปปลาพะยูนดีกว่ามั่ง จะได้มีตัวอย่างดู”

“เออใช่” ว่าลอยหัวเราะ “ดูตัวเองไปก็วาดไป”

พะไลเถียงว่า “ถ้าไม่มีปีศาจ ก็ไม่มีพระเอกหรอกจริงมัย สโนว์ไวท์ไม่มีแม่มด แล้วใครจะสงสารสโนว์ไวท์ ถ้าไม่มีโจ๊กเกอร์ แล้วแบทแมนจะทำอะไร ตกงานซี ผู้ร้ายทำให้หนังสนุก”

“ใช่” ลูกแก้วเห็นด้วย “ยิ่งพะไลเป็นผู้ร้าย ยิ่งสนุกใหญ่เลย”

พะไลกลิ้งตัวไปทับลูกแก้วไว้ แล้วบอกลูกแก้วว่า

“ลูกไปหาใครมาช่วยซิ”

“คุณตาฯ” หนูงหนิงเลิกสนใจ หันมาหาคุณตา “ในนิทานของคุณตา มีใครเป็นผู้ร้ายมั้ยะคะ” หนูงหนิงหมายถึงนิทานชาดกที่คุณตาเล่าให้ฟังบ่อยๆ คุณตาตอบว่า

“ก็มีเหมือนกัน ที่โด่งดังคนหนึ่งก็คือ พระเทวทัต”

“คุณตาเล่าชื่อะ” หนูงหนิงออ๊ดอ้อน คุณตาจึงเล่าว่า

“พระเทวทัตความจริงก็เป็นพระญาติของพระพุทธเจ้า เป็นพี่ชายของพระนางพิมพา พระชายาของเจ้าชายสิทธัตถะ หรือพระพุทธเจ้าสมัยที่ยังไม่บวชนั่นเอง ตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดพระญาติที่กรุงกบิลพัสดุ์ มีเจ้าชายออกบวชตามท่านเยอะแยะเลย มีแค่ ๖ องค์เท่านั้นที่ไม่ได้ออกบวชตาม คือ กัทथิกุมาร อนุรุทธะ อานันทะ ภคุ กิมพิละ แล้วก็เทวทัต

ใครๆ ก็เลยมินทากันว่า สงสัย ๖ องค์นี้จะไม่ใช่ญาติ มั้งถึงได้ไม่บวชนะ ตอนหลัง ๖ องค์นี้ก็เลยออกบวชตามไปด้วย ตอนไปก็มีพี่เลี้ยงคนหนึ่งตามไปด้วย ชื่อ อุบาลี เจ้าชายทั้ง ๖ องค์ พอเปลี่ยนชุดก็ถอดพวกเครื่องทองเครื่องประดับ บอกให้อุบาลีนำกลับไปวัง แต่อุบาลีกลัวจะถูกหาว่าทำร้ายพวกเจ้าชายจึงทรัพย์สินมา ก็ไม่กล้ากลับวัง เลยเอาของทั้งหมดแขวนไว้บนต้นไม้ แล้วพูดว่า ใครอยากได้ก็จงเอาไป”

“พะโล้อยากได้” พะโล้พูดเสียงอ้วนยานคาง พวกเด็กๆ พากันหัวเราะพะโล้

“แล้วอุบาลีก็เลยตามไปบวชด้วย เจ้าชายทั้ง ๖ ก็เลยขอพระพุทธเจ้าให้อุบาลีบวชก่อน เพราะอุบาลีรับใช้มานาน ถ้าวบชก่อน พวกเจ้าชายจะได้ไหว้อุบาลี”

“ทำไมล่ะคะ คุณตาฯ” หนูงหนิงไม่เข้าใจ คุณตาอธิบายว่า

“เพราะพระวินัยบอกว่า คนที่บวชทีหลัง ต้องไหว้คนที่

บวชก่อน แม้จะบวชก่อนเพียงวันเดียวก็ตาม จะมาถือยศถือศักดิ์ตามสมัยที่ยังไม่บวชนะไม่ได้”

“อ้อ เข้าใจแล้วค่ะ” หญิงหญิงพยักหน้า คุณดาเล่าเรื่องต่อไปว่า

“เจ้าชาย ๖ องค์นั้น พระภททิยะ ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในพรรษานั้นเอง พระอนรุทธะได้คาทิพย์ ต่อมา ได้ฟังมหาปริสวัตกสูตร ก็บรรลुเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ส่วนพระภคและพระกิมพิละเจริญวิปัสสนา แล้วก็ได้บรรลुเป็นพระอรหันต์ด้วย พระอานนท์บรรลุโสดาปัตติผล แต่พระเทวทัตได้ฤทธิ ทำอะไรได้หลายอย่าง แต่ก็ยังเป็นปุถุชนคนธรรมดาอยู่”

พะโล้ทำท่าเหาะ ดอกกรักจี๋เอวให้หัวเราะ

“ต่อมา พระพุทธเจ้าเสด็จไปโกสัมพี ประชาชนก็เลื่อมใสมาก เอาข้าวของเครื่องใช้มาถวายสักการะ ใครๆ ก็ถามถึงว่า พระพุทธเจ้าอยู่ไหน พระสารีบุตรอยู่ไหน ถามถึงทุกองค์นั้นแหละ ยกเว้นพระเทวทัตไม่มีใครถามถึงเลย”

พะโล้ร่วงลงมานอนหงาย ว่าวลอยป็นขึ้นไปนั่งทับไว้ พะโล้บ่นว่ากระดุกคำทอง

“พระเทวทัตก็เสียใจมาก อยากจะหาคนมาอุปฐากดูแลตัวเอง ก็เห็นพระเจ้าอชาตศัตรูยังหนุ่มอยู่ ยังไม่ค่อยรู้อะไรเท่าไร เลยแปลงกายเป็นเด็กน้อย...”

พะโล้ลูกพรวดพราดขึ้นมา ว่าวลอยหายหลังหล่นดับลงมานบนพื้นทราย พะโล้ทำท่าโหม้ดแดง

“เด็กน้อยนี้มีงูพันมือพันเท้าพันคอ งูอีกตัวอยู่บนหัว อีกตัวพาดบ่า เหาะลงมานั่งบนตักอชาตศัตรู”

ดอกกรักโยนผ้าขนหนูผืนใหญ่คลุมตัวพะโล้ แล้วจุตชายผ้าคนละข้างกับลูกแก้ว

“พออชาตศัตรูกลัว ถามว่าท่านเป็นใคร พระเทวทัตจึง

กลับร่างเป็นภิกษุตามเดิม บอกอาตมาคือพระเทวทัด”

พะไลทั้งผ้าขนหนู นั่งขัดสมาธิ ทำท่าเคร่งขรึม

“อชาตศัตรูก็ดูแลอุปฐากพระเทวทัด แต่ต่อมา พระเทวทัดอยากมีอำนาจปกครองคณะสงฆ์ พอคิดว่าจะปกครองคณะสงฆ์เท่านั้นเอง ฤทธิ์ที่มีอยู่ก็เสื่อมไปหมดเลย”

“เพราะคิดไม่ดีใช่ไหมคะ คุณดา” หนุหงหนึ่งเฒ่า

“ถูกแล้ว หนุหงหนึ่ง ฤทธิ์ไม่อยู่กับคนที่คิดไม่ดี พอพระพุทธเจ้าเสด็จมาราชคฤห์ อยู่ที่วัดเวฬุวัน พระเทวทัดก็ไปเฝ้า กราบทูลว่า พระพุทธเจ้าทรงแก่มากรแล้ว ขอให้อยู่สบายๆเถอะ พระเทวทัดจะปกครองสงฆ์เอง

พระพุทธเจ้าไม่ยอม ตรัสว่า ให้พระเทวทัดทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ก่อนเถอะ คือให้บำเพ็ญเพียรของตัวเองให้ดี เพราะพระเทวทัดยังไม่ได้บรรลุละอะไร ยังเป็นปุถุชนอยู่เลย แต่เขาก็ก็นั่นนอนหลายครั้ง พระพุทธเจ้าจึงตรัสสอนว่า

ดูก่อนเทวทัด เธอพอใจติดอยู่ในลาภ ชื่อเสียง ถูกลาภครอบงำ ลาภนี่เหมือนน้ำลายที่พระอริยเจ้าทั้งหลายถ่มทิ้งแล้ว แต่เธอยังติดใจในลาภ สมควรหรือ

พระเทวทัดไม่พอใจมาก เลยผูกอาฆาตพระพุทธเจ้าเป็นครั้งแรก แล้วก็จากไป”

ดอกรักกับว่าวลอยผลักพะไลออกไป พลังไล่ชั่ว ชั่ว พะไลก็ล่องออกไปไกล จนทรายติดตัวขาวไปหมด พะไลลุกขึ้นสะบัดๆ แล้วเดินกลับมานั่งที่เดิม

พี่เลี้ยงถือถาดขนมมาวาง เด็กๆ เฮกันใหญ่ แย่งกันกินขนมอย่างเอร็ดอร่อย หนุหงหนึ่งป้อนคุณดาคำหนึ่ง คุณดาเล่าต่อไปว่า

“พระเทวทัดก็คอยทำอะไรๆ ให้พระสงฆ์เสื่อมเสียอยู่เรื่อยๆ พระพุทธเจ้าจึงประกาศว่า ต่อไปนี้ พระเทวทัดทำอะไร

ไม่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าและคณะสงฆ์ ขอให้ประชาชนรับทราบตามนี้”

ดอกแก้วลูกจั่นยืนประกาศ ขี่มื่อไปยังพะโล้ แล้วพูดทวนคำพูดของคุณดาจนจบ พะโล้หงายท้องตึง คุณดารอให้หลานเล่นจบแล้ว ก็เล่าต่อไป

“พระเทวทัตเลยไปยุยงพระเจ้าอชาตศัตรูให้ปลงพระชนม์พระบิดาคืออยู่ที่ฆ่าพ่อซะ แล้วตัวเองจะฆ่าพระพุทธเจ้าด้วย พระเจ้าอชาตศัตรูก็ไปฆ่าพ่อ แล้วตั้งตัวเองขึ้นเป็นกษัตริย์

พระเทวทัตขอคนแม่นธนูจากพระเจ้าอชาตศัตรูมายิงพระพุทธเจ้า แต่ส่งไปยิงเท่าไรก็ไปเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าหมด ได้บรรลุปะเป็นพระโสดาบันหมดเลย

พระเทวทัตให้คนอื่นฆ่าไม่สำเร็จ ก็เลยจะทำเอง ขึ้นไปบนภูเขาคิชฌกูฏ แล้วผลักก้อนหินลงมา ตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไป หินก็ค้างอยู่ที่ชอกเขา มีแค่สะเก็ดเล็กๆ มาโดนพระบาทห่อพระโลหิต แต่หมอชิวก หมอประจำองค์พระพุทธเจ้าก็รักษาหายวันรุ่งขึ้น”

“โอ้โฮ เก่งจังนะคะคุณดา” หนูนึงผู้ดื่มด่ำกับการฟังเรื่องชื่นชม ในขณะที่ข้างหลัง ดอกรักกับว่าวลอยกำลังลงโทษพะโล้แทนพระเทวทัตอยู่ดูลด โดยมีลูกแก้วเป็นกรรมการ

“พระเทวทัตขอให้พระเจ้าอชาตศัตรู ปล่อยช้างนาฬาคีรีมาทำร้ายพระพุทธเจ้าอีก แต่พระพุทธเจ้าแผ่เมตตาออกไป ช้างก็หมอบลง ไม่ทำร้ายพระพุทธเจ้า

เรื่องต่างๆ พวกนี้ที่พระเทวทัตทำ ใครๆ ก็รู้ ประชาชนก็มองว่าทำไมพระราชาคนชั่ว พระเจ้าอชาตศัตรูชกกล้วยปลั่งก็ไม่มันคง เพราะประชาชนจะไม่รักพระองค์ เลยเลิกคบกับพระเทวทัต”

พะโล้ โคนโล้ อีก ชูว์ ชูว์ แต่คราวนี้พะโล้ไม่หนีไป นั่งลงเฉยๆ

“พระเทวทัต ไม่มีใครดูแลแล้ว ประชาชนก็ไม่ได้บาตรเลยไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ทูลขอ ๕ เรื่อง คือ

๑. ขอให้ภิกษุงดฉันเนื้อและปลาตลอดชีวิต ฉันแต่ผัก
๒. ขอให้ภิกษุอยู่ป่าตลอดชีวิต
๓. ขอให้ภิกษุถือผ้าบังสุกุลตลอดชีวิต ไม่รับผ้าที่มีคนเขาถวาย”

“ผ้าบังสุกุลคืออะไรคะคุณตา” หญิงหนึ่งสงสัย

“คือผ้าที่เขาพันห่อศพตามป่าช้า พระต้องไปเอามาแล้วมาข้อมทำจีวร สมัยก่อนเขาทำกันอย่างนั้นนะหลาน ไม่ใช่ผ้าใหม่อย่างสมัยนี้”

“น่ากลัวนะคะคุณตา” หญิงหนึ่งทำท่ากลัวแล้วกอดอกอยู่ ตั้งใจฟังต่อไป

“ข้อ ๔. ขอให้ภิกษุฉันเฉพาะอาหารที่บิณฑบาตมาได้ ไม่ฉันอาหารที่มีผู้ถวาย

๕. ขอให้ภิกษุอยู่โคนไม้ ไม่เข้าที่ที่มีอะไรบังให้
ที่เขาขออย่างนี้ก็เพื่อแสดงให้คนอื่นเห็นว่าตัวเองเป็นคนเคร่งครัด

แต่พระพุทธเจ้าไม่ให้ตามที่ขอ ทรงตรัสว่าใครอยากทำข้อไหน อย่างไรก็ทำเถิด แต่จะให้ออกเป็นภุมิพระพุทธเจ้าไม่ทำ พระเทวทัตได้ที จึงบอกพวกภิกษุบวชใหม่ที่ยังไม่รู้อะไรมาก ให้ตามตัวเองไป ภิกษุเหล่านั้นก็ตามไป

พอได้บิณฑบาต พระเทวทัตก็พาไปบิณฑบาต ในใจก็คิดจะทำให้สงฆ์แตกแยกกัน”

“ทำไมคิดแต่อะไรร้ายๆ เรื่อย” ดอกרבบ่น เขกหัวพะโล้ พะโล้ทำหน้าเศร้าตอบว่า “ไม่รู้”

“พระพุทธเจ้าทรงเตือนพระเทวทัตว่า การทำให้สงฆ์แตกแยกเป็นบาปหนักมาก แต่พระเทวทัตก็ไม่เชื่อ วันหนึ่งก็มาบอกกับพระอานนท์ว่า ตั้งแต่วันนี้ไป จะทำอุโบสถสังฆกรรมต่างหาก คือไม่รวมกับพระพุทธเจ้าแล้ว พระพุทธเจ้าทรงทราบก็ทรงสังเวช ทรงวิตกว่า พระเทวทัตทำกรรมอันเป็นเหตุให้ตนรกรเสียแล้ว กรรมอย่างนี้เป็นความย่อยยับของสัตว์โลก พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า

กรรมที่ไม่ดี ไม่เป็นประโยชน์ ทำได้ง่าย
กรรมที่ดี ที่เป็นประโยชน์ ทำได้ยาก
กรรมดี คนดีทำง่าย คนชั่วทำได้ยาก
กรรมชั่ว คนชั่วทำได้ง่าย แต่พระอริยเจ้าไม่ทำเลย”

“แล้วพระเทวทัตตกนรกเลยหรือเปล่าครับ คุณตา”
พะโล้ถาม ดอกแก้วหัวเราะ

“ไม่หรอก” คุณตาตอบ พะโล้หน้าชื่นขึ้นนิดหนึ่ง

“ตอนนี้ยัง อีกเดียว” พะโล้หน้าหุบลงอีก

“พระเทวทัตพาพระบวชใหม่กลุ่มนั้นไปตำบลคยาสี่สะแคว้นมคธ พระพุทธเจ้าทรงเป็นห่วงพระใหม่ เลยให้พระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะไปตามกลับมา

พระเทวทัตเห็นพระสารีบุตรมา นึกว่าตามมาอยู่กับตัว ก็เล่นนอนเล่นเย็นใจอยู่ ปลอ่ยให้พระสารีบุตรเทศน์พระใหม่ไป จนพระสารีบุตรพาพระใหม่กลับไปหมดแล้วก็ยังไม่รู้”

“อ้าว” ลูกแก้วหัวเราะเอิ๊กอ๊าก “อะไร”

“สาวกคนสนิทของพระเทวทัตก็เข้าไปบอก นี่ รู้หรือเปล่า พระไปหมดแล้ว สาวกคนนั้นโมโหมาก เลยเอาเข้ากระทะเทกหน้าอกพระเทวทัตจนกระอักเลือด”

“อ้ากกก...” ดอกร์กจัดการพะไล้จนหงายหลัง พะไล้
นอนยอมรับโทษแต่โดยดี ลูกแก้วเอามือกดหัวไว้

“ตอนนั้นพระพุทเจ้าทรงเสด็จไปสาวัดดีแล้ว ไปประทับ
อยู่ที่วัดเชตวัน

ฝ่ายพระเทวทัตโดนอัด เลยป่วย เสียใจมากด้วยเลย
นอนชมไป ๙ เดือน ระหว่างที่นอนป่วยไป ก็คิดทบทวนความ
หลังไป เริ่มรู้สึกสำนึกผิดต่อพระพุทเจ้า”

“สำนึกหรือยัง” ว่าวลอยบิบบจุมกพะไล้ พะไล้พยักหน้า
หึกๆ พอหายใจไม่ออกมากเข้า ก็กวาดมือออกไป บัดเด็กทั้ง
สามคนกระเด็นไปคนละทาง แล้วพะไล้ก็หายใจเอือกใหญ่ๆ

“พระเทวทัตก็ขอให้ลูกศิษย์ห้ามไปเฝ้าพระพุทเจ้า ก็
ไม่มีใครยอมไป บอกว่าคนผูกเวรกับพระพุทเจ้านี้ เราพาไป
ไม่ได้

พระเทวทัตก็อ้อนวอนบอกว่า เราผูกเวรในพระพุทเจ้า
แต่พระพุทเจ้าไม่มีเวรต่อเราเลยแม้แต่ปลายผม จงพาเราไป
เฝ้าเถอะ ก็เลยพากันห้ามไปทั้งเดียงเลย เดินทางไปเฝ้า
พระพุทเจ้า”

เด็กสามคนเข้าไปห้ามพะไล้ พะไล้ชอบใจ

“พวกพระที่รู้ข่าวก็กราบทูลพระพุทเจ้า ว่าเทวทัต
เดินทางมา พระพุทเจ้าตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ในชาตินี้เทวทัตจะไม่ได้เห็นเราอีกเลย”

“ทำไมล่ะคะ คุณตาขา” หนูงหนึ่งจอมสงสัยดักถาม

“เพราะคนที่ขอพระพุทเจ้า ๕ ประการแล้ว จะไม่ได้
เห็นพระพุทเจ้าอีกเลย อันนี้เป็นเรื่องปกติ เหมือนฝนตกต้อง
เปียกอย่างนั้นแหละ ถ้าใครขอ ๕ อย่าง แบบพระเทวทัตก็จะ
ไม่ได้พบพระพุทเจ้าอีก”

“แต่พระเทวทัตกำลังมา” ลูกแก้วดึง

“ใช่ ใครๆ ก็รู้สึกลักษณะนั้น เลยเกิดโกลาหลเล็กๆ เพราะมีคนอยากรู้ในสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสบอก เลยมีการส่งข่าวกันเป็นระยะๆ ว่า พระเทวทัตมาถึงอำเภอนี้แล้ว มาถึงตำบลนี้แล้ว บอกกันทุกระยะเลย แต่พระพุทธเจ้าก็ทรงยืนยงอย่างเดิม จนจะมาถึงวัดอยู่แล้ว พระพุทธเจ้าก็ยังตรัสว่า

แม้เทวทัตจะเข้ามาภายในวัดเชตวันแล้ว ก็จะไม่ได้เห็นเรา”

“โอโฮ ไม่รู้จะสงสารดีมั๊ยเนี่ย” ลูกแก้วลูบหัวพะโล้

“พวกสาวกก็พาพระเทวทัตมา วางเตียงลงริมสระโบกขรณี แล้วก็พากันลงไปอาบน้ำในสระ

พระเทวทัตลุกขึ้นจากที่นอน นั่งห้อยเท้าลงบนพื้นดิน เท้าทั้งสองก็ค่อยๆ จมลงไปในดิน ถึงข้อเท้า ถึงเข่า ถึงเอว....”

พะโล้อ้าปากค้าง ดอกรักลั่นคุณดาเล่า

“ถึงนม ถึงคอ พอเวลาที่กระดูกกลางจรดพื้น พระเทวทัตก็พูดว่า

“พระพุทธเจ้าพระองค์ใด ทรงเป็นผู้เลิศ เป็นผู้เพียวกว่าเทพทั้งหลาย เป็นผู้ชำนาญการฝึกคน ทรงมีพระจักรุรอบด้าน ทรงมีพระลักษณะอันสำเร็จมาจากบุญ ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นว่าเป็นที่พึ่ง ขอถวายกระดูกกลาง และลมหายใจครั้งสุดท้าย เป็นเครื่องสักการะแด่พระองค์”

แล้วพระเทวทัตก็จมดินไปเกิดในนรก ถูกไฟนรกไหม้ อยู่ เคลื่อนไหวไม่ได้ เพราะทำร้ายพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ไม่หวั่นไหว ทุกข์ทรมานอยู่ในนรกนานแสนนาน”

พะโล้เป็นลม แล้วลุกขึ้นมาบอกว่า “พะโล้ไม่เป็นพระเทวทัตแล้ว พะโล้เป็นคนดีดีกว่า”

“พระพุทธเจ้าทรงยอมให้พระเทวทัตบวชตั้งแต่นั้น ก็เพราะทรงเห็นว่า ตอนจบนี้พระเทวทัตจะขอถือพระพุทธเจ้า

เป็นที่พึง ถ้าไม่ได้บวชเลย จะทำกรรมหนักกว่านี้ แม้จะ
ทำกรรมหนักก็จริง แต่ก็ยังมีบุญอยู่บ้าง ต้องอีกแสนกัปข้าง
หน้า พระเทวทัตถึงจะได้ไปบำเพ็ญบุญต่อ จะได้เป็นพระ
ปัจเจกพุทธเจ้า นามว่า อัญญิสสระ”

“พระปัจเจกพุทธเจ้าคืออะไรคะ คุณดาขา” หญิงหนึ่ง
ส่งคำถาม

“พระปัจเจกพุทธเจ้า ก็คือผู้ที่ตรัสรู้เอง เป็นพระ
อรหันต์ แต่ไม่ได้ตั้งศาสนา ไม่ได้สั่งสอนใครๆ แบบ
พระพุทธเจ้าของเราจะนะจ๊ะ”

“ตอนนี้พระเทวทัตก็จมดินไปเรียบร้อยแล้ว” ลูกแก้ว
ว่า คุณดาหันไปบอกว่า

“ไม่ใช่ชาตินี้เท่านั้นนะที่เทวทัตถูกแผ่นดินสูบ ชาติ
ก่อนก็เคยถูกแผ่นดินสูบมาแล้วเหมือนกัน”

“เธอคะ คุณดา โอ๊ย ทำไมถูกสูบบ่อยจัง”

คุณดาหัวเราะ “สมัยหนึ่ง พระเทวทัตเคยเป็นนาย
พรานหลงป่ามา สมัยนั้นพระพุทธเจ้าของเราเกิดเป็นช้าง ช้าง
เจอนายพรานหลงป่า ก็ยกขึ้นหลังตัวเอง แล้วพาเดินไปส่งที่
ปลอดภัย แต่ตอนหลังนายพรานกลับมาตัดงาช้าง ตั้ง ๓ ครั้ง
แฉะ เลยถูกแผ่นดินสูบ”

“ม่ายไหว” พระโกลิสาหน้า ถอนใจเฮือกๆ

“ตอนพระเทวทัตถูกแผ่นดินสูบไป พวกชาวเมืองก็ให้
ร้องดีใจ ยกธง พุดกันว่า ดีแล้วที่พระเทวทัตตายไป

พวกภิกษุเลยไปกราบทูลพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสว่า
“ไม่ใช่เพียงเวลานี้เท่านั้น แม้ในสมัยก่อนเมื่อเทวทัตตาย ชาว
เมืองก็ชอบใจเราแรงเหมือนกัน”

“สมัยไหนอีกละครับคุณตา ลูกแก้วจะงงแล้วเนี่ย”

“สมัยหนึ่ง เทวทัตเคยเกิดเป็นเจ้าเมืองพาราณสี ชื่อ
พระเจ้าปิงคละ เป็นเจ้าเมืองที่ดุร้าย พอสวรรคต ผู้คนก็เลย
ดีใจ แต่มีนายประดุเมืองคนหนึ่งร้องไห้ เมื่อถามว่าเขารักเจ้า
เมืองหรือ เขาก็ตอบว่า

พระราชาใจร้าย ข้าพเจ้าไม่ได้รับรัก แต่ที่ร้องไห้เพราะ
กลัวว่า เดียวไปเบียดเบียนพญามัจจุราช พญามัจจุราชรำคาญ
จะพากลับมาส่งอีก ข้าพเจ้ากลัวเลยร้องไห้”

“โอ๊ย จะเป็นลม อย่างนี้ก็มีด้วย” ว้าวลอยหัวเราะ
พวกเด็กๆ พากันหัวเราะตามไปหมด

“อ้าว จบแล้ว จะมีดแล้ว ไปเข้าบ้านอาบน้ำ กินข้าว
กันเถอะหลาน”

“คุณตาจะเล่านิทานอีกเมื่อไหร่คะ” หนูนิงจะจ้องคิว
คุณตาหัวเราะเบาๆ

“เอาเถอะ มีโอกาสแล้วจะเล่าให้ฟังนะหลาน”

พระอานนท์

พอแดดร่มลมตก คุณตาก็เดินลงมานั่งที่ได้ต้นมะม่วงใหญ่ที่ลานหน้าบ้าน หญิงหนึ่งหลานสาวตัวเล็กอ้วนกลมเดินตามมาติดๆ พร้อมกับว่าลอย หญิงหนึ่งถามคุณตาว่า

“วันนี้คุณตาจะเล่านิทานมั้ยคะ”

พอคุณตาพยักหน้า ว่าลอยก็วิ่งเตลิดไปเหมือนมดดำที่เพิ่งเจอน้ำตาลก้อนใหญ่ ใครไม่เคยเห็นต้องไปคอยสังเกตดูนะ มดมันดีใจแล้วแสดงอาการดีใจเหมือนคนถูกล้อตเตอร์รางวัลที่หนึ่งเลย และก็เหมือนว่าลอยตอนนี้ ว่าลอยวิ่งไปร้องไป

“กะจ้องจ้อง กะจ้องจ้อง คุณตาจะเล่านิทานแล้ว อยู่ไหนกัน มาเร็วๆ กะจ้องจ้อง กะจ้องจ้อง”

คุณตานั่งหัวเราะ หญิงหนึ่งนั่งจ้องที่ใกล้ๆ คุณตา ไม่นานเด็กๆ ก็พากันวิ่งมา นั่งแปะลงข้างหน้าคุณตา ถามกันแซ่งแซ่ว่าวันนี้คุณตาจะเล่าเรื่องอะไร

“จะเล่าเรื่องพระอานนท์” คุณตาตอบอย่างอารมณ์ดี

“พระอานนท์หนายคะ” หญิงหนึ่งถาม

“พระอานนท์เป็นพระญาติพี่น้องของพระพุทธเจ้า เป็นเลขาส่วนตัวของพระพุทธเจ้าด้วย เป็นคนที่ทำอะไรแม้แต่พระพุทธเจ้าเทศน์ใครที่ไหน เทศน์ว่ายังงั้นพระอานนท์จำได้หมด”

“ไม่เหมือนพะโล้เลย พะโล้จ๋าอะไรไม่ค่อยได้” ว่าว
ลอยปลักเพื่อนเบาๆ อย่างหยอกล้อ พะโล้หัวเราะแทะ แทะ

“ใครจำเรื่องพระเทวทัตที่เล่าให้ฟังวันก่อนได้มั๊ย” คุณ
ตาถาม เด็กๆ พวกกันยกมือ ยกเว้นพะโล้

“มีตอนที่พระเทวทัตขอให้พระเจ้าอชาตศัตรูปล่อยช้าง
มาทำร้ายพระพุทธเจ้า ช้างชื่อนาฬาคิริ เขาทำอย่างไรกับช้าง
มอมเหล้าช้างไข่ม้อย ตามธรรมดาถ้าเขาจะมอมเหล้าช้าง เขาจะ
ให้มันกินเหล้า ๘ หม้อ นี่พระเทวทัตให้กินเหล้า ๑๖ หม้อเลย
เป็นไงล่ะ ช้างก็เมามากซีไข่ม้อย พะโล้”

พะโล้พาพุงอ้วนๆ ลุกขึ้น ทำท่าช้างเมา ดอกรักลุกขึ้น
ไปปล้ำกับช้างเมา

“แล้วไม่มีใครไปบอกพระพุทธเจ้าหรือคะ คุณตาขา”
หนุหงิงถามคุณตา

“มีข่าวออกไปตั้งแต่กลางคืนนั้นแล้วล่ะจ๊ะ หนุหงิง
ใครๆ ก็พากันเป็นห่วง และห้ามพระพุทธเจ้า ไม่อยากให้เสด็จ
ออกบิณฑบาตตอนเช้า แต่พระพุทธเจ้านิ่งเฉยเสีย พอเช้าก็
เสด็จออกไปบิณฑบาต

ชาวบ้านก็มาตามดูกันนะ ปีนรั้วปีนกำแพง ปีนต้นไม้ดู
กันใหญ่ พอเห็นช้างมา เอ้า ช้างมานี่”

คุณตาเรียกพะโล้ บอกให้ดอกรักกอดเอวพะโล้ไว้ทาง
ข้างหลัง เป็นขาหลังของช้าง ช้างพะโล้ดอกรักก็เดินมา หัวส่าย
ไปมาทำท่าเมามาก พอเซแซดๆ ไปดอกรักก็เลยหลุดมือล้มลง
คุณตาร้อง

“เอ้า ขาหลังหลุดไปแล้ว มาต่อใหม่”

ดอกรักเข้าไปกอดพะโล้อีก คุณตาให้ว่าวลอยเป็นพระ
อานนท์ยืนขวางทางช้างอยู่ และให้ลูกแก้วยืนข้างหลังเป็น
พระพุทธเจ้า พลาংเล่าว่า

“พอช้างมาถึง พระอานนท์ก็ยื่นออกหน้าขวางไว้ ยอมตายแทนพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าห้าม ๓ ครั้ง ก็ไม่ยอมเชื่อ พอช้างใกล้เข้ามา พระพุทธเจ้าจึงบันดาลด้วยฤทธิ์ ให้พระอานนท์ไปอยู่ข้างหลังพระพุทธเจ้า”

“เอ้า ว่าวลอยวังไปอยู่ข้างหลังลูกแก้วสิ” นางหนึ่งกำกับ คุณดาบรรยายต่อ

“พระพุทธเจ้าทรงแผ่พระเมตตาไปให้ช้างนาฬาคีรี”

ลูกแก้วยื่นมือออกไป ทำท่าแผ่เมตตา

“ช้างที่เมาๆ อยู่ ก็หมอบลง ไม่ได้ทำร้ายพระพุทธเจ้า เอ้า ช้างหมอบ”

พะโล้ลงนอน มีดอกกรักกองอยู่บนตัว

“พระพุทธเจ้าทรงให้อิโวาทช้างว่า ชาตินี้เกิดมาเป็นสัตว์เดรัจฉาน เพราะบาปกรรมที่เคยทำมา ชาตินี้อย่าได้ทำบาปกรรมอะไรอีกเลย ช้างก็เชื่องลง ต่อมาก็กลายเป็นช้างมีศีล”

พะโล้ไล่ดอกกรักให้ลูกออกไป แล้วลุกขึ้นนั่งขัดสมาธิ

“ทำไมพระอานนท์ไม่กลัวตายคะ คุณดา” นางหนึ่งถาม คุณดาลูบหัวหลานสาว

“เพราะพระอานนท์ท่านรักพระพุทธเจ้ามาก ยอมตายแทนพระพุทธเจ้าได้ ไม่ใช่เฉพาะชาตินี้ละ ชาติก่อน พระอานนท์ก็เคยจะตายแทนพระพุทธเจ้าเหมือนกัน”

“คุณดาเล่าเรื่องชาติก่อนสิครับ” พะโล้พูดด้วยเสียงอ้วนๆ

“ชาติก่อน ท่านเกิดเป็นหงส์กัน มีบริวารมาก อาศัยอยู่ที่ถ้ำบนภูเขาชิลมกุฏ พระพุทธเจ้าเกิดเป็น พญาหงส์ช้อตรฐ

ส่วนพระอานนท์เป็นหงส์ชื่อสุขุม พวกหงส์นี้เขาไม่ค่อยมาแถวถิ่นที่มีคนอยู่ เพราะมีอันตราย มีนายพรานจะคอยจับนกคุ้มนี้”

พะโล้ลือกค่อว่าวลอย

“วันหนึ่ง บริวาร 2-3 ตัวก็แอบไปที่สระบัวหลวงชื่อว่า สระมานุสิยะ อยู่ใกล้ๆ เมืองสาตละ ในแคว้นมหัทธกะ เป็นสระที่อาหารอุดมสมบูรณ์มาก เป็นสระที่สวยงามกว้างใหญ่ มีนกมาหากินเยอะแยะไปหมด

ที่นี้พอบริวารไปมาหนหนึ่งแล้ว พวกมันมาอ่อนวอนพญาหงส์ขอให้พาพรรคพวกไปอีก พญาหงส์ห้ามแล้วห้ามอีก บริวารก็อ่อนวอนอยู่นั่นเอง เลยต้องพาไป”

ดอกรักลูกขึ้นทางแขนบินไปบินมา

“พอร่อนลงเท่านั้นแหละ พญาหงส์ก็ติดบ่วงนายพราน”

ดอกรักรีบนั่งลงเลย ตอนนี้ไม่เอา ไม่ชอบ

“พญาหงส์ก็ดิ้นจะดึงบ่วงให้ขาด เลยดึงขาแรงๆ ครั้งแรกหนังถลอก ครั้งที่ ๒ เนื้อขาด ครั้งที่ ๓ เอ็นขาด ครั้งที่ ๔ บ่วงกินลึกถึงกระดูก เลือดไหลมาก เจ็บสาหัส”

หงุหนึ่งลูกขึ้นมากอดคุณตาไว้ นั่งแปะลงที่ดักคุณตาเด็กๆ นั่งกันเจี๊ยบ

“พญาหงส์คิดว่า ถ้าตัวเองร้องขึ้นว่าติดบ่วง ติดบ่วง พวกลูกน้องบริวารก็จะรีบบินหนีกันใหญ่ แต่ที่นี้ยังกินกันไม่อิ่ม ไม่มีแรงบินถึงถ้า คงจะไปตกทะเลตายกลางทาง พญาหงส์จึงยังไม่ร้อง พอจะว่าลูกน้องกินอิ่มเรียบร้อยแล้วก็เลยร้องขึ้น พวกลูกน้องก็รีบบินหนีไปหมดเลย”

“อ้าว แล้วไม่มีใครช่วยพญาหงส์เลยหรือคะ คุณตา”
หงุหนึ่งต่อว่า

“ไม่มีหรอก ไปหมดเลย สุขุมก็ไปด้วย”

“อ้าว” พะโล้ร้อง “ไหนว่ารักกัน”

“สุขุมไม่รู้” คุณดาตอบ “แต่พอบินไปๆ สงสัย เอ๊ะ ใครนะที่ติดบ่วง บินวนหาพญาหงส์ก็ไม่เจอ เลยบินกลับไปที่สระอีก เจอพญาหงส์ติดบ่วงอยู่ เลยเข้าไปยื่นใกล้ๆ แล้วปลอบว่าอย่ากลัวเลย ตัวเองจะสละชีวิตแทนถ้านายพรานมา”

พะโล้ลูบหัวดอกกรัก ตบเบาๆ ดอกกรักสะอื้นฮักๆ

“พญาหงส์บอกว่า ขอให้สุขุมไปเถอะ จะมาอยู่ทำไม เราติดบ่วงอยู่อย่างนี้ ความเป็นเพื่อนจะมีประโยชน์อะไร

สุขุมบอกว่า จะอยู่หรือไป ก็ต้องตายอยู่ดี จริงมั๊ยหลานๆ เกิดมาแล้วก็ต้องตายอยู่ดี เมื่อท่านมีความสุข ข้าพเจ้าอยู่ใกล้ๆ เมื่อท่านมีความสุขทุกข์ ข้าพเจ้าจะจากไปได้ยังไฉน การตายพร้อมกับท่านย่อมดีกว่าการอยู่โดยไม่มีท่าน”

ดอกกรักลุกขึ้นนั่งตักพะโล้ พะโล้กอดดอกกรักไว้กลมว่าวลอยลุกขึ้นไปนั่งทับอีกคน แต่พะโล้เอาปลายนิ้วชี้ๆ ว่าวลอยออกไป ดอกกรักส่งเสียงซู้ว์ ซู้ว์ เบาๆ กระดิกปลายนิ้วไล่

“พญาหงส์บอกว่า ตัวเราจะมีอะไร นอกจากเข้าโรงครัว ท่านมาตายกับเรามีประโยชน์อะไร มองไม่เห็นประโยชน์ที่จะมาสละชีวิตอย่างนี้

สุขุมบอกว่า เราคิดถึงความรักดีในท่าน จึงไม่เสียตายชีวิต ธรรมดาเพื่อนกัน ถ้าเป็นผู้มีธรรมะ ไม่ควรทอดทิ้งกันยามทุกข์ แม้จะต้องตายก็ตาม

พญาหงส์ตอบว่า ท่านมีธรรมะดีแล้ว ข้าพเจ้าเห็นความรักดีของท่านแล้ว เราขอร้องให้ไปเสียเถอะ ช่วยดูแลบริวารด้วย

ที่นี้นายพรานก็มา เห็นหงส์ตัวหนึ่งติดบ่วง อีกตัวหนึ่งไม่ติดบ่วง ทำไมมายืนอยู่ด้วยกัน ไม่บินหนีไปจึงถามสุขุม

“คนกับนกพูดกันรู้เรื่องหรือคะ คุณดา” หงษ์หนึ่งถาม คุณดาหัวเราะเบาๆ

“ในนิทานก็ต้องพูดกันได้สิหลาน”

“ไม่เคยดูการ์ตูนรีไร” ลูกแก้วถาม หุ่นหนึ่งไม่ตอบ

“สุขุมก็บอกว่า พญาหงส์เป็นนาย ทิ้งไปไม่ได้ นายพรานบอกว่า ทำไมเป็นถึงพญาหงส์ น่าจะฉลาด มาติดบ่วงได้ยังไง สุขุมตอบว่า เวลาที่เคราะห์กรรมมาถึง ก็ทำให้ไม่เห็นบ่วง แล้วอ้อนวอนนายพรานว่า ขอให้ปล่อยไปทั้งสองตัว เพราะฆ่าไปก็กินได้แค่มือสองมือ หรือถ้าขายก็ได้เงินนิดเดียว แต่ถ้าปล่อยไปจะได้บุญมาก”

“แล้วเขาปล่อยมั๊ยครับคุณตา” ลูกแก้วถาม

“เขาอยากปล่อยอยู่แล้วล่ะ เขาชอบสุขุม แต่แกล้งลงใจ บอกว่าตัวเองไม่ได้ติดบ่วงก็บินไปเสียชิ แต่สุขุมไม่ไป บอกถ้าพญาหงส์ตาย ก็ไม่ยอมมีชีวิตอยู่เหมือนกัน ถ้านายพรานต้องการหงส์ตัวเดียว ให้เอาตัวเราแทน แล้วปล่อยพญาหงส์ไป

นายพรานชมสุขุมว่า เพื่อนอย่างนี้หายาก แล้วก็ปล่อยพญาหงส์ไป

แต่สุขุมก็คืนะ ยังเป็นห่วงนายพรานว่าไม่ได้อะไรเลย อดขายอดกินเนื้อหงส์ เลยขอให้นายพรานพาไปเฝ้าพระราชา พระราชาทรงทราบเรื่องแล้วก็พระราชทานเงินทองให้นายพรานพอเลี้ยงตัวไปตลอดชีวิต”

“โอ้โฮ สบายไปเลย” ว่าวลอยดบมือ

หุ่นหนึ่งวิ่งไปเอาน้ำมาให้คุณตา พร้อมกับขนมมาแจกทุกคน พลางรีบว่า “คุณตาเล่าอีกค่ะ”

คุณตาจึงเล่าเรื่องพระอานนท์อีก

“พระอานนท์ได้รับอาราธนาให้ไปสอนธรรมแก่แม่เหล็ก และพระสนมของพระเจ้าปเสนทิโกศล

วันหนึ่งพระราชาก็ถวายผ้าเนื้อดีราคา ๑,๐๐๐ กหาปณะ ถวายให้พระอานนท์ ๑,๐๐๐ ผืน ต่อมาพระราชาก็พระราชทาน ผ้าเนื้อดีแก่แม่เหล็ก ราชเทวีทั้งหลาย องค์ละ ๕๐๐ ผืนด้วย”

ดอกกรักเป็นลม “ทำไมเยอะนักล่ะครับคุณดา พระแม่เหล็กจะเอาไปทำอะไรตั้งเยอะเยอะ”

“เอาไปนุ่งชียะ ถ้ามได้” หนุ่หนิงค้อนให้

“อย่าขัด อย่าขัด” ลูกแก้วโวยเบาๆ

คุณดาเล่าต่อไป

“พระเทวีเหล่านั้น ฟังธรรมพระอานนท์แล้วเลื่อมใส ถวายผ้าให้พระอานนท์หมดเลย”

“พะไลจะเอาไปขายร้านป่ามาลัย คงได้หลายดั่งค์” พะไลเอานิ้วเคาะคาง

“พวกราชเทวีทั้งหลาย เวลาไปเฝ้าพระราชาสวมผ้าเก่าไป พระราชาถามว่า ทำไมให้ผ้าไหมแล้วไม่ใช่ ก็ทูลว่าถวายพระอานนท์ไปหมดแล้ว

พระราชาก็พิโรธ รู้จักมั้ย คุณดาถาม เด็กๆ พวกกันพยักหน้า ว่าวลอยตอบ “แปลว่าโกรธ ผมดูในละครทีวี”

คุณดายิ้ม พยักหน้า

“พระราชาก็เลยไปหาพระอานนท์ ถามว่าพวกผู้หญิงเขายังเรียนธรรมอยู่หรือ พระอานนท์ตอบว่า ยังเรียนอยู่ พระราชาถามว่า เรียนอย่างเดียวหรือถวายผ้าด้วย ท่านตอบว่า ถวายผ้าด้วย วันนี้ถวายมา ๕๐๐ ผืน

ท่านรับไว้หมดหรือ

รับไว้ทั้งหมด มหาบพิตร”

คุณดาทำเสียง ๒ เสียง เสียงหนึ่งเป็นเสียงพระราช

อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงพระอนนท์

“พระพุทธเจ้าบัญญัติให้ภิกษุใช้ผ้า ๓ ผืนเท่านั้นไม่ใช่หรือ ?

ถูกแล้วมหาบพิตร แต่ไม่ทรงห้ามการรับ อาตมารับไว้เพื่อภิกษุอื่นที่จีวรเก่าแล้ว

ภิกษุเอาจีวรเก่าไปทำอะไร ?

เอาไปทำผ้าปูนั่ง มหาบพิตร

ผ้าปูนั่งเก่าเอาไปทำอะไร ?

ทำผ้าเช็ดเท้า มหาบพิตร

ผ้าเช็ดเท้าเก่าเอาไปทำอะไร ?

เอามีดสับผ้าเช็ดเท้าเก่าแล้วเคล้ากับดินเหนียว ฉาบผนังที่อยู่ มหาบพิตร

ของที่ถวายเป็นได้บุญเปล่าเลยหรือ ?

ไม่บุญเปล่าเลย มหาบพิตร ของที่ถวายเป็นด้วยศรัทธา ภิกษุจะทำเสียหายไม่ได้ ต้องทำให้เป็นประโยชน์ถึงที่สุด”

“โอโฮ จริงๆ หรือคะคุณตา” หญิงหนึ่งถาม แล้วกินขนมต่อ

“เสื่อผมยังไม่เก่า” พระโง้งจับเสื่อดูไปมา

“แล้วพระอนนท์ทำยังไงอีกครับ” ดอกกรกชอยากฟังต่อ

“พระราชาชอบใจคำตอบพระอนนท์เลยถวายผ้ามาอีก ๕๐๐ ผืน

๕๐๐ ผืน ชุดแรกที่พวกมเหสีให้มา พระอนนท์ก็แจกให้พระที่จีวรเก่าแล้วทั้งหมด ส่วนผ้า ๕๐๐ ผืนที่พระราชาทถวาย พระอนนท์ให้กับลูกศิษย์ที่คอยอุปัฏฐากดูแลท่านอยู่องค์เดียวเลย”

“อุปัฏฐากยังงัยคะ” หญิงหนึ่งถาม

“ก็คือดูแลน่าน้ำน้ำใช้ ถวายไม้สัฟน์ น้ำล้างหน้า ดูแล

ห้องน้ำห้องส้วม จุดไฟดับไฟให้ ทำความสะอาดกุฏิให้ นวดมือนวดเท้าให้ ทำหมดแหละจ๊ะ” คุณดาอธิบาย

“ภิกษุองค์นั้นก็เอาไปแจกเพื่อนๆ จนหมดเลยเหมือนกัน เพราะเขาเป็นคนใจดี มีน้ำใจ แต่ภิกษุเพื่อนๆ พอรับผ้าไปแล้ว เอาไปทำจีวร เสร็จแล้วห่มไปเฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วทูลถามว่า ภิกษุเป็นโสดาบันแล้ว ยังให้เพราะเห็นแก่หน้าใครสักคนอยู่หรือ”

“พระอานนท์เป็นโสดาบันหรือครับ” พระได้ถาม

“ใช่ พระพุทธเจ้าตรัสถามว่า ทำไมถึงถามกันแบบนี้ พวกภิกษุทูลว่า พระอานนท์ให้ผ้าทั้งหมดกับภิกษุรูปเดียว แทนที่จะแจกจ่ายให้ทุกคน

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ที่พระอานนท์ทำอย่างนั้น เพื่อเป็นการยกย่องในความที่ลูกศิษย์คนนี้มีอุปการะคอยช่วยเหลือเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งของคนที่เป็อาจารย์”

พวกเด็กๆ เริ่มเปลี่ยนองศาจาก ๙๐ องศา เป็น ๑๘๐ องศา คือ ค่อยทอดกายลงทอดก่ายกัน ขนมนอ้อยทำให้เพลินตาปรือ

คุณดาเอ่ยว่า “เรื่องการรู้จักสำนึกในอุปการะของคนอื่นและให้การตอบแทนนี้เป็นสิ่งที่ดี หลานๆควรจะทำตามนะ ใครมีบุญคุณกับเรา เราต้องตอบแทนจึงจะเป็นคนกตัญญู มีนิทานเล่าว่า...”

ประโยคสุดท้ายของคุณดาดึงหนังตาที่เริ่มหย่อนให้ตึงขึ้น ทุกคนลุกขึ้นนั่งใหม่ ยกเว้นพะไล

“มีราชสีห์ตัวหนึ่ง อาศัยอยู่ในถ้ำบนภูเขา วันหนึ่งก็มองลงไปที่สระใหญ่ข้างล่าง เห็นมีสัตว์เล็กสัตว์น้อยเต็มหลุมอยู่ มีเนื้อตัวหนึ่งด้วย

ราชสีห์เห็นเนื้อแล้วอยากกิน เลยวิ่งกระโจนลงจากภูเขาอย่างรวดเร็วทีเดียว เนื้อก็วิ่งหนีไปเต็มๆ เหมือนกัน ก็หนีได้ แต่ราชสีห์วิ่งมาเร็ว เบรกไม่อยู่ เลยตกลงไปในเลน แล้วขึ้นไม่ได้ ยืนอยู่อย่างนั้นอดอาหารไป ๗ วัน”

ดอกรักลูกขึ้นพลิกตัวพะไลที่นอนหงายอยู่ให้นอนคว่ำ ว่าวลอยขึ้นไปนั่งบนหลังพะไล บอกว่า “นี่แน่ะราชสีห์ ลูกขึ้นไม่ได้แล้ว” พะไลไม่ว่าอะไร

“ตอนนั้นมีสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งผ่านมา เห็นราชสีห์ก็ตักกะใจ” คุณตาทำท่าตกใจ หุ่นหนึ่งหัวเราะเอิ๊กอ้ากชอบใจ

ดอกรักทำท่าตกใจใส่พะไล

“ราชสีห์ก็ขอให้สุนัขจิ้งจอกช่วย สุนัขจิ้งจอกบอกว่าถ้าช่วยแล้ว สงสัยถูกจับกินแน่ ไม่เอา ไม่ช่วย ราชสีห์ก็รับรองว่าไม่กินหรอก จะตอบแทนบุญคุณ ช่วยเราด้วยเถิด”

ดอกรักยื่นหน้าเข้าไปชิดหน้าพะไล พะไลทำหน้าที่เศร้าๆ ร้องว่าช่วยด้วย

“สุนัขจิ้งจอกเลยค่อยๆ เลนรอบๆ ขาราชสีห์ ชุบน้ำให้ไหลเข้ามา พอเลนเหลว มุดเข้าไปใต้ท้องราชสีห์ ดันท้องให้ราชสีห์ตะกายขึ้นจากเลน”

ดอกรักกับว่าวลอย ช่วยกันเอาหัวดันท้องพะไล แต่ยกไม่ขึ้น

“ราชสีห์วิ่งขึ้นจากเลนไปได้ แล้วลงสระล้างโคลน อาบน้ำ พอสบายแล้วก็ไปจับควายได้ตัวหนึ่ง เอาเขี้ยวฉีกเนื้อให้สุนัขจิ้งจอก

สุนัขจิ้งจอกคาบไปวางไว้ ไม่กิน บอกจะเอาไปฝาก

แฟนที่บ้าน ราชสีห์เลยคาบไปวางไว้ขึ้นหนึ่งเหมือนกัน จะเอาไปฝากแฟนมั่ง เสร็จแล้วสองตัวก็กินกันจนอิ่มแป้

จากนั้นก็พากันไปบ้านสุนัขจิ้งจอก แล้วเลยชวนทั้งครอบครัวขึ้นไปอยู่ในถ้ำบนภูเขาด้วยกัน”

ดอกรักกับว่าวลอยเลิกดัน เพราะเหนื่อย ต่างคนต่างนอนเอาหัวพาดหลังพะโล้ที่ยังนอนคว่ำอยู่

“วันเวลาผ่านไป นางสิงห์ก็คิดว่า เอ๊ ทำไมสุนัขจิ้งจอกมาอยู่นานนัก ทำไมผมเราเอาใจแม่สุนัขจิ้งจอกกับลูกๆนัก ต้องไล่ไปเสีย

พอราชสีห์กับสุนัขจิ้งจอกออกไปหากิน นางสิงห์ก็ไปไล่นางสุนัขจิ้งจอกว่าอยู่ทำไมนานนัก ไม่ไปที่อื่นบ้าง พวกลูกนางสิงห์ก็ขู่ลูกนางสุนัขจิ้งจอกเหมือนกัน”

ดอกรักกับว่าวลอยทำเสียงขู่เหมือนแมวเบาๆ แต่ยังไม่ได้เปลี่ยนท่าจากเดิม

“พอสุนัขจิ้งจอกกลับมา นางเมียฟ้องว่าโดนข่มขู่

สุนัขจิ้งจอกก็ไปบอกราชสีห์ว่าเมียทำนาขู่เมียเรานะ ถ้าอยากให้ออกไปก็บอกกันดีๆ ก็ได้

ราชสีห์ไม่รู้เรื่อง ไปถามนางสิงห์ นางสิงห์ยอมรับว่าจริง

ราชสีห์เลยเล่าเรื่องที่สุนัขจิ้งจอกเคยช่วยชีวิตไว้ครั้งนั้นให้ฟัง ถ้าไม่ช่วยไว้ ตัวเองคงจะอดอาหารยืนตายอยู่ตรงนี้แหละ

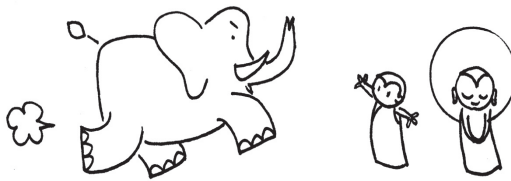
นางสิงห์พอรู้เรื่องก็ขอโทษ แล้วสัตว์ทั้งสองครอบครัวก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตลอดมา”

“ดีจังเลยค่ะ คุณตา หนูหนึ่งชอบ น่ารัก” หนูหนึ่ง
พูดเจื้อยแจ้ว ลูกแก้วบอกว่าชอบเหมือนกัน สนุกดี ในขณะที่
อีกสามคนหลับไปแล้ว

คุณตาสอนว่า “ฟังนิทานแล้ว ก็ต้องจำไว้สอนตัวเอง
นะหลาน จะได้มีประโยชน์ ไม่ใช่ฟังเอาสนุกๆ อย่างเดียว”

แล้วคุณตาก็ลูบหัวหนูหนึ่งด้วยความเอ็นดู

พระนางเวเทห์

กว่าหอมบรรจงบีบครีมเขียนตัวหนังสืออวยพรวันเกิด
ลงบนหน้าขนมเค้ก ชะเอมนั่งดูด้วยความชื่นชม

“กระบวนการเอาใจสามีล่ะ ไม่มีใครเกินคุณกว่าหอม”
กว่าหอมยิ้มหวาน “ก็เอมมีไง เห็นนวดๆ ถูๆ ให้สามีบ่อยๆ”

มีเพื่อนหลายคนแซวว่าชื่อชะเอมเซย เลยเรียกกันว่า
เอมมี จนติดปากในที่สุด เอมมียิ้มแหยๆ “เขาใช้ให้ทำ ไม่ได้
ทำเอง ไม่ทำเดี่ยวเขาไปหาคนอื่นมานวดแทนละก็แย่เลย”

กว่าหอมหัวเราะ

“คนที่เรารักเราก็ทำให้ได้เสมอแหละ ดูอย่างเรื่องของ
พระนางเวเทห์สิ รักจนเศร้าจะตาย อ่านแล้วน้ำตาไหลทุกทีเลย”

“เหรือ เล่าให้เราฟังมั่งซี” เอมมีอยากรู้

“พระนางเวเทห์นี่นะ เป็นแม่ของพระเจ้าอชาตศัตรู
สมัยที่ตั้งท้องนะ อยากรกินเลือดของสามี คือพระเจ้าพิมพิสาร”

“ไหนว่ารักไง” เอมมีค้อน

“รักกับแพ้ท้องมันคนละเรื่องนะ พระเจ้าพิมพิสารก็
กรีดเลือดให้กินนะ กินแล้วหายแพ้ท้อง แล้วโหรทำนายว่าจะ
เกิดมาฆ่าพ่อ พระนางกับญาติๆนี่ก็อยากจะทำลายลูกในท้อง

เพราะกลัวว่าจะมาฆ่าพ่อจริง ๆ แต่พระเจ้าพิมพิสารห้ามไว้ด้วยความรักลูก พอคลอดลูกถึงได้ตั้งชื่อให้ว่าอชาตศัตรู แปลว่า “ไม่เป็นศัตรู”

“แต่กรรมลิขิตมาอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น” เอามีสรุป

“ตอนพระเจ้าอชาตศัตรูเป็นหนุ่ม ตอนนั้นพระเทวทัตกำลังตกอับ ไม่มีคนอุปฐากเลยมาหาพระเจ้าอชาตศัตรู นี่ก็เป็นคนหนุ่มยังไม่รู้ว่าใครดีใครไม่ดี เลยเป็นพรรคพวกของพระเทวทัตไป

พระเทวทัตบอกว่าตัวเองจะไปฆ่าพระพุทธเจ้า เพื่อจะไปปกครองสงฆ์ แล้วบอกให้พระเจ้าอชาตศัตรูไปฆ่าพ่อ จะได้ปกครองบ้านเมือง

พระเจ้าอชาตศัตรูก็แอบเอากริชติดตัวเข้าไปในวัง แต่ถูกทหารจับได้ พอพระเจ้าพิมพิสารถาม จึงบอกตามตรงว่าจะมาฆ่าละ จะเอาสมบัติ พ่อก็ยกให้เลย

แต่ต่อมาก็จับพ่อไปขังคุกนะ ห้ามเยี่ยมด้วยละ ให้แต่แม่เข้าไปเยี่ยมคนเดียว คือพระนางเวเทหินี่แหละ

เวลาขังพ่อในคุกนี้เขาไม่ให้อาหารนะ พระนางจึงเอาอาหารไปให้ พอลูกรู้ก็บอกห้ามเอาอาหารไป ให้เยี่ยมอย่างเดียว

พระนางจึงสระผมให้สะอาดแล้วเอาอาหารซ่อนไปในมวยผม พอลูกรู้ก็ให้โกนผมทิ้งหมดเลย”

“โอโยโย” เอามี ลูบผมตัวเอง

“พระนางก็ล้างพระบาท และฉลองพระบาท รองเท้านะให้สะอาด เอาอาหารใส่ไป ลูกรู้เขาก็ให้เดินเท้าเปล่าเข้าไป

พระนางก็อาบน้ำล้างตัวให้สะอาด เอาน้ำผึ้ง น้ำเนยทาตัวให้สามีเลียกินนะ พอลูกรู้เลยสั่งห้ามเยี่ยมไปเลย”

“โอ โยครรยา” เอามีครางเสียงอ่อย

“พระเจ้าพิมพิสารเลยอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่มีอาหาร

ไม่มีคนเยี่ยม แต่ท่านกลับรู้สึกปลอดโปร่ง ไม่เสวยอาหารแต่มี
ปิติ ท่านเป็นโสดาบันมาก่อนหน้านี้แล้ว อยู่คนเดียวเดินจงกรม
พิจารณาธรรมไป มองออกไปนอกหน้าต่างเห็นพระพุทธรเจ้า
ประทับอยู่บนภูเขาคิชฌกูฏ เกิดปีติมาก ผ่องใส จนบางที่ถึง
กับเปล่งอุทานว่า สุขจริงหนอ สุขจริงหนอ พระพุทธรเจ้าตรัสรู้
จริง พระธรรมทำให้ผู้ปฏิบัติมีความสุขได้จริง พระสงฆ์เป็นผู้
ปฏิบัติดีจริง”

“สาธุ” เอมมีตื่นต้นใจ ยกมือสาธุ

“พระเจ้าอชาตศัตรู รู้เรื่องเข้าว่าท่านเดินจงกรม เลย
ให้เอามีดกรีดพระบาท แล้วราดด้วยน้ำเกลือ แล้วพาไปย่างที่
หลุมถ่านไฟ”

“โอ้ย ดายพอดิ” เอมมีคราง กว่าหอมพยักหน้า

“ใช่ ดายเลย วันที่ตาย มเหสีของพระเจ้าอชาตศัตรูก็
ประสูติโอรส ทหารวิ่งมาสองคน คนหนึ่งมาบอกเรื่องเกิด คน
หนึ่งมาบอกเรื่องตาย คนบอกเรื่องเกิดพูดก่อน พระเจ้าอชาต
ศัตรูพอรู้ว่าลูกเกิดแล้ว ยังไม่ทันเห็นเลย ก็ปลื้มสุดๆ แล้ว เลย
ชวนนิกถึงพ่อขึ้นมาว่า เออ พ่อเราก็คงรักเราอย่างนั้นะ ให้ไป
พาออกจากคุก แต่ทหารบอกว่า นี่แหละ จะมาทูลให้ทราบว่
พระบิดาสิ้นพระชนม์ไปแล้ว”

“สายเสียแล้ว” เอมมีกระแทกเสียง

“พระเจ้าอชาตศัตรูเสียใจมาก ไปรำพันขอโอสถกรรม
กับพระบรมศพ”

“จะได้อะไร” เอมมีค้อนไปโดนเอากว่าหอมเข้า

“เสร็จแล้วก็ไปหาพระนางเวเทหิ ซึ่งแน่นอนละ
พระนางโสกเศร้าจนสุดจะบรรยาย พระเจ้าอชาตศัตรูก็เข้าไป
ขอโทษแม้ว่าจะลงโทษยังไงก็ยอม แต่แม่ก็ไม่ทำอะไรหรอก
เพียงแต่รำไห้บอกให้รู้ว่า มีพ่อแสนดีอย่างนี้ เหมือนมีเพชรแท้

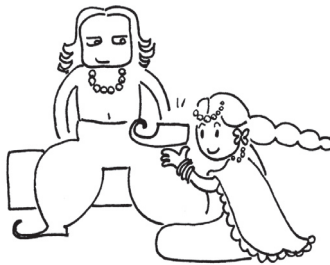
แต่กลับไปโยนทิ้ง ดูหรือพ่อรักลูกออกปานั้น ขนาดไหนว่าจะ
มาฆ่าพ่อก็ยังยอมให้เกิดมา ไม่กลัวเลย ตอนเด็ก ๆ ลูกเป็นผี
เจ็บปวดเหลือเกิน พ่อก็ดูผีให้ด้วยปากของพ่อเอง ไม่ได้
รังเกียจเลยแม้แต่น้อย นี่ลูกไปเชื่อคนอื่นถึงได้วิบัติอย่างนี้
พระเทวทัตเป็นคนดีที่ไหน ตอนนี้ก็ถูกไล่ออกจากคณะสงฆ์
ของพระพุทธเจ้าแล้ว

แล้วพระนางก็สอนให้หมั่นสร้างบุญสร้างกุศล บอกให้ไป
หาพระพุทธเจ้า พระเจ้าอชาตศัตรูก็รับคำ แล้วทำตามแม่บอก”

“เฮ้อ ยังดีนะ กลับตัวได้” เอมมีถอนใจแล้วยิ้ม “แล้ว
พระนางเป็นยังไงต่อล่ะ”

“ก็ตรอมใจตายต่อมาไม่นานหรอก แต่ราชวงศ์นี้นะ
ลูกของพระเจ้าอชาตศัตรูก็ฆ่าพ่อเหมือนกัน แล้วลูกก็ฆ่าพ่อมา
เป็นทอดๆ อย่างนี้ ตั้ง ๗ รุ่นนะ ประชาชนเห็นไม่ไหวแล้ว
ไม่เอาราชวงศ์นี้แล้ว ก็เลยหมดไป”

“แหม เรื่องนี้เศร้าจริงๆ นะ เศร้าจริงๆ เลย เศร้า
เศร้า” เอมมีครวญคราง แล้วแอบเอานิ้วแตะขอบขนมเค้กมาชิม

พระจกขุนบาล

คุณหมอเชตบุญ ส่องกล้องตรวจดวงตาของเด็กหญิง
ตัวน้อยอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพูดยิ้มๆ ว่า

“ไม่เป็นอะไรนะจ๊ะ ฝ่ายคำ เตียวอาหมอให้ยาหยอด
ตาไป ๒-๓ วันก็หายคันตา แต่หนูอย่าขี้ตาแรงๆ อย่าเอามือ
สกปรกไปขยี้ตานะจ๊ะ เพราะตาเป็นของบอบบาง ต้องระวัง
เข้าใจมัยจ๊ะ”

นนทรีนั่งยิ้มให้กำลังใจอยู่ข้างๆ เด็กน้อยมองหน้าคุณ
หมออย่างค้นหาความจริง แล้วถามว่า

“คุณอาหมอขา หยอดตาแล้วหนูจะตาบอดมัยคะ”

คุณหมอหัวเราะ “หยอดแล้วก็ต้องหายดีสิลูก ทำไมจะ
ต้องตาบอดล่ะจ๊ะ”

“ก็คุณแม่เล่าว่า เวลาหมอให้ยาหยอดตา พอพรงี้ก็
ตาบอดเลย”

คุณหมอหันไปมองหน้าคุณแม่

“ทำไมคุณแม่เล่าอย่างนั้นล่ะ”

นนทรีหัวเราะเบาๆ “ไม่ใช่หรอกค่ะ เล่านิทานให้แก
ฟัง ฝ่ายคำ หมอไม่ได้เป็นอย่างในนิทานทุกคนนะจ๊ะลูก”

“ไหนเล่าให้อาหมอฟังสิจ๊ะ ว่าเรื่องมันเป็นยังไง” คุณ
หมอหันมาถามฝ่ายคำ

“ก็คุณหมอกคนหนึ่งแกร้งมากเลยล่ะ ให้อาหารหอดดาคนไข้หอดครั้งเดียว คนไข้หายเลย” ฝ่ายคำเล่าเสียงใส

“โอ ครั้งเดียวหายเลยหรอจ๊ะ” คุณหมอทำเสียงประหลาดใจ

“หายเลยล่ะ แต่มีคนไข้ผู้หญิงคนหนึ่ง ตอนหมอเข้าไปรักษา เขาบอกว่าถ้าหายแล้ว ตัวเองกับลูกสาวจะยอมเป็นคนรับใช้ของหมอ พอหมอให้อาหารหอดดา ก็หอดครั้งเดียวหายเลยล่ะ

แต่เขาโกหกหมอว่าไม่หาย แต่เจ็บมากขึ้น หมอก็รู้ว่าโกหก เลยกลับไปบ้านแล้วเอายามาให้ใหม่ พอหอดดาคราวนี้ดาบอดเลยล่ะ”

“โอโฮ อย่างนั้นคุณหมอก็ใจร้ายซีจ๊ะ” คุณหมอเอ่ย

“เป็นคุณหมอไม่ดี ไม่รักษาคคนไข้ดีๆ” ฝ่ายคำตอบ

“เรื่องอะไรหรอ นนทรี” คุณหมอหันไปถามนนทรี

“เรื่องพระจักขุบาลค่ะ” นนทรีตอบ “แต่เรื่องคุณหมอนี้ เป็นอดีตชาติของท่าน กรรมอันนี้ทำให้พระจักขุบาล ก็ดาบอดเหมือนกัน”

“เออ น่าสนใจ แล้วหลานฟังจบเรื่องแล้วหรือยัง”

เด็กน้อยส่ายหน้าไปมา “เมื่อคืนคุณแม่เล่าแค่นี้”

“จ้ะเราไปหาอะไรกินกัน เดี่ยวอาหมอก็ให้คุณแม่เล่าต่อนะจ๊ะ เดี่ยวเราก็ค่อยกลับมาเอายา”

ในห้องอาหารทันสมัยของโรงพยาบาล ฝ่ายคำตื้นตันกับไอศกรีมออกใหม่ รสสตอเบอร์รี่โรยด้วยเกล็ดน้ำตาลหลากสี กินไปฟังคุณแม่เล่านิทานไป คุณหมอเชตบุญถามนำ

“ท่านเป็นใครหรือ พระจักขุบาลองค์นี้”

“ท่านเป็นลูกเศรษฐีของเมืองสาวัตถี เดิมชื่อมหาบาล

มีน้องชายชื่อจุลบาล มหาบาลนี้เขาตามคนอื่นไปฟังธรรมของ พระพุทธเจ้าแล้วเกิดเลื่อมใส พระพุทธเจ้าเวลานั้นทรงเทศน์ เหมือนกับจะให้มหาบาลฟังคนเดียวโดยเฉพาะ ทรงเทศน์อนุ- ปุพพิทตา ๕ ว่าด้วยการให้ทาน การรักษาศีล ว่าด้วยความสุข ในสวรรค์ ว่าด้วยโทษของกาม และอานิสงส์ของการออกจาก กาม พอเทศน์จบ มหาบาลก็ได้ความรู้อย่างแจ่มแจ้ง มองเห็น ว่า ลูกหลานและทรัพย์สมบัติเป็นของไม่ยั่งยืน มีแต่ทุกข์ แม้แต่ร่างกายของตัวเองก็ยังเอาไปไม่ได้ พอตายก็ต้องทิ้งไว้ เป็นภาระของคนอื่น อยู่บ้านไปก็ไม่มีประโยชน์ ควรบวชอย่าง พระพุทธเจ้า

เขาจึงเข้าไปขอบวชกับพระพุทธเจ้า ท่านก็ทรงให้ไป ลาคนที่ต้องลา ก่อนตามวินัย เขาเลยไปลา น้องชาย เพราะมีกัน สองคนผูกพันกัน

ฝ่ายน้องชายก็พยายามห้ามบอกว่ายังหนุ่มอยู่เลย ควร จะมีความสุขให้เต็มอ้อม ไว้แก่แล้วค่อยบวช

แต่มหาบาลบอกว่า แก่แล้วบวชมันจะปฏิบัติไม่ไหว นักบวชมีภาระหนัก ต้องเป็นคนแข็งแรงกำลังวังชาดี คุณแต่ พระพุทธเจ้ายังทรงออกบวชตอนพระชนมายุ ๒๙ ยังหนุ่ม เหมือนกัน ท่านก็ไม่ฟังน้องชาย ออกบวชจนได้”

“คนจะบวชได้นี้ ต้องตั้งใจสละจริงๆ นะ ไม่งั้นอยู่ไม่ ไหว ใจต้องอยากบวชจริงๆ เลย” คุณหมอเชตบุณยสังเกต

“ใช่แล้ว ท่านก็ตั้งใจจริงๆ ท่านถามพระพุทธเจ้าว่า งานในศาสนานี้มีอะไรบ้าง พระพุทธเจ้าตรัสบอกว่า มีคณธรรมา คือเรียนธรรมวินัยตามปัญญาของตน แล้วบอกกล่าวกันต่อไป อีกอย่างคือ วิปัสสนาธุระ คือการพิจารณาสังขาร โดยความ เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา คือไม่ใช่ตัวตน จน สามารถบรรลอรหัตผล เป็นจุดหมายสูงสุด”

“คุณแม่ฯ ฝ่ายคำฟังไม่รู้เรื่อง” เด็กน้อยประท้วง
ผู้ใหญ่ทั้งสองหัวเราะ คุณหมอเชตบุญลูบหัวฝ่ายคำ

“บางคนหนูก็จะยังไม่รู้เรื่องหรอกจ๊ะ ต้องให้หนูโตขึ้น
อีกหน่อยนะจ๊ะ แต่อาหมอรู้อยู่เรื่อง ตอนนี้ยกให้อาหมอฟังก็แล้ว
กันนะจ๊ะ”

ฝ่ายคำพยักหน้า ตักไอศกรีมกินต่อไป นนทรีจึงเล่าว่า

“ท่านบอกว่า ท่านเลิกรวิปัสสนาดีกว่า ขอให้
พระพุทเจ้าบอกกรรมฐานให้ แล้วเที่ยวหาเพื่อนได้ ๖๐ คน ที่
จะออกไปรุดงค์อยู่ป่าด้วยกัน แล้วออกไปอยู่ในหมู่บ้าน ห้างวัด
เชตวัน ๑๒๐ โยชน์

ชาวบ้านเห็นก็เลื่อมใส นิมนต์ให้อยู่จำพรรษาในหมู่บ้าน
นั้น สัญญาว่าจะถือศีล ๕ หรือศีล ๘ ท่านก็เลยอยู่ ชาวบ้าน
ช่วยกันสร้างที่อยู่อาศัยถวาย ตอนเช้าพระก็เข้าไปรับบิณฑบาต
ในหมู่บ้าน

ในหมู่บ้านนั้นมีหมอใจบุญคนหนึ่ง มาพิจารณาตัวว่า
ถ้าพระรูปใดป่วยก็ขอให้บอก จะรักษาให้ฟรี”

“คุณหมอคนนี้ดีมีyce คุณแม่” ฝ่ายคำถาม

“ดีจ๊ะ เป็นหมอใจบุญ” นนทรีตอบยิ้มๆ หยิบกระดาษ
เช็ดปาก เช็ดคราบไอศกรีมได้ริมฝีปากให้ลูก

“พรรษานั้น ท่านมหาบาลก็ถามพระว่าจะอยู่ด้วยอิริยาบ
ใด ทุกองค์ก็ตอบว่าอิริยาบถ ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ส่วนตัว
ท่านเองท่านทำ ๓ อิริยาบถ คือ ยืน เดิน นั่ง ไม่มีการนอน”

“ไม่เอาหรอกคะ ฝ่ายคำชอบนอน” เด็กหญิงแทรก
เสียงงอนๆ เลียไอศกรีมที่ติดปลายซ้อน

“ใช่ อาหมอก็ชอบนอนเหมือนกัน” คุณหมอเชตบุญ
สนับสนุน

“ท่านมหาบาลก็เตือนพระทุกองค์ว่า พวกเราเรียน

กรรมฐานมาแล้ว ไม่ควรประมาทนะ ให้เร่งทำความเพียร เพราะประตูแห่งอบาย ๔ คือ นรก เปรต อสุรกาย และสัตว์เดรัจฉาน เปิดอยู่เสมอสำหรับคนประมาท ฉะนั้นเราต้องไม่ประมาท”

“ตรงนี้ ฝ้ายคำ ยกให้คุณอาหมอะ ฝ้ายคำฟังไม่รู้เรื่อง”

“ตกลงจ๊ะ อาหมอะจะรับไว้ อีกหนอยู้เรื่องแล้ว ต้องมาเอาคืนนะ” คุณหมอเชตบุญหยอกล้อหลานสาว

“พอปฏิบัติไปได้เดือนหนึ่ง ก็เกิดเป็นโรคตา น้ำตาไหล ออกมาสองข้างตลอดเวลา หมอใจบุญก็รีบปรุ้งยาถวาย แต่ยานี้จะต้องนอนแล้วหยอดลงทางจมูกจึงจะหาย”

“คุณอาหมให้ฝ้ายคำหยอดทางไหนคะ” ฝ้ายคำรีบถาม

“ยาของหนูหยอดที่หัวตาเลยจ๊ะ” คุณหมอเชตบุญบอก

“แล้วเขาหยดมั๊ยคะ คุณแม่” ฝ้ายคำหันไปถามนันทรี

“เขาไม่หยดจ๊ะ เพราะเขานั่งหยอด ไม่ได้นอนหยอด เขานอนไม่ได้ เพราะเขาได้ตั้งใจไว้แล้วว่าจะไม่นอน”

“เปลี่ยนใจก็ได้” ฝ้ายคำไม่ยอมแพ้

“ท่านไม่เปลี่ยนใจหรอกจ๊ะ พอคุณหมอมากลามท่าน ก็ว่ายังไม่หาย คุณหมอแปลกใจมาก เพราะเขาปรุ้งยามาดีควรจะหาย รีบไปดูที่กุฏิ เห็นมีแต่ที่นั่งกับที่เดินจงกรม ไม่มีที่นอน ก็เลยบอกว่า

พระคุณเจ้า ท่านไม่ได้นอนหยอดยา จึงไม่หาย การปฏิบัติธรรมนั้น เมื่อร่างกายยังอยู่ ท่านย่อมสามารถทำได้ ถ้าร่างกายไม่มีเสียแล้ว ท่านจะปฏิบัติธรรมได้อย่างไร ขอให้รักษาร่างกายไว้ก่อน

ท่านก็ตอบว่า ขอเวลาปรึกษากันดูก่อน”

“ปรึกษากับใคร” คุณหมอเชตบุญจบน

“ก็ปรึกษากับกายกับจิตของท่านเองนั่นแหละ ว่าจะ

เห็นแก่ตาสองข้าง หรือจะเห็นแก่พุทธศาสนา นึกถึงปณิธานที่ตั้งไว้ว่าจะไม่นอนในพรรษา ไม่อยากเสียความตั้งใจ จะตาแตกก็ยอม”

“เฮ้อ” คุณหมอเชตบุญถอนใจ

“ก็เลยตาบอดเลย” ฝ่ายคำเล่าแทนคุณแม่

“ใช่ คินนันท่านก็บำเพ็ญหนักเลย หมอบอกว่า ถ้าไม่นอนหยอด ก็รักษาไม่ได้ ตั้งแต่นี้ไปท่านอย่าบอกใครว่าเราเป็นหมอรักษาท่าน เราก็คงจะไม่พูดกับใครเหมือนกันว่าได้ปรุยาให้ท่าน”

“ทำไมล่ะคะ คุณแม่”

“หมอเขากลัวเสียชื่อนะ ว่ารักษาไม่หาย” คุณหมอเชตบุญตอบแทนนทรี

“คินนันท่านบำเพ็ญเพียรจนดีสอง ดวงตาก็บอด แต่ก็พร้อมๆ กับที่ท่านบรรลุเป็นพระอรหันต์”

“โอ้ อย่างนั้นเชียว แสดงว่าตั้งใจมาก” คุณหมอเชตบุญ นิยม

“พวกพระอื่นๆ คอยปฏิบัติท่าน เพราะท่านออกไปบิณฑบาตไม่ได้แล้ว ตอนนั้นแหละที่ใครๆ จึงเรียกท่านว่าจักรขุบาล แทนมหาบาล แต่ท่านก็สั่งสอนพระจนสำเร็จจรหดผลในพรรษานั้นทั้งหมด พอออกพรรษา พระทุกองค์ก็กลับไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เหลือแต่ท่านจักรขุบาลไว้กับชาวบ้าน เพราะท่านบอกว่า ถ้าท่านกลับไปพร้อมกัน จะทำให้พระอื่นๆ ลำบาก แต่ได้ฝากข่าวไปบอกน้องชายให้ส่งคนมารับกลับ”

“ฮัลโล สวัสดีค่ะ วันนี้แะมาหาคุณหมอกันหรือคะ”
พิรุณยิ้มรับเข้ามาทักทาย

“สวัสดีค่ะ พาฝ่ายคำมาตรวจด้วย” นนทรียิ้มตอบ

“ฝ่ายคำคันตา มาหาคุณอาหมอค่ะ” ฝ่ายคำรายงานให้
ภรรยาคุณอาหมอทราบ

“ฝ่ายคำกินลักกี้สตรอเบอร์รี่หรือคะ อร่อยมั๊ย”

“กินลักกี้สตรอเบอร์รี่กับนิทาน” ฝ่ายคำชี้แจง

พิรุณหัวเราะเบาๆ “อ้อ เหนอ นิทานเรื่องอะไร
ฝ่ายคำเล่านิทานให้คุณอาหมอฟังหรือคะ”

ฝ่ายคำสำลยหน้า “คุณแม่เล่าค่ะ ฝ่ายคำเล่าได้แต่ตอน
เมื่อวาน คุณแม่เล่าให้ฟัง ตอนของวันนี้ฝ่ายคำเล่าไม่ได้ค่ะ แต่
คุณอาหมออยากฟัง คุณแม่เลยเล่า”

ทุกคนหัวเราะเบาๆ อย่างเอ็นดูเด็กน้อยในการรายงาน
นนทรีบอกว่ากำลังเล่าเรื่องพระจักษุบาลกัน

“อ้อ เรื่องนี้สนุกดีนะคะ” พิรุณตอบรับ คุณหมอเขต-
บุญเลิกคิ้วแปลกใจ

“คุณก็รู้เรื่องนี้หรือ”

พิรุณพยักหน้ายิ้มๆ “รู้ซี หลวงพ่อเพ็งเทศน์เล่าเมื่อวัน
อาทิตย์นี้เอง พระองค์นี้ท่านเป็นคนเคร่งครัดมากเลยนะ ใจแข็ง
ฉันชอบตอนที่หลานชายมารับกลับบ้าน”

“อ้อ กำลังจะถึงตอนนี้พอดีเลย” นนทรีบอก พิรุณจึง
เล่าเองโดยอัตโนมัติไปเลย

“เหอ ดีจัง จะเล่าให้ฟังนะ พอน้องชายได้ข่าวว่า
ท่านให้ส่งคนไปรับกลับบ้าน ก็ให้หลานชายไปรับ แต่เนื่องจาก
ในระหว่างทางมีอันตราย พระที่มาบอกก็แนะนำว่า น่าจะบวช
เป็นสามเณรไป ถ้าเสร็จธุระแล้วกลับมาสึกก็ได้ เลยบวชหลาน
ชาย ฝึกการเป็นเณรอยู่ ๑๕ วัน แล้วส่งไปรับ

พอไปรับ พระจักขุบาลก็ให้หลานชายจูงนำเดิน พวกชาวบ้านมาขอร้องให้อยู่ต่อ ก็ไม่อยู่ เวลาท่านตั้งใจจะทำอะไรแล้ว ท่านก็ทำนะ ไม่มีเปลี่ยนเลย”

“ใช่ มุ่งมั่นต่อความตั้งใจตลอด” นนทรีสนับสนุน

“หลานชายก็จูงกลับ ที่นี่ระหว่างทาง ผ่านแนวป่า มีเสียงผู้หญิงร้องเพลงแว่วมา สามเณรได้ยินเสียงแล้วรู้สึกพอใจ บอกลุงว่าให้รออยู่ครู่หนึ่ง ตัวเองจะไปธุระ พอหายไปได้สักครู่ เสียงร้องเพลงก็หยุดไป

พอเณรกลับมา พระเถระก็รู้ว่าเณรได้ทำลายศีลเสียแล้ว ก็ไม่ยอมส่งไม้เท้าให้จูงเลย”

“แล้วจะเดินยังงาย” ฝ่ายคำจับประเด็นได้แต่ตอนท้ายถามขึ้น

“ใช่ค่ะ ฝ่ายคำ พระท่านเลยเดินไปไหนไม่ได้”

“ทำไมถึงให้จูงไม่ได้ ยังไม่เข้าใจ” คราวนี้คุณหมอเขตนุญต้องถามบ้าง สองสาวยิ้มๆ พิรุณตอบว่า

“เพราะท่านถือว่า สิ่งที่หลานชายทำนั้นผิดศีล เป็นคนไม่ดีไปแล้ว ไม่ต้องการให้คนไม่ดีมาจับมาจูงเดิน ที่นี้ทำหลานชายเลยเปลี่ยนจิ๋วเป็นเสื้อผ้าคนธรรมดา บอกลุงว่าผมสึกเป็นฆราวาสแล้ว ไปกันเถอะ ท่านก็ยังไม่ยอมไปนะ

หลานอ้อนวอนว่า ตอนบวชผมก็ไม่ได้บวชเพราะศรัทธา แต่บวชเพราะกลัวอันตรายตามทางเปลี่ยว บวชเพื่อมารับท่านโปรดไปกันเถอะ

ท่านตอบว่า ไม่ว่าคุณหัสดีหรือพระก็ตาม ขึ้นชื่อว่าเป็นคนชั่วก็ชั่วเหมือนกัน แล้วสอนว่า เธออยู่ในเพศอันสูงควรหลีกเลี่ยงจากความชั่ว ก็ยังเว้นจากความชั่วไม่ได้ รักษาศีลไม่ได้ แล้วเป็นคนธรรมดา เธอจะเป็นคนดีได้อย่างไร ขนาดมีรั้วยังพังรั้วออกไป ถ้าไม่มีรั้ว เธอจะหลงระเห็จสักแค่ไหน ท่าน

บอกว่ายอมตายในป่าดีกว่าให้หลานจูงไม้เท้า”

“คุณแม่ขา ฝ้ายคำจะกินอีกถ้วยได้มั้ยคะ อร่อยจัง”

ฝ้ายคำอ่อนคุณแม่ นนทรีลุกไปจัดการมาให้ ฝ้ายคำถามพิรุณ

“แล้วพระตายในป่ามั้ยคะ คุณอาขา”

“ไม่ตายหรอกค่ะ ก็มีท้าวสักกะ เป็นหัวหน้าเทวดาลงมาช่วย ปลอมเป็นคนเดินทางมา บอกว่าจะไปสาวัดดีเหมือนกัน จะช่วยพาไปส่ง เพราะการพาไปส่งนั้นได้บุญ พระท่านฟังแล้วก็รู้ว่าเป็นคนดีมีศีลธรรม เลยยอมให้พาไป

ท้าวสักกะก็พาไป ย่นระยะทางให้ คือพอตอนเย็นวันนั้นก็ถึงเลย พอพระจักษุบาลถามว่า ทำไมถึงเร็ว ก็บอกว่ารู้ทางลัด พระจักษุบาลรู้เลยว่านี่ต้องเป็นเทวดามาช่วย”

“เฮ ดีจัง กลับถึงบ้านแล้ว” ฝ้ายคำเชียร์ พลังตกไอศกรีมคำโต

“สรุปแล้ว ท่านมีบุญมาก แต่ต้องใช้กรรมเพราะชาติก่อนไปทำให้ผู้หญิงตาบอด ชาตินี้ยังงี้ก็เลยต้องตาบอดเอง” คุณหมอเชตบุญกล่าว

“ช่วย คุณอาหมออย่าไปทำใครตาบอดนะค่ะ เดี่ยวคุณอาหมอจะต้องตาบอดเอง” ฝ้ายคำหวังดี

นนทรีเสริมว่า “คนเป็นหมอ ถ้าตั้งใจดี เป็นคนมีศีลธรรมประจำใจ จะทำบุญได้มากมายมหาศาล แต่ถ้าไม่มีศีลธรรม ก็ทำบาปได้มหันต์เหมือนกัน”

“แต่คนไข้ ก็ต้องมีตายมั่งเหมือนกันแหละ บางทีหมอก็ตึงใจสุดๆ แล้ว” หมอเชตบุญแย้ง

“นั่นเป็นกรรมของคนไข้เอง ที่ถึงวาระของเขาจะต้องจากไป แต่ส่วนกรรมของหมอ คือ ต้องมีเจตนาดีออกมาจากใจ ที่มีคุณธรรม แม้คนไข้ตายก็ไม่บาป แต่ถ้าเจตนาของหมอไม่ดี ไม่ต้องถึงคนไข้ตายหรอก แค่อ้างไขให้คนไข้ต้องทนเจ็บป่วย

ไปนานๆ เพื่อหมจะได้เก็บค่ายาไปเรื่อย ๆ ก็บาปมากแล้ว เพราะเจตนาของหมอไม่ดี มันอยู่ที่เจตนาของหมอ เจตนา นั้นจะส่งให้เกิดบุญหรือบาปกับหมอ แต่คนไข้จะเป็นอย่างไรอยู่ที่กรรมของคนไข้ มันคนละส่วนกัน”

“ใช่ ทุกอย่างอยู่ที่เจตนา” พิรุณเสริม

“อย่างพระจักขุบาลนี้ มีอยู่วันหนึ่ง มีพระจากถิ่นอื่น มาเฝ้าพระพุทธเจ้าที่วัดเชตวัน เทียวเดินชมสถานที่ พอมาถึงกุฏิของพระจักขุบาล บังเอิญฝนตก ก็พากันกลับไปก่อน คิดว่าตอนเช้าจะมาใหม่

ที่นี้เมื่อฝนมันหยุดแล้ว พวกแมลงค่อมทองมันลงเล่นบนพื้นดินที่ฝนตกใหม่ๆ พอใกล้สว่าง พระจักขุบาลท่านออกมาเดินจงกรม ก็เหยียบแมลงตายไปมาก

ตอนเช้า ลูกศิษย์ท่านยังไม่ทันกวาดที่จงกรม พวกแขกมาเยี่ยมอีก เห็นแมลงตายเกลื่อน จึงติเตียนพระจักขุบาลว่า ตอนดึกได้อยู่ม้วนนอนหลับเสีย พอตาบอดแล้วมาขยันทำจงกรม ทำให้สัตว์ตายมากมาย คิดว่าจะทำประโยชน์กลับทำสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

แล้วก็ไปทูลพระพุทธเจ้าด้วย ท่านทรงถามว่าเห็นพระจักขุบาลเหยียบสัตว์หรือ ก็ตอบว่าไม่เห็น

พระพุทธเจ้าตรัสว่า เธอไม่เห็นจักขุบาลเหยียบสัตว์ฉันใด จักขุบาลก็ไม่ได้เห็นสัตว์พวกนั้นฉันนั้น ธรรมดาดูห็นด้วยมือไม่เห็นเจตนาฆ่าสัตว์”

“แสดงว่าไม่บาปใช่ไหม” คุณหมอเชตบุญถามด้วยความสนใจ

“ใช่” พิรุณรับคำ “พระอรหันต์ท่านไม่มีเจตนาแล้ว การกระทำของท่าน เป็นเพียงการกระทำ ไม่บาป และไม่บุญด้วย ท่านอยู่เหนือไปหมด”

นนท์เล่าว่า “พระพุทธเจ้าสอนว่า กรรมที่พระจกขุบาลทำในชาติก่อน ที่ไปทำผู้หญิงให้ตาบอด กรรมนั้นติดตามมาตลอดเวลา เหมือนเกวียนที่คอยตามวัวไปเรื่อยๆ วัวเดินไปไหนก็ลากเกวียนไปด้วย”

“ลากเกวียนที่ใส่กรรมไว้หรือคะ คุณแม่” ฝ่ายคำถาม

“ใช่จ้ะ เวลาเราทำกรรมอะไรไว้ กรรมนั้นก็จะติดตามเราไป เหมือนวัวลากเกวียนไปด้วยตลอดเวลา เกวียนใส่กรรมที่เราทำไว้ พอมีโอกาส ผลกรรมก็จะสนองเรา เหมือนพระจกขุบาลนี้แหละ พอกรรมมาสนอง ก็ต้องรับกรรม ต้องตาบอดไปเลย

พระพุทธเจ้าสอนว่า สิ่งทั้งหลายสำคัญที่ใจ ใจประเสริฐสุด สำเร็จมาจากใจ ถ้าใจไม่ดี การทำ การพูด ก็พลอยไม่ดีไปด้วย เพราะความไม่ดีที่อยู่ในใจนั้นมันสั่งให้ทำความทุกข์ก็จะติดตามมา เหมือนล้อเกวียนหมุนตามรอยเท้าวัวไปเรื่อยๆ”

“เออ ดีจัง เรื่องนี้ แต่คุณอาหมอเป็นหมอใจดีนะ ฝ่ายคำ” คุณหมอเชตบุญหาเสียงสนับสนุน

“ฝ่ายคำรู้ค่ะว่าคุณอาหมอใจดี ไม่อย่างนั้นจะให้ฝ่ายคำกินไอศกรีมสองถ้วยเหอะคะ”

“อ้าว นี่จะให้คุณอาหมอจ่ายค่าไอศกรีมเหอะครับ ฝ่ายคำไม่จ่ายเองเหอะ” คุณหมอเชตบุญเข้าแหย

“ฝ่ายคำไม่มีตังค์ แต่อยากกินค่ะ” ฝ่ายคำตอบหน้าใส ส่งยิ้มให้อย่างกว้างขวางพร้อมกับคำสารภาพ

บัณฑิตสามเณร

จิตกระจำงประคองถาดอาหารเดินตามหลังแม่ขึ้นไปบนลานหินโค้ง ซึ่งมีพระสงฆ์นั่งเรียงรายรอรับการใส่บาตรอยู่อย่างสงบสำรวม แม่หยิบห่อข้าวและห่อกับข้าวจากถาดบรรจุวางลงในบาตร เสร็จแล้วยกมือไหว้อย่างนอบน้อม และเดินต่อไปยังพระองค์ถัดไปที่อยู่ข้างๆ

วันนี้มีพระบวชใหม่มาก จึงเป็นภาพที่ญาติโยมปีติเมื่อเห็นพระนั่งเรียงรายรอบลานหินโค้ง เป็นปกติของวัดชลประทานฯ ที่จะมีการบวชพระใหม่ทุกต้นเดือน โยมของพระตามมาถวายอาหารวันอาทิตย์แน่นขนัด เพราะการได้เห็นลูกชายบวชเป็นพระมานั่งอยู่เช่นนี้ ย่อมเป็นภาพที่งดงามที่สุดในชีวิตของโยมพ่อโยมแม่

จิตกระจำงยืมให้พระน้องชาย เมื่อแม่วางอาหารพิเศษที่เตรียมมาให้โดยเฉพาะ ความจริงแม่อยากจะพิรุฬารออยู่นาน แต่ก็ต้องเดินต่อไป เพราะมีคนจะใส่บาตรเดินตามมาอีกเรื่อย ๆ

แม่ใส่บาตรไปจนหมดอาหารที่เตรียมมา องค์กรสุดท้ายเป็นเณรน้อยอ้วนท้วนน่ารัก แม่เห็นแล้วยิ้มชื่นใจ

จิตกระจำงพาแม่ลงจากลานหินโค้ง ไปนั่งที่ม้าหินได้ต้นไม้ คอยกรกล่าวคำถวายทาน ซึ่งยังอีกนานประมาณ ๒๐ นาที

“คนเยอะตีจั่งนี้จะแม่” จิตกระจ่างเอ๋ย
แม่พยักหน้า ตายังมองไปที่ลานหินโค้งซึ่งเต็มไปด้วย
ผู้คนที่มาทำบุญ

“สามเณรองค์นั้นน่ารักจัง” จิตกระจ่างชวนคุย
“น้าอนุโมทนา มีจิตกุศลตั้งแต่เด็ก ๆ” แม่พูด “ถ้าบวช
ไปเรื่อย ๆ ก็มีเวลาสร้างกุศลนานทีเดียว”

“เด็ก ๆ เขาจะเรียนเหมือนพระที่เป็นผู้ใหญ่ได้หรือ
คะ” จิตกระจ่างสงสัย

“แล้วแต่ปัญญาของท่าน อย่างในนิทานเรื่องบัณฑิต
สามเณร บวชเณรได้แค่ ๘ วันก็บรรลुเป็นพระอรหันต์เลย”

“จริงหรือจะแม่ โอ้โฮ” จิตกระจ่างแปลกใจ ขอให้แม่
เล่าเรื่องบัณฑิตสามเณรให้ฟัง แม่เล่าว่า

“สามเณรนี้บวชตอนอายุ ๗ ขวบ เธอเป็นลูกของ
ลูกสาวคนใดในสกุลที่เป็นอุปัชฌาย์ของพระสารีบุตร ตอนท้องนี้
แม่แพ้ท้องอยากจะถวายอาหารพระ ๕๐๐ รูปด้วยปลาตะเพียน
แล้วนุ่งผ้ากาสาจะ นั่งกินอาหารที่เหลือจากพระ พอได้ทำอย่าง
นี้จึงจะหายแพ้ท้อง”

“แปลกดีนะจะแม่” จิตกระจ่างพูด

“แม่เขาดังชื่อให้ว่าบัณฑิต เพราะว่าตั้งแต่เด็กคนน้อย
ในท้องจนคลอด คนโง่ในบ้านก็กลับฉลาด แม่เขาส่งเสริมลูก
นะ ถ้าอยากได้อะไรในทางที่ดีแล้วไม่มีขัด พอลูกขอบวชก็ให้
บวช พระสารีบุตรท่านบอกว่าทำได้ยากนะ แต่เด็กก็อยากบวช
เลยได้บวช ทั้งพ่อทั้งแม่ตามไปอยู่วัด ๗ วัน ถวายทานแก่พระ
มีพระพุทธรูปเจ้าเป็นประมุข วันที่ ๗ ถึงได้กลับบ้าน”

“ดินะจ๊ะ แต่ที่วัดนี้ หลวงพ่อให้โยมกลับบ้านหมดเลย” จิตกระจ่างหัวเราะ

“ก็พ่อแม่ชอบไปชวนคุย ทำให้พระไม่สงบใจ” แม่อธิบาย

“อยู่วัด ๗ วัน จันทันรุ่งขึ้นก็ได้เป็นพระอรหันต์เลยหรือจ๊ะ เมื่อแม่บอก ๘ วันกับบรรลุ”

“ใช่ พอวันที่ ๘ สามเณรก็ออกไปบิณฑบาตกับพระสารีบุตร เดินไปเห็นเหมืองก็ถามพระสารีบุตรท่านว่านี่อะไร ท่านตอบว่าเหมือง ถามว่าเรามีไว้ทำอะไร ท่านอธิบายว่าเขาไขน้ำจากเหมืองนี้ไปทานาข้าวกล้า เวลาที่นาขาดน้ำ สามเณรถามว่า น้ำมีจิตไหม ท่านตอบว่า ไม่มี

สามเณรคิดว่า เมื่อน้ำเป็นของไม่มีจิต คนยังไขไปทำประโยชน์ได้ตามต้องการ ทำไมคนซึ่งมีจิตจะฝึกจิตของตัวเองให้ได้ไม่ได้ คนต้องสามารถฝึกจิตให้ดีได้สิ”

“ช่างคิดสมกับเป็นคนฉลาดนะจ๊ะ” จิตกระจ่างว่า

“พอเดินต่อไป เห็นช่างศรกำลังเอาลูกศรลงไฟ แล้วเส็งด้วยหางตา ดัดให้ตรง ก็ถามว่าลูกศรมีจิตหรือเปล่า พระสารีบุตรท่านก็บอกว่าไม่มี”

“เณรคิดว่าลูกศรไม่มีจิตยังดัดได้ คนมีจิตต้องดัดได้ด้วย” จิตกระจ่างเริ่มเห็นวิธีคิดของสามเณร

“ใช่ เสร็จแล้วก็ไปเจอช่างฉาบน้ำไม่ทำล้อเกวียน ก็ถามอีก แล้วก็คิดเหมือนเดิมอีก

สามเณรคิดว่า เมื่อช่างศรดัดลูกศรได้ ช่างไม้ฉาบน้ำตามต้องการได้ คนเราก็ควรฝึกตัวเองได้ เธอก็บอกพระสารีบุตรว่าจะกลับไปวัดก่อน ขอให้ท่านช่วยนำอาหารที่มีปลาตะเพียนมาให้ด้วย

พระสารีบุตรถามว่า จะหาได้ที่ไหนเล่า สามเณรก็ตอบ

ว่า หากไม่ได้ด้วยบุญของท่าน ก็คงได้เพราะบุญของกรรม”

จิตกระ้างเลิกคิ้ว ตาโต พลังหัวเราะ เธอไม่เคย
ได้ยินวิธิตอบแบบนี้มาก่อน เอ้อ เข้าทำงั้นซะ แม้ก็หัวเราะ
เบาๆ ด้วยความเอ็นดูในคำตอบนั้นเหมือนกัน

“สามเณรกลับไปวัด เข้าไปนั่งในห้อง บำเพ็ญสมณ
ธรรม พิจารณาอรรถาพร่างกายของตน

พระสารีบุตรไปบ้านของอุปัฏฐากคนหนึ่ง ซึ่งเคารพ
เลื่อมใสท่านมาก พอถึงวันนั้นอุปัฏฐากได้ปลาตะเพียนมาหลาย
ตัว นั่งคอยพระสารีบุตรอยู่ พอเห็นท่านมาก็ดีใจ นิมนต์ท่าน
นั่ง แล้วถวายอาหารที่ปรุงด้วยปลาตะเพียน ท่านทำท่าจะกลับ
ไปฉันที่วัด จะได้ให้สามเณรด้วย แต่อุปัฏฐากบอกว่ามีเขอะ
ฉันที่บ้านเถอะ เสร็จแล้วเดี๋ยวจะฝากไปให้สามเณรต่างหาก

ท่านสารีบุตรฉันเสร็จก็รีบกลับวัด เป็นห่วงสามเณร
สามเณรตอนนั้นพิจารณาธรรม จนได้บรรลุเป็นพระ
อนาคามีแล้ว”

“ไอ้โฮ เก่งจังนะจ๊ะ” จิตกระ้างทั้ง

“พระพุทธเจ้าทรงทราบสามเณรเป็นพระอนาคามี
แล้ว กำลังจะปฏิบัติต่อเพื่อบรรลุเป็นพระอรหันต์ ท่านก็มาดัก
พระสารีบุตร ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวพระสารีบุตรเข้าไปหา สามเณรก็
จะไม่ได้บรรลุ

พระพุทธเจ้าพบพระสารีบุตรก็ตรัสถามปัญหา ๔ ข้อ
เกี่ยวกับเรื่องอาหารว่า

อาหารย่อมนำมาซึ่งอะไร

นำเวทนามา พระเจ้าข้า

เวทนานำมาซึ่งอะไร

นำมาซึ่งรูป พระเจ้าข้า

รูปนำมาซึ่งอะไร

นำผ้าสละมา พระเจ้าข้า

ตอนนี้บัณฑิตสามเณรก็ได้บรรลुเป็นพระอรหันต์แล้ว
พระพุทธเจ้าจึงให้พระสารีบุตรไปหาสามเณรได้”

“ที่พระพุทธเจ้าตรัสถาม แปลว่าอะไรจะแม่” จิต-
กระจ่างถาม

“คือว่าเมื่อคนเราหิว กินอาหารดับความหิวแล้วสุข
เวทนาก็เกิดขึ้น ต่อจากนั้น อาหารก็ไปทำให้ร่างกายผิวพรรณ
เปล่งปลั่งมีน้ำมีนวล กินอิ่มแล้ว จะนั่งจะนอนก็ย่อมเป็นสุข”

“ทำไมเรื่องนี้มีปลาตะเพียนเยอะจังละจะแม่ มีอะไร
เกี่ยวกับปลาตะเพียนหรือจะ” จิตกระจ่างตั้งข้อสังเกต

“มันเป็นเรื่องสืบเนื่องมาจากชาติก่อนของสามเณร”
แม่ตอบ

“มีเรื่องชาติก่อนด้วยหรือจะ จันแม่เล่าด้วยซี”

จิตกระจ่างสนุก จะได้ฟังนิทานอีกเรื่อง พอดีผู้นำสาวด
ชวนร่วมกันกล่าวคำถวายทาน ทั้งสองจึงได้ทำจิตสงบและ
กล่าวคำถวายทานตามผู้นำสาวด หลังจากนั้นพระจึงเริ่มฉน

จิตกระจ่างหันมาคุยกับแม่ต่อ บอกให้แม่เล่าอดีตชาติ
ของสามเณรให้ฟัง แม่เริ่มว่า

“ย้อนไปถึงสมัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสป
พระองค์เสด็จไปยังพาราณสี พร้อมด้วยภิกษุสองหมื่นรูป”

“โอ ผ้าเหลืองคงงามอร่ามไปทั้งเมือง” จิตกระจ่าง
จินตนาการ

“ชาวเมืองก็ถวายอาหาร พอเสวยเสร็จ พระพุทธเจ้าก็
ทรงอนุโมทนาว่า

บางคนทำบุญเอง แต่ไม่ได้ชวนคนอื่น เมื่อเกิดที่ใด ย่อมได้ทรัพย์สมบัติ แต่ไม่ได้บวราวมบัติ

บางคนชวนคนอื่นทำ แต่ไม่ทำเอง เกิดที่ใดย่อมได้ บวราวมบัติ แต่ไม่ได้ทรัพย์สมบัติ

บางคนไม่ชวนคนอื่นทำ และไม่ทำเองด้วย เกิดที่ใด ย่อมไม่ได้ทั้งทรัพย์สมบัติ และบวราวมบัติ

ส่วนคนที่ทำเองด้วย ชวนคนอื่นด้วย เกิดที่ใดก็จะได้ ทรัพย์สมบัติ และบวราวมบัติ

ตอนนั้นมีผู้ขายบัณฑิตคนหนึ่ง ฟังแล้วคิดว่า เราจะทำเองด้วย ชวนคนอื่นด้วย จึงไปอาราธนาพระพุทธรเจ้าและภิกษุให้รับอาหารของตัวในวันรุ่งขึ้น เสร็จแล้วเขาก็เที่ยวไปป่าวประกาศชักชวนคนมาร่วมกันทำบุญ ใครจะทำบุญพระก็รูปก็ให้มาบอกเขา เขาจะจดบัญชีไว้ บางคนมาจองพระไว้ ๑๐ รูป บางคนก็ ๒๐ รูป บางคน ๑๐๐ รูป บางคน ๕๐๐ รูป เขาก็จดไว้”

“แล้วแม่จองไว้เท่าไรจะ” จิตกระจ่างแซว แม่หัวเราะ

“ไม่รู้ตอนนั้นแม่อยู่ด้วยหรือเปล่านะซี” แล้วเล่าต่อว่า

“มีผู้ขายยากจนมากที่สุดในพาราณสี ใครๆ เรียกเขาว่า มหาทुकคตะ แปลว่ายากจนมาก

ชายบัณฑิตก็ไปชวนเขาให้ทำบุญ เขาบอกว่าลำพังจะกินข้าวเองยังไม่มีเลย บัณฑิตก็ชวนว่าที่จนอย่างนี้เพราะไม่เคยทำบุญให้ทาน คุณอื่นสืเขาเคยให้ทานมา ได้กินคืออยู่ดี เห็นมัยทานควรจะรับชวนขายทำทานมั่ง

มหาทुकคตะฟังแล้วสลดใจ และบอกว่าเขาจะเลี้ยงพระรูปหนึ่ง วันนี้เขาจะไปรับจ้างทำงาน

บัณฑิตเห็นว่ารูปเดียวนั้นน้อย เลยไม่ได้จดไว้”

“อ้าว แะจิงเลย ชวนเขาเองนะเนี่ย” จิตกระจ่างโวย

“ตอนนั้นมหาทुकคตะยังไม่รู้ กลับบ้านเล่าให้เมียฟัง เมีย

เป็นคนดี พอรู้เรื่องก็ดีใจ แล้วสองคนก็ออกไปหางานทำ

เขาไปบ้านเศรษฐีของงาน เศรษฐีมีงานอยู่แล้ว เพราะพรุ่งนี้รับเลี้ยงพระไว้เหมือนกันตั้ง ๒๐๐ รูป จึงให้มหาทุคตะไปผ่าฟืน คนนี้ก็ผ่าฟืนอย่างร่าเริงผิปปกติ เศรษฐีเห็นแล้วแปลกใจเลยถาม พอรู้ว่ามารับจ้างทำงานจะหาเงินไปเลี้ยงพระ ก็อนุโมทนาว่าจิตใจดี ทำสิ่งที่ทำได้ยาก ไม่ได้เฉยเมยว่ายากจน อดส่ำหามาหางานทำเพื่อจะได้เลี้ยงพระ

ฝ่ายเมียก็เหมือนกัน เมียเศรษฐีให้ตำข้าว ก็ตำข้าวอย่างร่าเริง เมียเศรษฐีถาม พอรู้เรื่องแล้วก็ยินดีด้วยว่ามีจิตใจดี อยากรับเลี้ยงพระ

เศรษฐีให้ข้าวสาลี ๔ ทะนาน เป็นค่าจ้างแก้มหาทุคตะ แล้วแถมให้อีก ๔ ทะนาน เพราะชอบใจเขา

เมียเศรษฐีก็ให้เนยใสขวดหนึ่ง และนมส้มกระปุกหนึ่ง เครื่องเทศ ๑ ทะนาน ข้าวสาลี ๑ ทะนาน

พอวันรุ่งขึ้น เมียบอกมหาทุคตะให้ไปหาผัก เขาไปริมแม่น้ำ เก็บผักไปก็ร้องเพลงไปด้วยความอímอímใจ คนหาปลาอยู่ใกล้ๆ ได้ยินเสียงร้องเพลงก็จำเสียงได้ มหาทุคตะเล่าให้ฟังว่า จะทำกับข้าวเลี้ยงพระ คนหาปลาก็แฉ่วว่า พระต้องอímมากๆ เลย เพราะมีแต่ผัก มหาทุคตะตอบว่าทำไ้ได้ คนจนก็เลี้ยงพระไปตามกำลัง

คนหาปลาเลยบอกให้เขาเอาปลาไปสิ พอเขาจะไปเอาปลา ชาวบ้านก็มาซื้อปลา ซื้อกันไปจนหมดเลย มหาทุคตะบอกว่าไม่เป็นไร จะรีบกลับแล้ว เดี่ยวสายไม่ทันพระ

คนหาปลาเลยไปขุดเอาปลาตะเพียน ๔ ตัวที่หมกทรายไว้จะเอาไปกินเอง ก็ให้มหาทุคตะไป”

“อ้อ” จิตกระจ่างหัวเราะ “ปลาตะเพียนดำมาโผล่ตรงน้เอง โอ้ มีมาแต่สมัยโน้นเลยเธอเนี่ย ปลาดีกดำบรรพ์”

“นี่แหละ บุญกุศลเกี่ยวกับปลาตะเพียน” แม่ตอบ

“เช้าวานนั้น พระพุทธเจ้าทรงตรวจดูเวไนยสัตว์ เห็นมหาทुकคตะในข่ายพระญาณ ทรงดำริว่า วันนั้นมีมหาทुकคตะจะไม่ได้พระเลย เพราะบัณฑิตไม่ได้จดชื่อไว้ เว้นเราเสียแล้ว มหาทुकคตะจะไม่มีที่พึ่ง เราควรสงเคราะห์เขา”

“อ้าว แล้วไม่มีใครจองพระพุทธเจ้าหรือจ๊ะ”

“จองไม่ได้จ๊ะ ต้องแล้วแต่พระองค์จะส่งบาตรให้ใครเอง ฝ่ายมหาทुकคตะ เอาปลามาช้านแล้วให้เมียทำกับข้าว ในตำนานบอกว่ามีเทวดามาช่วยด้วย

ส่วนตัวเขาเองไปรับพระ เขาไปหาบัณฑิต ถึงได้รู้ว่าไม่ได้จดชื่อเขาไว้ ก็ร้องไห้ใหญ่เลยว้า อุดสาห์ไปทำงานมาจะเลี้ยงพระ”

“ทำยังงี้ได้ยังงี้” จิตกระ้างคร่ำครวญแทน

“ชาวบ้านบอกบัณฑิตว่า ท่านได้ทำกรรมหนักเสียแล้ว บัณฑิตละอายใจ บอกว่า ใครๆ เขาก็ไม่ยอมถอนชื่อแบ่งมาให้ พวกเขารับพระกลับไปบ้านกันหมดแล้ว

แต่ยังมีพระผู้ทรงคุณยิ่งใหญ่อยู่องค์หนึ่ง คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บัดนี้พระองค์ล้างพระพักตร์แล้ว ประทับนั่งอยู่ในพระคันธกุฎี พระราชา พระยุพราช คนใหญ่คนโตทั้งหลายเฝ้ารอรับบาตรของพระองค์อยู่

ธรรมดาพระพุทธเจ้าย่อมพอพระทัยอนุเคราะห์คนยากจน ท่านจงไปยังที่ประทับของพระองค์ แล้วกราบทูลว่า ข้าพระองค์เป็นคนยากจนพระเจ้าข้า ขอพระองค์จงสงเคราะห์ข้าพระองค์ด้วยเถิด

ถ้าท่านมีบุญ ท่านจะได้พระศาสนาไปบ้านท่านอย่างแน่นอน”

“โอ๊ย อย่างนี้ต้องรีบเผ่นไปเลย” จิตกระ้างเอาใจช่วย

“ใช่ รีบไปเลย ไปถึงพอใครๆ เห็นก็ได้ พระราชาว่า
มาทำไม ยังไม่ใช่เวลาอาหาร ออกไปเสียเถอะ ที่ตรัสอย่างนี้
เพราะเคยเห็นมหาบุคคลตะมากินอาหารที่เหลือในวิหาร

มหาบุคคลตะตอบว่า

ข้าพเจ้าไม่ได้มาหาอาหาร แต่มาทูลพระศาสดาเสด็จ
เสวยที่บ้านของข้าพระพุทธเจ้า

แล้วก็หมอบลงกับธรณีพระคันธกุฎี ถวายบังคมด้วย
เบญจางคประดิษฐ์ และกราบทูลว่า

ข้าแต่พระองค์ ในพระนครนี้ขึ้นชื่อว่าผู้ยากจนกว่าข้า
พระพุทธเจ้าไม่มี ขอพระองค์ได้โปรดสงเคราะห์ และทรงเป็น
ที่พึ่งของข้าพระพุทธเจ้าด้วยเถิด

พระพุทธเจ้าก็เสด็จออกมาแล้วยืนบาตรให้”

“โอ ปลื้มสุดๆ” จิตกระจ่างร้อง

“เป็นธรรมดาว่า ถ้าพระพุทธเจ้าประทานบาตรใครแล้ว
คนอื่นยิ่งใหญ่แค่ไหน จะมาแย่งบาตรไปจากคนนั้นไม่ได้นะ
คนอื่น ๆ ที่คอยอยู่ เลยอ่อนวอนขอซื้อบาตร”

จิตกระจ่างหัวเราะ “อะไร ประมุขกันตรงนั้นเลยเนี่ยนะ”
แม่หัวเราะ

“ก็บอกว่า ท่านยากจน จะเอาบาตรพระศาสดาทำไม
ให้เราเถิด เราจะทำให้ทรัพย์พันหนึ่ง หรือแสนหนึ่ง”

“ราคาเปลี่ยนเร็วจังแฮะ แต่จ้างก็ไม่ขายหรอก” จิต
กระจ่างตอบแทนมหาบุคคลตะ

“อ่อนวอนไม่ได้ผลก็กลับไป เหลือแต่พระราชาเท่านั้น
เสด็จตามไป เพราะต้องการดูว่ามหาบุคคลตะมีอะไรถวายบ้าง
ถ้าพระพุทธเจ้าเสวยไม่อิ่ม จะได้ทูลเชิญเสด็จไปวัง

แต่ตามที่ตำนานเล่าว่ามีเทวดาลงมาช่วยปรุงอาหาร
พอเปิดออกเท่านั้นกลิ่นหอมของอาหารก็ฟุ้งตลบไปเลย พระ

ราชายังไม่เคยได้กลิ่นอาหารอย่างนี้มาก่อนด้วยซ้ำ พระราชา
เลยกราบทูลพระพุทธเจ้าตามจริงว่าตามมาทำไม แล้วเสด็จ
กลับวัง

พระพุทธเจ้าเสวยอาหารนั้น เสร็จแล้วทรงอนุโมทนา
มหาทูลคตะส่งเสด็จพระพุทธเจ้าแล้ว ท้าวสักกเทวราชที่มาช่วย
ปรุงอาหาร บันดาลให้ฝนแก้ว ๗ ประการตกลงมาเต็มบ้านของ
มหาทูลคตะ เขาปลื้มใจว่าได้ผลบุญทันตา ก็ไปกราบทูลพระ
ราชา

สมัยนั้นใครมีทรัพย์สินมากๆ เขาต้องให้บรรพตุมาทิ
พระลานหลวงก่อนนะ”

“แสดงทรัพย์สินส่วนตัว” จิตกระจ่างหัวเราะ

“พระราชาแต่งตั้งให้เป็นเศรษฐี มีเงินแล้วทำบุญทำ
ทานตลอดชีวิต ดายแล้วไปเกิดเป็นเทวดา เสวยทิพย์สมบัติอยู่
พุทธันดรหนึ่ง คือเป็นเทวดาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ากัสสป มา
จนถึงพระพุทธเจ้าของเราเลย เป็นเวลาพุทธันดรหนึ่ง ก็มา
เกิดเป็นบัณฑิตสามเณรคนนี้แหละ”

“สนุกจังแม่ ดีจัง วันนี้ได้ทำบุญด้วย ได้ฟังนิทาน
ด้วย อ้อ พระลงมาจากลานแล้วจ้ะ”

จิตกระจ่างพาแม่ไปพบพระลูกชาย แม้จะได้พูดคุย
เพียงไม่กี่คำ แม่ก็ปลื้มใจ มองตามพระลูกชายเดินกลับไปกุฏิ
ด้วยความสุขใจ เป็นบุญเหลือเกินแล้วที่ได้เกิดมาพบพระพุทธ-
ศาสนา และยังได้เดินตามรอยพระบาทพระศาสดาอีกด้วย เป็น
บุญแก่ชีวิตนี้นัก

มารดาของ พระกุมารกัสสป

ปุมเปิงชะงอกหน้าเข้ามาดูภาพเขียนที่กมลาสวาทกำลังวาด แล้วถามว่า

“ทำไมเป็นภิกษุณีแล้ววาดเหมือนท้องป่องล่ะ วาดผิดเรอะเปล่า”

กมลาสวาทบอกว่าไม่ใช่

“นี่เป็นรูปภิกษุณีที่มีท้อง นี่จะเอางานไปส่งครู จะวาดรูปเล่าเรื่อง ก็ต้องวาดตอนสำคัญๆ ถึงจะแสดงเนื้อเรื่องแทนคำพูดด้วยรูปได้ เรื่องนี้ก็จะมีสองรูป อีกรูปยังไม่ได้วาด”

“นี่เรื่องอาราย” ปุมเปิงยานคาง ไหลตัวลงไปนอน

“เรื่องพระมารดาของพระกุมารกัสสป”

“เล่าให้ฟังหน่อยดิ เล่าไปวาดไปก็เล่า”

“เล่าแล้วจะหลับเปล่า หลับไปครึ่งแล้วยัง” กมลาสวาทถาม กลัวเสียแรงฟรี ปุมเปิงทำตาโต แสดงว่ายังไม่หลับ กมลาสวาทจึงเล่าให้ฟัง

“ผู้หญิงคนนี้ ในรูปนี้ เป็นลูกสาวเศรษฐี ตอนเด็กๆ เคยขอพ่อแม่บวช แต่พ่อแม่ไม่ยอม พ่อโตเป็นสาว พ่อแม่ก็จ้างแต่งงาน ประณินบัณฑิตยังมีกะเทวคา แต่ก็ยังขอสามีไปบวชอีก สามีก็ใจดีใจดีพาไปบวชกับสำนักพระเทวทัต แต่ก็ไปบวชโดยที่ไม่รู้ว่ากำลังตั้งท้องอยู่

ที่นี้บวชไปได้ระยะหนึ่ง ท้องก็โตขึ้นเรื่อยๆ พวกภิกษุณีด้วยกันก็เอ๊ะ อะไรเนี่ย ทำไมท้อง เจ้าตัวบอกว่าไม่รู้เหมือนกัน แต่นั่นบริสุทธิ์นั้นไม่ได้ผิดศีลอะไรเลย

พวกภิกษุณีพาไปหาพระเทวทัต ถามว่าทำยังไงดี พระเทวทัตกล่าวว่าสำนักตัวเองจะเสียชื่อเสียง เลยนอกให้สึกไป

สาวเจ้าร้องไห้เสียใจที่ต้องสึก เลยขอให้พวกภิกษุณีพาไปหาพระพุทธรเจ้าที่วัดเชตวัน”

“พระพุทธรเจ้าก็ต้องรู้อยู่แล้วละ จริงมะ” ปุ่มเป้งว่า

“ทรงเป็นสัพพัญญู เรื่องแค่นี้ง่ายจะตาย”

กมลาสวาทรับคำ มือยังคงระบายสีต่อไป

“แต่ท่านไม่มาบอกเร็วๆ อย่างนั้นหรือ ท่านอยากให้ทุกคนแน่ใจ ก็ให้พระเจ้าปเสนทิโกศล นางวิสาขา มหาอนาถปิณฑิกะ จุลอนาถปิณฑิกะ และตระกูลใหญ่ๆ อื่นๆ ให้มาประชุมเป็นกรรมการตัดสิน แล้วทรงให้พระอุบาลีเป็นประธานกรรมการสอบสวน

เวลาสอบสวน ก็ให้นางวิสาขาเป็นคนสอบ นางวิสาขาให้กันมาน พากันเข้าไปข้างใน แล้วคู่มือคู่มือๆ ดูอะไร ดูท้องน้อย นับวันนับเดือนดู รู้ว่าตั้งท้องมาตั้งแต่ก่อนบวช เป็นอันแจ่มแจ้งสบายใจกันไป

ต่อมาออกลูกมาเป็นผู้ชาย เลี้ยงกันอยู่ในวัดนั้นแหละ วันหนึ่งพระเจ้าปเสนทิโกศล เสด็จผ่านสำนักภิกษุณี ได้ยินเสียงเด็กร้อง ทราบว่าเป็นลูกชายภิกษุณี เลยรับไปเลี้ยงในวัง พระราชทานนามว่า กัสสป ใครๆ ก็เรียกว่า กุมารกัสสป”

กมลาสวาทระบายสีเสร็จแล้ว เริ่มระบายสีรูปที่ ๒ ปุ่มเป้งชะงักเข้ามาดูอีก กมลาสวาทยังเล่าต่อ

“พอโตขึ้น เวลาไปเล่น จะถูกเด็กอื่นๆ แซวว่าไม่มีพ่อ แม่ กุมารกัสสปทูลถามพระราชา พระราชาบอกว่าพวกแม่นม

ไฉนแม่ เขาบอกว่า แม่ต้องมีคนเดียว ไม่ใช่มีหลายๆ คน ก็
อ้อนวอนจนรู้ความจริง

พอรู้แล้วสลดใจ พออายุครบบวช ก็ขอบวชเลย เรียก
ชื่อว่า กุมารกัสสปเถระ บวชแล้วก็เรียนพระกรรมฐานจาก
พระพุทธเจ้าแล้วเข้าป่า แต่ทำความเพียรเท่าไรก็ไม่บรรลุ
เลยคิดว่าจะกลับมาให้พระพุทธเจ้าบอกกรรมฐานมากขึ้นอีก
จึงเดินทางมาเฝ้า พอกลางคืนก็ค้างที่อันธวัน

ภิกษุรูปหนึ่งเคยเป็นเพื่อนกันในสมัยพระกัสสปสัมมา-
สัมพุทธเจ้า สมัยนั้นเพื่อนคนนี้ได้บรรลุอนาคามี แล้วไปเกิดใน
พรหมโลก

คืนนั้น เพื่อนคนนี้ก็ลงมาหาแล้วถามปัญหา ๑๕ ข้อ
แล้วบอกว่า ท่านจงนำปัญหานี้ไปทูลถามพระพุทธเจ้า จะมี
พระพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะตอบได้

รุ่งขึ้น พระกุมารกัสสปนำปัญหากไปทูลถามพระพุทธเจ้า
พอพระองค์ตอบปัญหาจบ พระกุมารกัสสปก็ได้บรรลุเป็นพระ
อรหันต์เลย”

“ແມ ຄຳເຮາບຮຽມຶ່ງກໍ່ດີຢືນະ” ປຸ້ມເປີ່ງວ່າດູຮູບທີ່ຮາບ
ສີ່ໂມ່ ເປັນຮູບພຣະໝຸນຍື່ນສບນິ່ງເຊຍ ແຕ່ກິຢຸຜືຮື່ງໃຫ້ “ເນີຍ
ນະຮູບທີ່ສອງ”

กมลสวาทรับคำ และเล่าเรื่องไปด้วย

“นี่รูปของภิกษุณีคนแม่ เป็นแม่ก็คิดถึงลูกร้องให้ทุก
วันด้วยความคิดถึง

รูปนี้เป็นตอนที่ออกไปบิณฑบาต แล้วไปเจอพระลูกชาย
กิริบเดินไปร้องเรียก ‘ลูกๆ’ วิ่งเข้าไปจะจับต้องลูกชาย แต่พระ
ก็ถอย ไม่ยอมให้จับ แล้วพระท่านเลยคิดว่า เนี่ย ถ้าพูดจาดี ๆ
ด้วย ก็จะช่วยจะอาศัยอยู่อย่างนี้แหละ ไม่ได้ไปถึงไหน เลยพูด
เสียงแข็ง ๆ ว่า

“เทียวทำอะไรอยู่ตั้ง ๑๒ ปี ถึงตัดไม่ได้แม้แต่เรื่องความรัก”

แม่อีกี่สะอีก รู้สึกว่าลูกชายไม่พุดดีกับตัวเอง อุดสำหรั่งให้คิดถึงมานาน หวังจะได้ชื่นใจ กลับมาดูเราเสียนี้ จะรักลูกแบบนี้ไปทำไม

ก็เลยตัดอาลัย กลับไปบำเพ็ญสมณธรรม ทำความเพียร ได้บรรลुเป็นพระอรหันต์วันนั้นเลย”

“บรรลुอีกแล้ว โอ๊ย ทำไม่ง่ายจัง” ปุ่มเป้งร้อง กมล-สวาทหัวเราะ

“ไม่ง่ายไปทุกคนหรอก การบรรลุนี้ ง่ายสำหรับบางคน ยากสำหรับบางคน อย่างพระเจ้าปเสนทิโกศลฟังธรรมตลอดไป จนถึงอายุ ๘๐ แต่ไม่ได้บรรลุอะไรเลย แต่พาหิยะฟังพระพุทเจ้าเทศน์ ๔ ประโยค บรรลุเป็นพระอรหันต์เลย”

“เรียกว่าแล้วแต่ตัวใครตัวมัน” ปุ่มเป้งหัวเราะอีก “แต่ไม่ใช่ตัวข้าพเจ้า ฮะฮะ”

กมลสวาทยังมีเรื่องเล่าต่ออีก

“ภิกษุทั้งหลายก็มาคุยกันในธรรมสภาว่า ภิกษุณีและพระกุมารกัสสป ถูกพระเทวทัตไล่ออกจากสำนัก ทำให้หมดโอกาสแล้ว แต่พระพุทเจ้ากลับเป็นที่พึ่งของทั้งสอง พระพุทเจ้าทรงเป็นผู้อนุเคราะห์โลกจริงๆ

พระพุทเจ้าทรงเสด็จมาธรรมสภา แล้วตรัสว่า เราจะเป็นที่พึ่งแต่ในเวลานี้ก็หาไม่ เมื่อก่อนก็เคยเป็นที่พึ่งมาแล้ว ทรงเล่าเรื่องในอดีตชาติให้ฟังว่า

มีเนื้ออยู่ ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีหัวหน้าชื่อนิโครธ อีกกลุ่มหนึ่งหัวหน้าชื่อสาขะ

พระราชาร้องการเฝ้าไปทำอาหาร จึงตกลงกันว่า ในเนื้อทั้งสองกลุ่มนั้น ให้ผลัดกันส่งเนื้อมาวันละตัว ให้มานอนเอาคอพาดเฉียงไว้ รอเจ้าหน้าที่”

ปุมเป้งสายหัวดิก ทำท่าห่อไหล่ “คิดผัดคิดใหม่ได้นา หวาดเสียวออก”

“วันหนึ่ง เป็นเวรของกลุ่มสาชะ แม่เนื้อตัวหนึ่งก็มีท้องใกล้คลอดแล้ว เลยไปขอสาชะว่าวันนี้ให้ส่งตัวอื่นไปแทนก่อน ขอออกลูกก่อนนะ แล้ววันหลังจะไปในวันของเนื้อตัวที่ไปแทน แต่สาชะไม่ยอม

แม่เนื้อเลยไปหานิโครธ เล่าให้ฟัง นิโครธเลยไปแทนเอง ไปนอนเอาคอพาดเฉียงไว้ รอเจ้าหน้าที่ พอเจ้าหน้าที่มาเห็นนิโครธก็ขำไม่ได้ เพราะพระราชากย์โทษให้นิโครธกับสาชะแล้ว ถามว่าทำไมมานอนที่นี่ นิโครธเล่าเรื่องแม่เนื้อให้ฟัง เจ้าหน้าที่ไปทูลพระราชาราชาก็เลยยกโทษให้นิโครธ ยกโทษให้นางเนื้อ แล้วยกโทษให้เนื้อทุกๆ ตัวไปหมดเลย”

“เฮ้ ดีจัง” ปุมเป้งตบมือดีใจ “รอดตัวรอดตาย”

“แม่เนื้อพอออกลูกแล้ว ต่อมาเห็นลูกของตัวไปเที่ยววิ่งเล่นอยู่ในกลุ่มของนิโครธบ้าง ในกลุ่มของสาชะบ้าง ก็เรียกลูกมาสอนว่า

เจ้าควรคบเนื้อชื่อนิโครธเท่านั้น อย่าไปคบพวกสาชะ ถ้าจะต้องตายอยู่ในกลุ่มนิโครธ ยังดีกว่ามีชีวิตอยู่ในกลุ่มสาชะ

พระพุทธเจ้าทรงอธิบายว่าเนื้อชื่อนิโครธเป็นพระเทวทัต บริวารของเนื้อสาชะเป็นบริวารของพระเทวทัต แม่เนื้อตัวที่ถึงเวรถูกฆ่าเป็นภิกษุณี ลูกเป็นพระกุมารกัสสป ส่วนเนื้อชื่อนิโครธคือ พระพุทธเจ้าเอง

แล้วพระพุทธเจ้าก็นำเรื่องที่ภิกษุณีตัดความรักความอาลัย
ในลูกชายได้ ทำให้บรรลุมรรคผลเป็นพระอรหันต์ มาสอนว่า

ภิกษุทั้งหลาย คนที่อาศัยผู้อื่นไม่สามารถจะไปสวรรค์
หรือทำมรรคผลนิพพานให้แจ้งได้ คือบรรลุปะเป็นพระอรหันต์ไม่
ได้นั่นเอง เพราะฉะนั้น คนนั้นแหละชื่อว่าเป็นที่พึ่งของตน คน
อื่นใครเล่าจะพึ่งได้ คนที่ฝึกตนดีแล้ว ย่อมได้ที่พึ่งซึ่งได้โดยยาก”

“หมายความว่า ถ้าเราฝึกตัวเราเองดีแล้ว เราก็ได้ตัว
เองนี้ละเป็นที่พึ่งและเป็นที่พึ่งที่ดีที่สุดด้วย”

ปุมเป้งขยายความ

“ใช่ แต่บางคนคอยแต่จะพึ่งคนอื่นไง เอะอะอะไรก็
ใครมาช่วยฉันที ไม่ยอมพึ่งตัวเองเลย อย่าว่าแต่จะมาทำตัวเอง
ให้เป็นที่ยิ่งของตัวเองได้ เราไม่ควรทำอย่างนั้น เราต้องพยายาม
พึ่งตัวเอง โดยเฉพาะเรื่องบุญกุศล ต้องรีบชวนเขาทำเอง อย่า
มัวเสียเวลาไปคอยดูคนอื่นเขาอยู่นั่นแหละเสียโอกาส”

“เพราะชีวิตนี้สั้นนัก” ปุมเป้งต่อให้อีกประโยคหนึ่ง

“วาดเสร็จจ้ะ จะได้รับไปทำบุญกัน ไม่นั่นเดียวหลับนะ”

ปุมเป้งชู

ม น ม า น พ

เมื่อเสียงเพลงออกกำลังกายจบลง พิมลยูพาวิ่งมาถึง กองกระเป๋าวัวเป็นคนแรก คว่ำขวदन้าขึ้นมามีอีกๆ แล้วทิ้ง ตัวลงนั่งกับพื้นสนาม เทียมอุษาเดินตามมา ตื่นน้ำแล้วนอนแผ่ ลงไปเลย หอบหายใจฮักๆ พิมลยูพาหันไปมองทางเวที เห็น รสสุคนธ์กำลังช่วยอาจารย์เก็บเครื่องขยายเสียงอยู่

“เฮ้อ เหนื่อยดีวันนี้ เกือบจะหิวข้าวแล้ว” เทียมอุษา ค่อยหายใจหอบ

“ไม่ใช่เกือบหรือ หิวไปแล้ว กินน้ำรองท้องก่อน”

ทั้งสองรอรสนสุคนธ์กลับมารวมกลุ่ม จึงออกเดินไปตามถนน สวนดอกไม้เต็มไปด้วยดอกไม้บานาพันธุ์สีสดใส เด็กหญิงเล็กๆ ขี่จักรยานผ่านไป ตีตกระดังกรู๊งกรู๊งๆ แข่งกับ เพื่อน สายลมพัดมาเอื่อยอ่อน ค่อยให้คลายร้อนจากการที่สาม สาวกระโดดโลดเต้นมาตลอดชั่วโมง

เดินข้ามสะพานที่ทอดผ่านสระบัวมาถึงศาลาไม้ ที่มี หลังคาออกแบบเรือนไทยสวย เชิงชายประดับด้วยลายฉลุรูป เถาอุ้ง เป็นศาลาที่เทียมอุษาชอบมาก อยากมานั่งทุกวัน ชอบ มากขนาดเคยบอกว่าอยากจะยกกลับบ้าน

“วันนั้นงั้นไหม หิวข้าว ไปหาข้าวกินดีกว่า” พิมลยูพา รีบตักคอ เทียมอุษาเห็นด้วย แต่ก็ไม่วายเปรย

“ถ้ายกข้าวมากินที่นี้ได้ จะอร่อยมากเลย”

รสสุคนธ์หัวเราะ “เขาไม่ให้เอาอาหารเข้ามา ถ้าให้เอาเข้ามา จะให้นั่งคอยตรงนี้แหละ เดี่ยวจะยกมาให้”

“ขอบใจ ม่ายต้อง” เทียมอุษายิ้มอายๆ ปรายหางตาดูศาลา ก่อนจะเดินต่อไป

“ศาลาใครทำมาไม่รู้ ถ้าคนทำรู้จักจะปลื้มใจมากเลย” รสสุคนธ์แซว

“คนทำศาลามีปลื้มตั้งแต่ตอนคิดทำแล้วละ อย่างเรื่องมมมานพ (อ่านว่า มะ-มะ-มา-นพ) ไง สร้างศาลาเยอะเลย” พิมลยูพาอธิบาย

“เหอ” เทียมอุษาแปลกใจ “สร้างไว้ที่ไหน ทำไมถึงเยอะ”

พิมลยูพาเล่าว่า “ก็เขาสร้างไปเรื่อยๆ ไง ตอนแรกไม่ได้ตั้งใจจะสร้างเยอะแยะหรอก วันหนึ่งเขาออกไปนอกบ้านแล้วไปหยุดพักผ่อนอยู่ที่แห่งหนึ่ง ก็เลยทำตรงนั้นให้ดูดีน่ารื่นรมย์น่าพัก ทำเสร็จพอจะเข้าไปพัก มีผู้ชายคนหนึ่งมาเห็นเข้า ก็ดึงเขาออกแล้วไปอยู่แทน”

“อ้าว” เทียมอุษาหัวเราะ

รสสุคนธ์บอกว่า “ก็คือแย่งกันดื้อๆ อย่างนั้นแหละ”

พิมลยูพาเล่าต่อ “มมมานพเห็นว่า คนที่มาแย่งที่อยู่ของตัวนั้นมีความสุข เพราะเขาสร้างที่ไหนๆ ก็ถูกแย่งหมด เขาพอใจที่เห็นคนอื่นมีความสุข ก็เลยเริ่มทำไปเรื่อยๆ คือทำให้คนอื่นไปเลย ใครอยากมาพักก็มา หน้าหนาวยังก่อไฟแถมให้ด้วย หน้าร้อนก็เอาน้ำมาให้”

“บุญญาภิบาลแท้ๆ นะ” เทียมอุษาอนุโมทนา

“เลยตกลงใจสร้างไปทั่ว ไม่รู้ที่นี้มาสร้างด้วยหรือเปล่า”

รสสุคนธ์ว่า เทียมอุษาคือนให้

พิมลยูพาร้องว่า

“เฮ้ย คนละยุค นันมันยุคอินเดียนัน” แล้วก็เล่าต่อ

“ต่อมาก็มีคนชอบใจ เลยมาช่วยกันทำด้วย ทำไปๆ ได้เจ้าภาพรวม ๓๓ คน ทำให้สร้างที่พักได้มากมา

ที่นี้ผู้ใหญ่นบ้านริษยา ไม่อยากให้พวกเขาทำอย่างนั้น บอกว่า คนครองเรือนควรเข้าป่าหาเนื้อหาปลา มา แล้วต้มเหล้า กินกันจึงจะเหมาะ”

“ตัวจะได้กินมั่ง” รสสุคนธ์แทรก

“เขาพยายามห้าม พอห้ามไม่ฟังก็โกรธ ไปกราบทูล พระราชาว่า มีโจร ๓๓ คน คุ่มกันเป็นพวก พระราชาไม่ถามอะไร จับมาเลย แล้วสั่งให้ขังเหยียบ”

“อ้าว คายลี ไหง่จั้นละ เป็นพระราชาได้ไง”

เทียมอุษาโวยวาย รสสุคนธ์หัวเราะ “ทรงลืมไป”

พิมลยูพาเล่าต่อ “มมมานบอกเพื่อนๆ ว่านอกจากเมตตาแล้ว ไม่มีที่พึ่งอย่างอื่นเลย ขอให้แผ่เมตตาไปยังพระราชา ผู้ใหญ่นบ้าน ข้างที่จะมาเหยียบด้วย แล้วก็แผ่ให้ตัวเองด้วย ในเมตตาเท่าๆ กันหมด อย่าโกรธใครเลย

ด้วยอานุภาพของเมตตา ข้างก็เข้าไปใกล้คนทั้ง ๓๓ คนไม่ได้ พระราชาคิดว่าข้างกลัวคน ให้เอาเสื้อลำแพนคลุมคนไว้ไม่ให้ข้างเห็น แต่ข้างก็ยังไม่เข้าใกล้อยู่ดี”

“อันนี้อ่าไปลองเชียว ไม่รู้เราแผ่เมตตาถูกอะป่าว เตียวโดนข้างเหยียบ ถ้าจะลองก็ลองกับแมวก่อน” รสสุคนธ์แนะนำเทียมอุษา

“พระราชาสงสัย เลยเพิ่งจะเอามาสอบสวน ถามว่า พวกเจ้าไม่ได้อะไรจากเราหรือ ถึงได้ทำอย่างนี้ มมมานพถามว่า ทำอย่างไร เขาว่าเจ้าคุ่มกันเป็นพวกโจรอยู่ในป่า

ใครกราบทูลอย่างนั้น พระเจ้าข้า

ผู้ใหญ่นบ้าน

มมมานพก็อ้อเลย ทูลพระราชว่า ผู้ใหญ่บ้านไ้ความ
ชวนแต่ทำเรื่องอกุศล ให้ฆ่าสัตว์ ให้ดื่มเหล้า พวกตนชอบทำ
ที่פקฟรีให้คนเดินทางต่างหาก เนีย ผู้ใหญ่บ้านโกรธจึงมาไ้
ความ พระราชรู้เรื่องหมดแล้วก็ขอโทษ แล้วยกผู้ใหญ่บ้านกับ
ลูกเมียให้มาเป็นทาสรับใช้ของมมมานพชะเลย ช้างที่จะมา
เหยียบก็ยกให้ไปจี แล้วยกหมู่บ้านนั้นให้ด้วย ทั้งหมู่บ้านเลย”

“ต้องยังงี้ซี เทชะไม่มี” รสสุคนธ์ชอบใจ

“ชายหนุ่มทั้ง ๓๓ คน ดีใจว่าได้ผลบุญทันตาเห็น
เปลี่ยนกันจีช้างไปปรึกษากันอยู่เสมอว่า พวกเราน่าจะทำอะไร
ให้ยิ่งขึ้น ตกลงว่าจะสร้างศาลาแบบถาวรตรงสี่แยกถนนใหญ่
ให้หาช่างไม้มาสร้างศาลานั้น มีข้อห้ามว่าไม่ให้มีผู้หญิงมาเอี่ยว
ในการสร้างศาลา”

“อ้าว” เทียมอุษาร้อง

“ว่าแล้ว” รสสุคนธ์เบ้าปาก “ธรรมดา”

“มมมานพมีเมีย ๔ คนชื่อ สุนันทา สุกิตรา สุธรรมา
และสุชาดา

สุธรรมาอยากจะร่วมกุศลในการสร้างศาลาบ้าง เลยจ้าง
ช่างไม้ให้ทำช่อฟ้าให้ พอทำเสร็จก็เอาไปซ่อนไว้ แล้วเขียนชื่อ
ที่ช่อฟ้านั้นว่า ศาลาสุธรรมา”

“โอ้ เจ่งสะคุด สุดเจ่งเลย” รสสุคนธ์ร้อง เทียมอุษา
หัวเราะก๊าก

ทั้งสามสาวเดินมาถึงร้านอาหารปากทางสวนสาธารณะ
เป็นร้านจัดแบบสวนเหมือนกัน มีน้ำตกเล็กๆ อยู่ด้านข้าง

“เอาयाศาลาทอง” รสสุคนธ์สั่ง บ่อยยืมๆ อย่างรู้ทันว่า
โดนแซวอะไรสักอย่าง แต่ก็ตอบอย่างสุภาพว่า

“ศาลายังไม่เคยมีวันนี้ มีแต่ปลากระบอกนึ่ง”

“เฮ้อ เอามาสักกระบอกหนึ่งก่อนก็ได้เนะจ๊ะ”

รสสุคนธ์สั่งต่อ พิมลยูพาสั่งอาหารจนครบ เทียมอุษา
เท่าคางตาแป้ว อยากรู้ว่า แล้วจะเอาข้อฟ้าไปติดศาลาได้อย่างไร
ในเมื่อพวกผู้ชายเขาสั่งห้ามอยู่ พิมลยูพาอธิบายวิธีการว่า

“ช่างไม้เป็นใจ แก่ลิงทำเป็นลิ้มทำข้อฟ้า พอศาลา
เสร็จใช้มัย จะทำพิธียกข้อฟ้า ทำเป็นตกใจว่าข้อฟ้าไม่มี ลิ้มทำ

พวกมมมานพบอกไม่เป็นไร พวกเราจะหาข้อฟ้าเอง
เขาก็อ้างโยเยว่า ไม่ด้ายยยย ทำข้อฟ้าด้วยไม้ตัดใหม่ๆ ไม่ได้
ต้องได้ไม้ข้อฟ้าที่ตากไว้ดีแล้ว ถึงให้แห้งดีเลย จึงจะใช้ได้

พวกผู้ชายไม่รู้จะทำยังไง ช่างไม้แนะนำว่ามีขายอยู่ที่
หนึ่ง ไปขอซื้อดีกว่า

ทั้งหมดเดินทางบ้านที่ขายข้อฟ้า มาพบที่บ้านสุธรรมมา
ขอซื้อ นางก็ไม่ยอมขาย บอกว่าจะให้เปล่า จะทำบุญ พวกมม-
มานพก็ยืนยันว่าจะจ่าย ไม่ยอมให้ร่วมบุญ”

“แหม...แหม...แหม....” รสสุคนธ์คำราม ยกแก้วน้ำ
มะนาวขึ้นดุดแก๊กันหัวใจ

“ช่างไม้บอกว่า ยกเว้นพรหมโลกแล้ว ไม่มีที่ไหนเลยจะ
ไม่มีผู้หญิง รับข้อฟ้าไปเถอะ งานจะได้สำเร็จ พวกมมมานพเลย
ยอมรับข้อฟ้า”

เทียมอุษายิ้มชอบใจ และโล่งอก

“ศาลานั้นแบ่งเป็น ๓ ส่วน ส่วนหนึ่งสำหรับคนทั่วไป
ส่วนหนึ่งสำหรับคนยากจน อีกส่วนหนึ่งสำหรับคนป่วย

พวกเขาปูกระดาน ๓๓ แผ่นใหญ่ แล้วสั่งช่างไว้ว่า แจก
มานั่งบนแผ่นกระดานของผู้ใด จงพาแจกไปบ้านของผู้นั้น วัน
นั้น ผู้นั้นจะเป็นคนรับรอง ให้ความสะดวกสบายกับแขกทุกอย่าง

แล้วเขาปลูกต้นทองหลางไว้ต้นหนึ่งใกล้ๆ ศาลา แล้ว
ทำเก้าอี้หินไว้โคนต้นไม้ให้คนนั่งเล่น

คนที่มาพบศาลาบอกกันว่า ไปศาลาสุธรรมมา เลยไม่มี

ใครรู้ชื่อสหาย ๓๓ คนเลย”

“สมควร” รสสุคนธ์ เสี่ยงราบเรียบมาก พิมพ์พากับ เทียมอุษาหัวเราะ เทียมอุษาคบหลังคบไหล่รสสุคนธ์ พลาง โบกมือพัดให้ “ใจเย็น ใจเย็น ให้อภัย”

พิมพ์พาเล่าต่อ

“สุทธรรมาเป็นคนฉลาดในการทำบุญ และหาชื่อเสียง

ฝ่ายนางสุนันทาก็คิดว่า เราควรจะมีส่วนบ้าง ธรรมดา คนมาพักผ่อน ย่อมต้องการน้ำดื่ม น้ำอาบ เราควรให้บุตรจะมี บัว เลยให้บุตรสระโบกขรณีขึ้น ชื่อสระสุนันทา

นางสุจิตราให้สร้างสวนดอกไม้อันสวยงาม คนทั้งหลาย เรียกกันว่า สวนสุจิตรา”

“ตกลงทุกคนได้ถูกเรียกชื่อทั้งหมดเลย เพราะมีส่วนมี สระ เป็นรูปธรรมให้เรียกชื่อเจ้าของได้” เทียมอุษาสรุป

“เอ้ เขามีเมีย ๔ คนนี้ คนสุดท้ายชื่ออะไรนะ”

รสสุคนธ์นับ พิมพ์พาตอบว่า

“ชื่อสุชาดา คนนี้เป็นหลานด้วย เธอก็คิดว่าตัวเองเป็น ทั้งหลานทั้งเมีย ฉะนั้นรับผลประโยชน์ร่วมกัน มนมานพทำ อะไรก็ชื่อว่าฉันทำด้วย ทำนองนั้น เลยไม่ได้ทำอะไรเลย วันๆ แต่งตัวอย่างเดียว”

“อ้อ ดี แล้วไป” รสสุคนธ์ยอมแพ้

“ไม่ใช่จันฉี พอตายไป ไปเกิดเป็นนกยาง ร้อนถึงทำว สักกะมาช่วยเหลือ ด้วยการให้รักษาศีล ทำจิตใจให้มีเมตตา กรุณา ตอนหลังได้ไปเกิดเป็นเทพอัปสร”

“เหอ จันคนอื่นๆ ละ ต้องได้เกิดดีหมดแน่ๆ เลย” เทียมอุษารำพึง รสสุคนธ์แย้ง

“เกิดดีๆ จ๊ะ ไม่ใช่เกิดดีหมด ดีหมด แล้วจะไปเหลือ อะไร”

พิมลยุพาชี้แจง “มมมานพไปเกิดเป็นท้าวสักกะในภพดาวดึงส์ สหาย ๓๒ คน ก็เกิดที่ดาวดึงส์เหมือนกัน นายช่างเกิดเป็นวิศวกรรมเทพบุตร นางสุธรรมา สุนันทา สุจิตรา ก็ไปเกิดเป็นเทพอัปสร ที่ดาวดึงส์ ส่วนช่าง จำช่างได้มัย ช่างไปเกิดเป็นเทพบุตรชื่อเอราวัณ”

“เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้” รสสุคนธ์จบธรรมกถา พิมลยุพาสรุปว่า “พระพุทธเจ้าสอนว่า เราควรสั่งสมบุญด้วยความไม่ประมาท”

เทียมอุษาเอ่ยสาธุ รู้สึกอิ่มใจกับเรื่องราวที่ได้ฟังมา

“วันนี้มีความสุขจังได้ฟังเรื่องดีๆ สบายใจ”

รสสุคนธ์สอนว่า “เดี๋ยวกลับไปบ้าน ยกศาลามาไว้หน้าบ้านนะ ให้คนมาพักผ่อน แล้วอย่าลืมติดป้ายด้วยว่า ศาลาเทียมอุษา”

พระโกณฑธานเถระ

วันชนะกับพิณไพเราะ ไปงานแต่งงานเพื่อนซึ่งจัดในสวน
สีของไฟตามจุดต่างๆและไฟประดับต้นไม้ทำให้บรรยากาศสดใส
เด็กหญิงเล็กๆ แต่งตัวน่ารักเหมือนนางฟ้า สวมชุดกระโปรง
พองฟูกับเพื่อนอีกคนกำลังดึงเชือกลูกโป่งที่ผูกตามเก้าอี้เล่น
พลางส่งเสียงหัวเราะชอบใจ

เสียงเพลงจากนักสกีไวโอลินแว่วหวาน ทำให้คำคินงดงาม
พิณไพเราะรู้สึกเพลิดเพลินกับบรรยากาศยามค่ำ

วันชนะเดินมาที่โต๊ะพร้อมกับเครื่องดื่ม แล้วนั่งลงเล่า
ให้ฟังว่าไปแกล้งเพื่อนเจ้าสาวคนหนึ่ง โดยทำตัวเป็นแฟนเก่า
ให้คู่หมั้นของเพื่อนหึงเล่น

พิณไพเราะ บอกว่าเป็นเรื่องไม่ดีที่ทำอย่างนั้น เดียว
เขาเกิดไม่เชื่อใจกันทีหลังจะเดือดร้อน วันชนะยกไหล่

“ล้อเล่นนะ ก็บอกความจริงไปแล้วว่าไม่ใช่”

“ตอนนี้เขาก็ออมรับล่ะว่าเธอไม่ใช่ แต่วันหลังอาจจะมี
อะไรสะกิดใจ ทำให้เขาคิดว่าเธออาจจะแกล้งบอกว่าไม่ใช่”

“อะไรจะระแวงกันขนาดนั้น ยังงี้เป็นแฟนกันยาก”
วันชนะยังไม่ยอมแพ้

“บาปกรรมนา” พิณไพเราะว่า วันชนะมองหน้าอย่าง
สงสัย พิณไพเราะหัวเราะเบาๆ

“เดี๋ยวจะยกตัวอย่างในนิทานให้ฟังนะ มีพระรูปหนึ่ง ชื่อ โกณฑธาน พอบวชวันแรก ก็มีคนเห็นว่ามีผู้หญิงคนหนึ่ง คอยเดินตามท่านไปอยู่เสมอ เวลาคนดักบาตรเขาก็จะบอกว่าให้ท่านส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งให้ผู้หญิงที่ติดตามท่าน”

วันหนึ่ง “แล้วผู้หญิงไปตามท่านทำไมล่ะ”

พิณไพเราะ หัวเราะเบาๆ พลงสายหน้า “ไม่มีผู้หญิงติดตามท่านจริงๆ หรือ เป็นภาพลวงตา ตัวท่านเองไม่เห็นแต่ใครๆ จะเห็นอย่างนั้นกันหมด”

“ทำไมถึงเป็นอย่างนั้นล่ะ” วันนั้นเริ่มสนใจ

“เป็นเพราะกรรมที่เคยทำมานะ เป็นกรรมเก่าตั้งแต่สมัยที่ยังมีพระพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสป เป็นพระพุทธเจ้าองค์ก่อนหน้าพระพุทธเจ้าของเราองค์นี้นะ”

“โอ้โฮ นานจัง” วันนั้นร้อง

“สมัยนั้น มีพระสองรูปเป็นเพื่อนกัน สนิทสนมกลมเกลียวกันเหมือนพี่น้องเลย วันหนึ่งก็จะไปทำอุโบสถ เดินๆ ไปพระองค์หนึ่งก็ปวดท้อง ขอลบไปหลังพุ่มไม้ทำธุระหน่อย อีกองค์ก็ยืนคอย

ตอนนั้นมีเทวดาคนหนึ่งก็เห็นพระสององค์นี้สนิทสนมกันจัง อยากให้แตกแยกกัน”

“โอ๊ะ เทวดาเกร” วันนั้นว่า

“พอพระทำธุระเสร็จเดินกลับออกมา เทวดาก็ปลอมเป็นหญิงสาว เดินตามออกมา ทำเป็นจัดผ้าจัดผ่อนเกล้ามวยผมใหม่ให้เรียบร้อย แล้วก็เดินแยกไป

พระที่ยืนคอยเห็นอย่างนั้น ก็ว่าท่านผิดศีลแล้ว เห็นกับตานี้ พอไปที่โรงอุโบสถ ก็ไปเล่าให้ใครๆ ฟัง แล้วไม่ยอมร่วมอุโบสถด้วยแล้ว”

“ไหนว่ารักกันไง” วันนั้นเหน็บ

“ทีนี้เทวดาเห็นท่าไม่ดี เรื่องชักจะไปกันใหญ่ วุ่นวายไปทั้งโรงอุโบสถแล้ว เลยเหาะมาปรากฏตัวเล่าความจริงให้ฟังจนเรื่องสงบลง แต่พระทั้งสองยังไม่ค่อยสนิทใจกันดีเท่าไร พอตายลงพระสององค์ก็ไปเกิดในเทวโลก แต่เทวดาสิตายลงไปตกนรกอยู่นานพุทธันดรหนึ่งเลย”

“นานเท่าไร” วันชนะถาม

“พุทธันดรหนึ่ง ก็จากพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ตรัสรู้และประกาศศาสนานานจนศาสนาของท่านเสื่อมไปหมด แล้วไม่มีพระพุทธเจ้าไปอีกนาน จนกว่าจะมีพระพุทธเจ้าอีกองค์หนึ่งมา ตรัสรู้มาประกาศศาสนาใหม่ เรียกว่านานมากเลยทีเดียวละ”

“โอ้อโฮ ดายยยเลย” วันชนะคราง

“ก็จนมาถึงยุคพระพุทธเจ้าของเรานี้แหละ เทวดาองค์นั้นถึงได้มาเกิดใหม่ พอโตก็บวช พอบวชก็มีคนเห็นว่ามีผู้หญิงมาเดินตามด้อยๆ

พอใครๆ เห็นอย่างนั้น ก็นึกรังเกียจ ไปฟ้องอนาถปิณฑิกเศรษฐี เจ้าของวัดเชตวัน ให้ไล่พระโกณฑธานออกไปจากวัด เศรษฐีถามว่า พระพุทธเจ้าประทับอยู่ไม่ใช่หรือ พอทราบว่าเป็นพระพุทธเจ้าประทับอยู่ เศรษฐีบอกว่า พระองค์คงจะทรงทราบดี

แล้วไปฟ้องนางวิสาขา เจ้าของบุพพาราม อย่างนั้นอีก นางวิสาขาทอบแบบเดียวกัน

พวกพระไปหาพระเจ้าปเสนทิโกศล ขอให้ไล่ออกจากแคว้น”

“อะไรจะขนาดนั้น ตามไม่เลิกเลยหรือ” วันชนะรำคาญ

“พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จมาที่วัดเชตวัน ให้ทหารล้อมกุฏิพระโกณฑธานไว้ ทรงประทับหน้ากุฏิ

พระโกณฑธานออกมาต้อนรับ แล้วนั่งลง พระราชา

เข้าไปหา แต่ไม่เห็นผู้หญิง ถามว่า สตรีที่อยู่ข้างหลังท่านตอนนี้ไปไหน พระตอบว่า อาตมาไม่เห็นสตรีนั้นเลย

แต่พระราชาทรงยืนยันว่าเห็น เลยลงนิมนต์ให้ท่านไปยืนที่หน้ามุข เห็นผู้หญิงยืนอยู่ข้างหลัง พอกลับมาที่นั่งเดิม ผู้หญิงก็หายไป พระราชาก็ เอ๊ะ หายไปไหน ลองทำอย่างเก่าใหม่อีกรอบ ก็เหมือนกัน เลยรู้ว่าเป็นภาพหลอน จึงกล่าวกับพระเถระอย่างกรุณาว่า

พระคุณเจ้า การมีรูปอันเศร้าหมองแก่สมณเพศ มาเที่ยวติดตามอย่างนี้ไม่เป็นมงคล ใครๆ จะไม่ถวายอาหารท่าน ขอท่านเข้าไปในวังรับอาหารบิณฑบาตของข้าพเจ้า แล้วก็เสด็จกลับ”

วันชนะหวัระะครีกครั้น

“เอาละซี กลายเป็นอย่างนั้นไป มิyoungกันใหญ่รีเเนีย”

พิณไพเราะะ พักหน้า

“เป็นเรื่องเลยที่เดียวละ พระภิกษุไปป่าวร้องว่าพระราชากลายเป็นคนชั่วไปแล้ว ไปปวารณาด้วยปัจจัย ๔ แทนการไต่ออกจากวัด

ฝ่ายพระโกณฑธานก็กำเริบใจ ถือว่ามีพระราชานุนหลัง เริ่มเถียงกับพระอื่น เวลาเมื่อไรมาว่า ก็ไปว่าพระอื่นๆ ว่า พวกท่านนั้นแหละทุศีล พวกท่านนั้นแหละชั่วช้า พวกท่านพาผู้หญิงเที่ยวไป

ภิกษุพากันไปฟ้องพระพุทเจ้า ทรงเรียกมาทั้งสองฝ่าย ตรัสถามโกณฑธานก่อนว่าทำไมพูดอย่างนั้น เขาตอบว่า พระอื่นๆ มาว่าข้าพระพุทธเจ้าก่อน ทรงตรัสถามภิกษุทั้งหลายว่าไปว่าเขาก่อนทำไม ภิกษุทูลว่า เพราะข้าพระพุทธเจ้า เห็นผู้หญิงคนหนึ่งเดินตามหลังพระโกณฑธานอยู่เสมอ พระเจ้าข้า พระศาสดา จึงตรัสกับโกณฑธานว่า

“ภิกษุเหล่านั้น เห็นหญิงเที่ยวไปกับเธอ จึงกล่าวเช่น

นั้น แต่เธอไม่เห็นหญิงเที่ยวไปกับภิกษุเหล่านั้น โฉนจึงไปดำ
ว่าเขา การที่เธอมีภาพหญิงเที่ยวติดตามไปข้างหลัง ก็เพราะ
กรรมอันเลวของเธอในอดีต มาตอนนี้ยังมีทิวทัศน์ๆ อีก”

ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ขอให้พระพุทธรเจ้าเล่าเรื่องใน
อดีตให้ฟัง พระองค์ทรงเล่าแล้วดักเตือนพระโกณฑธานว่า

“อาศัยที่เธอเคยทำชั่วอย่างนี้มา จึงได้รับผลอันแปลก
ประหลาดอย่างนี้ บัดนี้ การถือทิวทัศน์ก็ไม่ควร เธออย่าได้เฝีย
ภิกษุอื่นอีกเลย จงสงบปากสงบคำ เหมือนกังสดาลที่เขาเลาะ
เอาปากออกเสียแล้ว ถ้าทำได้อย่างนี้ เธอจะบรรลุนิพพาน”

พระพุทธรเจ้าแสดงธรรมต่อไปอีกว่า

“ท่านอย่าพูดคำหยาบกับใครๆ เมื่อเขาถูกด่าว่า ก็
ด่าว่าท่านตอบมา การพูดจาแข่งดีกันนั้นเป็นเหตุให้เกิดทุกข์
โทษต่างๆ หวนกลับมาถูกท่าน

ถ้าท่านทำตัวไม่ให้หวั่นไหว อยู่อย่างสงบเสงี่ยม ไม่มี
ปากไม่มีเสียง เหมือนกังสดาลปากขาดแล้ว ท่านจะถึงนิพพาน
การพูดแข่งดีก็จะมีแก่ท่าน”

พระโกณฑธานอยู่ในโอวาทของพระพุทธรเจ้าไม่นานนัก
ก็บรรลุเป็นพระอรหันต์”

“แหม จริงหรือ” วันชนะกึ่งดีใจกึ่งสงสัย พินไฟเราะ
ตอบว่า

“จริงซี เราก็เอามาใช้ได้เหมือนกัน บางทีมีปัญหอะไร
ถ้าเราสงบใจได้ อย่าไปสนใจปัญหานั้น มุ่งแต่งานที่เป็นจุดมุ่ง
หมายของเราไป งานของเราก็สำเร็จได้อย่างที่ตั้งใจไว้ ส่วน
ปัญหานั้นให้กาลเวลาเป็นคนจัดการแทนเราไป”

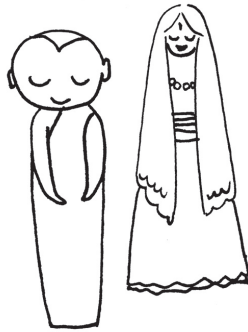
“อืม ก็ดีเหมือนกันนะ จะลองทำดู แต่ไม่รู้จะสำเร็จ
หรือเปล่า” วันชนะทำท่าตรึงตรอง

“ยังงี้ก็อย่าไปแกล้งใครเขาเล่นอย่างเรองนี้ก็แล้วกัน

คนแก่งนะสนุก แต่คนที่โดนแก่งเขาไม่สนุกด้วยหรอก เขา
ลำบาก”

วันชนะแก่งทำหน้าอ ที่โดนย้อนกลับมาต่อว่าอีกครั้ง
ที่ไปแก่งเพื่อน พิณไฟเราะหัวเราะเบาๆ ยื่นแก้วเครื่องดื่มให้
แล้วว่า

“เฮ้! ปลอบใจ กินแล้วเปลี่ยนเป็นคนดีซะ”

พระจุฬารัตน

วันนี้ตุ้ยตุ้ยไปห้องสมุด เจอหนังสือเล่มหนึ่งเล่าถึงเรื่องของเด็กชายที่ระลึกชาติได้ มีรูปถ่ายเด็กกำลังซึ่บ้านเดิมของตัวเองอยู่ด้วย แล้วก็ลงรายละเอียดได้ด้วยว่าใครเป็นพ่อแม่ คนนี้ป่า คนนี้อา ว่ากันครบ

ตุ้ยตุ้ยกลับมาเจอแจ่มเจี๋ยง ก็เล่าให้ฟัง แล้วบอกความสงสัยของตัวเองว่า การระลึกชาติได้นั้นจริงหรือ แจ่มเจี๋ยงพยักหน้ารับ รู้แล้วว่าวันนี้เจอศึกหนัก ถ้าจะต้องพูดเรื่องไม่น่าเชื่อกับคนที่ตั้งป้อมจะไม่เชื่อ

“งั้นก็แปลว่าชาติก่อนมีจริง ถึงจะระลึกได้” ตุ้ยตุ้ยว่า

“ก็มี” แจ่มเจี๋ยงรับอีก “คนเรายังเป็นปุถุชน เราต้องเวียนว่ายตายเกิดไม่รู้กี่ชาติ แล้วก็ไม่ได้เกิดเป็นคนตลอดนะ เกิดเป็นหมาแมวก็ได้ ทำดีเกิดเป็นเทวดาก็ได้ ทำชั่วเกิดเป็นเปรตก็ได้”

“รู้ได้ยังไง” ตุ้ยตุ้ยถาม

“มีเล่าไว้ในชาดก พระพุทธเจ้าท่านจะบอกได้ว่าอดีตชาติของคนนั้นคนนี้เป็นยังไง เพราะอะไร ถึงมาทำให้เวลานี้มาเกิดเรื่องอย่างนั้นๆ”

ตุ้ยตุ้ยเอนตัวลงนอน บอกแจ่มเจี๋ยงเล่าตัวอย่างให้ฟังสักเรื่องหนึ่ง แจ่มเจี๋ยงจึงเล่าเรื่องของพระจุฬารัตนให้ฟัง

“มีเศรษฐีอยู่ที่กรุงราชคฤห์ เขามีลูกสาวคนหนึ่ง ลูกสาวของเขาได้เสียดกับคนใช้ ทั้งสองคนก็เลิรักกันหนาพากันหนี ที่นี้พ่อตั้งท้องขึ้น ตามธรรมเนียมโบราณ เขาก็มักจะกลับไปบ้านพ่อแม่ เพราะจะได้รู้สึกอบอุ่น แล้วก็มีคนดูแล พอใกล้คลอดก็เลยบอกแฟนให้พากลับบ้าน”

“กลับไปก็โดนตีหัวตะ” ดุ้ยดุยว่า แจ่มเจรียงหัวเราะ

“ใช่ เจ้าประคุณสามีเลยไม่กล้าไปไง เมื่อกี้เลยหนีไป แต่ก็ไปตลอดระหว่างทาง พ่อมาตามเลยพากลับบ้าน ตั้งชื่อลูกชายคนโตว่า มหาปันถก แล้วลูกคนเล็กก็มีเรื่องอย่างเดียวกันนี้แหละ ก็ตั้งชื่อคนเล็กว่า จุฬปันถก

พอเด็กทั้งสองคนโตขึ้น เห็นเด็กคนอื่นเขาเรียกคนนั้นว่าตา คนนี้ว่าลุง ตัวเองไม่เห็นมีใคร มีแต่พ่อแม่อยู่แค่นี้ พ่อถาม แม่บอกว่ามีตาอยู่กรุงราชคฤห์โน้น เด็กๆ อยากไปหา พ่อบอกว่าไปก็ได้ แต่พ่อจะไม่เข้าไปหาดานะ

ก็พากันไป พ่อถึงประตูเมือง พ่อแม่พักอยู่ที่ศาลาหน้าเมือง บอกทางให้ลูกๆ ไปหาดากันเอง

เศรษฐียังโกรธอยู่ แต่ยังเห็นใจว่าลูกเป็นผู้หญิง จึงให้เงินไปก้อนหนึ่ง บอกจะไปอยู่ที่ไหนก็ตามใจ แต่รับเลี้ยงหลานไว้”

“พ่อเลยรอดจากการหัวแตก” ดุ้ยดุยแซวยิ้มๆ

แจ่มเจรียงแก้ตัวแทนให้ว่า

“ตานี่ดีนา”

“ใช่ แต่โมโหนาน” ดุ้ยดุยหัวเราะ

“ตาแกล้ เป็นคนธรรมะธัมโม เวลาไปฟังเทศน์ก็พาหลานไปด้วย หลานฟังไปนานๆ เข้า ก็นึกอยากบวช คุณดาก็ให้บวช

บวชได้ไม่นานก็บรรลุปะเป็นพระอรหันต์ เสร็จแล้วเขาคิดถึงน้องชาย เลยขอคุณตาให้บวชน้องชาย

น้องชายนี้เป็นคนโง่ พอบวชแล้ว ให้ท่องข้อความว่า

“ดอกบัวโกกนุท มีกลิ่นหอม บานแต่เช้า กลิ่นหอมหอมกรุ่นอยู่เสมอฉันใด เธอจงมองพระพุทธเจ้าผู้รุ่งโรจน์อยู่ดุจพระอาทิตย์ส่องแสงในกลางทิวาฉะนั้น”

นี่ เขาให้ท่องแค่สี่แหละ ท่องอยู่ ๔ เดือนจำไม่ได้”

“เอ๊ เราจะจำได้มัยเนี่ย” ดุ๊ยดุ้ยสงสัย เกาหัวแกรกๆ แจ่มเจรียงเขกหัวลงไปทีหนึ่งเบาๆ

“ทีนี้พี่ชายก็ท้อใจ บอกว่าไปสึกซะดีกว่ามั้ง”

“อ้าว ไล่กันง่ายๆ ยังงี้เลยนะ” ดุ๊ยดุ้ยประท้วง

“ใช่” แจ่มเจรียงพยักหน้า “เรื่องโง่งนี่นะ เดี่ยวต้องเล่าคั่นก่อนว่าโง่เพราะอะไร จะได้เข้าใจว่ามันมีที่มาที่ไป”

“เจาะเวลาหาอดีต” ดุ๊ยดุ้ยเดา แจ่มเจรียงหัวเราะ

“ใช่ ชาติก่อนนี้ เขาเป็นคนฉลาดนะ เรียนหนังสือหัวไวมาก แต่มีพระอีกรูปหนึ่งเป็นคนโง่ เรียนช้า เขาก็ไปหัวเราะเยาะไป ทำให้พระรูปนั้นอายมากเลยสึกไปเลย นี่เป็นบาปกรรมนะ ทำให้เขาเกิดมาชาตินี้เป็นคนโง่”

“โอ๊ยโย นี่ข้าพเจ้าไปหัวเราะเยาะใครไว้มั่งหรือเปล่าเนี่ย ตายแหล่ว” ดุ๊ยดุ้ยว่า แจ่มเจรียงเล่าต่อ

“อ้าว ต่อนะ วันนั้นก็มีหมอชีวกโกมารภัฏ คนนี้เป็นหมอประจำตัวของพระพุทธเจ้า เป็นหมอที่เก่งมาก ชาวบ้านยกย่องให้เป็นหมอเทวดา วันนั้นหมอชีวกก็มาถามมหาปณิก

ถามว่ามีพระกี่รูป เขาจะนิมนต์ไปฉันที่บ้านพຽນนี้ มหาบัณฑิตนี้ เขามีหน้าที่คือคอยจัดพระเวลาใครจะมานิมนต์ใ้ เขาก็ตอบว่า มีพระ ๕๐๐ รูป แต่มีรูปหนึ่งโง่ ไม่ต้องเอาไปหรอก

จุพนกบังเอิญได้ยินเข้า ที่เสียใจอยู่แล้วว่าพี่ชายไล่ให้สึก ก็ยิ่งเสียใจใหญ่ว่าพี่ชายไม่เอื้ออาทร แม้แต่รับนิมนต์ พระตั้ง ๔๙๙ รูป เว้นตัวไว้คนเดียว ก็เสียใจร้องไห้ วันรุ่งขึ้นเลยเดินไปแต่เช้า เพื่อจะไปสึก”

ตุ้ยตุ้ยทำเสียงสะอื้นฮือๆ แจ่มเจี๊ยงหยิกหยอกเบาๆ

“ปกติตอนเช้าตรู่ พระพุทธเจ้าท่านจะแผ่ข่ายพระญาณออกไปสำรวจดูว่าวันนี้ควรจะโปรดใครบ้าง”

“แต่ยังงี้” ตุ้ยตุ้ยฟังไม่รู้เรื่อง

“คล้ายๆ เข้าสมาธิแล้วส่งจิตออกไปตรวจดู พระพุทธเจ้ามีพระญาณสูงมากกกก... สามารถรู้ได้หมดถ้าทรงอยากรู้อะไร ไม่มีใครในโลกนี้ทำได้อย่างท่านหรอกจ๊ะ”

ตุ้ยตุ้ยพยักหน้าหงิกหงัก เข้าใจ ๒๓.๕๔ เปอร์เซนต์

“พระพุทธเจ้าเห็นจุพนกในข่ายพระญาณ เสด็จมาดักไว้ แล้วปลอบใจว่า เมื่อพี่ชายไล่ก็ให้มาอยู่กับพระองค์ แล้วยังทรงเอาพระหัตถ์ลูบศีรษะจุพนกด้วยความกรุณา ทำให้จุพนกปลื้มมากเลย

พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาดูว่าอะไรจะทำให้จุพนกบรรลุนิพพาน ทรงทราบด้วยพระญาณแล้วประทานผ้าเช็ดหน้าสีขาวให้ แล้วให้จุพนกนั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ให้นั่งลูบผ้าเช็ดหน้าและบริกรรมว่า รโหโรณัง แปลว่า ผ้าเช็ดธุลี

จุพนกทำตาม บริกรรมไปเรื่อยเลย มองดูผ้าบ่อยๆ เห็นผ้ามันเริ่มสกปรก คิดว่า

“ผ้านี้สะอาดแท้ๆ แต่เพราะมือเราจึงสกปรกไป สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ

แล้วก็เลยเกิดมองเห็นความสิ้นความเสื่อมของสังขาร
ทั้งปวง”

“แปลว่าอาราย” ดุ้ยช่วยถาม

“สังขารก็คือ สิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่ประกอบกันขึ้นมา
ตัวเราก็เป็นสังขาร จุฬารัตนก็เป็นสังขาร ผ้าเช็ดหน้าก็เป็น
สังขาร ดุ้ยช่วยก็เป็นสังขาร แก้อีกก็เป็นสังขาร

ไม่เที่ยงก็คือ เปลี่ยนแปลงไป เช่นผ้าเช็ดหน้าขาว
เปลี่ยนเป็นดำ

การมองเห็นความสิ้นความเสื่อมของสังขาร ก็คือ การ
มองเห็นการเปลี่ยนแปลงไปของสิ่งทั้งหลาย

การมองเห็นก็คือเราเกิดตระหนักขึ้นมาได้นะ สะกิดใจ
เฉลียวใจ บางอย่างเราเห็นแต่เรามองผ่านๆ ไม่ได้ตระหนักขึ้น
มา แต่ที่พระจุฬารัตนเกิดตระหนักขึ้นมาว่าเออ อะไรๆ มันก็
ไม่เที่ยงนะ”

“แล้วไงต่อ” ดุ้ยช่วยพากลับเข้าเรื่อง

“ตอนนั้นพระพุทธเจ้ากำลังเสวยอยู่ที่บ้านหมอชีวก
แต่ท่านส่งพระญาณมาตามดูจุฬารัตนว่าไปถึงไหนแล้ว ทรง
ทราบวาจิตของจุฬารัตนสงบและเห็นตามความเป็นจริง ถึงสิ่ง
ที่เกิดขึ้นตรงหน้าแล้ว พระพุทธเจ้าเปล่งพระรัศมีมา เหมือน
กับว่าท่านมายืนอยู่ตรงหน้าของพระจุฬารัตน แล้วสอนว่า

จุฬารัตน เธออย่าคิดเพียงว่า ผ่านี้สกลปรกเือนฝุ่นธุลี
แต่ให้คิดถึงฝุ่นธุลีภายใน คือราคะ โทสะ โมหะที่อยู่ໃใจ เธอ
จงเอาฝุ่นธุลีໃใจออกเสีย

ราคะ โทสะ โมหะ เราเรียกว่าธุลี พวกฝุ่นละอองเรา
ไม่เรียกว่าธุลี คำว่าธุลีเป็นคำที่เราเรียกราคะ โทสะ โมหะ

ภิกษุผู้ละธุลีคือ ราคะ โทสะ โมหะ ได้แล้ว ย่อมอยู่
เป็นสุข ในศาสนาของพระพุทธเจ้าผู้ปราศจากธุลี

พอสอนจบ พระจุพนันทกก็บรรลुเป็นอรหันต์เลย”

“แต่ตัวยุ้ยยังไม่บรรลุ หมายความว่า พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า ผู้ที่ผ้าเช็ดหน้าไม่ต้องไปสนใจมากนัก สนใจแต่ผู้ในใจเราไซ้มัย คอยเช็ดใจให้ไว้ผู้ว่านั่นละ”

“ใช่แล้ว” แจ่มเจรียงดีใจในพุทธปัญญาของตัวยุ้ย

“แล้วทำไมพระพุทธเจ้าถึงให้ผ้าเช็ดหน้าละ” ตัวยุ้ยแฉะกลับไปเจาะเวลาหาอดีตภาคสอง

“เพราะว่าชาติก่อน มีอยู่สมัยหนึ่ง จุพนันทก เคยเกิดเป็นพระราชา วันหนึ่งตอนทำพิธีประทับถรณ์พระนคร เป็นธรรมเนียมของพระราชานะ ที่นี้พอร้อนเหงื่อออก พระราชาเอาผ้ามาเช็ดหน้า ผ้าสะอาดๆ พอเช็ดไปผ้าสกปรก ก็ได้สังเกตความไม่เที่ยงว่า ผ้าสะอาดๆ อย่างนี้ พอเอามาเช็ดก็สกปรกได้สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ

คำว่าไม่เที่ยง แปลว่าอยู่เหมือนเดิมไม่ได้ ไม่มีอะไรอยู่เหมือนเดิมได้ ผ้าสะอาดเช็ดแล้วก็สกปรก เหมือนอย่างตัวยุ้ยนอนอยู่ที่นี่ ก็ต้องลุกไปจนได้ จะนอนอย่างนี้ชั่วนิรันดร์ไม่ได้หรือแค่แป๊บเดียว เมื่อต้องพลิกไปพลิกมา นี่คือการไม่เที่ยงเหมือนกัน มันเกิดทุกข์ ต้องพลิกให้หายเมื่อย อย่างนี้เขาเรียกสังขารไม่เที่ยง สังขารของผ้าเช็ดหน้าก็ไม่เที่ยงเหมือนกัน สะอาดแล้วเปลี่ยนเป็นสกปรก”

“เหมือนเราไม่สวยแล้วเปลี่ยนเป็นสวย” ตัวยุ้ยบิดขี้เกียจ “ส่วนเธอไม่อ้วนแล้วเปลี่ยนเป็นจะอ้วน”

“ที่นี่กลับไปที่บ้านหมอชีวก เลี้ยงพระจนเสร็จแล้ว
เขานำน้ำเข้าไปให้พระพุทธเจ้า เพื่อให้อนุโมทนา แต่ท่านไม่รับ
ตรัสถามว่า ที่วัดยังมีพระอยู่อีกมั๊ย”

พระมหาปันลกทูลว่าไม่มี แต่พระพุทธเจ้าทรงยืนยันว่า
มี หมอชีวกเลยให้คนไปดู

ข้างพระจุพนกตอนนี้เป็นพระอรหันต์แล้ว ผลพลอย
ได้ของการเป็นพระอรหันต์คือจะมีญาณ มีฤทธิ์ อะไรหลายอย่าง
เรียกว่าครบสูตร พระจุพนกรู้ด้วยญาณแล้วคราวนี้ว่ามีคนจะ
มาดูที่วัด ก็เนรมิตโคลนนิ่งตัวเองออกมาเป็นพันรูปเลยอยู่เต็ม
วัดไปหมด คนนี้ชักผ้า คนนั้นเทศน์ คนโน้นยังเงินยังงี้ไป

คนของหมอชีวกกลับไปบอกว่ามีพระเต็มวัดไปหมด
เลย พระพุทธเจ้าให้ไปหาพระจุพนกมา พอคนนั้นกลับไป
ถาม พระทูลรูปบอกว่าตัวเองชื่อ จุพนกหมดเลย”

“จี๋เกียดตั้งชื่อใหม่แนะ เยอะ” ตูยตุ่ยหัวเราะ

“พระพุทธเจ้าให้กลับไปอีก ตรัสบอกว่า รูปใดเอ๋ยขึ้น
ก่อน ให้จับมือไว้ รูปอื่นๆ จะหายไปหมด เขาทำตาม ก็ได้พระ
จุพนกมา

พระพุทธเจ้าให้หมอชีวกรับบาตรของพระจุพนก
เป็นเชิงให้พระจุพนกเป็นผู้อนุโมทนา”

“แฮปปี้เอนด์” ตูยตุ่ยตบมือสองสามแปะ

“พอตอนเย็น พระทั้งหลายจะมาคุยกันที่ธรรมสภา
วันนี้เลยคุยเรื่องนี้กันว่า พระพุทธเจ้าช่วยให้จุพนกบรรลุ
เป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าเสด็จมาแล้วตรัสเล่าว่า ไม่ใช่
เพียงชาตินี้หรือที่พระองค์เป็นที่พึ่งของจุพนก แม้ในอดีต
ก็เคยเป็นที่พึ่งให้แก่จุพนกมาแล้ว ต่างกันแต่ว่าคราวนี้ให้
โลกุตระทรัพย์ คือให้สมบัติทางธรรม แต่ชาติก่อนให้สมบัติทาง
โลก แล้วทรงเล่าเรื่องคราวนั้นให้ฟังว่า

ในอดีต มีชายหนุ่มชาวพาราณสีคนหนึ่ง ไปเรียนที่
ตักกศิลา เป็นคนดีมาก ประพฤติอาจารย์ทุกอย่าง แต่ไม่มาก
เรียนอะไรไม่ได้เลย เรียนมาหลายปีทำอะไรไม่ได้เลย เลย
ลากลับบ้านดีกว่า อาจารย์สงสารเลยผูกมนต์ให้บทหนึ่ง สั่งว่า
นึกขึ้นมาได้เมื่อไหร่ก็ให้ท่องเมื่อนั้น

พระเจ้ากรุงพาราณสี ตอนนั้นคิดว่า จะออกไปดูแลทุกข์
สุขราษฎร เลยปลอมตัวไปล่ำพั่ง คืนหนึ่งเห็นโจรเข้าไปขโมยของ
ในบ้านหลังหนึ่ง ตอนโจรเที่ยวดูของในบ้านอยู่ เจ้าของบ้านก็
สาธยายมนต์ว่า

ฆณฺเฐติ ฆณฺเฐติ กิงการณฯ ฆณฺเฐติ อหังปิ ตัง ชานามิ ชานามิ
แปลว่า เจ้าพยายามไปเถิด พยายามไปเถิด เจ้า
พยายามเพื่ออะไร เรา รู้ เรา รู้ความพยายามของเจ้า โจรได้ยินก็
แผ่นหนีไปเลย

วันรุ่งขึ้น พระราชาก็ให้ชายเจ้าของบ้านเข้าเฝ้า แล้ว
ขอเรียนมนต์บทนั้น

ตอนนั้น เสนาบดีคิดทรมาน นัดแนะกับช่างตัดผมของ
พระราชว่า ถ้าเวลาโกนหนวด ให้เอามีดโกนปาดคอเลยนะ ถ้า
สำเร็จเขาจะได้เป็นพระราชแทน แล้วให้ช่างตัดผมเป็นเสนาบดี”

“อะไร เสนาบดีกระทรวงตัดผมเธอ” ตูยตู่ยขำกลิ้ง

“เออ” แจ่มเจี๊ยงว่า หัวเราะไปด้วย

“ที่นี่ พอช่างตัดผมเตรียมโกนหนวด ก็ไปยืนลับมีดโกน
อยู่ พระราชานึกถึงมนต์ได้ท่องขึ้นมาอย่างนั้นแหละ แต่ช่าง
ตัดผมได้ยินแล้ว นึกว่าพระราชารู้แฉกของตนว่าจะทำร้าย ขาอ่อน
ทรุดหมอบลงไป

พระราชฉลาด เห็นอาการผิดปกติอย่างนั้นก็รู้ว่ามิอะไร
ไม่ดีแหว เลยทวาดว่า

“เฮ้ย มึงนึกว่ากูไม่รู้ความพยายามของมึงหรือ”

ช่างตัดผมสารภาพหมดเลยเกลี้ยงเกล้า พระราชาเลย
ให้เนรเทศเสนาบดีไป แล้วให้ชายหนุ่มเจ้าของมณฑลมาเป็น
เสนาบดีแทน”

“อ้อ เสนาบดีกระทรวงสวดมนต์” ตูยตู่ยกมือไปอีกดล

“พระพุทธเจ้าตรัสว่า ชายหนุ่มก็คือจุฬารัตน ส่วน
พระอาจารย์ คือพระองค์เอง แล้วพระองค์ก็สอนพวกภิกษุว่า

คนมีปัญญาควรทำตัวเองให้เป็นที่พักพิงของตัวเองได้
ด้วยการประพฤติธรรม คือขยันไม่ประมาท มีความสำรวม และ
ฝึกกายใจของเราให้ดี

จะฝึกอย่างไร ตูยตู่ก็ต้องไปเรียนธรรมะ แล้วก็จะรู้วิธี
ฝึกเอง เอง ก็มีด้วยประการฉะนี้”

แจ่มเจริงจบเรื่อง ตูยตู่สาธุเบาๆ ก่อนจะกลับไป

อุตตરા อุบาสिका

ฝนแรกยกถาดกับข้าวเดินตามหลังคุณยายลงไปที่ทำน้ำ
ในตอนเช้า บรรยากาศชื่นน้ำค้างชื่นใจ ขณะที่แสงแดดอ่อนค่อย
เรื่อเรืองขึ้น ไม่นานนัก พระสงฆ์ก็พายเรือมาบิณฑบาต คุณยาย
จบอาหารด้วยท่าทางอันสงบ แล้วถวายอาหารอย่างบรรจง

ฝนแรกมองพระสงฆ์ค่อยๆ พายเรือต่อไป และรู้สึก
พอใจในบรรยากาศนั้น

หลังจากดักบาตรจนครบ ๓ องค์แล้ว คุณยายยังคงนั่ง
เล่นอยู่ที่ทำน้ำ ฝนแรกนั่งข้างๆ รู้สึกสบายใจ มองไปข้างหน้าเห็น
คฤหาสน์หลังใหญ่ริมน้ำ มีหญิงคนหนึ่งกำลังดักบาตรเหมือนกัน

“บ้านนั้นคงมีแต่อาหารดีๆ นะคะคุณยาย”

คุณยายยิ้ม “อาหารของเรา ก็ดีที่สุดของเราแล้ว ไม่
ต้องเทียบกับใคร”

“คนยากจนจะมีโอกาสทำบุญมั้ยะ คุณยาย”

“มีสิจ๊ะ”

“แล้วการทำบุญนี้ ทำยังไงถึงจะได้บุญมากล่ะคะ”

“ถ้าตามตำรา ท่านก็บอกว่าใส่บาตรพระที่ออกจากนิโรธ
สมาบัติ จะได้บุญเห็นผลทันตา เพราะท่านเข้านิโรธสมาบัติ ๗ วัน
ถึงจะออก ไม่ได้ฉันอาหารเลย อย่างเรื่องของนายปูลณณะเป็นต้น”

“คุณยายเล่าเรื่องให้หนูฟังมั้ช๊ะคะ” ฝนแรกอ่อน คุณ

ยายยิ้มสบายใจ แล้วเริ่มเล่าเรื่องให้หลานฟัง

“ในเมืองราชคฤห์ มีคนยากจนอยู่คนหนึ่ง เขาชื่อ ปุณณะ อยู่กับเมียกับลูกสาว เขาเป็นลูกจ้างของสุมนเศรษฐี ตอนนั้นในเมืองราชคฤห์เขาจะจัดงานรื่นเริง ๗ วัน สุมนเศรษฐีก็ถามว่า ปุณณะจะมาร่วมงานด้วยมั๊ย

ปุณณะบอกว่าตัวเองยากจน ขอไปไถนาตามปกติดีกว่า เศรษฐีก็ให้วัวเขาไปไถนา เขาสั่งเมียว่าให้ต้มผักไปส่ง ต้มไปเยอะๆ

วันนั้นพระสารีบุตรท่านเพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติ ท่านทรงตรวจดูว่าควรจะไปส่งเคราะห์ใครดี เพราะคนที่ให้อาหารแก่พระที่ออกจากนิโรธสมาบัติจะได้บุญมาก แล้วท่านก็เห็นนายปุณณะด้วยญาณของท่าน

ท่านใคร่ครวญว่า เรามีศรัทธามั๊ย ทราบว่าเรามีศรัทธา ท่านจึงถือบาตรไปหานายปุณณะ

นายปุณณะเห็นพระสารีบุตรแล้วก็วางไถมาไหว้ท่าน แล้วคิดว่าท่านคงต้องการไม้สัฟน์ เขาทำถวาย พระเถระนำบาตรและผ้ากรองน้ำมาให้เขา เขาคิดว่าท่านต้องการน้ำดื่ม จึงรับเอามาแล้วกรองน้ำไปถวาย

พระสารีบุตรคิดว่า บ้านของนายปุณณะอยู่หลังบ้านคนอื่น ถ้าท่านไปที่บ้านเมียของเขาก็จะไม่เห็นท่าน ท่านเลยคอยอยู่ตรงนั้นครู่หนึ่ง ทราบด้วยญาณว่า เมียของปุณณะกำลังเดินมา ท่านถึงได้เดินไป”

“ไปพบกันกลางทางหรือคะ” ฝนแรกถาม

“ใช่ พอพบกัน เมียของปุณณะคิดว่า บางครั้งเมื่อมีของจะถวาย ก็ไม่ได้พบพระ บางครั้งพบพระก็ไม่มีของถวาย คราวนี้พบพระด้วยมีของถวายด้วย เลยวางของลง นั่งไหว้แล้วพูดว่า

ท่านผู้เจริญ โปรดอย่าคิดว่าอาหารนี้ดีหรือเลว โปรดรับอาหารนี้ส่งเคราะห์แก่ทาสของท่านด้วยเถิด”

“แฮม มีศรัทธา น่าชื่นใจนะคะ คุณยายขา” ฝนแรก
ชื่นชม

“พระสารีบุตรท่านน้อมบาตรเข้าไปรับ นางตักอาหาร
ใส่ลงได้ครึ่งบาตร ท่านก็เอามือปิด ท่านองว่าพอแล้ว นางบอก
ว่า อย่าสงเคราะห์ท่านในโลกนี้เลย กรุณาสงเคราะห์ในโลกหน้า
เถิด ดิฉันขอถวายทั้งหมด”

“แปลว่าอะไรคะ คุณยาย”

“ก็แปลว่า ไม่ต้องสงเคราะห์ คือเหลือข้าวไว้ให้นางกิน
วันนี้หอก วันนียอมถวายหมดเลย บุญที่ได้จะได้ไปคุ้มครอง
นางในชาติหน้า ให้ไม่ต้องอดอยากยากจนอย่างนี้”

“อ้อ เป็นอย่างนี้เอง” ฝนแรกเข้าใจ คุณยายเล่าต่อ

“ใส่บาตรเสร็จ ก็อธิษฐานว่า ขอดิฉันได้เห็นธรรมที่
พระคุณเจ้าเห็นแล้วด้วยเถิด พระสารีบุตรท่านอนุโมทนาว่า ขอ
จงสำเร็จเถิด แล้วท่านก็ไปฉัน

นางกลับบ้านไปหุงข้าวมาใหม่ นายปुณณะหิวจนตาลาย
ทำงานต่อไม่ไหว เลยไปนั่งคอยที่ได้ต้นไม้

ฝ่ายเมียมาสาย กลัวผัวหิวมากเดี๋ยวเกิดมาทุบตี เลย
รีบชิงบอกว่า ให้เขาทำใจให้เลื่อมใส ที่มาช้าเพราะได้ถวาย
อาหารแก่พระสารีบุตรไป นายปुณณะก็ยินดี บอกว่าดีแล้ว จัน
ก็ทำไม้สี่ฟืนแก่ท่าน และถายน้ำด้วย

สองคนกินข้าวกันไป นายปुณณะเหนื่อยมาก กินแล้วก็
หลับไป พอตื่นขึ้นมา ดินที่ไถอยู่ในนาก็กลายเป็นทอง”

“โอ้โฮ อย่างนั้นเชียวหรือคะ” ฝนแรกหัวเราะชอบใจ

“ใช่ซี ผลบุญใหญ่มากเลย นายปุณณะก็เลยเอาทองใส่
ถาดไปถวายพระราชา ทูลให้ทรงทราบ แล้วขอให้ส่งคนไปขน
มา พระราชาสั่งให้คนเอาเกวียนไปขนมา แต่พอไปถึง คนนั้น
เขาพูดว่า นี่ทองของพระราชา ทองก็กลายเป็นดินไป”

“อ้าว เหนอคะ” ฝนแรกว่า “แล้วทำยังไง”

“เขาก็ก็นไปทูลพระราชว่า สงสัยสองคนนี้จะโกหก พระราชา ถามว่า เธอพูดยังไง เขาตอบว่าพูดว่าทองของพระราช พระราชาเลยให้กลับไปใหม่ ให้พูดว่า ทองของนายปณณะ ที่นี้ทองก็เป็นทอง ขนมาที่วัง ได้ทองกองสูง ๘๐ สอก”

“โอ้โฮ เยอะจัง กองเท่าบ้านหลังใหญ่ๆ เลย” ฝนแรกคำนวณ

“พระราชถามว่า ใครมีทองมากเท่านี้บ้าง ไม่มี ก็ทรงตั้งให้เป็นเศรษฐีชื่อพุนนเศรษฐี สมัยก่อนใครจะเป็นเศรษฐีนี้ ต้องให้พระราชแต่งตั้งนะ ไม่ใช่พอรวยแล้วเป็นเอง ไม่ได้ แล้วพระราชยังพระราชทานฉัตรสำหรับเศรษฐี แล้วให้ของอีก เยอะแยะ และให้ที่ดินสำหรับปลูกบ้านด้วย เพราะนายปณณะอาศัยบ้านของเจ้านายอยู่

พอปลูกบ้านเสร็จ ก็มีงานฉลองขึ้นบ้านใหม่ ฉลองฉัตรพระราชทาน ถวายทาน มีพระพุทธรูปเจ้าเป็นประมุข พระพุทธรูปทรงอนุโมทนาด้วยอนุปปพิกถา พอเทศนาจบ ทั้งพ่อแม่ลูกก็บรรลุปะเป็นพระโสดาบัน”

“แหม ดีจังเลยนะคะ ชื่นใจ” ฝนแรกยิ้มน้อยยิ้มใหญ่

“คุณยายจำเรื่องได้หมดเลยนะคะนี่ ฟังสนุกดีค่ะ”

“ยังไม่จบนะ” คุณยายหัวเราะ

“อ้าว เหนอคะ มีอะไรอีกคะ” ฝนแรกดีใจได้ฟังนิทานต่อ

“ลูกสาวของปณณะ ชื่ออุตตรา สุมนเศรษฐีมาขอไปให้กับลูกชาย ตอนแรกปณณะไม่ยกให้ เพราะเห็นลูกชายเศรษฐีเป็นมิจฉาธิภูริ ไม่เลื่อมใสในพระรัตนตรัย แล้วจะอยู่กับลูกสาวของตัวซึ่งเลื่อมใสได้ยังไง

แต่แล้วก็โดนคนนั้นคนนี้หว่านล้อมมากเข้าๆ เลยให้
แต่งไป แต่งงานแล้วนางอุตตราก็เลยไม่เคยได้ทำบุญทำทาน
ไม่เคยได้ฟังเทศน์ฟังธรรมอีกเลย”

“อ้าว แม่เลย ทำไมพ่อทำอย่างนี้ทั้งๆ ที่รู้ก่อนแล้ว”
ฝนแรกหงุดหงิด คุณยายหัวเราะ

“พอเกือบจะออกพรรษา นางอุตตราก็เลยส่งข่าวไป
บอกพ่อว่า โอ๊ย ให้ลูกเสียโฉมยังดีกว่ามาเป็นเมียคนมิฉนาคิฎฐิ
นี้ลูกไม่เคยได้ทำบุญเลย ไม่เคยได้ฟังธรรม ไม่เคยได้เห็นพระ
สงฆ์เลย นายปุณณะสงสารลูก เลยส่งเงินมาให้ ๑๕,๐๐๐
กหาปณะ บอกลูกสาวว่า ในเมืองนี้มีหญิงโสเภณีคนหนึ่งชื่อสิริ
มา ให้ไปจ้างมาวันละ ๑,๐๐๐ กหาปณะมาบำเรอสามี ลูกจะ
ได้ไปทำบุญ

นางทำตามพ่อบอก ฝ่ายสามีเห็นสิริมาสวยก็เลยตกลง
ยอมให้เมียไปเลี้ยงพระ

นางอุตตราก็ใจไปนิมนต์พระพุทเจ้า ขอให้ทรงรับ
อาหารที่บ้านของนาง ๑๕ วันติดต่อกัน พระพุทเจ้าทรงรับ

นางดีใจ ลงมือสั่งคนใช้เอง ลงไปในครัวเอง

จนถึงวันจะออกพรรษา สามีของนางอุตตรามายืนดูที่
หน้าต่าง เห็นอุตตรามอมแมม เปื้อนเหง้าเปื้อนฝุ่นก็หัวเราะว่า
นางไม่รู้จักทำตัวสุขสบายให้สมกับเป็นเศรษฐี ลงไปทำอะไรๆ
เอง จนมอมแมมเหมือนพวกทาส

นางสิริมายืนดูแล้วสงสัยว่าเขาหัวเราะอะไร ไปดูที่
หน้าต่าง เห็นนางอุตตราก็คิดว่าสามีของตัวยังพอใจนางอุตตราอยู่”

“สามีของตัวอะไรกันคะคุณยาย ก็เขาจ้างมาแค่ ๑๕
วันเอง” ฝนแรกแย้ง

“ก็ลืมไปไง” คุณยายเล่าหัวเราะ “นึกว่าคนของตัว
ทีนี้ก็เลยโมโห รีบลงไปในครัวเลย ไปเอาทัพพีตักเนยใสในหม้อ

ต้มกำลังเดือด ถือไปจะไปรดหัวนางอุตตรา”

“โอ้ย ทำไมมาดุจัง” ฝนแรกคราง

“นางอุตตราเห็นแล้วละ ก็แผ่เมตตาไปให้ว่า หญิงคนนี้มีอุปการะต่อเรามาก จักรวาลยังแคบไป พรหมโลกยังต่ำไป สำหรับบรรจุนุญคุณของเธอ”

ฝนแรกฟังด้วยใจจดจ่อ เพราะถ้อยคำที่คุณยายเล่า ผิดคาดไปจากความเข้าใจของเธอ คุณยายยังพูดต่อ

“เราได้อาศัยเธอแล้ว จึงมีโอกาสถวายทานและฟังธรรม ถ้าเรามีความโกรธต่อสิริมา ขอให้เนยใสนี้จงลวกเรา ถ้าไม่มี ขอเนยใสอย่าลวกเรา

พอสิริมาราดเนยใสลงมา ก็เย็นเหมือนน้ำ

สิริมาเข้าใจว่าเนยใสคงจะเย็นแล้ว เลยจะกลับไปตักใหม่ พอดีพวกทาสทั้งหลายเข้ามารุมเธอใหญ่ นางอุตตราห้ามไว้ แล้วพาไปอาบน้ำแล้วทายาให้”

“แหม อะไรจะดีขนาดนั้น ถ้าเป็นหนูเห็นทีจะมายั้ว” ฝนแรกหัวเราะ

“นางสิริมาเริ่มรู้ตัว ขอขมา แต่นางอุตตราบอกว่าฉันเป็นคนมีบิศา เมื่อบิศาอภัยแล้ว ฉันจะอภัยให้

นางสิริมาบอกว่าจะไปหาเศรษฐีปุณณะ แต่นางอุตตราบอกว่า ท่านปุณณะเป็นบิดาในวิภูษะคือในทางโลก แต่พระพุทธเจ้าเป็นบิดาในวิวิภูษะ คือในทางไม่เวียนว่ายตายเกิดอีก เมื่อพระองค์อภัย ฉันจะอภัยให้

นางสิริมาก็บอกว่า ไม่คุ้นเคยกับพระพุทธเจ้า

นางอุตตราบอกไม่เป็นไร ฉันจะช่วย ฟุ้งนี้พระองค์จะเสด็จมา เธอจงหาสักการะเท่าที่หาได้มาแล้วขอให้พระองค์ให้อภัย

สิริมาเต็มใจ กลับไปบ้านเตรียมอาหารอย่างประณีตรุ่งขึ้นก็นำเครื่องสักการะมา แต่ไม่กล้าเข้าไปใส่บาตรพระสงฆ์

นางอุตตราจึงรับเอาไปจัดแจงให้”

คุณยายพักเหนื่อย ฝนแรกเข้าไปนวดคุณยาย พลางพูดว่า “คนดีก็ดีไปทุกเรื่องเลยนะคะ คุณยายขา”

คุณยายยิ้มรับ “พอเสวยเสร็จ สิริมาหมอบลงแทบพระบาทพระพุทธเจ้า ท่านทรงถามว่า เธอมีความผิดอะไร สิริมาก็เล่าเรื่องถวาย

จริงหรืออุตตรา

จริงอย่างนั้นพระเจ้าข้า

พระพุทธเจ้าทรงอนุโมทนาในการทำของอุตตรา แล้วจึงทรงตรัสสุภาษิตว่า

พึงชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ

พึงชนะคนไม่ดีด้วยความดี

พึงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้

พึงชนะคนพูดเหลวไหลด้วยความจริง”

“จบแล้วใช้มั้ยคะคุณยาย” ฝนแรกว่า นวดให้คุณยายอีก “เหนื่อยมั้ยคะ หนูฟังสนุกไปเลยคะ แต่สอนใจดีนะคะ”

คุณยายยิ้ม “แต่เราต้องเอาไปเตือนใจเราด้วยนะหลาน ไม่ใช่เก็บเอาแต่ความสนุกไปอย่างเดียว แล้วทิ้งคติธรรมไป”

“คะคุณยาย” ฝนแรกรับคำและหอมแก้มคุณยายเป็นการขอบคุณ

พระนันทะ

รุ่งกิริมย์ กำลังจะเป็นเจ้าสาวในวันพรุ่งนี้ เจ้าบ่าวจะมา
รับตอนตีห้า จึงเป็นธรรมดาที่คืนนี้จะมีใครได้นอน เพื่อนๆ
มะรุมมะตุ้มกันอยู่ในห้องเจ้าสาว พร้อมของว่าง กินไปคุยไป จัด
ข้าวของไป แต่งหน้าเจ้าสาวไป จิปาถะรวมทั้งนวดกันเองไปด้วย

ชบาฉายถามว่า “พระเอกบวชหรือยัง”

“บวชแล้ว ก็เขาว่าต้องบวชก่อนเบียดไม่ใช่เหรอ” วจิ
มาศตอบแทนเจ้าสาว

“ไม่รู้คำนี้มันจะมีสาเหตุมาจากเรื่องพระนันทะหรือ
เปล่าล่ะ” ผอบร้า (อ่านว่า พะ-อบ ไม่ใช่ผอบ) สงสัย

“คงไม่ใช่” วจิมาศตอบ “เขาแค่หมายความว่า คนบวช
แล้วจะได้เป็นคนสุก ไม่ได้บวชนี้เขาเรียกคนดิบ บวชเรียนแล้วรู้
ดีรู้ชั่ว รัฐบาลบุญคุณโทษจะได้มาเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี”

“สาธุ” ชบาฉายหัวเราะ “ผู้คงแก่เรียนทั้งสอง เริ่มจะ
ปาฐกถาธรรมแล้ว”

“เรื่องพระนันทะเป็นยังไงเหรอ” รุ่งกิริมย์สนใจ

“เป็นเจ้าชาย เป็นพระญาติของพระพุทธเจ้า” ผอบร้า
เล่า “ตอนแต่งงานก็ทูลเชิญพระพุทธเจ้ามาเสวย พอเสวย
เสร็จจะเสด็จกลับ ทรงยื่นบาตรให้นันทะถือและไม่ทรงรับคืน
เจ้าชายต้องถือเดินตามไปเรื่อยจนถึงวัด แต่ไม่กล้าขอให้

พระพุทธเจ้าทรงรับคืน พระพุทธเจ้าตรัสถามว่า จะบวชได้มั๊ย
ก็ไม่กล้าตอบปฏิเสธ ทูลว่าบวชก็ได้ เลยต้องบวชไปเลย”

“โหย ยังงี้เจ้าสาวทำยังงี้” ขบาฉายร้อง

“เพื่อนเจ้าสาวก็ไปบอกเจ้าสาวว่าพระพุทธเจ้าพาเจ้า
บ่าวไปแล้ว” วจีมาศเล่า “เจ้าสาวก็วิ่งมาร้องว่า ขอให้รีบกลับ
ทำได้เท่านั้นแหละ”

“แล้วเป็นไง พระจะบวชเรียนรู้เรื่องหรือ” ขบาฉายถาม
วจีมาศเล่าว่า “ตอนแรกก็ไม่รู้เรื่องหรือหอก จิตใจ
หมกมุ่นอยู่แต่เจ้าสาว ได้ยินแต่เสียงเรียกว่าให้รีบกลับ ทรมาน
ใจจะตาย อยากจะสึกวันละสองเวลาหลังอาหาร เทียวได้บอก
พระอื่นว่าอยู่ไม่ไหว อยากจะสึกเหลือหลาย”

ผอบร่ำต่อให้ว่า

“พระพุทธเจ้าเลยพาหะไปบนสวรรค์เลย ไปดูนางฟ้า
ตอนหะจิ้นไป ผ่านลิงตัวหนึ่งนั่งอยู่บนดอกไม้ไฟไหม้ นางลิง
นั้นก็หุขาด จมูกขาด หางขาด โคนไฟ พระพุทธเจ้าก็ตรัสถาม
นันทะว่า เป็นยังงี้ นางชนบทกัลยาณี นี่ชื่อเจ้าสาวของนันทะ
กับนางฟ้า

คราวนี้พระนันทะบอก โอย นางฟ้าสวยกว่าเยอะเลย
นางชนบทกัลยาณีเหมือนลิงตัวเมื่อกี้ไปเลย”

ขบาฉายหยายหลัง “อาราย ทำไมเปลี่ยนใจเร็วยังงี้”

ผอบร่ำเล่าอีก “พระพุทธเจ้าทรงถามว่า ต้องการมั๊ย
นางฟ้า พระนันทะรับว่าต้องการ ท่านจึงว่าก็ประพุดติพรหม
จรรย์ให้ดี เต็มใจและตั้งใจปฏิบัติ เราจะเป็นนายประกันให้เอง
ให้เธอได้เทพอัปสรเหล่านี้”

“แหม งั้นก็ปฏิบัติแลกนางฟ้านะซี” รุ่งกิริมย์แย้ง
ผอบร่ำรับคำ

“ก็ใช่ พระอื่นๆ ก็พูดอย่างนี้เหมือนกัน พูดกันไปปาก

ต่อปาก พระนันทะก็เลยอาย คราวนี้ตั้งใจบำเพ็ญจริงจังเลย”

“อ้าว จริงเหรอ” รุ่งกิริมย์ผิวดาค

“จริง” ผอปรำรับรอง “คืนที่บรรลุปะพระอรหันต์
เทวดองค์หนึ่งมาที่วัดเซตวัน กราบทูลพระพุทธเจ้าว่าพระ
นันทะบรรลุลแล้ว แต่พระพุทธเจ้าก็รู้แล้วด้วยพระญาณ

ตอนเช้า พระนันทะไปเฝ้าพระพุทธเจ้า กราบทูลว่าที่
พระองค์ทรงเป็นนายประกันให้ข้าพระองค์ได้นางอัปสรนั้น
พระองค์หลุดพ้นจากนายประกันนั้นแล้ว

พระพุทธเจ้าตรัสว่า เรารู้แล้ว และเมื่อคืนมีเทวดองค์
หนึ่งมาบอกว่าเธอหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงแล้ว เมื่อจิตเธอพ้น
แล้ว เพราะความไม่ยึดมั่นถือมั่น เราก็พ้นจากภาวะผู้ประกัน

พระองค์ทรงเปล่งอุทานด้วยความชื่นชมยินดีว่า

เปือกตมคือกาม หนามคือกาม อันผู้ใดข้ามได้แล้ว ผู้
นั้นถึงความสิ้นโมหะ ย่อมไม่หวั่นไหวในสุขและทุกข์”

ขบาฉายส่งหวิกับไคร์เปาผมไหวจีมาศ

“ท่าผมให้หนอยเคะ เล่าไปด้วยก็ได้ แต่ไม่เอาสเปรย์
น้ำลายนะ”

วจีมาศเปลี่ยนอาชีพไปเป็นช่างทำผมในทันที ปากก็
เล่าไปเรื่อย ๆ

“พระที่เคยถาม ก็ถามกันอีก อยากรู้มั๊ย อยากรู้มั๊ย
พระนันทะตอบว่า ไม่อ้าลัยในความเป็นคฤหัสถ์แล้ว พระก็
เข้าใจว่าพระนันทะไอ้อวด เลยไปทูลพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้ารับรองว่าพระนันทะพูดจริง ทรงตรัสว่า
เมื่อก่อนนี้จิตของนันทะเหมือนบ้านที่มุงไม่ดี ฝนคือราคะรั้วรด
ได้ แต่ตอนนี้จิตของเขาเหมือนบ้านที่มุงดีแล้ว นันทะบรรลุปะ
เป็นพระอรหันต์แล้ว

พระทั้งหลายก็ชื่นชมว่า พระพุทธเจ้าสามารถหาอุบาย

ให้พระนันทะสำเร็จมรรคผลได้”

“เฮ้ย เปลี่ยนวิก เปลี่ยนวิก ทางนี้เล้ามั่ง จบยัง”

ชบาฉายชีไปที่ผอบรำ

“ยัง พระพุทธเจ้าทรงเล่าอดีตชาติของพระนันทะให้พระ
ทั้งหลายฟัง ว่าไม่ใช่เพียงชาตินี้ที่ถูกผู้หญิงล่อหลอกให้หลง ชาติ
ก่อนก็เคยแพ้ผู้หญิงมาแล้วเหมือนกัน”

“ของมันต้องแพ้กันอยู่แล้ว” ชบาฉายว่า

“ชาติก่อนเป็นยังไง” รุ่งภิรมย์ซัก

“ชาติก่อนเกิดเป็นลาของพ่อค้าชาวพาราณสี บรรทุก
สินค้าไปตักกสิลา พอถึงแล้วก็ปล่อยลงให้เที่ยวหากินไปจนกว่า
จะขายของหมด

ลาไปเจอนางลาเข้า ก็คุยกันว่า มาจากไหน มาจาก
พาราณสี มาทำไม บรรทุกของมาขาย ของมากมัย มาก ของ
มากนี่เดินไกลมัยกว่าจะหยุดทีหนึ่ง ก็เดิน ๗ โยชน์หยุดทีหนึ่ง
มีนางลามาคูแลมัย ไม่มีเลย อ้อย น่าสงสาร พ่อค้าใจดำ คุยไป
ปิ้งกันไปเรื่อย

พ่อค้ากลับมา ลาไม่ยอมไปด้วยเสียแล้ว เขาก็เลย
บังคับขู่เข็ญว่าจะเอาปฏิญยาว ๑๖ นิ้วแทง ลาก็ไม่กลัว บอกถ้า
ทำอย่างนั้น ฉันจะทิ้งของให้หมดเลย

พ่อค้าประหลาดใจ ทำไมลามันปฏิวัติ คุไปรอบๆ เห็น
นางลา เลยรู้ว่า อ้อ เจ้านี้รักผู้หญิงซะแล้ว

จึงว่ามาเถอะ ไปด้วยกัน เมื่อถึงที่แล้วเราจะให้นางลา
แก่เจ้า เป็นตัวที่สวดยเลิศเชียวละ

ลาดีใจรีบเดินเร็วขึ้นอีก ๒ เท่า

พอไปได้ ๒-๓ วัน ลาถามถึงนางลา พ่อค้าบอกว่า เออน่า แล้วจะหาให้ แต่บอกก่อนนา เวลาเราให้อาหาร เราจะให้เจ้าตัวเดียว ส่วนลูกเมียของเจ้านี้ เจ้าต้องไปหาให้กินกันเองนา”

ขบถายหัวเราะก๊าก ลงไปกลิ้ง วจีมาศดู

“เฮ้ๆ เดี่ยวผมเสีย จี้เกียจหิวไหมนะ”

พอברำสรุปว่า “ลาในครั้งนั้นก็คือนันทะ นางลาคือนางชนบทกัลยาณี ส่วนพ่อค้าคือพระพุทธเจ้า”

ขบถายลูกขึ้นมานั่งใหม่ วจีมาศหวีผมให้อีกนิดหน่อย แล้วลุกไปดูผมเจ้าสาว ขบถายแซวว่า

“สวยแล้วนา วันนี้ยังไงเจ้าสาวก็สวยที่สุดสวยในซอยอยู่แล้ว รับรองเข้านี้ได้แน่นอน ไม่ต้องกลัวว่า เจ้าบ่าวจะไปบวชหรอก เดี่ยวนี้เวลาจะบวชต้องขออนุญาตผู้เกี่ยวข้องก่อน พ่อ แม่ ลูก เมีย เจ้าหนี้ด้วย มีหนี้ก็บวชไม่ได้นะ”

“พูดไปเรื่อย” วจีมาศดู “ระวังเจ้าบ่าวของตัวเองไว้ดีกว่า ไม่ต้องห่วงเพื่อนหรอก”

ขบถายยิ้ม “ไม่รู้จะระวังยังไง ยังไม่เจอ”

ภิกษุชาวโกสัมพี

ใจสว่างกับดิ่งต่างไปกราบพระนอนวัดโพธิ์ เสร็จแล้วพากันเดินเที่ยวชมวัด ไปกราบพระพุทธรูปองค์ใหญ่ปางนาคปรกก่อน เพราะใจสว่างเกิดวันเสาร์ แล้วจึงเดินต่อไป ได้พบพระพุทธรูปองค์ใหญ่อีกองค์หนึ่ง ปางเลไลยก์ มีพระพุทธรูปเจ้านั่งอยู่และมีช้างกับลิงอยู่ข้างหน้า ดิ่งต่างยืนอ่านป้ายซึ่งเขียนอธิบาย ใจสว่างมายืนข้างๆ พูดว่า

“ปางนี้พระพุทธรูปเจ้านั่งเพื่อพวกพระทะเลาะกัน เลยทรงปลีกวิเวกไปอยู่องค์เดียว มีลิงกับช้างคอยอุปฐากดูแล”

“เคยรู้เรื่องนี้หรือ เล่าอีกหน่อยซี”

ใจสว่างชวนให้ออกมานั่งข้างนอก จะได้ไม่ส่งเสียงรบกวนใคร ทั้งสองจึงเดินกลับมา นั่งเล่นที่ภูเขาน้ำตกจำลอง ลมพัดเย็นสบาย เพราะกำลังแดดร่มลมตก

“มันเริ่มที่การทะเลาะกันของพระ ๒ รูปที่โฆสิตาราม เมืองโกสัมพี เป็นพระอาจารย์ของคณะ ๒ คณะ คือคณะพระวินัยธร เชี่ยวชาญทางวินัย กับคณะพระธรรมกถึก เชี่ยวชาญการแสดงธรรม แต่ละคนก็มีลูกศิษย์มากมาย

วันหนึ่ง พระธรรมกถึกเข้าไปถือน้ำ ส้วมนะ ใช้น้ำแล้วเหลือน้ำไว้ในภาชนะ พระวินัยธรเข้าไปที่หลัง เห็นน้ำเหลือน้ำอยู่ จึงถามพระธรรมกถึกว่า

“ท่านเหลือน้ำไว้หรือ”

“ใช่ครับ ผมเหลือไว้เอง”

“ท่านไม่รู้หรือว่า การเหลือน้ำไว้อย่างนี้เป็นอาบัติ”

“ผมไม่รู้”

“ถึงไม่รู้ก็เป็นอาบัติ” พระวินัยธรบอก

“ถ้าอย่างนั้น ผมจะทำคืนเสีย ผมจะแสดงอาบัติ”

พระธรรมกถึกก็ยอมรับนะ ไม่ได้เถียงอะไร แต่พระวินัยธรกลับบอกว่า

“แต่ถ้าท่านไม่ได้แก้ลังทำ ท่านทำเพราะไม่มีสติ อาบัติก็ไม่มี”

พระธรรมกถึกก็เลยไม่ได้แสดงอาบัติ”

“อ้าว ก็จบแล้ว” ดั่งต่างท้วง ใจสว่างหัวเราะ

“ไม่จบนะซี พระวินัยธรเอาเรื่องนี้ไปเล่าให้ลูกศิษย์ฟังว่าพระธรรมกถึกแม้ต้องอาบัติก็ยังไม่รู้”

“อ้าว แล้วกัน” ดั่งต่างง

“พวกลูกศิษย์กลุ่มนี้ไปพุดคุ้ยหมิ่นลูกศิษย์กลุ่มโน้นว่าอุปนิสัยของท่านต้องอาบัติแล้วไม่รู้

พวกลูกศิษย์พระธรรมกถึกไปถามอาจารย์ว่า เรื่องเป็นยังงัยกัน ทำไมพวกกลุ่มนั้นมาพุดแบบนี้

พระธรรมกถึกเล่าให้ลูกศิษย์ฟังแล้วว่า พระวินัยธรที่แรกพุดว่าไม่เป็นอาบัติ ทำไมมาตอนนี้ว่าเป็นอาบัติ พระวินัยธรพุดมุสา”

“เป็นเรื่องลึที่นี้ พุดแรง” ดั่งต่างเห็นปัญหาขึ้นมารำไร

“ต่อมาที่หลัง พระวินัยธรเลยประกาศไม่ให้สงฆ์ร่วมอุโบสถสังฆกรรม ไม่ให้ร่วมฉัน ไม่ให้ร่วมที่อยู่อาศัยกับพระธรรมกถึก

ตั้งแต่นั้นมา พระสงฆ์ในโมลิตาราม ก็แตกออกเป็น

๒ พวก ทำให้อุบาสก อุบาสิกาก็แตกกันด้วย ตามตำราว่า แม้แต่เทวดาก็แตกกัน

พระรูปหนึ่งจึงไปทูลพระพุทธเจ้า ท่านส่งพระโอวาทไป ๒ ครั้งว่า ขอให้ภิกษุทั้งหลายจงพร้อมเพรียงกัน ก็ทรงได้สดับว่า ภิกษุไม่อยากจะพร้อมเพรียงกัน

ครั้งที่สามทรงทราบว่ภิกษุแตกกันแล้ว จึงเสด็จไปที่อยู่ของพวกภิกษุ ตรัสโทษของการกระทำของพระวินัยรที่สั่งห้ามสงฆ์ร่วมอุโบสถสังฆกรรม และเรื่องต่างๆ ตรัสโทษของพระธรรมกถึกที่ไม่เห็นอาบัติ แต่ไม่ได้ประโยชน์ ภิกษุทั้งหลายยังพอใจที่จะแตกแยก แม้พระพุทธเจ้าจะทรงสั่งสอนก็ไม่อยากทำตาม

พระพุทธองค์ทรงประทานโอวาทเป็นอันมากเพื่อประสานรอยร้าว เช่น

ภิกษุทั้งหลาย การแตกแยกแก่งแย่งกันนั้นนำมาแต่ความพินาศ ไม่เป็นไปเพื่อความดีแก่ใครเลย แล้วตรัสชาดกเป็นอันมาก

มีภิกษุรูปหนึ่ง ไม่อยากให้พระพุทธเจ้าลำบาก จึงทูลพระองค์ว่า

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์จงทรงขวนขวายน้อย ขอพระองค์จงเป็นสุขอยู่ในปัจจุบันเถิด ข้าพระองค์ทั้งหลายจะปรากฏด้วยกรรมของตนเอง”

“หมายถึงอะไรจ๊ะ ช่วยแปลด้วย” ตั้งต่างไม่เข้าใจ

“แปลว่า พวกเราทำอะไรไว้ กรรมนั้นคงจะปรากฏให้เราเห็นเอง ว่าพวกเราจะโดนอะไรมั่ง นี่ขนาดรู้เนี่ย ยังดื้อเลย

พระพุทธเจ้าทรงเมตตา ตรัสเล่าเรื่องของพระเจ้าพรหมทัตที่ปลงพระชนม์พระเจ้าที่มิติโกศล พร้อมกับพระอัครมเหสี ต่อมาที่ฆาฏกุมาร โอธพระเจ้าที่มิติโกศล จับพระเจ้าพรหมทัตได้ จะแก้แค้น แต่ในที่สุดกลับเป็นมิตรกัน เพราะ

พระกุมารยกโทษให้พระเจ้าพรหมทัต กษัตริย์ทั้งสองสามัคคีกันต่อมา”

“สงสารพระพุทธเจ้าจัง น่าจะปล่อยไปตามที่พวกนั้นแนะนำแหละดีแล้ว” ดึงต่างว่า

“พระพุทธเจ้าสอนว่า ภิกษุทั้งหลาย ที่มาวูและพระเจ้าพรหมทัตเป็นผู้มีอาวุธ ยังมีความอดกลั้นและสงบเสงี่ยม ให้อภัยกันได้ ทำไมเล่าเธอทั้งหลายจะปรองดองกันไม่ได้

ภิกษุทั้งหลาย จะเป็นความงามไม่น้อยเลย หากเธอผู้บวชในธรรมวินัยที่เรากล่าวดีแล้วจะเป็นผู้ออดกลั้นและสงบเสงี่ยมเรียบร้อย

แต่พระองค์ก็ทำให้ภิกษุเหล่านั้นดีกันไม่ได้”

“เฮ้อ แค่งยังเบื้อแทนพระพุทธเจ้า” ดึงต่างเปรย

“ใช่ พระพุทธเจ้าทรงระอา เลยเสด็จหนีไปอยู่โดดเดี่ยวเสียเลย

เช้าวันหนึ่ง จึงเสด็จไปบิณฑบาตในเมืองโกสัมพี ทรงถือบาตรด้วยพระองค์เอง ไม่ได้ตรัสบอกใครเลย เสด็จไปทางพาลกโลณการาม พบพระภุคเระ ที่อยู่ในวัดนั้น ก็ตรัสบอกถึงวัตรของพระซึ่งอยู่คนเดียว

แล้วเสด็จต่อไปป่าปาจิณวังสะ ซึ่งเป็นป่ามิคทายวัน หมายถึงป่าที่พระราชอาชญาให้เนื่ออาศัยอยู่ ใครจะทำร้ายไม่ได้ พระพุทธเจ้าได้พบชายหนุ่ม ๓ คน ทรงสั่งสอนถึงอานิสงส์ของความสามัคคี

แล้วเสด็จต่อไป ทางหมู่บ้านชื่อปาริเลยยกะ แล้วทรงอาศัยที่หมู่บ้านนี้ เสด็จจำพรรษาใต้ต้นสาละใหญ่ แฉกราวป่าชื่อ รักจิตวัน”

“แสดงว่าพระพุทธเจ้าออกบิณฑบาตแล้ว ทรงเสด็จไปต่อ ไปต่อ จนออกไปเลย เจียบๆ ง่ายๆ อย่างนั้นเลยนะ ยอด

จริงๆ เลย” ดึงต่างขึ้นชม

“ใช่แล้วไม่มีใครรู้เรื่องเลย พวกชาวบ้านมาโมสิตาราม ไม่พบพระพุทธเจ้า ก็ถามไถ่ พอรู้เรื่องเข้า ก็คิดว่าเพราะภิกษุพวกนี้ ทำให้เราไม่พบพระพุทธเจ้า พระองค์ให้สามัคคี ก็ไม่ยอมสามัคคี เราจะลงโทษภิกษุพวกนี้ จะไม่ให้ไว้ ไม่ถวายอาสนะ ไม่ถวายอาหาร”

ดึงต่างหัวเราะ นึกไม่ถึงความคิดอย่างนี้

“ภิกษุก็ไม่ได้อาหาร ผอมลงเลย อดข้าว ๒-๓ วัน ก็คลายพยศ ต่างขอโทษซึ่งกันและกัน”

“อ้อ ได้ผลด้วย” ดึงต่างแปลกใจ

“แล้วภิกษุก็ขอโทษชาวบ้านด้วย บอกว่าตอนนี้สามัคคีกันแล้ว ให้ถวายอาหารเถอะ ชาวบ้านถามว่า แล้วทูลขอขมาพระพุทธเจ้าแล้วหรือ พระบอกว่ายัง ชาวบ้านเลยบอกว่า งั้นก็ขอขมาซะก่อน แล้วเราถึงจะปฏิบัติเหมือนเดิม แต่พระไปขอขมาไม่ได้ เพราะติดอยู่ในพรรษา ต้องรอให้ออกพรรษาก่อน”

“อ้อ ดีๆ จะได้เช็ด” ดึงต่างพอใจ

“พระพุทธเจ้าก็มีช้างปารีเสยยกะ อุပ္ภฐากอยู่ ช้างนี้ก็หนีความรำคาญในโขลงมาอยู่ตัวเดียวเหมือนกัน เพราะอยู่ในโขลงจะเดินก็เบียดเสียด จะกินอะไรลูกช้างก็แย่งกินเสียก่อน จะกินน้ำ ก็ช้างเยอะ น้ำขุ่น อยากรอยู่ตัวเดียว เลยหนีมา

มาพบพระพุทธเจ้า ก็ถวายบังคมนะ เข้าไปหาไปบัด กวาดบริเวณ เองวงจับหม้อตักน้ำเสวย น้ำใช้มาตั้งให้พระพุทธเจ้า หาผลไม้มาถวาย ต้มน้ำร้อนเป็นด้วย”

“ช้างเนี่ยนะ” ดึงต่างร้อง ใจสว่างเล่าตามตำรา

“ท่านว่ามันเองจงจับไม้แห้งสี่ให้เกิดไฟ ใส่ฟืนให้ไฟ
ลุกเผาก้อนหินจนร้อน แล้วเอาท่อนไม้กลิ้งหินให้ตกลงไปใน
แอ่งน้ำ อยากรู้น้ำร้อนมั๊ย ก็เอางวงไปแตะ ถ้าอุ่นแล้ว มันก็
ไปถวายบังคมพระพุทธเจ้า เป็นท่านองทูลว่า ทรงใช้น้ำร้อนได้
แล้ว”

“ยอดเยี่ยม ทำได้ไงเนี่ย” ดังต่างทิ้ง

“เวลาพระพุทธเจ้าเสด็จเข้าไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน
มันก็จะตามไป วางบาตรและจีวรของพระองค์ไว้บนตระพอง
พอไปถึงเขตหมู่บ้าน พระพุทธเจ้าจะรับสั่งให้เอาบาตรจีวร
ถวาย ไม่ให้เข้าไปด้วย อันตราย มันคอยจนกว่าพระพุทธเจ้า
จะกลับมา

เวลากลางคืน ช้างจะมีไม้ท่อนใหญ่ เดินวนเวียน
ป้องกันอันตรายให้พระพุทธเจ้าจนเช้า

ในตอนนั้นมีลิงตัวหนึ่ง เห็นช้างทำโน่นทำนั้นก็อยากทำ
บ้าง ไปเห็นรังผึ้งที่กิ่งไม้ ไม่มีตัวผึ้ง จึงหักกิ่งไม้ไปถวาย

แต่นั้นจึงคิดว่าจะเสวยมั๊ย พระพุทธเจ้ารับแล้วเฉยอยู่
ลึงคิดว่าทำไมไม่เสวย เลยเข้าไปจับกิ่งไม้ดูใหม่ เห็นมีตัวอ่อน
อยู่ จึงค่อยๆ เอาออกแล้วถวายใหม่ พระพุทธเจ้าก็เสวย

พอเห็นอย่างนั้น ลิงดีใจมาก กระโดดโลดเต้นไปมาบน
ต้นไม้ บังเอิญกิ่งไม้หัก มันตกลงมาถูกคอไม้แทงตาย แต่มันมี
จิตเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ได้ไปเกิดในดาวดึงส์”

“โถ กำลังว่าจะดีใจด้วยชะหน่อย ดันมาตายได้ แต่ก็ดี
ตายแล้วเป็นเทวดา ก็ดีกว่าอยู่เป็นลิงเนอะ” ดังต่างพยักพเยิด

“ข่าวเรื่องพระพุทธเจ้าไปอยู่ป่ารกชัฏวันนี้ กระจายไปทั่ว
ชมพูทวีป ทางเมืองสาวัตถี ท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี และนาง
วิสาขา ก็ส่งสาสน์ไปถึงพระอานนท์ว่าขอให้นำเสด็จพระพุทธเจ้า
ไปสู่สาวัตถี

ภิกษุจำนวนมากที่อยู่ตามทิศต่างๆ พ้อออกพรรษาแล้ว
อยากเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อฟังธรรม ไปอ้อนวอนพระอานนท์ว่า
อยากเฝ้าพระพุทธเจ้า พระอานนท์พาไป พอถึงก็ให้อยู่ก่อน
ท่านเข้าไปรูปเดียวก่อน

ที่นั่งข้างพอเห็นพระอานนท์ก็จับท่อนไม้วิ่งจะไปไล่
พระพุทธเจ้าตรัสบอกให้ข้างหลีกไปก่อน ภิกษุนั้นเป็นอุปัฏฐาก
ของเรา

ข้างรีบวิ่งท่อนไม้ แสดงท่าทางจะรับบาตร แต่พระ
อานนท์ไม่ยอมให้ ข้างก็ต้อยๆ คิดว่า ถ้าภิกษุรูปนี้ มีมารยาทดี
ก็ต้องไม่วางบริวารของตนไว้บนแผ่นดินที่พระพุทธเจ้าประทับ
พระอานนท์วางของไว้ที่พื้น ข้างเลยเลื่อมใส

พระอานนท์ถวายบังคมพระพุทธเจ้า ทรงตรัสถามว่า
มาคนเดียวหรือ ทูลว่ามีพระมารอเฝ้ามากมาย พระพุทธเจ้าจึง
ให้นำมาเฝ้า”

ตั้งแต่นั้นฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ แม้ใจสว่างจะเล่ายาวก็
ยังไม่เบื่อ ตั้งตาคอยไปซื้อน้ำมาให้ เป็นของกำนัล

“พระพุทธเจ้าแสดงธรรมให้เลาใช้มัย” ตั้งคำถาม

“ใช่ ทรงแสดงพระพุทธพจน์ว่า

ถ้าบุคคลได้เพื่อนที่มีปัญญามีคุณธรรม มุ่งแต่ประโยชน์
อันดี ไว้เป็นเพื่อนไปมาด้วยกัน ก็ควรมีใจยินดี มีสติ คอย
ป้องกันอันตรายให้เพื่อน ถ้าไม่ได้เพื่อนอย่างนี้ ก็ควรไปคน
เดียวดีกว่า เหมือนพระราชาทรงสละราชบัลลังก์ เทียวไปคน
เดียว หรือเหมือนช้างซื้อมาดั่งกะ เทียวไปตัวเดียวในป่า การ
เทียวไปคนเดียวดีกว่า เพราะความเป็นเพื่อนไม่มีในคนพาล
เมื่อไม่ได้เพื่อนที่มีปัญญาคุ้มครองตน ก็ควรเทียวไปคนเดียว
และไม่ควรทำบาปทั้งหลาย”

ท่านเทศนาจบ ภิกษุ ๕๐๐ รูปได้สำเร็จเป็นอรหันต์”

“โอ้โฮ วิเศษ ดึงต่างฟังยังไม่ไปถึงไหนเลย”

“พระอานนท์ทูลว่า อนาถปิณฑิกเศรษฐี และนาง
วิสาขา ทูลเชิญเสด็จสาวัดดี พระพุทธเจ้าจึงให้พระอานนท์รับ
บาตรและจีวร แล้วเสด็จไป

ช้างม้ายืนขวางทางไว้ พวกพระทูลถามว่า ทำไมช้างมา
ยืนขวาง พระพุทธเจ้าตรัสว่า เขาอยากจะถวายอาหาร ช้างนี้มี
อุปการะต่อเรามาก ไม่ควรทำให้เขาขัดใจ พวกเราอย่าเพิ่ง
ไปเลย แล้วเสด็จพาพระกลับมาที่เดิม

ช้างรีบเข้าไปหาผลไม้มากองไว้ วันรุ่งขึ้น พระพุทธเจ้า
ทรงเสวย และพระก็ฉันผลไม้ แต่ฉันไม่หมด เสร็จแล้ว
พระพุทธเจ้าทรงถือบาตร และจีวรด้วยพระองค์เองเสด็จออกไป
ก่อน ช้างติดตามและขวางทางพระองค์ไว้ พวกพระถาม พระองค์
ตรัสว่าช้างให้พระกลับ แต่จะให้พระองค์อยู่ จึงตรัสกับช้างว่า

ปาริเลยกะเอย ชีวิตนี้เธอเป็นเครื่องจรรโลงใจ ไม่อาจบรรลุ
ฌาน หรือวิปัสสนา หรือมรรคผลได้ เจ้าจงอยู่ที่นี้เถิด อย่า
ติดตามเลย

ช้างก็ร้องไห้ ยังติดตามต่อไป จนเสด็จเข้าถึงเขตบ้าน
ก็ตรัสอีกว่า

ปาริเลยกะเอย ต่อไปนี้เป็นแดนมนุษย์ ไม่ใช่ถิ่นของ
เจ้า มีภัยอยู่รอบด้าน จงหยุดแค่นี้เถิด อย่าเดินต่อไปอีกเลย
ช้างติดตามต่อไปไม่ได้ ก็ยืนร้องไห้อยู่ตรงนั้น”

“สงสารจัง ดึงต่างจะร้องไห้ตามแล้วเนี่ย”

“พอพระพุทธเจ้ากลับสายตาไป ช้างก็หัวใจสลาย ตาย
ลงด้วยความรัก ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เป็นเทพบุตรปาริ
เลยกะ”

ดึงต่างยิ้มแฉ่ง

“ภิกษุชาวโกสัมพีที่ทะเลาะกันนะ พอรู้ข่าวพระพุทธเจ้าเสด็จสาวัดดี ก็พากันมาเพื่อขอขมา พระเจ้าปเสนทิโกศลทูลพระพุทธเจ้าว่า จะไม่ยอมให้ภิกษุเหล่านี้เข้าเมือง ท่านอนาปิลนทิกะก็ทูลว่าจะไม่ยอมให้เข้าวัด”

“ใช่ ใช่” ตั้งต่างหมั่นไส้ตามไป

“พระพุทธเจ้าชี้แจงว่า ภิกษุเหล่านี้ล้วนมีศีล แต่ไม่เชื่อคำพระองค์ ก็เพราะทะเลาะกัน บัดนี้ชวนกันมาเพื่อขอขมาพระองค์ ให้เข้ามาเถิด

ภิกษุเหล่านั้นมาถึง พระพุทธเจ้ารับสั่งให้จัดเสนาสนะคือที่อยู่แห่งหนึ่ง เป็นที่สงัดให้อยู่ ไม่ให้ปนกับภิกษุเหล่านั้น

เวลาประชุม ทรงให้ภิกษุโกสัมพีอยู่ที่หนึ่ง พระอื่นอยู่อีกที่หนึ่ง ประชาชนถามพระพุทธเจ้า พวกไหนคือภิกษุโกสัมพี พระองค์ชี้ให้ดูว่าพวกนั้น จนภิกษุโกสัมพีละอายใจก้มหน้านั่งพับลงแทบพระบาททูลขอขมา

พระพุทธเจ้า จึงตรัสว่า

ภิกษุทั้งหลาย เธอทำกรรมหนักเสียแล้ว เธอบวชในศาสนาของเรา เมื่อเราสมานสามัคคี เธอก็ไม่ทำตาม

ในสมัยก่อน มีบัณฑิตผู้ต้องถูกประหารชีวิตแล้ว แต่ฟังคำสอนของบิดามารดา แล้วปฏิบัติตามคำสั่งสอน ภายหลังท่านได้ประสบโชคได้ครองแคว้นถึง ๒ แคว้นคือกาสีและโกศล

แล้วทรงเล่าเรื่องที่ฆาตุกรรม แล้วตรัสต่อไปว่าคนพวกอื่นไม่รู้ดอกว่า เราทั้งหลายย่อยยับอยู่ เพราะการทะเลาะวิวาท

ส่วนพวกใดรู้ เห็นโทษของการทะเลาะวิวาท ก็จะหยุดเฟื่องโทษ
ซึ่งกันและกัน

เอาละ เວ်งก็มีด้วยประการฉะนี้”

ใจสว่างสรุปล ดึงต่า่งยี่นน้ำให้อีก แล้วชวนใจสว่างกลับ
ไปกราบพระใหม่อีกครั้ง บอกว่า

“จะดูช้างอีกที เผื่อมันกำลังจะดื่มน้ำ”

นางจิตุจมาณวิกา

กัสดาลกับจันทรเจ้า หอบหนังสือเข้าไปในโบสถ์ แล้ววางลงบนพานทองใบใหญ่ เพื่อให้ผู้ที่มากราบไหว้พระประธานได้หยิบหนังสือไปอ่าน

เสร็จแล้วกราบพระประธาน สวดมนต์ อธิษฐานจิตกันเรียบร้อยแล้ว นั่งพัก จันทรเจ้ามองดูหนังสือ มีภาพเขียนเป็นรูปพระพุทธเจ้าผจญมาร พลังสะกิดให้กัสดาลดูอยู่ครู่หนึ่ง แล้วคลานกลับออกไปจากโบสถ์

กัสดาลชวนไปนั่งเล่นได้ดั้นไม้ ทางวัดจัดเป็นสวนหย่อมเล็กๆ มีภูเขาหินและน้ำตก มีสัตว์เล็กสัตว์น้อยน่ารัก เช่นกระต่าย กวาง วางอยู่ตรงนั้นตรงนี้ บรรยากาสนารัณรมย์

“เห็นรูปพระพุทธเจ้าผจญมารแล้ว ไม่รู้จะเป็นกำลังใจดีหรือจะท้อใจดี” จันทรเจ้าเอ่ย

“อ้าว ก็ต้องเป็นกำลังใจซี้ เพราะคิดอะไรเราต้องเลือกคิดทางที่ดี” กัสดาลแนะ

“เพราะเราก็มีมารผจญเยอะๆ รอบๆ ตัวเหมือนในรูปไง แต่เรานิ่งสงบไม่ได้อย่างพระพุทธเจ้านี้ เรามั่นปูลุขนมเต็มขั้น” จันทรเจ้าเสียงอ่อย

“เขาเรียกตามรอยบาทพระศาสดา” กัสดาลว่า “คือเราทำไม่ได้อย่างท่านก็จริง แต่ก็ทนทำไปอย่างที่ท่านทำ ทำได้

มากได้น้อยก็ทำไป ฝึกมากก็ทำได้มาก ฝึกน้อยก็ทำได้น้อย แต่
ก็ทำไป ทำตามท่านก็คือมีแนวว่าให้เราทำอะไร เราจะได้ไม่
ไปคิดเองว่าจะทำอย่างไร คิดเองมีสิทธิ์ผิดได้ เพราะยังง่องอยู่
ทำตัวเหมือนเราอยู่ในที่มืดแต่เดินจับราวที่พระพุทธเจ้าจึงนำไว้
ให้มันแหละ เดินไม่ได้ปรอื่ก็จริง แต่เดินถูกทาง วันหนึ่งต้อง
ถึงที่สว่างจนได้ จินคลำทางเอง เดี่ยวหลงป่าตาย”

“บทสวดถวายพรพระนี่ เป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าชนะ
เรื่องต่างๆ มา เอามาผูกเป็นบทสวด ไข่ม้อย” จันทรเจ้าถาม

“ไช้” กังสดาลพยักหน้า “มีบทหนึ่งเป็นเรื่องของนาง
จิณจมาณวิกา สนุกดี ครูเคยเล่าให้ฟังในห้องเรียนตอนมัธยม
ยังจำได้”

“เล่าให้ฟังมังซี” จันทรเจ้าว่า กังสดาลหัวเราะเบาๆ
เพราะในใจรู้สึกสนุก เมื่อนึกถึงเรื่องราวต่างๆ

“จิณจมาณวิกา ชื่อเพราะ เป็นผู้หญิงสวย แต่เป็นคน
นับถือพวกเดียรฉัตร เป็นพวกนอกศาสนาพุทธ

เป็นเรื่องในช่วงที่พระพุทธเจ้าประกาศศาสนาใหม่ๆ
แต่พระพุทธเจ้ามีสาวกเยอะๆ ในเวลาที่เร็วพอสมควร และ
เป็นพระอรหันต์ก็เยอะ ประชาชนเลื่อมใสนับถือมาก เอาของ
มาถวายสักการะมาก ทำให้พวกนอกศาสนาหลายๆ ลัทธิ อย่าง
เช่นเดียรฉัตรนี่ก็กลุ่มหนึ่ง พวกนี้ลำบากไปเลย ไม่มีคนให้ของ
สักการะอะไร ลำบากมากขนาดไปยื่นประกาศกลางถนนเลยว่า

พระโคตมท่านั้นหรือเป็นพระพุทธเจ้า พวกเราก็คือ
พระพุทธเจ้าเหมือนกัน ให้ท่านแก่พระโคตมท่านั้นหรือจะมีผล
มาก ให้พวกเราก็มีผลมากเหมือนกัน ให้เราเถอะ”

จันทรเจ้าหัวเราะ การเลี่ยนเสียงของกังสดาลและกึ่งทำ
เรื่องราว

“อะไร ขอกันดื้อๆ อย่างนี้เลยเธอ”

“อ้อ ขออย่างนี้แหละ แต่ก็ไม่มีใครสนใจ วันหนึ่ง นางจิณจมาณวีกามาเยี่ยม นางไหว่ ทุกทีมีคนรับไหว้ต้อนรับ คราวนี้ทุกคนเฉยหมด ไม่รับไหว้ด้วย นางถามว่ามีเรื่องอะไร พวกนี้ก็เล่าให้ฟังถึงความเดือดร้อน นางบอกว่าให้เป็นหน้าที่ ของนางเอง จะทำให้พระพุทธรเจ้าเสื่อมเสีย ลากสักการะก็จะ กลับมาสู่พวกเดียรถีย์”

“แหม น่าเสียดายความสวยงามนะ” จันทรเจ้าว่าทำเสียง จู๋ จู๋ กังสดาลเล่าต่อไป

“วิธีการก็คือ แต่งตัวให้สวยสุดๆ เลย แล้วพอดอน เย็น ชาวบ้านเดินออกจากวัดจะกลับบ้าน นางก็เดินสวนเข้าไป พอใครๆ ถามว่าจะไปไหนเวลานี้ นางตอบว่า รุระอะไรของ ท่าน แต่นางเดินทะลุัดไปค้ำที่วัดของพวกเดียรถีย์ใกล้ๆ นั้นเอง

พอดอนเช้า ชาวเมืองเดินมาเข้าวัด นางก็ทำท่าเหมือน ว่าค้ำที่วัดทั้งคืน แล้วดอนเช้าก็เดินสวนออกมา พอใครๆ ถาม ว่า ไปพักที่ไหนมา นางตอบว่ารุระอะไรของท่าน กับที่พักของ ข้าพเจ้า

ทำอย่างนี้อยู่ประมาณ ๒ เดือน คราวนี้พอชาวเมือง ถามอีก ก็จะมีพูดว่า ข้าพเจ้าพักอยู่ในพระคันธกุฎีของพระสมณ โคดม ในวัดเชตวัน

พวกชาวบ้านสงสัยกันใหญ่ว่าที่นางพูดนั้นจริงหรือเปล่า แต่พระอริยบุคคลไม่มีใครเชื่อเลย

ผ่านไป ๓-๔ เดือน นางเอาผ้าพันท้องให้หนาขึ้น ทำ เหมือนดั่งท้องแล้ว

พอไปเดือนที่ ๘ ที่ ๙ ก็เอาไม้กลมๆ ผูกไว้ที่ท้อง เอา ผ้าห่มทับไว้ เอาไม้ทุบหลังมือหลังเท้าให้บวม ให้ดูเหมือนว่า ไกล่กลอดเต็มที”

“แหม อุตส่าห์จ้งเลยนะ คนเราเนี่ยเวลาจะทำร้ายใครนี่ยอมลงทุนจริง ๆ” จันทรเจ้าถอนใจ

“เป็นวันหนึ่ง พระพุทธเจ้ากำลังแสดงธรรมอยู่ นางก็ไปยื่นต่อว่าพระพุทธเจ้า ว่าพระองค์ดีแต่แสดงธรรม ไม่ได้สนพระทัยหม่อมฉันเลย หม่อมฉันตั้งครรภ์เพราะพระองค์นะ พระองค์ไม่เอาใจใส่เลย ถ้าไม่ทำเองก็ให้ลูกศิษย์สักคน อย่างนางวิสาขา หรืออนาถปิณฑิกะมาดูแลก็ยังดี แต่นี้พระองค์รู้แต่การอภิรมย์อย่างเดียว ไม่สนพระทัยการคลอดของหม่อมฉันเลย

พระพุทธเจ้าก็หยุดแสดงธรรมครู่หนึ่ง พอนางพูดจบ พระองค์ก็ตรัสด้วยพระกระแสเสียงอันเรียบว่า

น้องหญิง เรื่องนี้เราทั้งสองคนเท่านั้นที่รู้ว่าจริงหรือไม่จริง”

“โอ๊ย เจ็บปวด ต้องยังงี้แหละถึงจะสะใจ สาธุ พระพุทธเจ้าของเรา” จันทรเจ้ายกมือขึ้นสาธุ กังสดาลหัวเราะท่าทางของจันทรเจ้า

“นางจิณณาณวิภาโกรธมาก เดินเร่ๆ ค่าพระตถาคตจนเชือกขาด ผ้ายับท่อนไม้ร่วงลงมา บางตำราว่าเทวดาแปลงเป็นหนูมากัดเชือกขาดก็มีนะ ชาวบ้านเห็นความจริงแล้วเข้าไปถ่มน้ำลายใส่บ้าง เอาหินขว้างบ้าง เอาไม้ตีบ้าง จุดกระชากนางออกไปจากวัด พอกลับคล่องพระเนตรของพระพุทธเจ้าเท่านั้นแหละ ลูกแผ่นดินสูบไปเกิดในนรกเลย”

“เออ เร็วดีจ้ะ” จันทรเจ้าว่า “ทำไมเวลาคนสมัยนี้มันเลย มันไม่เกิดอะไรเร็วๆ ยังงี้มันก็ไม่รู้ คนจะได้เห็นกันมันแล้วจะได้กลัวความเลวร้ายกลับไปทำดีกันมัน” จันทรเจ้าบ่นแล้วยิ้มหวานขอโทษกังสดาลที่ตัวเองบ่น “จบแล้วใช่ไหมจ๊ะ”

กังสดาลหัวเราะ

“ยังมีอีกนิดหนึ่ง คือวันรุ่งขึ้น พระทั้งหลายก็คุยกันใน

ธรรมสภา ถึงเรื่องที่นางจิณจมาณวิกาใส่ร้ายพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าเสด็จมาแล้วตรัสว่า แม้นในชาติก่อน นางจิณจมาณวิกา ก็เคยใส่ร้ายตถาคตมาแล้วเหมือนกัน จึงตรัสเล่ามหาปทุมชาดกว่า

ครั้งนั้น พระพุทธเจ้าเกิดเป็นพระมหาปทุม ส่วนนางจิณจมาณวิกาเป็นมเหสีองค์หนึ่งของพระบิดา นางมีใจรักในพระมหาปทุม จึงเฝ้าชวนชวนเชิญให้ร่วมอภิรมย์กัน แต่พระมหาปทุมเป็นพระโพธิสัตว์ ไม่ยินยอมตาม

นางจึงแกล้งทำว่าเป็นไข้ และมีอาการแบบคนแพ้ท้อง เมื่อพระราชาถามว่าพระมหาปทุมทำให้เป็นอย่างไร

พระราชาก็ทรงกริ้ว ให้จับพระมหาปทุมไปทิ้งในเหวทิ้งโจร เทวดาที่สถิตอยู่ก็อุ้มเอาไว้ แล้วเอาไปวางที่พังพานนาคราช พญานาคราชเลยพาลงไปที่นาคพิภพ แล้วแบ่งราชสมบัติให้ครองครึ่งหนึ่ง”

“แหม ดีจัง ใจดี” จันทรเจ้าชอบใจ

“แต่อยู่ได้ปีหนึ่ง ก็นึกอยากบวช เลยไปบวชที่หิมวันต์จนได้ฉานและอภิญญา

ต่อมาเมื่อนายพรานไปพบเข้าจำได้รีบไปทูลพระราชา พระราชามาเฝ้า ทราบเรื่องทั้งหมดแล้ว เลยเชิญให้กลับไปครองราชสมบัติ แต่พระโพธิสัตว์ทรงปฏิเสธ ขอให้พระบิดาครองสมบัติต่อไป

พระราชากลับมา แล้วเลยจับนางมเหสีที่ใส่ร้ายไปทิ้งเหวโจร”

“ที่นี้เทวดาไม่มารับแล้ว คนไม่ดี” จันทรเจ้าต่อให้

“เออ ไข่ ตายไปแล้ว ผู้หญิงคนนั้นก็ต่อมาเป็นนาง
จิณจมาณวิกา ส่วนพระมหাপทุมก็คือพระพุทธเจ้า”

“นี่แหละกรรมสนอง เวลาคนไม่ดี พอกรรมมาสนองก็
ไม่มีใครมาช่วย” จันทรเจ้าสรุปให้แทนกัสดาล

“ไข่ เราต้องทำดี สะสมบุญไว้ เวลาเมื่อเรื่องเดือดร้อน
ถึงจะมีคนมาช่วย ทำกรรมดีได้ดีนั่นเองแหละ จริงมั๊ย”

อาจารย์สัญญาชัย

ปานอรุณคลานเข้าเข้าไปวางพวงมาลัยลงบนพาน
หยอดเงินใส่ตู้บำรุงวัด แล้วคลานกลับมาหาอุณัติ ซึ่งกราบ
พระเสร็จแล้ว นั่งคอยอยู่

ในโบสถ์สงบเงียบ วันนี้ไม่มีคนมามากนัก พระ
ประธานสี่ทององค์ใหญ่ ทอดพระเนตรอันเมตตาลงมาด้วยพระ
พักตร์อันสงบเย็น ปานอรุณเงยหน้ามองนั่งอยู่นานด้วยความ
รู้สึกเคารพบูชา เธอกราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ซ้ำๆ ๓
ครั้ง ทุกครั้งที่หน้าผากจรดปลายนิ้วบนพื้น มีความคันคันเต็ม
อยู่ในหัวใจ เมื่อระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และ
พระอริยสงฆ์ปานประหนึ่งว่า น้ำตาจะซึมออกมาจากใจ รู้สึก
เหมือนตัวเองเป็นนกตัวเล็กๆ ที่บินฝ่าสายฝนอันหนาวเย็น จน
ตัวสั่นงันงก และได้เข้ามาสู่รวงรังที่ปลอดภัยและอบอุ่น

กราบเสร็จแล้ว ก็ยังคงนั่งมองพระพุทธรูปอยู่เป็นนาน
จนกระทั่ง อุณัติ กระเียบเข้ามาใกล้และกระซิบถาม

“ข้างหน้ามีพระพุทธรูปยืน ๒ องค์ นี่คือใครรู้มั๊ย”

ปานอรุณพยักหน้า

“องค์ทางขวา คือพระอัครสาวกเบื้องขวา คือ พระสารี
บุตร อีกองค์คือพระอัครสาวกเบื้องซ้าย คือพระมหาโมคคัลลานะ”

“เป็นอัครสาวก คล้ายๆ คำว่าผู้ช่วยในสมัยนี้หรือเปล่า”

อُنฤติถาม ปานอรุณหัวเราะเบาๆ

“ถ้าสมัยนี้พระพุทธเจ้าเป็นประธาน พระอัครสาวกก็เป็นรองประธาน นั่นแหละ”

“แสดงว่า ท่านคงจะบวชก่อนเป็นรุ่นแรกๆ” อُنฤติ เคา

“ไม่ใช่หรอก ตอนท่านมาบวชมีพระเยอะเยอะแล้ว แต่พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้ให้ใครเป็นรองประธาน รोजนสองท่านนี้มา พอพระพุทธเจ้าทรงทอดพระเนตรเห็นก็เอ๋อเลยว่า อัครสาวกของเรามาแล้ว”

“ทำไมอย่างนั้นล่ะ” อُنฤติสงสัย

“เพราะว่าท่านทั้งสองเคยอธิษฐานตั้งความปรารถนามาในชาติก่อนๆ ว่าจะขอมาเป็นพระอัครสาวก จึงได้เป็น เรื่องนี้เหล่าพระทั้งหลายก็ท้วงถามเหมือนกัน ว่าทำไมไม่ให้พระที่บวชก่อนเป็น อย่างเช่น ท่านโกณฑัญญะ

พระพุทธเจ้าทรงอธิบายว่าแต่ละคนเขาได้ตำแหน่งกันไปตามที่เคยตั้งความปรารถนาไว้ดีแล้ว และเหมาะแก่บารมีของตนแล้ว”

อُنฤติอยากฟังเรื่องประวัติความเป็นมาของท่านทั้งสอง ปานอรุณจึงเล่าให้ฟัง

“เดิมท่านพระสารีบุตรชื่อ อุปติสสะ พระมหาโมคคัลลานะชื่อ โกลิตะ เป็นเพื่อนรักกัน เป็นคนรวยทั้งสองคน พ่อของอุปติสสะเป็นผู้ใหญ่บ้านในอุปติสคาม ส่วนพ่อของโกลิตะเป็นผู้ใหญ่บ้านในโกลิตคาม สองตระกูลนี้สนิทกันมา ๗ รุ่นแล้ว

ท่านอุปติสสะ กับท่านโกลิตะ ก็สนิทกัน เป็นเพื่อนเรียนกันด้วย ชอบไปดูละครด้วยกันบ่อยๆ ก็เที่ยวไปเหมือน

คนหนุ่มทั่วไป

แต่วันหนึ่ง อุปติสสะมีอาการแปลกไป คือดูเศร้าแล้ว
นั่งเฉย เหมือนคิดอะไรที่ลึกซึ้ง โกลิตะจึงถาม ท่านตอบว่า
ข้าพเจ้าคิดว่า คนเหล่านี้ไม่ถึงร้อยปีก็ตายกันหมด จะ
เพลิดเพลินอะไรกันอยู่ เราน่าจะแสวงหาโมกขธรรม

โกลิตะบอกว่า เราคิดอย่างนั้นเหมือนกัน เราออก
แสวงหาโมกขธรรมกันเถอะ”

อุณฤตตี แทรกขึ้นว่า “โมกขธรรมคืออะไรล่ะ”

“คือธรรมอันเป็นทางให้พ้นทุกข์ล่ะ แล้วสองคนก็เลย
ออกบวช ไปบวชในสำนักอาจารย์สัทธชัยปริพาชก เป็นอาจารย์
ที่มีลูกศิษย์ลูกหามากในสมัยนั้น”

“อ้อ ยังไม่พบพระพุทธเจ้า” อุณฤตตีเอ่ย

“ยัง เรียนกับอาจารย์สัทธชัยไป ๒-๓ วันจบแล้ว”

อุณฤตตีหัวเราะเบาๆ ปานอรุณเล่ายิ้มๆ

“ก็เลยออกไปเที่ยวแสวงหาต่อ ใครว่าที่ไหนมีบัณฑิต
ทั้งสองก็ไปตกปัญหาด้วย ปัญหาที่บัณฑิตถามมา ท่านตอบได้
หมด แต่พอถามกลับบัณฑิตตอบไม่ได้ ก็เที่ยวไปทั่วชมพูทวีป
เลย แต่ไม่พบสิ่งที่แสวงหา

ในที่สุด เลยกลับมาสำนักอาจารย์สัทธชัยอีก แล้วบอก
กันว่า ใครได้บรรลุธรรมก่อน ให้มาบอกกัน”

“พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหนเธอตอนนั้น” อุณฤตตีถาม

“ทรงอยู่กรุงราชคฤห์ วัดเวฬุวัน ซึ่งพระเจ้าพิมพิสาร
สร้างถวาย

วันหนึ่ง พระสาวกหนึ่งในปัญจวัคคีย์ คือพระอัสสชิ
ออกบิณฑบาต เช้าวันนั้นอุปติสสะออกแต่เช้าเหมือนกัน ได้
เห็นพระอัสสชิมีกิริยาสงบสำรวม น่าเลื่อมใส ก็คิดว่า นักบวช
อย่างนี้ เราไม่เคยพบเลย คงจะเป็นรูปหนึ่งรูปใดในบรรดาผู้

บรรลุแล้วซึ่งอรหัตผล ทำอย่างไรจะเข้าไปสอบถามได้

เขาคิดว่าเวลานี้ยังไม่ควร เพราะกำลังบิณฑบาต จึงติดตามไปข้างหลัง เห็นพระเถระได้อาหารพอสมควรแล้ว เตรียมจะไปหาที่นั่งฉัน เขาก็เข้าไปดูแลจนฉันเสร็จ รินน้ำถวายแล้วได้โอกาสจึงถามว่า

“ท่านผ่อนสียิ่งนัก ผิวพรรณของท่านบริสุทธิ์ผุดผ่อง ท่านบวชอุทิศใจใคร ใครเป็นศาสดาของท่าน ท่านชอบใจธรรมของใคร”

พระอัสสชิ คิดว่า

ปกติ ปริพาชกย่อมเป็นฝ่ายตรงข้ามกับพระพุทธศาสนา เราจะแสดงความซึ่งในพระศาสนาแก่ปริพาชกนี้ ท่านได้กล่าวถ่อมตนก่อนว่า

“ผู้มีอายุ ข้าพเจ้ามาสู่ธรรมวินัยนี้ไม่นานนัก ยังเป็นผู้ใหม่อยู่ ข้าพเจ้าไม่สามารถแสดงธรรมอย่างละเอียดได้”

อุปติสสะเรียนว่า

“ข้าพเจ้าชื่อ อุปติสสะ ขอพระผู้เป็นเจ้าจงกล่าวธรรมตามสามารถเถิด จะน้อยหรือมากไม่สำคัญ การจะเข้าใจธรรมนั้นเป็นหน้าที่ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าต้องการแต่ใจความเท่านั้น”

“แหม ประทับใจ คนสมัยนี้มีแต่จะให้อาจารย์ป้อนข้อมูลให้หมด ยังกะตัวเองเป็นกล่องคอมพิวเตอร์ แล้วยังให้ป้อนความเข้าใจด้วย พอตัวเองไม่เข้าใจ โทษครู แทนที่จะโทษตัวเอง”

“แต่ครูก็ต้องให้ความเข้าใจได้ก่อนด้วย ครูบางคนสอนไม่เข้าใจก็มี มันต้องช่วยกันและกัน” ปานอรุณให้ความเห็นแล้วเล่าต่อ

“พระอัสสชิจึงแสดงหลักสำคัญแห่งพระพุทธศาสนาทั้งปวง อันรวมเอาหลักอริยสัจและปฏิจจสมุปบาทไว้ด้วย หรือ

เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หลักแห่งเหตุผล โดยกล่าวว่า

“สิ่งใดมีเหตุเป็นแดนเกิด พระตถาคตตรัสเหตุแห่งสิ่งนั้นไว้ด้วย ความดับทุกข์อันใดมีอยู่ พระตถาคตตรัสเหตุแห่งการดับทุกข์นั้นไว้ด้วย พระมหาสมณะมีปกติตรัสอย่างนี้ พระศาสดาทรงแสดงเหตุแห่งทุกข์ (คือสมุทัย) และเหตุแห่งความดับทุกข์ (คือมรรค) ท่านแสดงอริยสัจ ๔ โดยย่อด้วยพระคาถานี้”

(พูดให้ง่ายขึ้นคือ ทุกข์เกิดจากเหตุ พระพุทธเจ้าตรัสบอกเหตุที่เกิดทุกข์ และวิธีดับทุกข์ไว้ด้วย)

อุปติสสะฟังเพียง ๒ บทต้นเท่านั้น ก็บรรลุเป็นพระโสดาบัน เมื่อพระเถระกล่าวจบลง เขาเรียนว่า

ท่านไม่ต้องขยายธรรมเทศนามากกว่านี้แล้ว ข้าพเจ้าอยากทราบว่ พระศาสดาประทับที่ใด

พระอัสสชิบอกว่าอยู่วัดเวฬุวัน อุปติสสะบอกว่าจะไปหาเพื่อนก่อน เพราะสัญญากันไว้ แล้วจะพาไปหาพระพุทธเจ้า แล้วเขาก็รีบไปหาโกณฑิยะ

โกณฑิยะพอเห็นเพื่อนเดินมา หน้าผ่องเชียว รู้เลยว่าพบธรรมดีแล้วแน่ ๆ อุปติสสะบอกข้อธรรมที่พระอัสสชิกล่าวโกณฑิยะก็บรรลุเป็นพระโสดาบันเลยเหมือนกัน”

“โอโฮ ช่างเก่งอะไรอย่างนี้” อุนถุดิอุทาน “มิน่าเล่าถึงได้เป็นพระอัครสาวก”

“แต่ทั้งสองก็ยังแวะไปชวนอาจารย์สัทธชัยนะให้ไปด้วยกัน แต่อาจารย์ไม่ยอมไป บอกว่าเป็นอาจารย์คนอื่นแล้ว มีลูกศิษย์มากมาย จะไปเป็นลูกศิษย์คนอื่นอีกได้ยังไง

แล้วก็ถามว่า โลกนี้คนโง่กับคนฉลาดอย่างไหนมีมากกว่ากัน ทั้งสองตอบว่า คนโง่มากกว่า

อาจารย์สรุปว่า ขอให้พวกฉลาดๆ ไปหาพระพุทธเจ้าเถิด คนโง่จงมาหาเรา

พอเห็นว่าชวนไม่สำเร็จ สองคนก็ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า มีลูกศิษย์คนอื่น ๆ ตามกันมาเกือบหมดเลย อาจารย์สัญญาชัยเห็นแล้วเสียใจ อาเจียนเป็นเลือดเลย ลูกศิษย์เห็นก็สงสารเลยกลับมาเสียบ้างก็มี”

“พอไปหาพระพุทธเจ้า ท่านก็ทักว่าเป็นอัครสาวกของท่านเลยใช่ไหม” อุณฤตติถาม

“ใช่ ท่านตรัสอย่างนั้น แต่ยังไม่ได้แต่งตั้งทันทีหรอก เมื่อสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วนั่นแหละ จึงแต่งตั้ง”

“อ้าว ไม่สำเร็จทันทีเหรอ” อุณฤตติสงสัย

“ไม่หรอก พอชวนทั้งท่านอุปติสสะ โกลิตะมาถึง พระพุทธเจ้าท่านทรงเทศนามุ่งเอาอุปนิสัยของบวริวารที่ตามมา ก่อน พอจบเทศนา บวริวารทั้งหมดก็สำเร็จจอร์หัตผล

แต่สองท่านนี้ยัง เพราะอะไร ท่านว่าสาวกบารมีญาณ เป็นของใหญ่ ต้องมีคุณมากมาย เปรียบเหมือนการเสด็จของ พระราชา ย่อมต้องมีการเตรียมการมากกว่าสามัญชน

อีกอย่างคนมีปัญญามาก ย่อมไตร่ตรองมาก ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ตรองเห็นเหตุผลแล้วจึงเชื่อ”

“อ้อ เข้าใจแล้วจ๊ะ” อุณฤตติคลายใจ

“หลังบวชแล้ว อุปติสสะได้นามใหม่ว่า พระสารีบุตร คือ ลูกของพราหมณ์ชื่อสารี ส่วนโกลิตะได้นามใหม่ว่า โมคคัลลานะ เพราะเป็นลูกของพราหมณ์ชื่อ โมคคัลลี

“พระโมคคัลลานะบวชได้ ๗ วัน ไปทำความเพียรที่บ้านกัลลวาลมุตตะ อยู่ใ้ในแคว้นมคธ ท่านเป็นคนที่ชอบบงวาง พระพุทธเจ้าจึงแสดงธรรมเกี่ยวกับการบรรเทาความง่วง แสดง

ธาคกรมฐาน จนพระโมคคัลลานะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์”

“แสดงว่า พระสารีบุตรยัง” อุ่นฤดีคะเน

“ยัง พระสารีบุตรบวชได้ ๑๕ วัน ไปอยู่ที่ถ้ำสุกรขาตา กับพระพุทธเจ้าบนเขาคิชฌกูฏ วันนั้นท่านกำลังถวายนานพัต พระพุทธเจ้าอยู่ มีหลานชายเป็นปริพาชกชื่อทิมมข แปลว่า เลี้ยยาว มาเฝ้าพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมชื่อ เวทนาปริคหสูตร เป็นสูตรว่าด้วยการกำหนดเวทนา ให้แก่ทิมมข

ตอนนั้น พระสารีบุตรก็พลอยฟังไปด้วย สง่ใจไปตามกระแสแห่งพระธรรมเทศนา ได้บรรลุอรหัตผลเป็นพระอรหันต์”

“ดีจังนะ ฟังเทศน์คนอื่น ตัวเองก็ได้ด้วย” อุ่นฤดีชื่นใจ

“บ่ายวันนั้นเอง พระพุทธเจ้าจึงทรงประกาศให้ทั้งสองเป็นอัครสาวก”

“น่าเสียดาย อาจารย์สัณฺฑชัยไม่มา” อุ่นฤดีพูดคล้ายบ่น

“ถ้ามาอาจจะได้เป็นพระอรหันต์ไปด้วย”

“พระสารีบุตรเล่าเรื่องอาจารย์สัณฺฑชัยให้พระพุทธเจ้าฟังเหมือนกัน ตรัสว่า สัณฺฑชัยถือสิ่งที่ไม่เป็นสาระมาเป็นสาระ แต่กลับถือสิ่งที่เป็นสาระว่าไม่มีสาระ เพราะมีมิจฉาทิฎฐิ คือมีความเห็นในทางที่ผิด ทำให้ไม่อาจพบสิ่งที่เป็นสาระได้

ส่วนเธอทั้งสองเห็นสิ่งที่เป็นสาระว่าเป็นสาระ สิ่งไม่เป็นสาระก็ว่าไม่เป็นสาระ อย่างนี้มีความคิดที่ถูกต้อง ทำให้สามารถพบสิ่งที่เป็นสาระได้”

“จริงนะ คนเราบางทีเรื่องไม่เป็นเรื่อง ก็จับเอามาให้เป็นเรื่องเป็นราวกันใหญ่โต แต่บางเรื่องที่ดีที่จริงจัง กลับมอง

ข้ามไปเสียนี้” อุ่นฤดีคล้อยตามคำสอน

ปานอรุณพยักหน้ารับ “ความคิดเป็นสิ่งสำคัญ ท่านว่า
ความคิดนำโลกไป ใครจะทำดี ทำชั่ว มันเริ่มที่ความคิดก่อน

ดังนั้น เราจึงควรระวังความคิด ต้องคิดแต่สิ่งที่ดีที่เป็น
กุศล ถ้าเริ่มคิดอกุศลต้องหยุดคิดทันที เตือนตัวเองให้ทัน แล้ว
คิดสิ่งที่เป็นกุศลต่อไป จึงจะนำชีวิตให้อยู่ในทางที่ดีได้ แล้วจะ
นำความสุขมาให้”

พระติสสะ

เกริกภพ พากรรยาและลูกสาวลงไปเล่นน้ำในสระหน้า
โรงแรม น้ำกำลังอุ่นดี เกริกภพดำน้ำแล้วโผล่พรวดขึ้นมาจะเอ
กับดีดี ลูกสาวซึ่งนั่งอยู่ริมสระ ดีดีหัวเราะชอบใจ และขอให้พ่อ
พาไปเล่นสไลเดอร์

จิตชื่นว้ายไปที่อ่างน้ำวน แล้วเข้าไปนั่ง ให้สายน้ำที่
พุ่งๆ ด้วยแรงดันของลมนั้นช่วยนวดเอว เธอนั่งสบายอยู่อย่าง
นั้น จนสองคนพ่อลูกวิ่งกลับมา แล้วว้ายมานั่งรวมกันที่อ่าง
น้ำวนด้วย

“ลูกมานั่งฝั่งนี้ซีจ๊ะ แดดจะได้ไม่เข้าตา” จิตชื่นจูกลูก
เดินเข้ามา

“แดดร้อน เดี่ยวคุณพ่อปิดพระอาทิตย์ให้” เกริกภพ
ยกมือขึ้นปิดพระอาทิตย์ ดีดีมองตามด้วยความสนใจ ครูใหญ่ก็
หัวเราะเอิ๊กอ๊าก “คุณพ่อปิดพระอาทิตย์ไม่ได้”

เกริกภพยิ้ม “สงสัยเครื่องพ้อเสียนะลูก วันก่อนยังปิด
ได้อยู่เลยนี่นา เอ ทำไมปิดไม่ได้”

ดีดียังคงหัวเราะ “คุณพ่อม่” แล้วหันไปคุยกับแม่
“คุณแม่ขา ใครปิดพระอาทิตย์ได้ เรียกมาซ่อมพ้อที่ เครื่องคุณ
พ้อเสีย”

จิตชื่นหัวเราะ ทำทำนึกๆ อยู่ครูหนึ่ง

“มีอยู่คนหนึ่งนะ คงจะปิดได้ ในนิทานนี้เขาหยุด
พระอาทิตย์ไว้ไม่ให้ขึ้นล่ะ ตอนเช้าพระอาทิตย์ไม่ขึ้น”

“โหย ก็มีดัตตีคือชีคะ” ดัตตีเริ่มสนใจ “ใครคะคุณแม่
คุณแม่เล่านิทานให้ดัตตีฟัง”

เกริกกป็นขึ้นไปนอนเหยียดบนขอบอ่างน้ำวน ตัว
ของเขาจึงแช่น้ำอยู่ครึ่งหนึ่ง และตากแดดครึ่งหนึ่ง

“เขาชื่อนารทะจ๊ะ” ชิตขึ้นบอกดัตตี

“แล้วทำไมเขาถึงไม่ให้พระอาทิตย์ขึ้นล่ะคะ” ดัตตีสงสัย

“เพราะว่าเขาต้องการจะช่วยคนคนหนึ่งไว้ เรื่องเป็น
อย่างนี้จ๊ะ คือมีดาบสรูปหนึ่งชื่อเทวละ”

“ดาบสคืออะไรคะคุณแม่” ดัตตีไม่รู้จัก

“ดาบสคือนักบวช เทวละนี่เขาอยู่ป่าหิมวันต์ ๘ เดือน
กินแต่ผลไม้ เขาเลยเข้าเมืองพาราณสีอยากจะทำอยู่สัก ๔
เดือน เพื่อจะได้กินอาหารที่มีรสชาติบ้าง เขาก็มาขออาศัยอยู่ที่
โรงทำหม้อของช่างทำหม้อคนหนึ่ง

เย็นวันเดียวกันก็มีดาบสอีกรูปหนึ่ง ชื่อนารทะนี่แหละ
มาขอพักอยู่ที่เดียวกัน

พอถึงเวลานอน นารทะเขาก็รู้ว่าเทวละนี่นอนตรง
ไหน เพื่อกลางคืนมืดๆ เขาจะเดินออกไปจะได้ไม่เดินไปชน
เข้า คุณเสร็จแล้วเขาก็เข้านอน

แต่พอนอนจริงๆ เทวละก็กลับไม่นอนที่เดิม ไปนอน
ขวางอยู่ที่ประตู ตกดึก นารทะจะออกไป เลยไปเหยียบเอา
ชฎาเข้า”

ดัตตีหัวเราะชอบใจ แล้วถามว่า “ชฎา คืออะไรคะ”

“หมวกที่เขาใส่จ๊ะ เขาก็ปึงปึงโมโหใหญ่ ถามว่าใคร
ทำไมเหยียบชฎาของเรา นารทะบอกว่าไม่ได้แกล้ง คิดว่านอน
อยู่ตรงโน้น มานอนตรงนี้ตั้งแต่เมื่อไหร่ ขอโทษด้วย

แล้วนารทะก็ออกไป”

เกริกภพ เตาสเสริมว่า

“ยังนั่งย่ำที่อีกแห่งเลย กลัวจากลับเขาจะมาเหยียบเอาอีก”

จิตชื่นตอบว่า “ไม่ได้ย่ำที่ แค่นอนกลับหัวไปอีกทางหนึ่ง พอนารทะกลับเข้ามา คิดว่าเทวละนอนแบบเดิม ก็ระวังแล้วนะ ไม่รู้ว่าเขากลับหัวมาเลยเหยียบเอาก้านคอ”

ดีดีหัวเราะเอิ๊กอ๊าก “เหยียบคอเลย”

จิตชื่นเอ็นดูลูกสาว “เทวละโกรธธรรธมากกก ขอโทษเท่าไรก็ไม่ยอมแล้ว สาปนารทะเลยว่า ถ้าพระอาทิตย์ขึ้นเมื่อไหร่ ให้หัวของนารทะแตกเป็น ๗ เลี่ยง

ฝ่ายนารทะก็สาปมั่งว่า ใครมีความผิดก็ขอให้หัวคนนั้นแหละ แตกเป็น ๗ เลี่ยง”

“เป็น ๗ เลี่ยง” ดีดีร้องเสียงแหลม เอามือตบน้ำแรงๆ เหมือนตีกลอง

“นารทะเป็นคนที่มึญทึมมาก มีอานุภาพมาก ระลึกชาติได้ถึง ๘๐ กัป คือในอดีต ๔๐ กัปในอนาคต ๔๐ กัป พอสาปไปแล้วก็รู้ว่าหัวของเทวละจะแตกแน่ๆ ก็เกิดเมตตาค้นมา เลยใช้อานุภาพห้ามพระอาทิตย์ไม่ให้ขึ้น”

“มิดดีดื้อ” ดีดีร้องดัง

“ที่นี้พอพระอาทิตย์ไม่ขึ้น ชาวบ้านก็เดือดร้อน พวกกันไปเฝ้าพระราชา พระราชาว่า เอ เราไม่ได้ทำอะไรบกพร่องนี่นา จะเกิดแบบนี้ได้ยังไงสงสัยมีใครที่มีฤทธิ์ทะเลาะกันแน่ๆ เลย”

“นารทะทะเลาะกับเทวละค่ะ” ดีดีตอบ เกริกภพหัวเราะ

“ใช่แล้ว” จิตชื่นตอบรับ “พระราชาเลยไปดู แล้วก็ถามนารทะว่าจะแก้ไขยังไง

นารทะบอกว่าต้องให้เทวละขอโทษก่อน จึงจะพ้นคำสาปได้ พระราชาขอให้เทวละขอโทษ แต่เทวละไม่ยอม พระราชาสั่งให้จับเทวละหมอบลงแทบเท้าของนารทะ”

“แหม ผิดแล้วยังไม่ยอมขอโทษอีก” ดีดีทำเสียงงอนๆ เกริกภพสอนว่า “ดีดีทำผิดแล้ว ต้องรีบขอโทษนะลูก อย่าทำเหมือนเทวละ”

“ดีดีขอโทษค่ะ”

จิตชื่นกอดลูกสาวที่หนึ่ง แล้วเล่าต่อ

“นารทะทูลพระราชาว่า ขอโทษแบบไม่เต็มใจนี้ไม่พ้นคำสาปหรอก แต่เขาเมตตานะลูก เขาออกอุบายให้ว่า ให้เอาเทวละลงไปแช่ในสระน้ำ แล้วให้เอาดินเหนียวพอกหัวไว้ พอท่านคลายฤทธิ์ พระอาทิตย์จะขึ้นมา ก็ให้เทวละดำนน้ำหนีไป

เทวละก็ทำตาม พอนารทะคลายฤทธิ์ พระอาทิตย์ขึ้นมา เทวละรีบดำไปที่อื่น ส่วนดินเหนียวที่อยู่ตรงนั้นก็แตกเป็น ๗ เลี่ยง”

“แตกโพละเลย” ดีดีตื่นน้ำแตกกระจาย

เกริกภพกลิ้งตัวลงน้ำ เข้าไปกอดลูกไว้

“ฟังนิทานจบแล้ว สนุกมั๊ย”

“สนุกค่ะ เครื่องคุณพ่อหายเสียยัง ดีดีร้อน”

เกริกภพหัวเราะ สายหน้า “เครื่องคุณพ่อไม่มีแล้วจะโยนทิ้งไปเมื่อไหร่ มันเสียบ่อย ไปเล่นสไลเดอร์อีกมั๊ยลูก จะได้ลื่นร้อน”

“เล่นสไลเดอร์ค่ะ” ดีดีลุกขึ้นยืน พลังกางแขน อ้อนให้คุณพ่ออุ้มไปเล่นสไลเดอร์

เกริกภพพาครอบครัวออกไปกินอาหารที่ร้านชายทะเล เป็นวันที่ผู้คนไม่พลุกพล่านมากนัก ลมพัดเย็นสบาย

“มิดๆ อย่างนี้ นารทะปิดพระอาทิตย์ไว้หรือเปล่าคะ คุณแม่” ดีดีถาม ที่ชายฟ้าสุดขอบทะเลฟากโน้น มีแสงไฟจาก เรือหาปลาเกาะราวฟ้าอยู่เรียงราย

“ไม่ใช่หรอกจ้ะ นี่เป็นธรรมชาติ ตอนนี้เป็นเวลาที่ พระจันทร์ต้องทำงานแทนพระอาทิตย์” เกริกภพบอกลูก

“เทวละดื้อจังนะคะคุณแม่ ทำผิดแล้วยังดื้ออีก ดีดีไม่ดื้อ”

“ดีแล้วจะลูก เด็กดื้อไม่น่ารักหรอก”

“เทวละดำน้าไปไหนหะคะคุณแม่” ดีดีถามอีก

“ก็หนีไปเลย ไม่ต้องหัวแตกแล้วนี่จ้ะ แต่เขาดื้ออย่างนี้แหละ ดายแล้วไปเกิดใหม่ก็ยังดื้ออยู่อีก”

“คุณแม่เล่า คุณแม่เล่า” ดีดีร้อง เกริกภพหัวเราะเบาๆ รู้ว่าคุณแม่โดนให้เล่านิทานอีกแล้ว ชิดขึ้นจึงเล่าว่า

“เทวละมาเกิดใหม่ เป็นพระญาติของพระพุทธเจ้า ชื่อติสสะ เขามาบวชกับพระพุทธเจ้าตอนที่เขาแก่แล้ว เขาเป็นคนที่ชอบหมั่นจิ้วสวยๆ ริดเรียบๆ แล้วชอบไปนั่งวางภูมิอยู่ที่โรงฉัน ที่มีกุฏิพระหลายหลังล้อมรอบอยู่”

“นั่งวางภูมินั่งยังงัยคะ คุณแม่” ดีดีไม่รู้จักคำนี้

“ก็นั่งทำท่าเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนมีความรู้ดี อย่างนี้ไง”

เกริกภพทำท่าเคร่งขรึม วางมาดเท่ ดีดีหัวเราะ

“เขานั่งอยู่อย่างนั้นบ่อยๆ วันหนึ่ง ก็มีพระจากที่อื่นเป็นแขกมาเฝ้าพระพุทธเจ้า ผ่านมาเห็นพระติสสะนั่งภูมิจำนอยู่ ก็คิดว่า他是พระผู้ใหญ่ จึงเข้าไปทำความเคารพ และปรนนิบัติ”

“คืออย่างนี้นะลูก” เกริกภพอธิบาย “พระเขามีระเบียบวินัยว่า พระบวชทีหลังต้องไหว้พระที่บวชก่อน แล้ว

เวลาพระที่บวชน้อยไปกว่า เวลาเจอพระผู้ใหญ่มากกว่า ต้องเอื่อเพื่อดูแลท่าน ต้องถามว่า จะต้องการน้ำดื่มมัย เดินทางมาปวดเมื่อยมัย อยากให้นวดมือนวดเท้ามัย อะไรอย่างนี้แหละ”

ดีดีตั้งใจฟัง มองพ่อตาแป้ว ชิดขึ้นเล่าต่อว่า

“พระติสสะนั่งเฉยๆ พระรูปหนึ่งถามว่า ท่านบวชได้ที่พรรษาแล้ว ก็พรรษาก็คือกี่ปีแล้วนะลูก ท่านตอบว่ายังบวชได้ไม่ถึงปีเลย พระรูปนั้นเลยต่อว่า บอกขรัวตานี้ฝึกยาก เห็นพระเถระผู้ใหญ่มา ท่านั่งเฉย ไม่ทำสิ่งที่ควรทำ อย่างที่พ่อบอกเมื่อกี้นะลูก ไม่แสดงความเคารพ ไม่ถามว่าจะต้องการน้ำมัย จะให้นวดมือนวดเท้ามัย

พระติสสะก็โกรธธธธ โดนว่าเข้าโกรธใหญ่ แล้วถือตัวด้วยว่าเป็นพระญาติของพระพุทธเจ้า ถามพระเหล่านั้นว่า ท่านมาหาใคร พวกพระตอบว่า มาเฝ้าพระพุทธเจ้า พระติสสะออกเสียงไว้อ่านจบ บอกว่า ท่านรู้มัยว่าข้าพเจ้าคือใคร แล้วพาพระเหล่านั้นไปเฝ้าพระพุทธเจ้า

ไปถึงก็ร้องไห้ ฟ้องพระพุทธเจ้าว่าพระกลุ่มนี้มาว่าข้าพเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงถามความเป็นจริงทั้งหมด แล้วไม่เข้าข้างพระติสสะ เพราะอะไรจ๊ะ”

ชิดขึ้นถามลูก ดีดีนั่งคิดแล้วตอบว่า

“เพราะพระติสสะทำผิดเอง”

“เก่งมากลูก ลูกแล้ว ท่านทำผิดพระพุทธเจ้าก็ไม่เข้าข้าง ไม่ใช่ว่าพอใครเป็นพระญาติแล้วจะถูกต้องไปซะทั้งหมด พระพุทธเจ้าก็ให้พระติสสะขอโทษ”

“ไม่ขอโทษ เป็นเทวดาก็ไม่ขอโทษ” ดีดีร้อง ยังจำเรื่องเทวดาได้ เกริกภพหัวเราะเบาๆ เลียนเสียงลูก “ไม่ขอโทษ ไม่ขอโทษ”

จิตขึ้นพยับหน้ารับ “ใช่ ไม่ขอโทษ พระเหล่านั้นจึงทูลว่า พระติสสะหัวดี ว่ายากสอนยาก พระพุทธเจ้าตรัสว่า พระติสสะไม่ใช่แต่คือว่ายาก ตอนเป็นทewelก็เป็นคนว่ายากเหมือนกัน แล้วพระพุทธเจ้าก็ทรงเล่าเรื่องทewelให้พระเหล่านั้นฟัง เหมือนที่คุณแม่เล่าเมื่อตอนเย็นนั้นแหละจ๊ะ”

ดีดีพยับหน้าเป็นเชิงว่ารู้แล้ว

“แล้วพระพุทธเจ้าจึงสอนพระติสสะว่า ถ้าคอยคิดว่า คนโน้นฆ่าเรา คนนี้ชนะเรา คนนี้ขโมยของเรา คิดอย่างนี้ก็จะ เป็นเวรต่อกันไปเรื่อย ไม่อาจหยุดลงได้

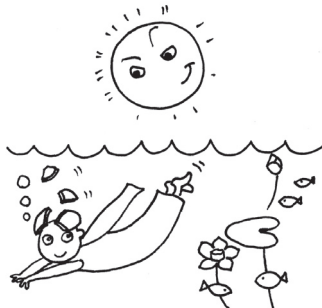
ถ้าใครไม่คิดอย่างนั้น เวรของเขาจึงจะหยุดลงได้”

เกริกภพ ลูบหัวลูกสาว

“คือท่านให้เราไม่คอยจ้องจับผิดคนอื่นนะลูก ให้เรามีเมตตา รู้จักให้อภัยคนอื่น ดีดีรู้จักขอโทษแล้ว ต้องรู้จักยกโทษให้คนอื่นด้วย”

“ดีดียกโทษ” ดีดีพูดตามพ่อ แม้จะไม่ค่อยเข้าใจนักว่ายกโทษนั้นคืออะไร ยกยังไ้ จะหนักมีเวล่ายก แต่ดีดีเชื่อพ่อ ถ้าพ่อบอกว่ายกได้ ดีดีคงจะยกขึ้นได้เอง

“อืมแล้ว ไปกันหรือยังคะคุณแม่ ดีดีจะนอนแล้ว”

มัฏฐกฺกนทล

ละอองนวลกับคิมหันต์ ก้มกราบพระพุทธรูปสี่ทององค์ใหญ่ แสงไฟในโบสถ์ที่เปิดไว้ ฉายความงามขององค์พระให้ดูงดงามจับใจยิ่งขึ้น พระพักตร์สงบเย็นทำให้จิตใจเป็นสุข ดวงเนตรที่ทอดลงมาดูเปี่ยมด้วยมหากรุณา จนละอองนวลรู้สึกเหมือนได้รับกระแสความเมตตาจากพระเนตรที่ทอดลงมา

คิมหันต์กราบเสร็จแล้ว กระเฝิบมานั่งใกล้ๆ

“งดงามจริงๆ นะ น่าเลื่อมใส” คิมหันต์กระซิบเบาๆ ละอองนวลยิ้มให้

“เลื่อมใสก็ดีแล้ว พระพุทธเจ้าสอนว่า สิ่งทั้งหลายทั้งปวงสำคัญที่ใจ ใจประเสริฐที่สุด ถ้าใจดี ใจผ่องใส การทำกรพุดก็พลอยดีด้วย ทุกอย่างสำเร็จมาจากใจ เราเลื่อมใสพระศรัทธาพระ เราก็จะทำดีอย่างที่พระสอน ความดีนั้นก็จะนำความสุขมาให้”

คิมหันต์ชื่นใจ ละอองนวลเล่าว่า

“รู้มั๊ยว่า เพียงแค่เราทำใจให้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าเท่านั้น ยังได้ไปเกิดเป็นเทวดาเลย เคยได้ยินหรือเปล่า”

คิมหันต์ส่ายหน้า “ยังไม่เคยเลย เรื่องอะไรหรือ เล่าให้ฟังมั่งซี จะได้รู้บ้าง”

ละอองนวลจึงเล่าเรื่องของมัฏฐกฺกนทลให้ฟัง

“ม ฎ ฐ กุ ณ ท ธิ เป็นลูกชายเศรษฐี ตระกูลพราหมณ์ พ่อแม่รวยมากก็จริง แต่พ่อใจเหี้ยมมากเลย จนใครก็ให้สมญาว่า อทินนปุพพะ แปลว่า ไม่เคยให้อะไรใคร แต่เขายังอุตส่าห์ให้ตุ้มหูลูกนะ เขาเอาทองมาตีแผ่ทำตุ้มหูเกลี้ยงๆ ให้ลูกคนหนึ่ง ชาวบ้านก็เลยเรียกเด็กคนนี้ว่า ม ฎ ฐ กุ ณ ท ธิ แปลว่ามีตุ้มหูเกลี้ยง ตุ้มหูนี้ก็พ่อตีเอง เพราะจ้างช่างตีมันเสียเงิน”

คิมหันต์หัวเราะเบาๆ นิ่งฟัง

“พออายุ ๑๖ ลูกชายป่วยหนัก แม่บอกให้พ่อไปหาหมอมา พ่อไม่ยอม กลัวเสียตังค์ ได้แต่ไปถามหมอว่า เวลาคนเป็นอย่างนี้ๆ มา หมอจัดยาอย่างไร เสร็จแล้วตัวเองก็ไปหารากไม้ใบไม้อย่างที่หมอบอกมาทำเองให้ลูกกิน”

“โอ้ย เสี่ยงกับชีวิตลูกเลย เสียเงินจะเท่าไรหรือหรือ หนอว่าเป็นเศรษฐี” คิมหันต์ต่อว่าเศรษฐี

“ก็จนทรุดมากนั่นแหละจ๊ะ พ่อถึงยอมไปหาหมอ แต่หมอเห็นแล้วก็ไม่รับรักษา เพราะรักษาไม่ไหวแล้ว บอกให้ไปหาคนอื่นเถอะ

พราหมณ์รู้ว่าลูกตัวเองต้องตายแน่ๆ กลัวคนมาเยี่ยมจะเห็นทรัพย์สมบัติ ช่วยกันห้ามลูกชายออกมานอนที่ระเบียงนอกห้อง”

“โอ้ย อะไรจะขนาดนั้น เหลือเชื่อเลยนะเนี่ย”

คิมหันต์ร้องเบาๆ

“พระพุทธเจ้าทรงตรวจดูสัตว์ทั้งหลายในตอนเช้าตรู่ เห็นม ฎ ฐ กุ ณ ท ธิ จึงเสด็จมาโปรด

ตอนที่เสด็จมาถึง เด็กหนุ่มกำลังนอนตะแคง หันหน้าเข้าฝาบ้าน พระพุทธเจ้าทรงทราบว่าเขาไม่เห็นพระองค์ จึงทรงเปล่งพระรัศมีไปวาบหนึ่ง เขาคิดว่า

“เอ๊ แสงอะไรนะ”

แล้วหันหน้าออกมาดู เห็นพระพุทธเจ้า ก็คิดว่า เพราะพ่อเรา
เป็นอันธพาล ไม่ได้ถวายทาน ไม่ได้ฟังธรรม เราเลยไม่เคยได้
เฝ้าพระพุทธเจ้าไปด้วย มาตอนนี้ แม้แต่จะยกมือไหว้
พระพุทธเจ้าเราก็อยกไม่ไหว จะทำอะไรได้ คิดอย่างนั้นแล้ว
เขาก็ทำใจให้เลื่อมใสในองค์พระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงทราบว่า เขาทำจิตให้เลื่อมใสใน
พระองค์แล้ว ก็เสด็จออกไป พอลบตาเท่านั้น เขาก็ตายลง
แล้วไปเกิดในวิมานทอง”

“โอ้ เป็นเทวดาไปเลยหรือ” คิมหันต์ตื่นตื่นแปลกใจ
ละอองนวลรับคำ

“ฝ่ายพ่อ พ่อทำศพลูกชายเสร็จแล้วก็ไปยืนร้องไห้ที่
ป่าช้าทุกวันเลย ว่าลูกชายอยู่ไหน มาหาพ่อเถอะ”

คิมหันต์ทำคอนหล่นจากสายตาด้วยความหมั่นไส้

“เทพบุตรมัฏฐกฺกสูตร เป็นเทวดาแล้ว พิจารณาว่า เอ
วิมานนี้ได้มายังไง เลยรู้ว่า อ้อ เพราะทำใจเลื่อมใสใน
พระพุทธเจ้า มองลงมาเห็นพ่อยืนร้องไห้ที่ป่าช้า ก็สงสารอยาก
จะช่วย เขาเลยแปลงกายเป็นคนมายืนร้องไห้อยู่ใกล้ๆ

พ่อได้ยินเสียงคนร้องไห้ จึงเข้าไปถาม บอกว่าพ่อหนุ่ม
แต่งกายคล้ายลูกชายข้า มาร้องไห้ทำไมทุกซัะไร

“ท่านเล่ามีทุกซัะไร” ชายหนุ่มถาม

“ข้าพเจ้าทุกข์ถึงลูกชายที่ตายไป”

“ข้าพเจ้ามีรดคันหนึ่ง” ชายหนุ่มบอก “เป็นรถทองคำ
ล้วน สวยมาก แต่ยังหาล้อรถไม่ได้ ทุกข์ใจมาก”

เศรษฐีตกตะลึง พอบอกว่าเป็นรถทองคำ แล้วก็บอกว่า “พ่อหนุ่ม จะต้องการล้อเงินหรือล้อทอง หรือแก็วมฉีอะไร เราจะจัดหามาให้ท่าน”

ชายหนุ่มคิดว่า คูลี ตอนเราป่วยจะตาย ไม่ยอมเสียเงินค่าหมอนิดหน่อย ตอนนี้เห็นเรามีรถทอง จะยอมจ่ายล้อทองให้ คิดแล้วก็แก้งพุดว่า

“ไม่มีอะไรเหมาะกับรถของข้าเท่ากับดวงอาทิตย์กับดวงจันทร์ ถ้าได้มาเป็นล้อละก็เยี่ยมที่สุด”

พราหมณ์คิดว่าชายหนุ่มคนนี้บ้า เขาพุดว่า

“ท่านต้องการในสิ่งที่ไปไม่ได้ ท่านโง่เขลาเหลือเกิน ตายแล้วเกิดอีกเท่าไร ก็เอาดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์มาทำล้อไม่ได้หรอก”

ชายหนุ่มย้อนว่า แต่เรายังอยากได้ในสิ่งที่เห็นได้อยู่ ท่านชี้ร้องไห้คร่ำครวญในสิ่งที่ใครๆ ก็มองไม่เห็น ท่านว่าใครโง่กว่าใคร” พราหมณ์ก็เลยได้สติว่า เออใช่ เราต้องการในสิ่งที่มองไม่เห็น แล้วก็ไม่มีใครเรียกคืนมาได้”

กิมหันต์เห็นด้วย “แหม เทวดาฉลาดจัง”

“พราหมณ์ก็พูดชมเชยว่า ตัวเองเรารือนักหนา ได้ชายหนุ่มมาให้ความเห็นทำให้เย็นลง ความเศร้าโศกถึงลูกชายก็คลายลงด้วย แล้วถามว่าเขาเป็นใคร เขาจึงเฉลยว่าคือลูกชายของพราหมณ์นั่นเอง ได้ทำกุศลก่อนตายเลยไปเกิดเป็นเทวดา

พ่อก็ เอ๊ ไม่เคยเห็นลูกทำบุญทำกุศลอะไรเลย ไปเกิดเป็นเทวดาได้อย่างไร

ชายหนุ่มเล่าเรื่องที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดให้ฟัง ฟ่อฟังแล้วปีติมาก ร้องว่า อัสสรย์จริง ๆ การไหว้พระพุทธเจ้า มีผลถึงปานนี้ ข้าพเจ้าจะทำจิตให้เลื่อมใสพระพุทธเจ้าตั้งแต่วันนี้ไปทีเดียว

พราหมณ์ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ปฏิญาณว่าจะรักษาศีลให้ทาน และเลื่อมใสในพระรัตนตรัย แล้วทูลอาราธนาไปเสวยที่บ้านในวันรุ่งขึ้น

พระพุทธเจ้าเสด็จไปบ้านพราหมณ์ มีคนมาชุมนุมกันมาก จะมาดูพราหมณ์ถามปัญหาพระพุทธเจ้า

เมื่อเสวยเสร็จแล้ว พราหมณ์ทูลถามพระพุทธเจ้าว่า

“บุคคลไม่ได้ถวายทานแก่พระองค์ ไม่ได้บูชาพระองค์ ไม่ได้รักษาอุโบสถ เพียงแต่ทำจิตเลื่อมใสในพระองค์อย่างเดียว ก็ได้ไปเกิดในสวรรค์”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ท่านถามทำไม ในเมื่อมัฏฐกฺกนทลได้บอกความจริงนั้นแล้ว

พราหมณ์ก็แก้งสงสัย แก้งถามโน่นนี่ พระพุทธเจ้าจึงทรงเล่าเรื่องที่ฟ่อลูกได้พบปะพูดคุยกันที่ป่าช้า

พระพุทธเจ้าทรงทราบว่ ผู้คนที่มาชุมนุมยังไม่หายสงสัย จึงทรงอธิษฐาน ให้มัฏฐกฺกนทลเทพบุตรลงมาพร้อมกับวิมาน แล้วทรงไต่ถาม เทพบุตรตอบความจริงทุกอย่าง ผู้คนทั้งหลายจึงอุทานออกมาด้วยความเลื่อมใสว่า

ดูเถาะลูกชายพราหมณ์ไม่ได้ทำอย่างอื่นเลย นอกจากทำใจให้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าเท่านั้น ยังได้สมบัติขนาดนี้ พระพุทธเจ้าทรงมีพระคุณนำอัสสรย์แท้”

“อ้อ” คิมหันต์เอ๋ย “ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนว่าสิ่งทั้งหลายสำคัญที่ใจ ไข่ม้อย เพียงใจเลื่อมใสก็นำบุญกุศล นำสุขต่อๆ มาได้”

“ใช่แล้ว พอใจเลื่อมใสในคุณพระรัตนตรัย ก็จะทำให้
ทำดีเสมอ จึงมีความสุขตามมา”

“สาธุ แหม พังแล้วชื่นใจ มีกำลังใจ ขอกราบพระอีกที่
รู้สึกรักท่านจังเลย”

คิมหันต์ขยับนั่งทำเทพธิดา แล้วก้มกราบพระพุทธรูป
อย่างนอบน้อมอีกครั้งหนึ่ง

พหิยะ

บุษบามินตราเป็นคนขยัน ในหนึ่งวันถ้ามีงานอะไรเป็นต้องเก็บทำให้เสร็จ ไม่ชอบค้างไปวันรุ่งขึ้น แล้วก็มีการทำอยู่เรื่อย ๆ ด้วย พองานหมดก็หางานใหม่ทำ

สั่มโอถามว่า “จะทำอะไรเยอะแยะไปทำไมนะแม่ดอกพุทธรักษา” (สั่มโอชอบเรียกคำแปลชื่อของบุษบามินตรา)

บุษบามินตราเล่าว่า “ชีวิตนี้สั้นนัก เราไม่รู้ทำบุญทำบาปอะไรมั่ง ตอนนี้เลยอยากทำอะไรดี ๆ ทำเอาไว้อยู่ ๆ ให้เป็นประโยชน์แก่ศาสนาและสังคม เช่น หางานถอดเทปธรรมะมาทำบ้าง เอาไปให้เป็นต้นฉบับแก่คนที่เขาอยากพิมพ์หนังสือธรรมะ หรือไปช่วยงานบุญที่โน่นที่นี่ ทำตนให้เป็นประโยชน์มากที่สุดในทุกเวลานาทีที่ผ่านไป อย่าให้เวลาสูญเปล่า เพราะไม่รู้จะตายเมื่อไหร่”

สั่มโอสะดุ้งเมื่อได้ยินตอนท้าย

“อาราย คิดเรื่องตายแล้ว ยังแข็งแรงอยู่เลย ไม่ได้เป็นอะไรสักกะหน่อย”

“แข็งแรงก็ดี จะทำอะไรได้เยอะ ๆ แต่แข็งแรงไม่เกี่ยวกับเรื่องว่าตายเมื่อไหร่ คนป่วยบางทีป่วยไป ๑๐ ปีไม่ตาย คนแข็งแรงพຽນนี้ก็อาจจะตายได้ พระพุทธเจ้าให้เราไม่ประมาท ให้ระลึกถึงความตายเสมอ ๆ จะได้มีสติ ทำอะไรที่

ถูกที่ควร” สัมโณั่งคิดพิจารณา แต่ไม่ค่อยคุ้นเคยกับการคิดถึง ความตาย รู้สึกไม่เป็นมงคลกับตัวเอง บุษยามินตราบอกว่า

“การคิดถึงความตาย เป็นการไม่ประมาท รู้ความจริง ว่า เออ เราอาจจะตายเมื่อไหร่ก็ได้ จะได้รับทำดี ไม่ใช่ไม่เป็นมงคล ไม่ใช่การแข่งตัวเอง แต่เป็นการปลุกสติ”

อธิบายแล้ว บุษยามินตราเล่าเรื่องพาหิยะให้สัมโณฟัง

“พาหิยะ เป็นคนหนุ่มนะ แล่นเรือไปกลางมหาสมุทร เจอคลื่นลมแรง เลยเรือแตก คนบนเรือจมหายไปหมด ตัวเอง เจอกระดานแผ่นหนึ่งเลยเกาะลอยมา ในที่สุดมาถึงเมืองชื่อ สุปปรากะ เสื้อผ้าหลุดลุ่ยตามน้ำไปหมด เลยเอาไม้แห้งผูก ปอมัดๆ ปกปิดร่างกาย แล้วกลับไปในเทวาลัย พอตื่นขึ้นมา ก็ เอาจานที่คนเขาใช้ใส่ของบุชานะ ไปขออาหารชาวบ้าน

ชาวบ้านเห็นเข้าก็แตกตื่น นึกว่าเป็นพระอรหันต์ คือ กล้าสละทุกอย่างไม่ว่าผ้าทำนองนั้น ความจริงเขาไม่ได้คิดจะ หลอกใคร แต่มีข้าวกินก็เลยปล่อยเลยตามเลย

พอคนมาเคารพบูชามากๆ เข้า ก็เฟลถามตัวเองว่า เอ หรือเราจะเป็นอรหันต์จริงๆ

แต่จิตสำนึกยังบอกว่าไม่ใช่หรอก เราไม่ใช่อรหันต์ พระก็ไม่ได้เป็นด้วย

เขานอนคิดว่า เอ๊ะ ทำยังไงดี จะหนีไปเสียให้พ้น หรือ จะเป็นอรหันต์จริงๆ เสียเลย

ตอนนั้นข่าวของพระพุทธเจ้าแพร่ไปทั่ว พาหิยะตัดสินใจไปเฝ้าพระพุทธเจ้า”

“ทำไมถึงตัดสินใจไปหาพระพุทธเจ้าล่ะ” สัมโณสงสัย

“เพราะบารมีเก่าชาติก่อนมาคลอใจ” บุษยามินตราตอบ

“ชาติก่อนเป็นยังงี้” สัมโสนใจ

“ชาติก่อนตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้าองค์ที่พระนามว่า กัสสป องค์ก่อนพระพุทธเจ้าของเราละ คราวนั้นมีพระเป็นเพื่อนกัน ๗ รูป เห็นว่าพระทุกๆ ไปเสื่อมลงในเรื่องการปฏิบัติแล้ว ไม่อยากอยู่ด้วย เลยชวนกันไปบำเพ็ญธรรมที่ภูเขาสูง โดยทำบันไดพาดขึ้นไป พอขึ้นแล้วก็ผลัดบันไดทิ้งเลย กะตายบนนั้นเลยถ้าปฏิบัติไม่สำเร็จ

ปรากฏว่ามีรูปหนึ่งสำเร็จเป็นอรหันต์ อีกรูปหนึ่งสำเร็จเป็นอนาคามี ส่วนอีก ๕ รูปไม่บรรลุอะไร เลยไม่ยอมกินอาหาร และพอมตายใน ๗ วัน ไปเกิดในเทวโลก”

“โอ้อะไรจะปานนั้น” สัมโอร่าฟัง แล้วสลับไปอีกหนึ่ง

“พอมาถึงพระพุทธเจ้าของเรา ทั้ง ๕ คนก็ตายจากเทวโลก คนหนึ่งมาเกิดเป็นพระราชนามว่า ปุกกุสาดิ คนหนึ่งเป็นพระกุมารกัสสป คนหนึ่งเป็นพระทัฬหฬลบุตร คนหนึ่งเป็นสภิกะปริพาชก แล้วคนสุดท้ายก็คือพหิยะ ทารุจิริยะ คนนี้เอง”

“จำชื่อได้งั้นนี่ เขียนให้สัมโอร่าอ่านยังยากเลย” สัมโอร่า บุษยามินตราหัวเราะ

“ต่อจากตอนแรกนะ คือนั้นพหิยะ เดินทางจากสุปปารกะ เดินทางอย่างไม่นึกถึงความเหน็ดเหนื่อยกันละ รีบไปเรื่อยไปสาวัตถิ จะไปหาพระพุทธเจ้า พอไปถึงก็รุ่งเช้า ชาวบ้านบอกว่าพระพุทธเจ้ากำลังออกบิณฑบาตอยู่ เขารีบตามไป พอพบพระพุทธเจ้า ก็ลงกราบแทบพระบาทเลย ขอร้องให้

แสดงธรรม พระพุทธเจ้าตรัสว่า พาหิยะ ยังไม่ใช่เวลานะ เวลา
นี้เรากำลังบิณฑบาต”

“ใจร้อนคืนะ” สัมโธว่า “รอให้พระพุทธเจ้าพักก่อนก็
ไม่ได้”

“ไม่ได้ เขาใจร้อน เขาตอบว่า พระองค์ผู้เจริญ ไม่มี
ใครที่ท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏนี้แล้วจะไม่ได้รับอาหาร แต่ที่
ไม่รู้คือ ไม่รู้ว่าอันตรายจะเกิดกับชีวิตเมื่อไหร่”

“ชีวิตใคร” สัมโธสงสัย

“ทั้งชีวิตของพระพุทธเจ้า แล้วก็ชีวิตของพาหิยะด้วย
ไม่รู้ใครจะเป็นอะไรไปเมื่อไหร่ เพราะฉะนั้น ขอพระองค์จง
แสดงธรรมแก่ข้าพเจ้าเถิด

พระพุทธเจ้าตรัสอีกว่า พาหิยะ เวลานี้ไม่ใช่เวลาแสดง
ธรรม

พาหิยะโอดครวญบอกว่า ข้าพระองค์เดินทางมาโดยไม่
ได้คิดถึงอันตรายของชีวิต เดินทางมาตลอดคืนไม่ได้พักเลย ไม่
ได้หยุดยืน ไม่ได้นั่ง เพื่อฟังธรรมของพระองค์ ขอพระองค์
แสดงธรรมเถิด เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพระองค์
ตลอดกาลนาน”

ความจริงพระพุทธเจ้า เห็นว่าพาหิยะนั้นนะพอได้พบ
พระองค์แล้วเกิดปีติมาก คนที่กำลังมีปีติล้นเหลืออย่างนี้ ฟัง
ธรรมก็ไม่บรรลुरुอก เพราะมันตื้นตื้น มันไปอยู่ที่จิตใจเสีย
หมด ท่านจึงชะลอไว้ด้วยการตรัสห้าม ที่นี้พอพาหิยะทูลขอ
เป็นครั้งที่ ๓ พระองค์ก็เลยแสดงธรรม”

สัมโธพลอยอยากรู้ตามพาหิยะไปด้วยเลยตอนนี้

“พระพุทธเจ้าตรัสว่า พาหิยะ จงสำเหนียกว่า

จงสักแต่ว่าเห็นในสิ่งที่ได้เห็น

จงสักแต่ว่าได้ยิน ในสิ่งที่ได้ยิน

จงสักแต่ว่ารู้ ในสิ่งที่ได้รู้ อันนี้คือรู้ทางจุมก ลิ่น กาย
นะสัมโ อ ภาษาบาลีท่านว่า มุตเต มุตตะ มัตตัง

จงสักแต่ว่ารู้ ในสิ่งที่ได้รู้ อันนี้คือรู้ทางใจ บาลีว่า
วิญญาเต มุตตะ มัตตัง

พอตรัสจบนะ พาหิยะก็บรรลुเป็นพระอรหันต์เลย

สัมโออกไปถึงไหนแล้ว”

สัมโอยัม “ยังปลุชนเต็มร้อยอยู่จ๊ะ”

“พระพุทธเจ้าตรัสยกย่องว่า พาหิยะ เป็นพระสาวกที่
ตรัสรู้ได้เร็วกว่าสาวกทั้งหลาย พอพาหิยะได้บรรลुเป็นอรหันต์
แล้ว จึงขอวชกับพระพุทธเจ้า พระองค์จึงให้ไปหาเครื่องบริวาร
สำหรับบวช เขาทุลลาไป แต่ก็ถูกโคขวิดตายก่อนจะได้บวช”

“โอโยโย ทำไมถึงทำกับฉันด้ายย.....” สัมโอร้อง
ครวญครางเป็นเพลงเก่าของดาวใจ ไพจิตร บุษบามินตรา
หัวเราะ

“อ้าว มันมีที่มามีไปซี ไม่ใช่เรื่องบังเอิญนาเนี่ย”

“ทำไมเธอ” สัมโอสงสัย

“ว้าวตัวนั้นเป็นยักษิณีแปลงร่างมา มาขวิดตายด้วย
ความแค้น มีเวรต่อกันมา จองเวรไว้

ในชาติอดีต มีลูกชายเศรษฐี ๔ คน พาหญิงโสเภณีไป
เที่ยว ก็มีความสุขกับหญิงคนนั้นไปทั้งวัน พอตกเย็นก็กลับ
ซุบซิบกันว่าน่าจะฆ่าหล่อนเสีย แย่งเอาเงิน ๑,๐๐๐ กหาปณะ
และเครื่องประดับ”

“ลูกเศรษฐีเนี่ยนะ แย่งไปจะได้สักเท่าไรหรือเขี้ยว ยิ่ง
แบ่งตั้ง ๔ ยังงี้ด้วย ไม่น่าเลย คิดสั้น” สัมโอบ่นยาว

“ฝ่ายโสเภณีก็คิดว่า คนพวกนี้ไม่มียางอาย หาความ
สุขกับเราแล้วยังจะมาเอาเงินอีก ตอนที่ถูกฆ่านางก็เลยผูก
อาฆาตไว้ว่า ชาติต่อไปขอให้เป็นอย่างยักษิณี สามารถฆ่าตอบคน

พวกนี้ได้ เหวที่ผูกไว้นี้แหละ พานางมาเกิดเป็นยักษิณี ตามฆ่าผู้ชาย ๔ คนนี้มาหลายร้อยชาติ ๑ ใน ๔ คนนี้ก็คือ พาหิยะของเรานี้แหละ ซึ่งเมื่อตอนที่ฆ่าโสเภณีตาย ก็ไปตกนรกอยู่นานมากนะ พอใช้กรรมเสร็จ ยังต้องมาถูกยักษิณีฆ่าตายอีกหลายร้อยชาติ จำหนี้เวรเสร็จแล้วแหละ จึงจะได้กลับมารับบุญที่เคยบำเพ็ญมา มาเกิดเป็นพาหิยะได้ฟังธรรมต่อในชาตินี้แล้วได้บรรลुเป็นพระอรหันต์”

“แต่ก็ใช้เวรสุดท้ายอีกหนหนึ่งก่อน” สัมโสรูป

“พระพุทธเจ้าก็ทรงให้ภิกษุทั้งหลาย นำศพของพาหิยะมาทำฌาปนกิจ แล้วทำสตูป บรรจุอัฐิธาตุไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์”

“ได้เป็นพระอรหันต์ทั้งที่ยังไม่ได้บวชเลยนะ สาธุ”

สัมโธว่า บุษยามินตราพยักหน้า

“นี่ไง ถึงบอกว่า ให้รีบทำประโยชน์ไว้ เพราะคนเราไม่รู้จักตายเมื่อไหร่ แบบพาหิยะพูดไว้เลยว่าขอให้พระพุทธเจ้าแสดงธรรม เพราะเขาไม่รู้จะตายเมื่อไหร่”

คราวนี้ สัมโธพยักหน้าเห็นด้วยแต่โดยดี

นายมาลาการชื้อสมน

จิ้งนุ้ย กับจุ่มปุย นั่งเรือไปปากคลองตลาด แล้วหอบดอกไม้กลับมาหลายกำใหญ่ ด้วยเหตุที่ว่าดอกกุหลาบก็อยากได้ ดอกเบญจมาศก็อยากได้ ดอกบัวสวรรค์ก็อยากได้ ดอกสารพัดก็อยากได้ อยากได้ไปหมด จนจิ้งนุ้ยเริ่มปวดแขนถึงได้หยุดอยาก

กลับมาบ้านแล้ว ก็ช่วยกันจัดดอกไม้ ไม่ได้มีเทศกาลหรืองานเลี้ยงอะไร เพียงแต่เป็นวันเกิด คือเกิดอยากจัดดอกไม้ขึ้นมา เท่านั้นเอง

จัดไปก็เฝ้าตากันไปสนุกสนาน ถูกหนามคำบ้างพอประมาณ เป็นที่รื่นรมย์

จิ้งนุ้ยบอกว่า “พระพุทธเจ้าสอนว่า ช่างดอกไม้ที่ฉลาดต้องเลือกเก็บดอกไม้สวยๆ มาจัด ดอกไม้สวยทิ้งไป เหมือนใจเราต้องเลือกสิ่งดีๆ มาไว้ในใจ เรื่องไม่ดีทิ้งไป”

จุ่มปุยถามว่า เคยรู้เรื่องของคนจัดดอกไม้ชื้อสมนมั๊ย จิ้งนุ้ยไม่รู้จัก จุ่มปุยจึงเล่าให้ฟัง

“คนจัดดอกไม้ เขาเรียกว่านายมาลาการ มาลาก็คือดอกไม้นั่นแหละ ช่างดอกไม้ชื้อสมน มีหน้าที่หาดอกมะลิวันละ ๘ ทะนานไปถวายพระเจ้าพิมพิสารทุกเช้า ได้เงินวันละ ๘ กหาปณะ”

“๘ กหาปณะนี้เท่าไร” จิงนุ้ยถาม จุ่มปุยสายหน้า

“ไม่รู้เหมือนกัน” หัวเราะแล้วเล่าต่อ

“วันหนึ่งก็เอาดอกไม้มาแต่เช้า เดินเข้าเมืองมา พอตี
พบพระพุทธเจ้ากำลังเสด็จเข้าเมืองมาเหมือนกัน

วันนี้พระพุทธเจ้ามีพุทธประสงค์จะโปรดนายสุมนมาลา
การ จึงทรงเปล่งพระฉัพพรรณรังสี คือ เปล่งพระรัศมีเสด็จไป
ทำให้นายสุมนเห็นพระพุทธเจ้าราวกับพระองค์เป็นทองคำ
เปล่งปลั่ง เกิดจิตเลื่อมใสอย่างยิ่งเลย เขาก็ตัดสินใจว่ายอม
สละชีวิตแล้ว จะเอาดอกไม้ถวายพระพุทธเจ้า ไม่เอาไปถวาย
พระราชาแล้ว เขาคิดว่า พระราชาถ้าไม่ได้ดอกไม้แล้วจะฆ่าเรา
หรือเนรเทศเราก็คงตาม เราจะบูชาพระพุทธเจ้าด้วยดอกไม้นี้”

“แหม” จิงนุ้ยฉุน “อะไร แค่ออกไม้นี้จะฆ่ากันเลย
เชียวรี”

“อ้าวไม่แน่ สมัยก่อนทำอะไรหน่อยก็เป็นโทษไปหมด
แหละ คงน่ากลัวจริง ๆ นา เพราะอะไรรู้มั๊ย”

“อะไรเหรอ” จิงนุ้ยชักจะตกใจเล็กๆ

“ก็พอแกล้งไปบ้านเล่าให้เมียฟังนะ เมียตกใจถึง
ขนาดว่าคนโง่ไม่รู้รู้จักตาย พระราชาอาจจะตัดมือตัดเท้าเสีย
ก็ได้นะ ว่าแล้วก็รีบเผ่นแนบไปเฝ้าพระราชาแล้วทูลเรื่องให้
ทรงทราบ”

“อ้าว ทำไมไปฟ้องซะเอง” จิงนุ้ยไม่เข้าใจ จุ่มปุย
หัวเราะ

“ไปฟ้องเพื่อจะบอกว่า อะไรๆ ที่สุมนทำไปก็ตาม ไม่
เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า เราหย่ากันแล้ว”

“อ้าว” จิงนุ้ยร้องอีก “เฮ้ ไฉนยังงี้”

“แต่พระราชาไม่จําไรหรอก พระเจ้าพิมพิสารท่าน
เป็นพระโสดาบัน เลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ทรงคิดว่าหญิงนี้เป็น

คนไม่ดี ไม่เลื่อมใสพระพุทธเจ้า ก็แก้งบอกยายเมียว่า เออ เลิกกันก็ดีแล้ว แล้วพระราชาก็รีบเสด็จออกไปเฝ้าพระพุทธเจ้า

เวลานายสมนถวายดอกไม้พระพุทธเจ้า ไม่ได้ใส่พาน ถวายนะ วิธีถวายคือ เขาโยนดอกไม้ขึ้นไปบูชา แต่ปรากฏว่า คราวนี้พระพุทธเจ้าจะประกาศคุณของนายสมนว่า ยอมสละชีวิต เพื่อได้ถวายดอกไม้บูชา

เพราะฉะนั้น พอโยนดอกไม้ขึ้นไป ดอกไม้ก็ลอยล่อง รอบพระพุทธเจ้าอยู่ ทรงเสด็จไปทางไหน ดอกไม้ก็ล่องลอย ตามไป ไม่ได้ตกลงพื้นดิน”

“โอ้อโฮ อยากเห็นจัง” จิงนุ้ยรำพึง

“ประชาชนตื่นตื่นกันใหญ่ เดินตามดูไปเรื่อย ๆ เลย พระพุทธเจ้าเสด็จมาพระลานหลวง พระราชาทรงรับบาตร จะ เชิญเสด็จเข้าวัง แต่พระพุทธเจ้าแสดงอาการว่าจะประทับที่ พระลานหลวง พระราชาก็สั่งให้ทำปะรำขึ้นถวาย

ดอกไม้ก็ยังลอยอยู่อย่างนั้น จนพระพุทธเจ้าเสวยเสร็จ แล้ว ทรงอนุโมทนา แล้วเสด็จกลับวัดเวฬุวัน พอเสด็จเข้าพระ คันธกุฎี ดอกไม้ทั้งหมดก็ตกลงกองอยู่หน้าพระคันธกุฎี”

“แหม น่าจะมีใครวาดภาพนี้ไว้จัง ไม่เคยเห็นเลย คงจะสวยงาม นายสมนคงจะปลื้มน่าดูเลย”

“ไม่ใช่ปลื้มอย่างเดียวหรอก พระราชาเรียกเข้าไป ถามเหตุผลว่า คิดยังไง นายสมนบอกว่ายอมถวายชีวิตแล้ว อยากจะถวายดอกไม้พระพุทธเจ้าให้ได้ พระราชาโปรดปรานว่า เจ้าเป็นมหาบุรุษ แล้วพระราชทานช้าง ๘ ม้า ๘ ทาสผู้ชาย ๘ ทาสผู้หญิง ๘ เครื่องประดับชุดใหญ่ ๘ ชุด เงิน ๘,๐๐๐ กหาปณะ หนึ่งจากราชสกุล ๘ คน และพระราชทานบ้านส่วย ๘ ตำบลด้วย”

“แล้วเมื่อกลับมามั้ย” จิงนุ้ยถาม “คราวนี้ร้องให้กลับ

มาละซี แต่จะเอามาทำไมเนอะ เมียใจร้ายอย่างนี้ พระราชาให้สาว ๆ มาตั้ง ๘ คนแล้ว”

จุ่มปุยเล่าว่า พระอานนท์ทูลถามพระศาสดาว่า ผลกรรมของนายสุมนเป็นอย่างไร

“พระพุทเจ้าตรัสว่า อานนท์ เธออย่าคิดว่ากรรมดีของนายสุมนเป็นเรื่องเล็กน้อย เขาสะสมชีวิตเพื่อเรา จิตของเขาเลื่อมใสในเราอย่างนี้แล้ว จะไม่ไปสู่ทุกคติถึงแสนกับ เขาจะเกิดในภพเทวดา และมนุษย์ตลอดแสนกับนี้ นี่เป็นผลของการบูชา ภายหลังเขาจะได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า นามว่า สุมนะ

ตอนเย็นวันนั้น ภิกษุคุยกันในธรรมสภาเรื่องนายสุมนนี้อีก พระพุทเจ้าตรัสว่า

บุคคลทำกรรมใดแล้ว ไม่มีความเดือดร้อนในภายหลัง มีแต่ปิติเมื่อระลึกถึง กรรมนั้นควรทำแท้”

“วันนี้ เราก็จะมีปิติเหมือนกัน” จิ่งนุ้ยยิ้มแยม ยกแจกันดอกไม้ที่จัดเสร็จแล้ว เดินเข้าไปในห้องพระ เอาไปตั้งไว้หน้าโต๊ะหมู่บูชา จุ่มปุยก็ไม่รอช้า ยกแจกันของตัวเองไปตั้งคู่ไว้เหมือนกัน

แล้วทั้งสองก็ก้มกราบพระพุทธรูปด้วยความเคารพนอบน้อมและมีปิติในใจอย่างยิ่ง

พระเจ้าปเสนทิโกศล

สวนศรี กับมณีสรร ฟีน้องฝาแฝดได้เงินโบนัสมาก่อน
หนึ่ง อยากรจะทำบุญวันเกิด ฉลองครบรอบที่เป็นฝาแฝดกันมา
ครบ ๓๖ ปี แต่ยังไม่รู้จะทำอะไรดี พิมพิลาแนะนำให้ซื้อ
หนังสือธรรมะมาแจก เพราะเป็นการให้ปัญญา ทำให้คนอ่านมี
โอกาสได้ศึกษาธรรม และมีชีวิตที่มีความสุขขึ้นได้

ทั้งสามไปช่วยกันเลือกซื้อหนังสือมากองโต วันนี้นานั่ง
จัดแบ่งว่าจะส่งไปที่ใดบ้าง พิมพิลาเตรียมซื้อที่อยู่เป็นห้องสมุด
โรงเรียน ห้องสมุดวัด และห้องสมุดเรือนจำ

“ห้องสมุดเรือนจำเธอ เขาอ่านกันเธอ” มณีสรร
ถามอย่างแปลกใจ พิมพิลาพยักหน้า

“อ่านซี อยู่ในเรือนจำว่างๆ ก็อ่านหนังสือ อ่านธรรมะ
นะดี เพราะมีความทุกข์ใจอยู่แล้ว ธรรมะก็เป็นยาแก้ทุกข์ใจ
ไม่ใช่ทุกข์กายอยู่แล้วเหมือนกัน”

“ความจริงอยู่เรือนจำนี่เหมือนอยู่วัดเหมือนกันนะ”
สวนศรีเอ่ย “ถ้าวันๆ คอยปฏิบัติ คอยสวดมนต์ ก็จะเป็น
กิจกรรมที่เหมือนพระเลย”

“กิจกรรมเหมือนแต่ใจอาจจะไม่เหมือน พระใจสุข
แต่เขาใจทุกข์” มณีสรรออกความเห็น

“ถ้าน้อมใจเข้าหาพระ ก็คลายทุกข์ได้ เขามีเวลาที่จะ

อ่านหนังสือเยอะเลย” พิมพิลาอธิบาย

“คนอยู่ในทุกข์นั้น เวลาย่อมยาวนาน คนที่เป็นทุกข์แล้ว ก็ย่อมอยากออกจากทุกข์ แต่ก็ต้องสร้างเหตุดี จึงจะออกจากทุกข์ได้ บางคนเห็นทุกข์แล้ว อยากเตือนคนอื่น ก็ยังเตือนยาก อย่างเรื่องที่พระพุทธเจ้าทรงเล่า เรื่องสัตว์นรกที่มาเตือนแต่ละตนก็โผล่ขึ้นมาเตือนได้คนละคำ แล้วก็จมลงไปอีก”

สวนศรีร้อง “อ้อ ทู สะ นะ โส”

มณีสรร บอกว่า “คืออะไร เล่าดิ”

สวนศรีจึงเล่าว่า

“พระพุทธเจ้าเล่าว่า สมัยพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ตอนนั้นคนมีอายุสองหมื่นปีนะ พระพุทธเจ้าเสด็จมาจากกรุงพาราณสี ชาวบ้านก็มาทำบุญกันมาก แต่ลูกเศรษฐี ๔ คน กลับชวนกันทำบาป เทียวผิดลูกผิดเมียชาวบ้าน ตายแล้วไปตกนรกนานเป็นพุทธันดรเลย ตายจากนรกขุมนี้ไปรับเสขกรรมในนรกขุมโน้นอีก

คนแรกก็อยากจะเตือนคนอื่นว่า เราเมื่อมีเงินอยู่ ก็ไม่ได้ให้ทาน ไม่ได้ทำบุญทำที่พึ่งให้ตัวเอง จัดว่ามีชีวิตอยู่อย่างชั่วช้า

แต่โผล่ขึ้นมาร้องว่า ทู ได้คำเดียวก็จมลงไปอีก คำว่าทูนี่มันยังมีบาลีต่ออีกยาว จำไม่ได้ แต่ตัวแรกเป็นทุกข์แล้วกันนะ

คนที่สองขึ้นมาร้องว่า สะ เมื่อเราถูกไฟไหม้อยู่ในรอกหกหมื่นปี เมื่อไหร่จะสิ้นสุด ก็พูดได้ว่า สะ คำเดียวเอง แล้วก็จมลงไป

คนที่สามพูดว่า นะ เขาว่า เพื่อนเอ๋ย ไม่มีที่สิ้นสุดหรอก เพราะกรรมชั่วที่เราเคยทำมานั้นแหละ

คนที่สี่ก็โผล่มาว่า โส ถ้าเราขึ้นจากนรกแล้วได้เกิดเป็นคน จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักษาศีล พยายามทำแต่กุศลให้มาก

นี่แหละ อยากมาบอกทุกคน แต่บอกไม่ได้”

สวนศรีให้พิมพิลาจัดหนังสือเป็นกองๆ มณีสรรกำลังเขียนชื่อที่อยู่สำหรับแปะหน้ากล่อง ตัวเองหยิบขึ้นฝรั่งจัมพริกเกลือกินและเล่าว่า

“แต่เรื่องนี้มีที่มานะ พระเจ้าปเสนทิโกศลแหละเป็นคนได้ยินเสียง ทู สะ นะ โส เนีย ได้ยินตอนดึกๆ ไม่รู้ว่าเป็นเสียงอะไรก็กลัว นอนไม่หลับทั้งคืน พอเช้าให้หาโหรมาทำนายโหรก็ไม่รู้ แต่จะบอกว่าไม่รู้ก็เสียภูมิอาจารย์ เลยบอกว่า นี่จะเกิดอันตรายแก่พระองค์แล้ว ต้องบูชาญถึงจะได้”

“โอย บาปกรรม” มณีสรรร้อง

“บาปหนักเลยแหละ เพราะอะไรรู้แม่ะ สัตว์อย่างละร้อยนะ ช้าง ม้า พ่อวัว แม่วัว แพะ แกะ ไก่ หมู เด็กชายเด็กหญิง”

“โห เด็กด้วยเหอ ร้ายกาจ” มณีสรรร้องเป็นครั้งที่สอง

“พระราชสั่งเลยให้ไปหามา ที่นั้ก็ระงมเลย สัตว์เขอะแยะมารวมหน้าพระลานหลวง พ่อแม่เด็กก็มาร้องให้ เจ้าของสัตว์ก็มาร้องให้ ระงมไปหมด”

“คนมีอำนาจ แต่ไม่มีความรู้ ก็เป็นอย่างนี้” พิมพิลาบ่น “เวลาพิดพลาด มันพลาดไปไกล”

“ที่นี้นางมัลลิกา มเหสี รู้เรื่องเข้าก็บอกว่า ไม่ควรจะมาสัตว์เพื่อรักษาชีวิตของตัวเอง การที่เราจะได้ชีวิต จะต้องเกิดจากการให้ชีวิต ไม่ใช่การทำลายชีวิต ถ้าไม่รู้ก็น่าจะลองไปขอคำแนะนำจากพระพุทเจ้าดู

พระราชาก็ไปเฝ้าพระพุทเจ้า พระพุทเจ้าทรงตรัสว่า เสียง ทู สะ นะ โส นะไม่เกี่ยวอะไรกับพระราช สัตว์นรกเขาอยากบอกความในใจแก่โลก พยายามขึ้นมาร้องเท่านั้นเอง พระราชาจึงยกเลิกการบูชาญ”

“เฮ้อ บุญแท้ๆ นี่ถ้าไม่ไปหาพระพุทธเจ้าละก็ ดายกัน
เยอะเยอะเลย” มณีสรคนใจอ่อนโล่งอก

พิมพิลาหยุดพัก มานั่งกินฝรั่งด้วย สวนศรีจึงลงไปจัด
หนังสือต่อให้ พิมพิลาเล่าต่อว่า

“ความจริงพระเจ้าปเสนทิโกศลเองก็กำลังทำบาปอยู่
เหมือนกัน”

“บาปตรงไหน แค่เกณฑ์สัตว์มา ยังไม่ได้ฆ่า” มณีสร
ง พิมพิลาปฏิเสธ

“ไม่ใช่ตอนนี้ ไม่ใช่เรื่องบุญบุญ” แล้วพิมพิลา ก็เล่า
เรื่องใหม่

“อีกเรื่อง คือพระเจ้าปเสนทิเสด็จไปเลียบพระนครอยู่
ผ่านปราสาทแห่งหนึ่งเห็นผู้หญิงคนหนึ่งชะโงกหน้าออกมาทาง
หน้าต่าง แล้วหลบเข้าไป เห็นแวบเดียวแค่นั้นปั๊งบเลย ปั๊บก
เกือบเป็นลมตกข้างเลย

พอลบวังก็ให้อำมาตย์คนหนึ่งไปสืบดู ปรากฏว่ามีสามี
แล้ว เลยวางอุบายจะฆ่าสามีเสีย เอาเมียมาเข้าวัง

สั่งให้พาสามีมา ผู้ชายคนนั้นรู้ทันทีเลยว่า ตัวเอง
เคราะห์ร้ายแล้ว แต่ขัดขึ้นไม่ได้ ต้องเข้าเฝ้า

พระราชาน้อยรับใช้ในวัง ก็อ่อนนอนขอปฏิเสธ พระ
ราชาไม่ยอม เลยจำใจอยู่เป็นมหาดเล็กรับใช้

เขารู้ตัว รู้เจตนาของพระราชาก็ทำตัวดีไม่ให้มีความ
ผิด พระราชาหงุดหงิด ใจนี้ไม่ทำผิดซะที

วันหนึ่งเลยสั่งว่า ให้ไปหาดินสือธูณ ดอกโกมุท ดอก
อุบล มาถวายให้ทันเวลาอาบน้ำตอนเย็น ถ้าทำไม่ได้จะตัดหัวเสีย

เขาจะไม่ไปก็ไม่ได้ ก็กลับบ้านไปหาเมียก่อน เล่าเรื่อง

ทั้งหมดให้ฟัง ให้เมียหุงข้าวทำกับข้าวสำหรับไปกินกลางทาง
ได้แล้วก็รีบไป ระหว่างทางเขากินข้าว แต่เหลือไว้หน่อยหนึ่ง
พอเจอบคนเดินทางที่หิวมา เขาก็ให้ข้าวกิน

เสร็จแล้วเขาไปรยข้าวกำมือหนึ่งในน้ำ แล้วพูดตั้งๆ ว่า

นาค ครุฑ เทพดาทั้งหลาย ขอจงฟังคำข้าพเจ้า พระ
ราชาต้องการลงโทษข้าพเจ้า บังคับให้ข้าพเจ้านำดินสีอรุณ
ดอกโกมุท และดอกอุบลไปถวายให้ทันเวลาเย็น ข้าพเจ้าได้ให้
อาหารแก่คนเดินทาง ทานนั้นมีอานิสงส์หนึ่งพัน ข้าพเจ้าได้ให้
อาหารปลา ทานนั้นมีอานิสงส์หนึ่งร้อย ข้าพเจ้าขอแบ่งส่วนบุญ
เหล่านี้แก่ท่านทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายโปรดนำดินสีอรุณ ดอก
โกมุท ดอกอุบลมาให้ข้าพเจ้าด้วย

พญานาคได้ยิน ก็แปลงกายเป็นชายชรามาบอกว่า

“ท่านให้ส่วนบุญแก่ข้าพเจ้าบ้างได้หรือไม่”

ชายหนุ่มก็รับปากรับคำ พญานาคจึงเอามาให้ทั้ง ๓
อย่างเลย เขาขอบคุณแล้วรีบกลับสวัสดีทันที

แต่พระราชากลับเหมือนกันว่า ผู้ชายคนนี้เอาจะเอาของ
ที่สั่งมาได้ เรื่องมันไม่แน่ กันไว้ก่อน เลยสั่งให้ปิดประตูเมือง

ผู้ชายคนนี้ก็กลับมาทันเวลาอาบน้ำตอนเย็น แต่เข้า
ประตูเมืองไม่ได้ คนเฝ้าประตูก็บอกเปิดไม่ได้ พระราชาเอา
กุญแจไปเก็บเอง”

“โห ขนาดนั้น” มณีสรรโมโห “แล้วทำไง”

พิมพิลาหัวเราะ

“เขาเอาดอกไม้แขวนที่ประตูด้านนอก แล้วโยนดินเข้าไป
ในกำแพงเมือง ป่าวประกาศให้ชาวเมืองที่มานงดูให้รู้ว่า พี่
น้องทั้งหลาย ขอจงเป็นพยานว่า สิ่งที่พระราชาสั่งให้ทำ เราทำ
แล้ว พระราชาอยากจะลงโทษเราด้วยเหตุนี้สมควร

แล้วเขาคิดว่าจะไปหลบที่ไหนดี ก็คิดว่าธรรมดาพระ

เป็นผู้ใจดี เข้าวัดไปฟังพระดีกว่า

ฝ่ายพระราชาก็เร้าร้อนคิดถึงเมียคนอื่น อยากให้เข้าเร็วๆ จะได้จับตัวสามีมาประหาร แล้วจะได้ไปรับสาวเจ้ามาเร็วๆ”

“พอตอนดึกๆ ก็ได้ยินเสียง ทู สะ นะ โส” สวนศรีต่อให้ “เลยแะไปเกณฑ์สรรพสัตว์มาบูชาญชะก่อน ลืมเรื่องผู้หญิงไปชั่วคราว”

“เพราะกลัวตายก่อน” มณีสรรว่า

“ตอนไปฟังพระพุทเจ้าเล่าเรื่อง ทู สะ นะ โส ฟังแล้วก็เกิดสลดใจว่า เออ เรากำลังทำบาปเหมือนกัน ผันถึงเมียชาวบ้านจนคิดจะมาฆ่าเขา จนนอนไม่หลับทั้งคืน รู้สึกขึ้นมาว่าทำไม่ดี เลยเปลี่ยนใจ เลิกสนใจเมียคนอื่นแล้ว

แล้วทูลพระพุทเจ้าว่า ข้าพระองค์เพิ่งทราบว่าราตรีเป็นของนานเมื่อคืนนี้เอง”

“แปลว่าทุกข์ใจเร้าร้อน อยากให้เข้าเร็วๆ ทำมานานจัง ไม่เข้าซักที ไข่ม้อย” มณีสรรหัวเราะ สวนศรีพยักหน้ารับรอง

พิมพิลา บอกว่า

“ตอนนั้น ชายคนนั้นก็มาฟังพระพุทเจ้าด้วยนะ ได้ยินพระราชาย่อยอย่างนั้น ก็หวังให้พระพุทเจ้าเป็นที่พึ่ง จึงกราบทูลว่า

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระราชาทรงทราบว่าราตรีเป็นของนาน เมื่อคืนนี้ แต่ข้าพระองค์ทราบความที่โยชน์เป็นทางไกล ตั้งแต่เมื่อวานนี้”

สวนศรีอธิบายให้มณีสรรพังว่า “คือเขารีบร้อนเดินทาง
ไปไกล ใจก็กลัวกลับมาไม่ทัน เหน็ดเหนื่อย และหวาดกลัว
กังวลเลยทำให้รู้สึกว่าการเดินทางมันยาวไกลซะเหลือเกิน เหมือน
เราเดินไปตลาด ปกติเดินสบายใจเฉิบ ๑๐ นาทีก็ถึงแล้ว แต่
วันไหนรีบจะรู้สึกเดินเหมือนขาพันกัน เดินตั้งเกือบ ๒๐ นาที
กว่าจะถึง ใจมันไปก่อน”

พิมพิลาเล่าต่อ

“พระพุทธเจ้าทรงเข้าใจเรื่องราวทั้งหมด แล้วกล่าว
พุทธภาษิตว่า

ราตรีของผู้ตื่นอยู่ยาวนาน

ระยะทางหนึ่งโยชน์สำหรับผู้เมื่อยล้าแล้ว ไกล

สังสารวัฏคือ การเวียนว่ายตายเกิดของคนที่ไม่รู้พระ
สัทธรรม เป็นของยาวนาน

พอเทศน์จบ ชายคนนั้นก็บรรลुเป็นพระโสดาบัน”

“แล้วพระเจ้าปเสนทิโกศลละ” มณีสรรถาม

“ยัง พระเจ้าปเสนทิ ไม่เคยบรรลุธรรมเลยตลอดชีวิต”

สวนศรีตอบ

รายชื่อห้องสมุดทั้งหมดเตรียมเสร็จแล้ว สวนศรีไป
ยกลังเปล่ามาแล้วเริ่มยกหนังสือใส่ลัง มณีสรรไปช่วยพิมพิลา
ปิดลังและปิดใบจำหน่ายที่อยู่ ชุมนุมกันอยู่พักใหญ่ๆ กล้องทุก
ใบก็เรียบร้อย พร้อมทั้งจะส่งได้ในวันพรุ่งนี้

สวนศรีเริ่มคลานลงไปนอน มณีสรรหัวเราะตามไปนอน
หลังให้ พลาญเอ่ยว่า

“พระนางมัลลิกานันทน์ลาดนะ นี่ถ้าไม่ได้มเหสีอย่างนี้

พระเจ้าปเสนทิบาปกรรมหนักเลยนะเนี่ย”

พิมพิลานั่งเหยียดขายาว บอกว่า

“ไม่ใช่ฉลาดแต่ชาตินี้ ชาติก่อนก็ฉลาด เคยช่วยชีวิตคนไว้เยอะแยะเลย พระพุทธเจ้าทรงเล่าอดีตชาติของเธอไว้”

“อ้อเธอ จันเล่าหน่อย” มณีสรพยายามฟังต่อ

“ก็มีโอรสของพระเจ้ากรุงพาราณสี บนไว้กับเทวดาที่ต้นไทรใหญ่ว่า ถ้าตัวเองได้ครองราชย์ต่อจากพระราชบิดา ก็จักจับกษัตริย์ ๑๐๑ พระองค์กับมเหสี ๑๐๑ พระองค์ มาทำเทวดาพลี คือบูชาเทวดา

พอพ่อตาย ท่านก็ได้ขึ้นครองราชย์จริง แต่ไม่ใช่เทวดาช่วย เป็นบุญของตัวเอง

แต่ก็ทำตามทีบนนะ ไปทำสงครามจับกษัตริย์กับมเหสีมาเลยทุกพระองค์ ยกเว้นพระเจ้าอุคคเสน ซึ่งเป็นพระราชามีอำนาจน้อยที่สุดในชมพูทวีป องค์นี้จับมาแต่ตัวพระราชามเหสีไม่ได้พามาด้วย เพราะมีท้องแก่อยู่

เสร็จแล้ว พระองค์ต้องการจะฆ่ากษัตริย์ ๑๐๑ องค์กลุ่มนี้ด้วยยาพิษ ให้คนมาทำความสะอาดโคนต้นไทร

เทวดาที่สถิตอยู่ที่ต้นไทรคิดว่า

“พระราชาคิดว่างานสำเร็จ เพราะอานุภาพของเราความจริงไม่ใช่ หากฆ่ากษัตริย์เหล่านี้แล้ว จะบาปมาก โคนต้นไม้ของเราก็จะไม่สะอาด เราจะห้ามพระราชาดั้มยนะ”

พิจารณาแล้วเห็นว่าจะห้ามไม่ได้ เลยไปหาเทวดาที่มีศักดิ์ใหญ่ๆ ก็ไม่มีใครให้ความเห็นอะไรได้ จึงไปเฝ้าท้าวสักกะ ท่านบอกว่า

“ให้ท่านนุ่งผ้าแดงออกจากต้นไม้มั้ ขณะที่พระราชาทอดพระเนตรเห็น พระราชาก็จะอ่อนวอนให้ท่านกลับเพื่อรับการบูชาของเขา ให้ท่านบอกว่า ‘ท่านบนไว้ว่าจะนำกษัตริย์ ๑๐๑

และมเหสี ๑๐๑ มา บัดนี้ พระองค์ไม่ได้นำพระนางธัมมทินนามเหสีของพระเจ้าอุคคเสนมา ข้าพเจ้าไม่ขอรับพลีกรรมของผู้พูดเท็จ' ถ้าท่านกล่าวอย่างนี้ พระราชาก็จะไปนำพระนางธัมมทินนามมา พระนางจะช่วยปลดปล่อยกษัตริย์เหล่านี้ได้

เทวดาก็ทำตามนั้น พอพระราชนำพระนางธัมมทินนามมา พระนางก็ถวายบังคมพระสวามีองค์เดียว คือไม่ให้คนอื่นอีกเลย ทั้งๆ ที่พระสวามีเป็นพระราชาพระองค์น้อย นั่งปลายแถวสุด

พระราชาก็จับมาก็กริ้วว่า เราเป็นใหญ่กว่าใครทั้งปวง ทำไมไม่ให้ ไปให้พระราชาก็เป็นผู้น้อยกว่าใครทั้งหมด

พระนางตอบว่า

“หม่อมฉันไม่ให้พระองค์ เพราะไม่เกี่ยวข้องอะไรกับหม่อมฉัน ส่วนพระเจ้าอุคคเสนเป็นพระสวามี ที่ให้ความเป็นใหญ่แก่หม่อมฉัน หม่อมฉันจึงให้”

เทวดายืนอยู่ก้นมโหทนา “จริงทีเดียว พระนางตรัสชอบแล้ว” แล้วบูชาพระเทวีด้วยดอกไม้กำมือหนึ่ง

พระราชาก็ยังว่า “ท่านไม่ให้เราก็อ้างเถอะ แต่ทำไมไม่ให้เทวดาของเรา ผู้ให้ความเป็นราชาแก่เรา”

พระเทวีทูลว่า

“ที่พระองค์จับพระราชาก็ได้เพราะอำนาจ และบุญของพระองค์เอง ไม่ใช่เพราะเทวดาช่วยจับให้”

เทวดาบอกอีกว่า “จริงอย่างนั้น พระเทวีตรัสชอบแล้ว” แล้วบูชาด้วยดอกไม้อีก

“หากเทวดามีฤทธิ์จับพระราชา ๑๐๑ พระองค์ได้จริงแล้ว ทำไมตอนนี้ต้นไม้ใหญ่ถูกไฟไหม้อยู่ด้านซ้ายนั้น เทวดาจึงดับไฟไม่ได้”

“เทวดาอนุโมทนาอีก” มณีสรเร่าต่อเองได้ หัวเราะแล้วต่ออีกว่า “แล้วบูชาด้วยดอกไม้อีก”

พิมพิลาเล่าว่า

“พระเทวียืนอยู่ ทั้งร้องไห้ทั้งหัวเราะ พระราชาถามว่าเป็นบ้าไปหรือไม่ ตอบว่าไม่ได้บ้า แต่ร้องไห้เพราะสงสารพระองค์นั้นแหละว่า จะต้องไปตกนรกนานแค่ไหน เพราะฆ่าคนถึง ๑๐๑ พร้อมด้วยพระเทวี

มียูชาติหนึ่ง หม่อมฉันเคยฆ่าแม่แพะตัวหนึ่งเพียงเพื่อทำอาหารมารับแขกเพื่อนของสามี เพราะกรรมนั้นหม่อมฉันต้องตกนรกนานแสนนาน เพราะเศษกรรมนั้นหม่อมฉันต้องถูกตัดศีรษะเป็นร้อยๆ ชาติเท่าจำนวนขนแพะ

หม่อมฉันนึกถึงทุกข์ใหญ่ของพระองค์จึงร้องไห้ ส่วนที่หัวเราะก็เพราะยินดีว่าได้พ้นจากทุกข์นั้นแล้ว”

“เทวดาอนุโมทนา” มณีสรเร่าต่อ “จริงอย่างนั้น พระเทวี ที่พระนางศรีสนันเป็นความจริง”

“พระราชาพิจารณาแล้วสลดใจ ปล่อยทุกคนเลย ปล่อยให้ทุกคนเลย แล้วส่งกลับเมืองไป

พระพุทธรเจ้าตรัสว่า พระเจ้าพาราณสีองค์นั้นมาเกิดเป็นพระเจ้าปเสนทิโกศล พระนางธัมมทินนามาเกิดเป็นพระนางมัลลิกา เทวดาที่คันไทร คือพระพุทธรเจ้าเอง”

สวนศรีเพ็งจะมีแรงพูด “นี่แหละ ท่านสอนว่า อย่าฆ่าสัตว์ พระพุทธรเจ้าสอนว่าขึ้นชื่อว่าปาณาติบาตแล้ว ไม่ควรทำ เพราะบุคคลที่ฆ่าสัตว์เป็นปกติ ย่อมเศร้าโศกสิ้นกาลนาน เมื่อเรารู้ว่าความเกิดมานี้เป็นทุกข์ ก็ไม่ควรฆ่ากัน ไม่ควร

เบียดเบียนกัน”

“สาธุ” มณีสรพยกมือไหว้สาธุ

“ต้องพยายามรักษาศีล ๕ ให้ดีที่สุดเอาไว้ ชีวิตจะได้
สงบสุข” พิมพิลาสรุปการบรรยายธรรมของคืนนี้

พระมหาโมคคัลลานะ

โคได้เป็นคนสนุกสนาน ชอบรู้ชอบอ่านชอบดูไปหมด
ทุกเรื่อง และชอบกินขนมแป้งจี๊ เพื่อนๆ เลยเรียกเขาว่า
โคเรมอน วันนี้โคเรมอนถือใบปลิวมาหาคกงระพัน เป็นใบ
โฆษณาพระเครื่ององค์หนึ่ง และมีข้อความเล่าถึงผู้ที่เคยบูชาไป
แล้วคลาดแคล้วอันตราย ใบปลิวนั้นเชิญชวนให้ไปบูชาพระ
เครื่องที่วัดซึ่งกำลังมีงานประจำปี

คกงระพันอ่านแล้วก็พยักหน้าหงิกหงัก แต่ไม่ไป

“อยู่ยงคกงระพันเองแล้ว ไม่ต้องบูชาพระเครื่องละซี”

โคเรมอนแซว ทั้งๆ ที่ตัวเองก็ไม่เคยสนใจเรื่องนี้มา
ก่อนเหมือนกัน แต่ไม่เป็นไร แซวไว้ก่อนพอสอนไว้

คกงระพันหัวเราะหิๆ แล้วลงนั่งคุยกัน คุยกันไปคุยกัน
มาเลยไปถึงเรื่องฤทธิ์ คกงระพันเล่าเรื่องพระมหาโมคคัลลานะ
ให้โคเรมอนฟัง

“พระมหาโมคคัลลานะ เป็นพระอัครสาวกฝ่ายซ้ายของ
พระพุทธเจ้า” คกงระพันเริ่ม โคเรมอนถามว่า

“อัครสาวก แปลว่าผู้เป็นใหญ่ในบรรดาสาวกใช้มัย ผู้
ช่วยมือซ้ายของพระพุทธเจ้าว่าจันเอะ”

คกงระพันยิ้มๆ แล้วเล่าต่อ

“สมัยนั้นมีศาสนามากมายนะ พวกนักบวชนอกศาสนา

พุทธนี้เรียกรวมกันว่าเดียรฉัตร มินิครนถ์ ปริพาชก อะไรๆ อีกเยอะเยอะ แล้วก็มีศาสนาพุทธขึ้นมา มีชาวบ้านเลื่อมใสมาก ชาวบ้านเอาข้าวของมาถวายมาก ทำให้กลุ่มอื่นๆ ขาดลาไป พวกเดียรฉัตรก็ขาดลาสึกการะไปเหมือนกัน เตือดร้อนกันทั่วหน้า

วันหนึ่ง พวกเดียรฉัตรมาประชุมหาสาเหตุกันว่า ทำไมถึงเป็นอย่างนั้นด้ายย.... ก็สรุปกันว่า เป็นเพราะพระมหาโมคคัลลานะนี้แหละคนสำคัญ เป็นเพราะท่านมีฤทธิ์มาก ไปนรก ไปสวรรค์ แล้วมาเล่าให้ชาวบ้านฟังว่า คนทำกรรมอย่างนั้นะไปสวรรค์ คนทำกรรมอย่างนั้นะไปนรก ทำให้คนเลื่อมใส นี่ถ้ากำจัดพระมหาโมคคัลลานะได้ พระพุทธเจ้าจะขาดกำลังสำคัญไป ชาวบ้านก็จะเอาสิ่งของมาสักการะพวกเราแทน”

โตเรมอนถอนหายใจเฮือก ความที่โตเรมอนเป็นคนใจดี มองโลกดีตลอด ฟังแล้วรู้สึกเหนื่อยใจ “คิดได้ยังไงเนี่ย” กลุ่มใจ หันไปหยิบขนมแบ่งจี่ที่หอบมาด้วยมากินแก้กลุ่ม

“ไม่คิดเปล่าซี คิดแล้วก็ไปเรียไรเงินมา แล้วเอาไปจ้างโจรไปฆ่าเลยละ

พวกโจรตามพระท่านอยู่ ๓ เดือน ท่านก็หนีได้ตลอด เพราะมีฤทธิ์มาก โจรมาก็เหาะหนีไปทุกที พอ ๓ เดือนแล้วท่านมาคิดว่า เออ กรรมเก่าตามมาทวงแล้วนะ ใช้นั้นชะที่ก็แล้วกัน ท่านเลยไม่เหาะหนีแล้ว พวกโจรก็รุมกันทุบตีจนกระดูกแตกหมดเลย แล้วเข้าใจว่าตายแล้ว เลยจับไปโยนทิ้งในพุ่มไม้”

โตเรมอนแย้งว่า

“พระมหาโมคคัลลานะนี้ท่านเป็นพระอรหันต์แล้วทำไมยังมีกรรมเก่าตามมาได้อีก บุญไม่เจือจางกรรมเก่าลงหรือ” คงกระพันยิ้มๆ

“กรรมมีหลายระดับ ถ้ากรรมไม่แรงนัก ผู้มีบุญมาก

ก็เจอจากกรรมเก่าลงได้มาก แต่ถ้าเป็นกรรมหนักๆ นี่ไปเจอจากเขาไม่ได้หรอก ความเข้มข้นมันสูง อีกอย่างมันเป็นแรงเฉื่อยด้วย เช่น เวลานายพายเรือมา พอยกพายขึ้นพาด ไม่ได้พายต่อแล้ว แต่เรือก็ยังแล่นไปได้อีกระยะหนึ่งใช่ไหม

กรรมเก่าจะมาส่องผลก็ได้เต็มที่ในชาตินี้แหละ เพราะท่านเป็นพระอรหันต์แล้ว ถ้าตายเมื่อไหร่ก็ไม่เกิดอีกแล้ว กรรมอะไรที่ยังค้างอยู่ ยังไม่ตามมาเก็บหนี้ ก็ต้องเลิกเรียกเก็บหนี้ไป เพราะไม่มีชาติหน้าให้เรียกเก็บ แต่ถ้ายังอยู่ก็ยังไม่เรียกเก็บก็ได้”

โคเรมอนหน้ายุ่ง กินขนมแบ่งจ้ะเพิ่มเป็นสองชิ้น ให้สมองจะได้มีแรงคิด

“จ้ะแสดงว่ากรรมเก่านี้ต้องแรงมากเลย ท่านไปทำอะไรมาหรือ”

“ในอดีตชาติ ท่านเป็นคนดีมีกตัญญู ปรนนิบัติพ่อแม่ดี แม่ขอให้แต่งงาน จะได้มีคนช่วยแบ่งเบาภาระ เขาก็ปฏิเสธหลายครั้ง แต่ในที่สุด แม่ก็หาผู้หญิงมาแต่งให้จนได้

แต่สะใภ้ไม่ดี ปรนนิบัติพ่อแม่อยู่ได้เพียง ๒-๓ วัน เท่านั้นก็เบื่อ คิดกำจัด บอกพี่ว่าอยู่ร่วมกับพ่อแม่ไม่ได้ เพราะสองคนชอบทำสกปรกเลอะเทอะ แต่พี่ก็ไม่เชื่อ

วันหนึ่ง พอพี่ออกไปข้างนอก เมียก็เอาเชือกปอ ข้าวยาคุ พวกน่านม มาทิ้งเรี่ยราดเต็มบ้าน พี่กลับมาก็ถามว่ามันอะไรกัน เมียบอกว่าพ่อแม่ทำ

ในที่สุดหลงเชื่อเมีย คิดฆ่าพ่อแม่”

“ขนาดนั้นเลย” โคเรมอนร้องตกใจ คงกระพันพยักหน้า

“ใช่ หลอกพ่อแม่ว่าจะพาไปบ้านญาติ ระหว่างทางทำเป็นบอกว่า แถ่นี้มีโจรมาก ให้พ่อถือเชือกไว้ไว้ ไปเกี่ยวน่ะ แล้วตัวเองจะลงไปประวังภัยให้ เสร็จแล้วตัวเองก็ทำเป็นโจรกลับมาทูปพ่อแม่จนตาย”

“โอ พระเจ้าจอร์จ ช่วยด้วย” โดเรมอนครางข้ามประเทศ

“กรรมนี้ทำให้พระมหาโมคคัลลานะตกนรกหลายแสนปี เวลาเกิดมาเป็นคน ก็ถูกทูปให้ตายเป็นร้อยชาติ เพราะเศษบาปที่เหลือ”

โดเรมอนหายใจหลังเป็นลม คงกระพันพัดให้

“แล้วจับพวกโจรได้มั๊ย” โดเรมอนลุกขึ้นมาถามต่อ

“ได้ พ่อข่าวแพร่ไป พระเจ้าอชาตศัตรูก็สั่งให้ออกตามจับทันที พวกโจรได้เงินแล้วก็เอาไปกินเหล้า แล้วต่างคนก็พูดคุยโอ้อวดกันว่าตัวเองเป็นคนลงมือดีก่อน พวกตำรวจก็เลยจับได้ พระเจ้าอชาตศัตรูสั่งให้จับพวกเดียรฉัตรกับพวกโจรเปลือย แล้วฝังลงในหลุมแค่นี้คือ กลบด้วยฟางแล้วก่อไฟเผา แล้วเอาไถเหล็กไถเป็นท่อนๆ เลย”

“โจรอบฟาง ฮะ ฮะ” โดเรมอนหัวเราะ

“แต่ตอนที่โจรทั้งพระโมคคัลลานะไว้ในพุ่มไม้เนะ ท่านยังไม่ตายหรอก”

“อ้าว เรอะ ดีจัง” โดเรมอนดีใจจนต้องกินขนมอีก

“แต่ก็เสียดหมดแหละ ท่านก็ใช้ฤทธิ์ของท่านประสานกระดุกทั้งหมด แล้วจึงเหาะไปหาพระพุทธเจ้าเพื่อทูลลาตาย พระพุทธเจ้าบอกว่าจะไม่ได้เห็นกันอีกแล้ว เพราะพระมหาโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์ ไม่ได้มาเกิดอีกแล้ว ก็ทรงขอให้พระมหาโมคคัลลานะบรรยายธรรมให้พระองค์ฟัง ตรงนั้นน้ำสังเกตนะ ว่าพระพุทธเจ้าของเราไม่ได้ถือพระองค์ว่าเป็นธรรมราชา

เวลาสาวจะปรินิพพาน ยังทรงขอให้แสดงธรรมให้แก่พระองค์
เรียกว่าทรงเป็นผู้เคารพธรรมอย่างแท้จริง”

โคเรมอนซาบซึ่งใจ

“พระมหาโมคคัลลานะก็เหาะขึ้นไปในอากาศแสดง
ฤทธิ์ต่างๆ แล้วบรรยายธรรมถวายพระพุทธเจ้า เสร็จแล้วจึง
ถวายบังคมลา เหาะไปยังกาฬสิลาเพื่อปรินิพพานที่นั่น

พวกภิกษุทั้งหลายสนทนากันว่า พระมหาโมคคัลลานะ
เป็นคนดีมีธรรมมหาศาล ไม่น่าต้องมาตายในสภาพอย่างนี้ ดูไม่
สมควรเลย

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ถึงจะดูเหมือนไม่เหมาะสมในชีวิต
นี้ แต่ถ้าดูกรรมเก่าของท่านแล้ว ก็เป็นการเหมาะสมสำหรับ
กรรมเก่านั้นแล้ว”

โคเรมอนทำท่าอ่อนระโหย “ขนาดมีฤทธิ์มากอย่างนี้
ยังหนีกรรมเก่าไม่พ้นเลย แล้วเรายังจะป้องกันอะไรได้”

คงกระพันพยัคฆ์หน้า “เราก็ต้องพยายามไม่ทำบาปนั้น
แหละ จะได้ไม่มีสาเหตุของบาปที่จะตามมาให้ผลทำร้ายเรา ถ้า
มีเหตุเมื่อไหร่ มันก็ต้องมีผลเมื่อนั้น เป็นเรื่องธรรมดา การ
หยุดทำบาปเป็นเครื่องป้องกันตัวดีที่สุดแล้วละ โคเรมอนเอ๋ย
จงรีบสะสมบุญเข้าเถอะ”

“สาธุ” โคเรมอนยกมือไหว้อย่างจริงใจ

ยมกปาฏิหาริย์

ไข่มุนซื้อหนังสือไปเดอร์แมนมานั่งดูที่บ้าน พร้อมกับกินข้าวโพดคั่วหอมเนยไปด้วย เพื่อให้เหมือนไปดูหนังที่โรงฉาย แต่สบายกว่าเพราะนอนเอกเขนกดู

คำเซ็นเข้ามาตอนหนังจบพอดี ไข่มุนเล่าให้ฟังพร้อมกับฉายใหม่ตอนที่พระเอกกำลังโลดแล่นไปตามตึกต่างๆ

“เหมือนเหาะไปเลย” ไข่มุนว่า

“แค่เหมือนเหาะนะ แล้วตอนถ่ายทำก็ยังเอาสลิงผูกเอาไว้แต่ทำท่าเหาะด้วย”

“อ้าว” ไข่มุนเข้าข้างพระเอก “ก็มันหนังอะ ดูแล้วมันดี”

“พระที่ท่านได้อิถุญญาท่านก็เหาะได้นะ เหาะเองไม่ต้องมีอะไรช่วย” คำเซ็นบอกไข่มุน ไข่มุนทำท่าเหาะ

“รู้ เคยได้ยิน แต่ท่านไม่แสดงให้ใครรู้ใช่มั้ย”

“ใช่ พระพุทธเจ้าทรงห้ามไว้ไม่ให้อวด”

“แต่เคยไปที่โบสถ์ เห็นมีรูปพระพุทธเจ้าแสดงอิทธิฤทธิ์” ไข่มุนเอ่ยเป็นเชิงถาม

“อ้อ เรื่องยมกปาฏิหาริย์ พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ จะทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์”

“แล้วอะไรทำให้ท่านต้องแสดงล่ะ” ไข่มุนอยากรู้

คำขึ้นจึงเล่าเรื่องตั้งแต่ต้นมา

“มีเศรษฐีคนหนึ่ง เขาได้ไม้จันทน์แดงมาท่อนหนึ่ง
ล่อน้ำมาตอนเขาไปอาบน้ำ เขาไม่รู้จะเอาไม้จันทน์แดงไปทำ
อะไร เศรษฐีคนนี้เขายังไม่ได้นับถือศาสนาอะไร เลยได้ความ
คิดขึ้นมาว่า ในโลกนี้มีคนอ้างตัวว่าเป็นอรหันต์อยู่มาก ไม่รู้ว่า
ใครเป็นอรหันต์จริงหรือไม่ได้เป็น

เศรษฐีเลยให้กลึงท่อนจันทน์ทำบาตร แล้วเอาไปแขวน
สูงตั้ง ๖๐ สอก แล้วประกาศว่า ใครเหาะขึ้นไปเอาได้แสดงว่า
เป็นอรหันต์ จะขอนับถือศาสนานั้น”

“แล้วมีคนไปเอาบาตรเยอะมัย” ไขตุนสนใจ

“มีคนอยากได้เยอะ แต่เหาะไม่เป็น คนที่เป็นอาจารย์
มีลูกศิษย์เยอะ ก็มาขอกับเศรษฐีว่าให้ตัวเองเถอะ แต่ตัวเองไม่
อยากเหาะโซว์ แต่เศรษฐีไม่สนใจ จะให้เหาะขึ้นไปเท่านั้น มี
อาจารย์คนหนึ่งชื่อ นาฏบุตร อยากได้ นัดแนะกับลูกศิษย์ว่าถ้า
อาจารย์ทำท่าเหาะ ให้จุดเทียนจุดขาไว้ना แล้วไปหาเศรษฐี
เศรษฐีบอกให้เหาะก็ทำท่าจะเหาะ พวกลูกศิษย์รีบเข้าไปจุดไว้
บอกว่าอาจารย์แสดงคุณวิเศษไม่ได้นะ อดสำห้ปกปิดเป็นความ
ลับมานาน จะมาแลกเอาของเล็กน้อยแค่บาตรไม้จันทน์มันไม่
คุ้ม นาฏบุตรบอกเศรษฐีให้ยกบาตรให้ เศรษฐียืนยันให้เหาะขึ้น
ไปเอาเอง

จน ๗ วันไปแล้ว ยังไม่มีใครได้ไป วันนั้นพระมหา-
โมคคัลลานะ กับพระปิณฑะการทวชะ กำลังยืนห่มจีวรอยู่
ตั้งใจจะเข้าไปบิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ ได้ยินพวกนักเลงพูด
กันว่า ๗ วันแล้วยังไม่มีใครไปเอาบาตรได้เลย แสดงว่าไม่มี
พระอรหันต์อยู่ในโลกนี้”

“แห่ม สรูปกันง่าย ๆ ยังงี้ได้ยางายอะ” ไขตุนบ่น
คำขึ้นหัวเราะ หยิบข้าวโพดคว่ำมากินไปเล่าไป

“ใช่ พระมหาโมคคัลลานะ ท่านเลยบอกให้พระภรา-
ทวาชะไปเอาบาตร ให้คนเห็นว่าโลกนี้มีพระอรหันต์

ภราทวาชะเลยเหาะไปปรากฏอยู่ที่ยอดเรือนของเศรษฐี
เศรษฐีเห็นแล้วหมอบลงทำความเคารพ แล้วบอกว่า

“ลงมาเถิดพระคุณเจ้า บาตรเป็นของท่าน”

พระภราทวาชะลงมา เศรษฐีเอาบาตรมาใส่อาหารแล้ว
ถวาย ท่านก็รับไป

เกียรติกุลคนเล้าลือไปอย่างรวดเร็วเลย คนที่อดดูมาขอ
ให้ท่านแสดงให้ดู ท่านก็แสดงให้ดู

จนพระพุทธเจ้าทรงทราบ ถามภราทวาชะว่า ไปแสดง
จริงหรือ ท่านรับว่าจริง ทรงติเตียน แล้วรับสั่งให้ทำลายบาตร
เอาไปแจกจ่ายแก่พระให้เอาไปบดผสมทำยาหยอดตา แล้วทรง
บัญญัติสิกขาบทห้ามพระสาวกทำปาฏิหาริย์อีก”

“เลยอดดูเลย” ไข่คุ้นเสียตาย กินข้าวโพดคั่วอีกคำโต
แก้เสียตาย

“ทีนี้พวกเดียรฉัตรได้ข่าวแล้ว เทียวไปบอกต่อๆ กันว่า
พระพุทธเจ้าห้ามแสดงฤทธิ์แล้ว อย่างนี้พระสาวกไม่กล้าขัดคำ
สั่งพระพุทธเจ้าหรอก เราจะทำแข่งแสดงฤทธิ์กัน เลยเทียวไป
ประกาศป่าวร้องว่า

พวกเรารักษาคุณของตนจึงไม่แสดงแก่มหาชน เพียง
เพราะบาตรไม้จันทร์ที่เป็นของเล็กน้อย บัดนี้พวกเราจะทำ
ปาฏิหาริย์แข่งกับพระสมณโคดม

พระเจ้าพิมพิสาร แคว้นมคธ ทรงทราบข่าวนี้ จึงเสด็จไป
เฝ้าพระพุทธเจ้าว่า พวกเดียรฉัตรไปป่าวประกาศอย่างนี้แล้ว

พระพุทธเจ้าจะทรงทำอะไร”

“ແມ່ ພວກນີ້ມາຫາເລື່ອງຈິງໆ ນະ” ໄຟດຸ່ນໂວຍວາຍ ຮູ້ສຶກຈຸນ ອາດຈະປີນເພດານ

“ແຕ່ພຣະພຸດທະເຈົ້າຮູ້ວ່າ ເຮົາເຮົາປາກົດກິດໄດ້ເໝືອນກັນ”

“ອ້າວ” ໄຟດຸ່ນງ ຕັດຈາກເພດານ “ກໍ່ພຣະພຸດທະເຈົ້າຮູ້ເໝືອນກັນວ່າ ໃຫ້ພຣະສາວກໍ່ເຮົາ”

ຄຳຮຸ້ນຫົວເຮົາ ພັກໜ້າ “ເອ ນັ້ນແລະ ພຣະພຸດທະເຈົ້າ ຮູ້ວ່າ ພຣະອົງບໍ່ຮູ້ສຶກຈຸນໄວ້ສຳລັບພຣະສາວ ໃຫ້ ສຳລັບພຣະອົງເອງ ເປັນເໝືອນຜູ້ໃນອຸທານລວງ ໃດ ເອົາໄປກິນກໍ່ມີຄວາມຜິດ ແຕ່ພຣະສາວເອງເປັນເຈົ້າຂອງອຸທານ ເພາະຈະນັ້ນກິນໄດ້”

“ເອຈິງ” ໄຟດຸ່ນເຫັນທາງສວ່ງ “ໄມ້ຈັ້ນດັນມະມຸງໃນ ບ້ານໄຟດຸ່ນກໍ່ອັດກິນນະຮຸ້ນ ໄຟແລ້ວ ໄຟດຸ່ນກິນເອງໄດ້ ແຕ່ຄົນອື່ນ ບ້ານມາເອົາໄປກິນ ໄມ້ລ່າຍ” ໄຟດຸ່ນສຸກສຸນານ

“ເອ້ ຍັງຈິງພວກເຮົາກໍ່ກິນເຮົາເຮົາ ຕົວເຮົາເປັນ ສະເໝືອນໄຟ”

ຄຳຮຸ້ນຮັບຄຳ “ໄຟແລ້ວ ຕັດຈັກກັນໃຫຍ່ ວຸ່ນໄປເລີຍ ພຣະ ສາວກໍ່ທູດຄາມພຣະພຸດທະເຈົ້າ ຈະເຮົາປາກົດກິດເມື່ອໄຟ ພຣະພຸດທະເຈົ້າຮູ້ວ່າ ວັນເພີ່ນ ເດືອນ ໘ ຄືອຣ໌ໄປອີກ ໔ ເດືອນ ທີ່ ເມືອງສາວດີ ເພາະເປັນເມືອງທີ່ເຮົາປາກົດກິດຂອງພຣະພຸດທະເຈົ້າ ທຸກພຣະອົງ ແລະທີ່ເວລາເພື່ອໃຫ້ເມືອງໄດ້ມາຮຸ້ນຮຸ້ນກັນ

ພວກເຮົາກໍ່ຕັດຄວາມກັນວ່າ ຈະຄອຍຕາມພຣະພຸດທະເຈົ້າໄປ ທຸກແຫ່ງ ຄຳມີໃດຄາມຈະຕອບວ່າ ຕັດຄວາມຈະເຮົາປາກົດກິດແຂ່ງ ກັບພຣະພຸດທະເຈົ້າ ພຣະພຸດທະເຈົ້າກຳລັງໄປ

ເມືອງເມືອງກໍ່ຕັດຄວາມໄປເພື່ອຈະ ຈົນພຣະພຸດທະເຈົ້າ ເຮົາໄປເຮົາເຮົາສາວດີ ພວກເຮົາກໍ່ເຮົາເຮົາເຮົາເຮົາເຮົາເຮົາ ແລ້ວເຮົາເຮົາວ່າ ພວກເຮົາຈະເຮົາປາກົດກິດນີ້

ที่เมืองสาวัตถีนี้ เจ้าเมืองคือ พระเจ้าปเสนทิโกศล
เข้าเฝ้าแล้วทูลว่าจะสร้างมณฑปถวาย พระพุทธเจ้าทรงปฏิเสธ
ตรัสว่าจะแสดงปาฏิหาริย์ที่ได้ดั้นมะม่วงใหญ่”

“โอ้โฮ” ไซตุนร้อง “ยังงี้พวกนั้นต้องถอนดั้นมะม่วง
ทิ้งแหงเลย”

“ใช่แล้ว ถอนหมดเลย แม้แต่ดั้นที่เพิ่งงอกวันนั้นก็
ถอนด้วย”

“แหม แสดงว่ากลัวมากเลยเนี่ย” ไซตุนหัวเราะ

“พอถึงวันเพ็ญเดือน ๘ มีคนสวนของพระราชาคน
หนึ่งชื่อนายคณทะ ไปเห็นมะม่วงสุกลูกหนึ่งซ่อนอยู่ในใบไม้ที่
มดแดงมันทำรังไว้ เขาเลยเก็บมะม่วงเพื่อจะไปถวายพระราชา
ระหว่างทางคิดว่า ถวายแล้วคงได้เงินนิดหน่อย แต่ถ้าเอาไป
ถวายพระพุทธเจ้าจะได้บุญมาก เลยเอาไปถวายพระพุทธเจ้า”

ไซตุนคบมือดีใจ

“พระพุทธเจ้าทรงรับมะม่วงจากนายคณทะแล้ว ทรง
แสดงอาการให้พระอานนทรรู้ว่าจะประทับตรงนั้น พระอานนทปุ
จิรวถวาย แล้วพระอานนทก็กรองน้ำ เอามะม่วงทำเป็นน้ำ ปา
นะถวาย

พระพุทธเจ้าเสวยแล้ว รับสั่งให้นายคณทะคู้ดินขึ้น
ปลูกมะม่วงตรงนั้น ทรงล้างพระหัตถ์บนหลุมมะม่วง มะม่วงก็
งอกโตขึ้นทันทีเลยสูงประมาณ ๕๐ ศอก มีกิ่งใหญ่ ๕ กิ่ง แฉ
ไป ๔ ทิศ ทิศละกิ่ง แล้วชูขึ้นไปบนฟ้าอีกกิ่งหนึ่ง แต่ละกิ่งยาว
ประมาณ ๕๐ ศอกเหมือนกัน มะม่วงนั้นมีข้อมีมะม่วงสุกเยอะ
แยะไปหมดเลย พระที่ตามพระพุทธเจ้ามาที่หลัง ก็ได้ฉัน

มะม่วงพวกนี้ด้วย

พระราชาก็ทราบว่ามีต้นมะม่วงใหญ่ที่พระพุทธเจ้าจะใช้แสดงปาฏิหาริย์ จึงให้ทหารมารักษาต้นมะม่วงนั้น ไม่ให้ใครมาตัดได้

มะม่วงต้นนั้นได้ชื่อว่าคันทามพุกษ์ เพราะนายคันทะปลูกไว้

พวกนักเลงก็มากินมะม่วง แล้วเอาเมล็ดมะม่วงไปปลูกเสียเถิด

ไซ้ต้นหัวเราะหิๆ

“ตำนานเล่าว่า ท้าวสักกะบันดาลให้เกิดพายุใหญ่ หอบเอาเมฆไปปลูกเสียไปทั่วกระจายเลย มีเทวดาชื่อ วาต-วลาหกเทพบุตร โปรยฝุ่นลงบนตัวของพวกเถรเถียร แล้วฝนเม็ดใหญ่ๆ ก็ตกลงมา เนื้อตัวของพวกเถรเถียรเลยดูกระดำ-กระด่างไปเลย วีนกันใหญ่

มีอาจารย์คนหนึ่งของพวกเถรเถียรชื่อ ปุณณกัสสป วีนหนีไป พอไปถึงเจอลูกศิษย์คนหนึ่ง เป็นชวานาหอบหม้อข้าวต้มกับเชือกมา กำลังจะมาดูอาจารย์แสดงปาฏิหาริย์ พอวิ่งสวนกัน อาจารย์เลยขอหม้อขอเชือกจากลูกศิษย์ แล้ววิ่งไปที่แม่น้ำผูกหม้อแล้วผูกคอตัวเอง กระโดดน้ำตายไปเลย”

“โธ้ย เลยไม่ได้ดูพระพุทธเจ้าแสดงด้วย”

“ตอนบ่ายพระพุทธเจ้าเสด็จออกจากพระคันธกุฎี คือที่พักของพระพุทธเจ้า มาประทับยืนที่หน้ามุข

พระสาวกขอแสดงปาฏิหาริย์แทน เพื่อแสดงว่าขนาดสาวกยังทำได้มากเท่านี้ พระพุทธเจ้าจะทำได้มากเท่าไร เช่นสาวกจะทำแผ่นดินให้เป็นทะเล แล้วดำน้ำลงไป ชำแรกภูเขาให้คนดู เขียวกินภูเขา ม้วนแผ่นดิน เป็นต้น

แต่พระพุทธเจ้าปฏิเสธขอเสนอหมด จะทรงแสดงพระ

ยมกปาฏิหาริย์”

“คืออะไรหรือจะ ยมกปาฏิหาริย์นี้”

ไข่คุ่นสงสัย คำขึ้นอธิบาย

“ยมกปาฏิหาริย์นั้นแปลว่า ปาฏิหาริย์ที่พระพุทธเจ้า
ทรงกระทำเป็นคู่ๆ พระสาวกอื่นๆ ไม่สามารถทำได้ เช่น

1. ท่อไฟ ไหลออกจากพระกายเบื้องบน
ท่อน้ำ ไหลออกจากพระกายเบื้องล่าง
2. ท่อไฟ ไหลออกจากพระกายเบื้องล่าง
ท่อน้ำ ไหลออกจากพระกายเบื้องบน
3. ท่อไฟ ไหลออกจากพระกายเบื้องหน้า
ท่อน้ำ ไหลออกจากพระกายเบื้องหลัง
4. ท่อไฟ ไหลออกจากพระกายเบื้องหลัง
ท่อน้ำ ไหลออกจากพระกายเบื้องหน้า ฯลฯ

ในทำนองเดียวกัน ท่อไฟและท่อน้ำ ไหลออกจากพระ
กายเบื้องซ้าย เบื้องขวา จากพระโสด (หู) พระนาสิก (จมูก)
พระอังสะ (บ่า) พระหัตถ์ (มือ) พระองคุลี (ข้อมือ) ขุมพระ
โลมา (ขุมขน) แต่ละขุม

ทรงเปล่งพระฉัพพรรณรังสี คือสีเขียว เหลือง แดง
ขาว หงสบาท (แดงเหมือนดอกหงอนไก่) และประกัสสร
(เลื่อมพรายเหมือนแก้วผลึก)

ท่อไฟที่ไหลออกมานั้น เพราะทรงเข้าเตโชกสิณสมาบัติ
(กสิณไฟ) ท่อน้ำที่ไหลออก เพราะทรงเข้าอโปกสิณสมาบัติ
(กสิณน้ำ)

ทรงแสดงปาฏิหาริย์บ้าง ทรงแสดงธรรมให้ประชาชน
ที่มาชมบ้าง มีผู้ฟังแล้วได้เห็นธรรมขึ้นมากมาย

ในขณะที่ทรงแสดงธรรม พระพุทธเจ้าทรงพิจารณา
เห็นว่า ไม่มีใครสามารถถามปัญหาพระองค์ได้ จึงทรงเนรมิต

พระพุทธนิมิตขึ้นองค์หนึ่ง สำหรับถามและตอบปัญหา ทรง
ผลัดเปลี่ยนกันแสดงธรรมกับพระพุทธนิมิตตลอดเวลา”

“ชื่นใจจัง บรรยากาศคมหัทศจรย์มากเลยนิ” ไข่ตุน
ชื่นชม “ยิ่งใหญ่มากกกกเลยเนี่ย”

คำชื่นก็ชื่นชมด้วย เมื่อนึกถึงภาพเรื่องราวที่กำลังเล่า

“ในขณะนั้น พระพุทธเจ้าทรงดำริว่า พระพุทธเจ้าใน
อดีต เวลาท่านแสดงยมกปาฏิหาริย์แล้ว ท่านเสด็จไปจำพรรษา
ณ ที่ใด ทรงทราบว่าจะดีจำพรรษา ณ ภูดาวดิงส์

ดังนั้น พอพระพุทธเจ้าทำปาฏิหาริย์เสร็จ ท่านจึงเสด็จ
ไปดาวดิงส์ ด้วยอาณูภาพของพระองค์ ไปจำพรรษาอยู่ดาวดิงส์
ในพรรษานั้นท่านก็เทศนาโปรดพระมารดา ที่ดาวดิงส์นั้นด้วย”

ไข่ตุนซาบซึ่งพระพุทธเจ้ามากมาย เก็บหนังสือไปเดอร์
แมนเข้าลิ้นชัก บอกคำชื่นๆ ว่า

“เอาเข้าลิ้นชักก่อน สไปเดอร์แมนตัวนี้ไม่ใช่ปาฏิหาริย์
เป็นแค่ปาที่ หะ หะ”

อนาคตปณทิกเศรษฐี

เปี่ยมปรีดานั่งสบายอยู่ในศาลาใต้ร่มไม้ มองเงาต้นไม้
ที่ทอดลงในสระ เด็กน้อยคนหนึ่งกำลังโยนขนมปังลงไปเลี้ยง
ปลา โดยมีคุณพ่ออยู่ข้างๆ คอยชี้หาปลาให้

เสร็จพิธีทำบุญของวัดแล้ว ตอนนี้ทุกคนกำลังหาอะไร
ทานกัน หมูหวานเอาอาหารมานั่งกินกันที่ศาลา

“วันนี้หลวงพ่отศน์สนุกดี” หมูหวานเอ๋ย เริ่มกินข้าว
กับไข่พะโล้ของโปรด

“เรื่องอนาคตปณทิกเศรษฐีนี้ ได้ยินชื่อบ่อยนะ”

เปี่ยมปรีดาเปรย วันนี้หลวงพ่отศน์เรื่องการให้ทาน
หมูหวานพยักหน้าเห็นด้วย

“เขาเป็นยอดผู้ให้ทาน และเป็นคนสำคัญพอๆ กับ
นางวิสาขา มีเรื่องอะไรก็ต้องมีสองคนนี้เข้ามาช่วยเกี่ยวด้วย
ทุกที”

“แล้วรู้ประวัติของเขามั้ย” เปี่ยมปรีดาซักสนใจ หมู-
หวานพยักหน้าหงิกหงัก

“รู้สิ เพราะคนนี้เราชอบ เรื่องสนุกดี”

“เออ งั้นเล่าให้ฟังหน่อยสิ” เปี่ยมปรีดารู้ก หมูหวาน
จึงเริ่มเล่า

“อนาคตปณทิกเศรษฐี ใครเข้าวัดเข้าวามาศึกษาธรรม

แล้วไม่รู้จักคนนี้ได้ฉันะ เดี่ยวอนาถ จะเขยมากไป เขาตั้ง ชื่อ
เขาไม่ได้แปลว่าอนาถานะ แต่เขาแปลว่าผู้มีก้อนข้าวเพื่อคน
อนาถา เป็นใจ ชั่งมัย”

เปี่ยมปรีดาหัวเราะ ครางรับ อือ อือ ในลำคอ

“ชื่อจริงคือสุทตตะ ตอนพระพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ๆ เขา
ยังไม่รู้จักหรอก มีวันหนึ่งเดินทางไปหาเพื่อนที่กรุงราชคฤห์
พอไปถึงบ้านเพื่อน เขาก็ออกมาต้อนรับนิดหน่อย แล้วรีบกลับ
ไปสั่งคนทำโนนทำนูนไปหมด สุทตตะถามว่ามีงานอะไร
เพื่อนบอกว่า ฟรุ้งนี้ได้อารธนาพระพุทธเจ้ามาเสวยที่บ้าน
สุทตตะก็ว่า โอ้ พระพุทธเจ้าเกิดขึ้นในโลกแล้วหรือนี่” หมู-
หวานทำเสียงตื้นตันประกอบการเล่า

“เพื่อนบอกใช่ แล้วสรรเสริญคุณของพระพุทธเจ้า
มากมายเลย ทำให้สุทตตะตื้นตันมากกกกก....คำอาหารเลี้ยง
พระพุทธเจ้าเท่าไร เสนอออกให้เกลี้ยงเลย แต่เพื่อนไม่ยอม
บอกว่า

อื้อย จะเอาอะไรมาแลกก็ไม่ยอม กว่าจะนิมนต์ได้ ฉัน
จงเป็นหลายนานนะ โอกาสอย่างนี้คอยมานาน จะมายกให้
ง่ายๆ ได้ยังไง

สุทตตะ เป็นคนที่บุญกุศลแต่ชาติปางก่อนมาหล่นแปะ
ลงบนटकแล้ววันนี้ ทำให้ปิตุชาบชานไปหมด แคได้ยินคำว่า
พระพุทธเจ้า คิดว่าจะต้องไปเฝ้าให้ได้ แต่ก็คำมัดต้องรอให้
สว่างก่อน ค็นั้นผวาตื่น ๓ ครั้ง เพราะคิดว่าเข้าแล้ว แต่ที่
จริงยังไม่เข้า

พอเริ่มเข้าก็ออกไปเลย ไปถึงประตูเมืองยังปิดอยู่
ต้องไปนั่งอ้อนวอนคนเฝ้าประตูชะพลี๋ย กว่าจะยอมเปิดประตู
ให้ แล้วเขาก็รีบเผ่นแนบไปเลย ไปหาพระพุทธเจ้า

ตอนนั้นพระพุทธเจ้าอยู่ที่สัตวัน เป็นทางเปลี่ยว แต่ก็

ไม่กลัวอะไรแล้ว จะไปหาพระพุทธเจ้าทำเดี๋ยว

พระพุทธเจ้าทรงตื่นบรรทมแล้ว ปกติในตอนเช้าๆ พระพุทธเจ้าจะทรงแผ่ข่ายพระญาณไปดูนะว่าวันนี้ควรจะโปรดใคร บุญใครจะมาถึงวันนี้แล้วมั่ง เห็นสุทตตะว่าจะได้บรรลุนิพพาน ทรงคอยอยู่ พอเขามาถึง ท่านจึงตรัสว่า เข้ามาเถิด สุทตตะ ดลาคอยู่นี้”

“หิม ชนลูก ปลื้ม แหม ท่านเรียกอย่างนี้ เป็นเราปลื้มใจตาย” เปี่ยมปรีดาว่า หมูหวานพยักหน้าเห็นด้วย

“ใช่ สุทตตะก็ปลื้มมากเหมือนกันที่ทรงตรัสเรียกเขา ถูกโดยไม่รู้จักกันมาก่อน แล้วกราบทูลว่า เป็นโชคดีของข้าพเจ้ายิ่งแล้วที่ได้มาเฝ้าพระองค์สมปรารถนา ข้าพระองค์รอคอยจนพระองค์เสด็จเพื่อเสวยอาหารไม่ไหว ต้องออกมาเฝ้าก่อน แล้วทูลว่า เมื่อคืนนี้ราตรียาวนานเสียเหลือเกิน หม่อมฉันรู้สึกเหมือนเดือนหนึ่ง เป็นเวลานานเหลือเกินที่สัตว์โลกจะได้สดับคำว่า พุทโธ พุทโธ

พระพุทธเจ้าตรัสว่า คุณก่อน สุทตตะ ผู้ตื่นอยู่มิได้หลับ ย่อมรู้สึกว่ารাত্রีนี้นานยาวนาน ผู้ที่เดินทางจนเมื่อยล้าแล้ว รู้สึกว่าโยชน์หนึ่งเป็นหนทางที่ยืดยาว แต่สังสารวัฏ คือการเวียนว่ายตายเกิด ของสัตว์ผู้ไม่รู้พระสัทธรรม ยังยาวนานกว่านั้น”

เปี่ยมปรีดาซาบซึ้งไปกับคำสุภาษิต ชมหมูหวานว่า เทศน์ได้ดี หมูหวานปลื้ม เอ่ยสุภาษิตอย่างมีจังหวะจะโคน ไพเราะ

“คุณก่อน สุทตตะ สังสารวัฏนี้ หาเบื้องต้นเบื้องปลายได้โดยยาก สัตว์ผู้พอใจความเกิดย่อมเกิดบ่อยๆ และการเกิดบ่อยๆ นั้น ดลาคดกล่าวว่าเป็นความทุกข์ เพราะสิ่งที่ติดตามมา คือความชรา ความเจ็บ และความตาย มีการต้องพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก และต้องประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก ความแค้น

ใจ ความคร่ำครวญ ความทุกข์กายทุกข์ใจ ความคับแค้นใจ

อุปมาเหมือนเห็ดที่โผล่ขึ้นมาจากดิน ก็ต้องนำดินติดขึ้นมาด้วย หรืออุปมาเหมือนโค ซึ่งเทียมเกวียนแล้วจะเดินไปไหน ก็มีเกวียนติดตามไปทุกแห่ง

สัตว์โลกเกิดมามีทุกข์ประจำตัว ตราบใดที่เขายังไม่สลัดความพอใจในสังขารออกไป ความทุกข์ติดตามอยู่เสมอ เหมือนล้อเกวียนที่ต้องตามโคไปทุกฝีก้าว

ดูก่อนสุทตตะ แม้นันไม้จะถูกตัดแล้ว แต่รากยังมั่นคงก็สามารถขึ้นได้อีก เช่นเดียวกัน เมื่อบุคคลยังไม่ถอน ตัณหา-นุสัยออกไปจากใจ ความทุกข์ก็เกิดได้บ่อยๆ”

“ตัณหานุสัยนี่อะไร” เปี่ยมปริดาถาม

“ตัณหาคือความอยาก อยากได้นั้นได้นี้ อยากให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ อยากให้ไม่เป็นอย่างนั้นไม่เป็นอย่างนี้ อนุสัยคือนิสัยลึกๆ มีนึกเผลอว่าสันดาน ตัณหานุสัย คือความอยากที่นอนแช่อยู่ติดแหมะกับสันดาน ไม่ยอมหายไปไหน รักเจ้าของมาก ไหลก็ไม่ได้”

หมูหวานหัวเราะ เปี่ยมปริดาถึงบางอ้อ หมูหวานจึงเทศน์ต่อด้วยสຸມเสียงกังวาน

“สุทตตะเอ๋ย น้ำตาของสัตว์ผู้ต้องร้องไห้ เพราะความทุกข์โหม่นสัปดาห์ ในขณะที่ยังต้องอยู่ในสังสารวัฏนี้มีมากเหลือคณา บอกไม่ได้เลยว่ามีเท่าไร กระดูกคนตายถ้าเอมารวมกันหมดคงกองสูงเท่าภูเขา บนแผ่นดินนี้ไม่มีตรงไหนเลยที่ไม่เคยมีคนตาย แต่แผ่นดินนี้กลับเคลื่อนกล่นไปด้วยกระดูกของสัตว์ที่ตายแล้วตายเล่า ทุกย่างก้าวของคนเราเหยียบย่ำไปบนกองกระดูก นั่ง นอน บนกองกระดูก เพลิดเพลินสนุกสนานอยู่บนกองกระดูกทั้งสิ้น ไม่ว่าภพไหนๆ ล้วนมีลักษณะเหมือนกองไฟ คือสัตว์ทั้งหลายล้วนอยู่ในความทุกข์

เหมือนเตาที่เขาโยนลงในกองไฟทั้งสิ้น”

“ฟังแล้วสลดใจจริงเลย” เปี่ยมปรีดาส่งใจไปตามคำบรรยายที่หมุหวานเล่า หมุหวานชะงักดูเพื่อน

“เดียวกับบรรลุหрок” หมุหวานว่า “นี่แค่คนเล่นนิทานนะเนี่ย นี่ถ้าเจอพระพุทธเจ้าสงสัยบรรลุเลย” ว่าแล้วหมุหวานก็หัวเราะ

“แต่สุดท้ายตะณะบรรลุไปเลยนะ ได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบันไปเลย พระพุทธเจ้าจึงตรัสในตอนสุดท้ายว่าการได้เกิดเป็นคนเป็นของยาก การดำรงชีวิตอยู่ของสัตว์ทั้งหลายก็เป็นของยาก การได้ฟังธรรมของสัตบุรุษ คือคนดี ก็เป็นของยาก การอุปบัติเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้าก็เป็นของยาก ฉะนั้นการแสดงธรรมของสัตบุรุษ การเกิดขึ้นแห่งพระพุทธเจ้า ล้วนเป็นเหตุนำความสุขความสงบมาสู่โลก”

ทั้งสองกินข้าวเสร็จแล้ว เก็บข้าวของเรียบร้อย เปี่ยมปรีดาก็นั่งฟังเสา มองไปรอบๆ เห็นผู้คนบางตาลงแล้วบรรยายภาสในวัดจึงสงบยิ่งขึ้น พอดีหันไปเห็นฟ้าสีกำลังเดินตามทาง จึงกวักมือเรียกให้เข้ามาในศาลา

“มาคนเดียวหรือวันนี้” เปี่ยมปรีดาถาม ฟ้าไสยัม วางตะกร้าเปล่าลงข้างตัว

“ใช่ วันไหนก็มาคนเดียวทั้งนั้นแหละ คนอื่นเขายังไม่ชอบมากนัก ยังไม่กลับกันหรอก”

เปี่ยมปรีดาพยักพยิตไปทางหมุหวาน

“นั่งฟังเทศน์รอบสองอยู่” หมุหวานหัวเราะ ฟ้าไสรู้แกว่าคนนี้ชอบเล่า “เทศน์เรื่องอะไรล่ะ”

“อนาถปิณฑิกะ” หมุหวานตอบ “ตอนไปเฝ้าพระพุทธเจ้าครั้งแรก นี่ คนนี้” ชี้ไปทางเปี่ยมปรีดา “กำลังจะบรรลุแล้ว ซาบซึ้งตาลอย”

ฟ้าใสหัวเราะ “บรรลุได้ก็ดีชี้ แสดงว่าบุญเยอะ เรื่องนี้เราชอบตอนสร้างวัด” และโดยไม่รอให้มันด่ ฟ้าใสก็เทศน์เอง

“ตอนสร้างวัด ไปขอซื้อที่กับเจ้าชายเซตะ เจ้าชายโง่ราคาเหลือหลายเหมือนคนสมัยนี้เลย บอกให้เอาทองมาปูเต็มพื้นที่นะ เป็นราคาขาย เศรษฐีก็สู้แหละ ปูจนเกือบเต็มแต่ไม่เต็มเหลือที่อีกหน่อยพอดีเงินหมด ยังดีเจ้าชายเกิดเห็นใจเลยยกที่ตรงนั้นให้”

“ถ้าใจร้าย เดี่ยวกลายเป็นเจ้าชายกบ” หมูหวานสอดด้วยนิทานฝรั่ง ทั้งสามหัวเราะกันสนุกสนาน

“พอสร้างวัดเสร็จ ตรงที่ยกให้ตรงนั้นก็ทำซุ้มประตู และก็เพื่อเรียกแขกนะ เหมือนสมัยนี้อีกแหละ ต้องเชิญไฮโซมาเป็นกิตติมศักดิ์ เอาชื่อเจ้าชายมาตั้งเป็นชื่อวัดเรียกวัดเซตวัน วันแปลว่า ป่า แต่ใครๆ ก็เรียกต่อท้ายนะว่า วัดเซตวันวัดของอนาถปิณฑิกเศรษฐี วัดนี้ก็สร้างไปไม่แพง แค่ ๕๔๐ ล้านเอง”

“อนาถปิณฑิกะนี่ดีนา” หมูหวานต่อ “เป็นคนดีมาก เวลาไปวัดไม่เคยไปมือเปล่า ต้องมีของติดมือไปด้วยเสมอ เวลาฟังธรรมก็ไม่เคยถาม กลัวพระพุทธเจ้าจะคิดว่าตัวเองเป็นคนมาคอยอุปฐากแล้วจะเกรงใจ เดี่ยวพระพุทธเจ้าจะต้องมาตั้งใจตอบคำถาม ทำให้พระพุทธเจ้าลำบาก พระพุทธเจ้าก็รู้แหละว่าคนนี้จะไม่กล้าถาม เพราะเกรงใจ ท่านเลยเทศน์ให้เองโดยไม่ต้องให้ถาม”

“พระพุทธเจ้าทรงกรุณามากเหลือเกิน” เปี่ยมปรีดาเอ่ยด้วยความตื้นตันใจอีกครั้ง

“เรื่องลูกชายเสียยิ่งใหญ่” ฟ้าใสว่าพลางหัวเราะ

“เอไอซ์” หมูหวานรับรอง “ลูกชายไม่ฟังเทศน์ ไม่ฟังธรรม ไม่ไปวัด ไม่เหมือนพ่อเลย”

“พ่อเลยจ้างไปฟังธรรม” ฟาโศช่วยต่อ “ฟังวันแรกจ้างไป ๑๐๐ กหาปณะ ลูกชายก็ไปวัดนะ แล้วแอบไปนอนตอนเย็นกลับมา ทวงดั่งค์ พ่อก็ให้ พอวันต่อมาพ่อเลยบอกว่าจะให้ ๑,๐๐๐ กหาปณะ แต่ต้องจำข้อธรรมมาสักบทหนึ่งนะ มาพูดให้พ่อฟัง

พระพุทธเจ้าทรงรู้ล่วงหน้าแล้ว ว่าหมอนี้มาฟังเอาดั่งค์ทรงบันดาลให้จำไม่ได้ เขาก็เลยต้องตั้งใจฟังยิ่งขึ้นไปอีก ฟังขึ้นไปอีก”

“เลยบรรลุโสดาบันเลย” หมูหวานรวบ เปี่ยมปริดาตาโต หัวเราะอีก ถามว่า “จริงเหอ”

“วันรุ่งขึ้นก็กลับบ้าน พระพุทธเจ้าเสด็จมาด้วย เศรษฐีถวายอาหารพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์แล้ว ก็สั่งอาหารมาให้ลูกชายด้วย ลูกชายก็ภาวนาในใจ ขออย่าให้พ่อเอาดั่งค์มาให้ตอนนี้เลย”

“เสียเขี้ยวหมด” ฟาโศแซว

“แต่พ่อก็เอามาให้” หมูหวานเล่า “พระพุทธเจ้าจึงตรัสบอกให้เศรษฐีรู้ว่าลูกชายบรรลุโสดาบันแล้ว พ่อก็ดีใจสุด ๆ”

“เป็นเรากี่ดีใจสุด ๆ เหมือนกัน” เปี่ยมปริดาตสนับสนุนแล้วถาม “แล้วที่เขาชอบให้ทานนี้ขนาดไหนล่ะ” ฟาโศตอบว่า

“ก็ให้ทานมาก บริจาคเงินเลี้ยงภิกษุสงฆ์ทุกวันหลายปี จนยากจนเลยแหละ แถมยังโดนพวกพ่อค้าที่กู้เงินไปโกงอีก ไม่ยอมใช้หนี้”

หมูหวานเติมให้ว่า “สมบัติที่ฝังไว้ใกล้แม่น้ำเกิดฝั่งพัง สมบัติจมน้ำหายไปหมดเลย ทำไมไม่ฝังไว้บนภูเขาอีกไม่รู้”

“โอ๊ย แล้วเป็นไง ยากจนอย่างนั้นนะ” เปี่ยมปริดามี

ท่าทางเป็นห่วง ฟาโธหัวเราะ

“ก็ยังให้ทานเหมือนเดิม แต่มีแค่ข้าวหักปนกับน้ำผักคอง พระพุทธเจ้าถามว่า ยังให้ทานอยู่หรือ เขาตอบว่าให้ทานอยู่ แต่ของไม่ค่อยดี”

“ภาษาสมัยนั้น เขาพูดว่าเศร้าหมอง” หมูหวานบอก

“แต่พระพุทธเจ้าปลอบใจว่า อย่าคิดว่าทานของท่านเศร้าหมอง เพราะมีจิตประณีตคือจิตดีแล้ว ทานที่ถวายก็ถือว่าดีด้วย ไม่เศร้าหมอง แล้วการถวายทานแด่พระอริยเจ้าที่มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข มีอานิสงส์ผลบุญมาก ขนาดพระพุทธเจ้าเองสมัยที่เกิดเป็นเวลาามพราหมณ์ ให้ทานแก่ชาวชมพูทวีปมากมาย แต่ไม่มีทักษิณียบุคคล คือผู้ที่สมควรรับของทำบุญเลย คือไม่มีพระอริยะเลย ตอนนี่เศรษฐีได้พบอริยสงฆ์ เพื่อรับทานก็ดีแล้ว”

เปี่ยมปริดาฟังอย่างพิจารณาไตร่ตรอง หมูหวานเล่าว่า

“ตอนนั้นเทวดาที่สถิตอยู่ที่ซุ้มประตูบ้านอนาถปิณฑิกะเหาะมาหา บอกว่าทำไมเศรษฐีให้ทานมากจนยากจนอย่างนี้ จะได้ประโยชน์อะไร ตัวเองก็เกือบไม่มีจะกินอยู่แล้ว การให้ทานแก่พระสมณโคดมและสาวกมีประโยชน์อะไร ยังบอกว่าถ้าอานิสงส์ผลบุญมีจริง อนาถปิณฑิกะก็ไม่ควรยากจนลง ยิ่งทำบุญน่าจะยิ่งรวยขึ้น ขอให้เลิกให้ทานเสียเถอะ รีบไปชวนขวายน้ามาค้าขายจะได้รวยเหมือนเดิม”

“ไอ้โฮ” เปี่ยมปริดาคราง “แล้วเป็นไง” หมูหวานหัวเราะ

“โดนเค้งออกจากบ้านตะ เศรษฐีไล่ บอกมาสอนอย่างนี้ ออกไปเลย ไม่ให้อยู่บ้านแล้ว ไล่เทวดาออกจากบ้าน” เปี่ยมปริดาหัวเราะ ฟาโธเล่าต่อว่า

“เทวดาก็เลยกะแดงถูกระเหเร่ร่อนไปหาที่อยู่ใหม่ แต่มันหาไม่ได้ง่าย ๆ นา เลยชักลำบาก อยากจะกลับมาอยู่ที่เดิม”

“ยังงี้แหละ เขาว่าอยู่ที่ดีแล้วไม่รู้วาคี ต้องออกไป
ลำบากนั้นแหละ ถึงจะรู้วาคีแล้ว” หมูหวานเบื้อ ฟาใส่ต่อ

“ก็เลยไปเที่ยวอ้อนวอนเทพบุตรผู้รักษาพระนคร ให้
ช่วยไปพูดกับเศรษฐีหน่อย เทพบุตรไม่กล้าไป บอกให้ไปหา
ท้าวสักกะ ท้าวสักกะก็แนะนำ ให้เทวดาปลอมเป็นเสมียนของ
เศรษฐี เอาหนังสือสัญญาเงินกู้ ๑๘๐ ล้านที่ถูกโกงไปนะ ให้ไป
ตามเก็บมาให้หมด แล้วให้เทวดาไปงมเอาสมบัติที่จมน้ำหายไป
อีก ๑๘๐ ล้านมาคืน แถมยังให้เอาสมบัติที่อยู่อีกแห่งหนึ่ง อัน
นั้นหาเจ้าของไม่ได้ เอามาให้เศรษฐีอีก ๑๓๐ ล้าน เอาทั้งหมด
เนี่ยมากองให้เต็มห้องเลย แล้วค่อยไปขอโทษเศรษฐี เทวดาก็
รับทำตามจนเสร็จ แล้วเข้าไปหาเศรษฐี ขอให้ยกโทษให้”

หมูหวานบอกว่า

“เทวดาว่าอย่างนี้ละ ข้าพเจ้าคือเทวดาอันธพาล สมัย
นี้ไม่เห็นมีใครพูดอย่างนี้เลยแฮะ สถิตอยู่ชั้นประตูที่ ๔ ของ
บ้านท่าน คำอันใดที่ข้าพเจ้าพูดไป เพราะความอันธพาล ขอ
ท่านจงอภัยแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ไปรวบรวมทรัพย์มา ๕๔๐
ล้าน สมัยนั้นเขานับเป็น ๕๔ โกฏินะ ๑๐ ล้านเป็น ๑ โกฏิ
ข้าพเจ้าเอามาบรรจุไว้เต็มห้องแล้ว ตามบัญชาของท้าวสักกะ
ข้าพเจ้าลำบาก ไม่มีที่อยู่”

หมูหวานทำเสียงออกอ้อน ฟาใส่ต่อ

“เศรษฐีคิดว่า เทวดานี้รู้สึกสำนึกแล้ว ก็จะให้อภัย แต่
ต้องให้พระพุทธรเจ้าให้อภัยก่อน ตัวเองจะให้อภัยทีหลัง เลยพา
ไปเฝ้าพระพุทธรเจ้า เอ้า ออกอ้อนเร็วหมูหวาน”

ฟาใส่ส่งเพื่อนด้วยเสียงหัวเราะ หมูหวานเริ่มออก

“ข้าพระพุทธเจ้าไม่ทราบพระคุณของพระองค์ ได้กล่าว
คำชั่วช้าใดเพราะความอันธพาล ขอพระองค์จงอดโทษคำนั้นแก่
ข้าพระพุทธเจ้าด้วย”

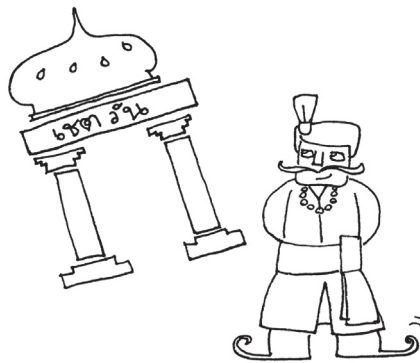
“สมัยนั้นเขาพูดว่าอดโทษ แปลว่าให้อภัย” ฟาโธธิบายก่อน “พระพุทธเจ้าก็ยกโทษให้อยู่แล้วละ เทวดาเลยรอดตัวไป ได้กลับไปอยู่แพลตฟอร์มประตูตามเดิม”

“พระพุทธเจ้ายังตรัสให้โอวาทแก่เศรษฐีและเทวดาเรื่องวิบาก (ผล) แห่งกรรมดีกรรมชั่วว่า

ดูก่อนคหบดี คนบาปในโลกนี้ย่อมเห็นบาปว่าดี เมื่อบาปยังไม่ให้ผล คนทำกรรมดีก็เห็นกรรมดีเป็นชั่ว เมื่อกรรมดียังไม่ให้ผล

แม้เมื่อใดกรรมให้ผล เมื่อนั้นคนบาปย่อมเห็นบาป คนทำกรรมดี ย่อมเห็นอานุภาพของกรรมดี”

เปี่ยมปริดาซาบซึ่งกับสุภายิตอีกครั้ง วันนี้เปี่ยมปริดาได้ซาบซึ่งหลายครั้ง ด้วยความที่เป็นคนละเอียดอ่อน จึงซาบซึ่งได้มาก ดีใจที่เพื่อนๆ ช่วยกันเล่าเรื่องดีๆ ให้ฟัง รู้สึกเต็มอิ่มเต็มบุญ เปี่ยมปริดามีความสุขมากในการมาวัดวันนี้

นางวิสาขา

ผกาแก้ว ไปดูละครเวทีกับเพลินไฉน ได้ที่นั่งแถวหน้า
ของชั้นสอง ผกาแก้วเพลินกับบรรยากาศในโรงละครที่มีคนเข้า
ชมมากมาย เพลินไฉนอ่านสูจิบัตรอยู่อย่างตั้งใจ

ไม่นานนักไฟเวทีก็สลับลง คณะดนตรีบรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมี ก่อนเริ่มการแสดง

ม่านก้ามหอยสีแดงเคลื่อนตัวออกไปสองข้าง เผยให้เห็น
ฉากริมฝั่งน้ำ หญิงสาวหลายคนเดินกันเป็นกลุ่มๆ ท่าทางรื่นเริง

ที่มุมซ้ายของเวทีมีศาลาริมน้ำ และเบื้องหน้าเป็น
พราหมณ์ ๘ คน ยืนมองดูสาว ๆ ที่กำลังเดินกันขวกไขว่

พราหมณ์หนุ่มคนหนึ่ง พูดว่า

“วันนี้เป็นวันนักขัตฤกษ์ประจำปี ดูละสิ พวกสาว ๆ ทุก
คนที่เคยปิดหน้า วันนี้พากันเปิดผ้าคลุมหน้า เดินไปทำน้ำอาบ
น้ำกัน”

พราหมณ์อีกคนถามว่า

“ตรงนั้นทำไมมีพวกผู้ชายยืนชุ่ม ๆ อยู่ตั้งหลายคนนะ
เห็นมั๊ย”

พราหมณ์คนแรกมองตาม “ก็วันนี้แหละเป็นวันที่
อนุญาตให้ชายหนุ่มเฝ้าพวงมาลัยมากล้องให้หญิงที่ตัวเองรัก
พอใจได้ยังไงเล่า ถ้าผู้หญิงเขาพอใจตอบ เขาก็รับพวงมาลัย

ไว้ แล้วให้ฝ่ายชายไปสู่ขอกับพ่อแม่ จะได้แต่งงานกัน”

ลิกเข้าไปในเวที มีหญิงสาวหลายคนที่รับพวงมาลัยจากชายหนุ่ม และยืนอ้อยอิ่งคุยกันอยู่

เวทีทางขวามือ มีกลุ่มหญิงเดินมากลุ่มหนึ่ง ผู้นำกลุ่มเป็นหญิงสาวสวย เดินมาด้วยท่วงท่าสง่างาม

หัวหน้าพราหมณ์เดินออกมายืนมองเป็นพิเศษ

“อา นี่แหละ หญิงเบญจกัลยาณี ที่เราเฝ้าติดตามหา”

พราหมณ์ทั้งกลุ่มเริ่มหันมาสนใจเช่นกัน

“ดูสิ เธอมีลักษณะของเบญจกัลยาณี มีผมงามยาวสลวยลงมาเหมือนกำหางนกยูง แล้วปลายกลับซ้อนขึ้น

ดูริมฝีปากสี แดงสดเหมือนลูกตำลึงสุก เรียบชิดสนิทดีงามจริง

ผิวทั้งงาม ขาวเหมือนดอกกรรณิการ”

พราหมณ์อีกคนก็ยืนชมชอบอยู่เช่นเดียวกัน “ใช่ หรือถ้าใครพินิจคำต้องคำเหมือนดอกบัวเขียว ก็จะเป็นเบญจกัลยาณีเหมือนกัน

อีกอย่างคือกระดูกงาม คือฟันสวยนั่นเอง แต่เราจะเห็นฟันของเธอได้อย่างไร”

ขณะนั่นเอง ฝนก็ตกลงบนเวที ผู้ชมดบมือชอบใจ นักแสดงทั้งหลายวิ่งกันซุกซุน สาวๆ สงสัยวิตว้าย

สาวๆ กลุ่มทางขวาก็พากันวิ่งหน้าเวทีแล้วเข้าไปหลบฝนในศาลา ยกเว้นหญิงที่พราหมณ์กำลังเฝ้าชม ที่ยังคงเดินเป็นปกติ เสื้อผ้าเริ่มเปียกปอน ทำให้เห็นรูปร่างงดงาม

เมื่อเธอเดินมาถึงศาลา หัวหน้าพราหมณ์ก็กระแอมเสียงดัง พุดเปรยๆ ออกไปว่า

“ธิดานี้เฉื่อยชาเหลือเกิน เมื่อแต่งงานสามีของเธอคงไม่มีอะไรกิน”

หญิงสาวหยุดชะงัก และเอ่ยถามด้วยเสียงอันไพเราะ
เหมือนกังสดาล

“ท่านว่าใครคะ”

“ก็เธอนั่นแหละแม่หนู”

“ทำไมจึงว่าฉันคะ”

พราหมณ์ จึงอธิบายว่า “เวลาฝนตก หญิงบริวารของ
เธอวิ่งเข้าศาลาเพื่อไม่ให้เปียก แต่เธอไม่ได้รับเหมือนคนอื่น
ปล่อยให้เสื้อผ้าเปียกหมด”

เธอจึงเอ่ยว่า

“ท่านทั้งหลาย อย่าว่าฉันอย่างนั้น ฉันแข็งแรงกว่า
หญิงบริวารมาก แต่ที่ฉันไม่วิ่ง เพราะมีเหตุผลบางอย่าง”

พราหมณ์จึงขอให้เธออธิบาย

“เหตุผลประการแรก ธรรมดาหญิงเมื่อวิ่งย่อมดูไม่งาม
ต้องเดินปกติ จึงจะดูงาม

ท่านกล่าวว่าคน ๔ จำพวกวิ่งไม่งาม คือ

พระราชา ผู้ทรงเครื่องประดับ แล้ววิ่งไปในพระลาน
หลวงย่อมดูไม่งาม คนทั้งหลายจะติเตียนว่า พระราชาริ่งไป
เหมือนสามัญชน

ช่างมงคลประดับประดาด้วยคชาภรณ์ แล้ววิ่งไปย่อมดู
ไม่งาม ถ้าค่อยๆ เดินไปด้วยลีลาของช่างจึงจะดูงาม

พระภิกษุเมื่อวิ่งไปย่อมไม่งาม คนทั้งหลายจะติเตียน
ว่าวิ่งเหมือนคลุหัสถ์

สุดท้ายคือหญิง เมื่อวิ่งไปย่อมได้รับคำติเตียนว่า ทำไม
หญิงนี้วิ่งเหมือนชาย”

พวกพราหมณ์ทั้ง ๘ แสดงท่าทางพอกพองใจ เธอ
กล่าวต่อไปว่า

“เหตุผลประการที่ ๒ คือพ่อแม่ย่อมถนอมลูกมาแต่

เยาวิชัย หากฉันวิ่งไปอาจสะดุดหรือลื่นหกล้ม มือหรือเท้าหัก ต้องตกเป็นการระของครอบครัว ส่วนเสื้อผ้านั้น เปียกแล้วก็แห้งได้ ดังนั้น ฉันจึงไม่วิ่ง”

ขณะที่เธอพูด พราหมณ์ทั้ง ๘ ก็คอยสังเกตดูฟันของเธอ หัวหน้าพราหมณ์กล่าวว่า

“ฟันอันงามเช่นนี้ เราไม่เคยเห็นเลย”

พราหมณ์อีกคนหนึ่ง ถามว่า

“เธอชื่ออะไร เป็นธิดาของใคร”

“ฉันชื่อวิสาขา คุณพ่อฉันคือท่านธัญชัยเศรษฐีแห่งเมืองสาเกตนี้”

หัวหน้าพราหมณ์หันไปหาพราหมณ์ผู้ถือพวงมาลัยทองคำอยู่ให้นำมามอบให้หญิงสาว

เธอยังไม่ได้รับพวงมาลัยทองคำ แต่สอบถามความเป็นมา พราหมณ์เล่าให้ฟังว่า

“พวกเราเป็นตัวแทนของท่านมหาราชเศรษฐี แห่งเมืองสาเกตนี้ ท่านมีลูกชายชื่อปณณวัณณกุมาร ท่านมหาราชต้องการให้เราเสาะหาหญิงเบญจกัลยาณี คือผู้ที่มีพมงาม เนื้องาม กระดูกงาม ผิวงาม และวัยงาม เพื่อไปเป็นสะใภ้

พวกเราเห็นว่า เธอนี้งามสมเป็นเบญจกัลยาณีที่เราค้นหา จึงขอมอบพวงมาลัยทองคำนี้ให้ โปรดจงรับไว้ด้วยเถิด” วิสาขารับพวงมาลัยทองคำนั้น

ไม่นานสีแดงค่อยๆ เคลื่อนตัวเข้าหากัน ผู้ชมปรบมือให้นักแสดง

ผกาแก้วหันไปคุยกับเฟลินไจน

“เลือกนางเอกมาสวยดีนะ หน้าตาดีสวยเย็นๆ สมเป็นนางวิสาขา”

“แต่อีกหน่อยจะไม่สมหรอก” เฟลินไจนหัวเราะเบาๆ

“เพราะนักแสดงคนนี้อีก ๒๐-๓๐ ปีก็จะแก่ แต้นางวิสาขาตัวจริงไม่แก่ คืออาจจะแก่กว่าเดิมหน่อย เมื่อเทียบกับตัวเอง แต่ถ้าเทียบกับคนอื่นเหมือนจะไม่แก่”

“ทำไมยังงั้น” ผกาแก้วถาม

“ก็เป็นเบญจกัลยาณี คือวัยงาม วัยงามคือมีลูก ๑๐ คนก็ยังสวยเหมือนเดิม นางวิสาขานี้อายุ ๑๒๐ ปีนะ มีลูกชาย ๑๐ คน ลูกสาว ๑๐ คน มีหลานเป็นร้อยละ แต่เวลาเดินไปกับหลานนี้ จะเดาไม่ออกว่าคนไหนคุณยาย คนไหนคุณหลานสวยพอๆ กัน”

“ไอ้โฮ ขนาดนั้น” ผกาแก้วอุทาน

มานี่สีแดงค่อยๆ เคลื่อนตัวเปิดอีกครั้ง เป็นฉากบ้านของ ธัญชัยเศรษฐี มีข้าทาสบริวารมากมายขวกไขว่

ธัญชัยเศรษฐี กำลังคุยอยู่กับนางวิสาขา

“พอได้รับข่าวจากท่านมิการเศรษฐีแล้วล่ะลูก พวกพราหมณ์ ๘ คนได้ไปแจ้งเรื่องของลูกกับเขาแล้ว เขาพอใจมาก ก็น่าจะพอใจอยู่หรอกนะ ลูกสาวพ่อดีออกอย่างนี้”

วิสาขายิ้ม ก้มหน้าไม่ได้พูดอะไร

“ความจริง ทางมิการเศรษฐี มีทรัพย์สมบัติอยู่เพียง ๔๐ โฉฏี เงินเท่านั้นเมื่อเทียบกับพ่อแล้วเป็นเงินเพียงเล็กน้อย แต่พ่อไม่ได้คิดเรื่องนั้นหรอก พ่ออยากให้ลูกได้แต่งงาน จะได้

มีคนคุ้มครองรักษา แคนี่พ่อก็พอใจแล้ว”

วิชาถามว่า “เขาส่งข่าวมาว่ายังงัยจะพ่อ”

“เขาบอกว่า พระเจ้าปเสนทิโกศลจะเสด็จมาด้วย”

“ทำไมท่านจึงเสด็จละจะพ่อ” วิชาสงสัย

“ท่านคงจะเห็นว่า ตระกูลของเราท่านนำมาเอง ท่านคงจะยกย่องให้เกียรติแก่เรา

ลูกจำได้มั๊ยเมื่อตอนที่ลูกยังเล็ก เราอยู่กับคุณปู่ที่เมืองภัททิยะ ใครๆ ก็รู้จักเมณฑกเศรษฐีกันทั้งนั้น”

“จำได้ค่ะ” วิชาตอบ “พระพุทธเจ้าเคยเสด็จภัททินคร ลูกอายุได้ ๗ ขวบ ได้ฟังธรรมในครั้งนั้นด้วย”

“เมืองภัททิยะของเราอยู่ในแคว้นอังคะ ซึ่งอยู่ในปกครองของพระเจ้าพิมพิสาร

ครั้งนั้นพระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จไปทูลขอเศรษฐีใหญ่สักคนหนึ่ง พระเจ้าพิมพิสาร ก็ส่งให้พ่อมาอยู่กับพระเจ้าปเสนทิโกศล”

“ลูกยังจำการเดินทางคราวนั้นได้ เรามาถึงที่นั่นในเวลาเย็น พ่อถึงตั้งชื่อเมืองนี้ว่าเมืองสาเกต”

“ใช่ พ่ออยากตั้งเมืองตรงนี้ ก็ห่างจากสาวัตถีแค่ ๗ โยชน์เท่านั้น ในเมืองสาวัตถีมีคนแออัดมาก พ่อไม่อยากเข้าไปเพิ่มความแออัดอีก อยู่ตรงนี้แหละดีแล้ว สบายกว่ากันเยอะเลย”

“พระราชเสด็จมา ก็คงจะพาข้าราชการบริพารมาด้วยมากทีเดียวนะจะพ่อ”

“พระราชามาสัก ๑๐ องค์ เราก็ยังต้อนรับได้ลูก”

“ท่านมิคารเศรษฐี ก็คงมีคนมาด้วยมากเหมือนกันนะจะ”

“พ่อว่าคงจะมากันหมดบ้านละมัง ลูกจะช่วยพ่อต้อนรับดูแลแขกเหรื่อนี้ได้มั๊ย วิชา ลูกเป็นคนฉลาด แม้ลูกจะยังอายุน้อย แต่พ่อเชื่อว่าลูกจะจัดการกับทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างดี”

“ได้จ้ะพ่อ เรื่องนี้ให้เป็นหน้าที่ของลูกเอง ลูกจะดูแล
ทุกอย่างจนแม้แต่คนเลี้ยงช้าง ลูกก็จะจัดเตรียมให้ คนเลี้ยง
ช้างของพวกเขาจะได้มีโอกาสเที่ยวชมบ้านเมืองของเรา”

วิชาชา ลูกจากที่เดินไปกลางเวที แสงไฟสาดส่องมา
จับที่เธอโดยเฉพาะ พื้นบริเวณที่นั่งของพ่อค่อยๆ เลื่อนไปทาง
ขวาของเวที ไฟที่ส่องตรงลงมาหรีดมาก ทำให้พ่อนั่งอยู่ใน
ความสัวลาง นี่เป็นการเปลี่ยนฉากด้วยแสงไฟ โดยที่ผู้แสดง
ไม่ต้องลุกออกไป

บริวารคนโน้นคนนี้เดินเข้าไปหาวิชาชาเป็นกลุ่มๆ เพื่อ
รับคำสั่งให้ไปเตรียมงานด้านต่างๆ

ในไม่ช้า ทั่วเวทีก็เหมือนมีงานรื่นเริงประจำปีของเมือง
สาเกต มีคนร้องรำทำเพลง ชุ่มอาหารมีคนไปขอตักอาหาร
ตลอดเวลา บางคนจับกลุ่มคุยกันสนุกสนาน วิชาชาเดินเข้าไป
ไปดูความเรียบร้อยตามจุดต่างๆ

ไฟเปลี่ยนมาเจดจ้าบริเวณที่นั่งของธัญชัยเศรษฐี ซึ่ง
ขณะนี้พระเจ้าปเสนทิโกศลประทับอยู่ด้วย พร้อมกับมิดาร-
เศรษฐี

พระเจ้าปเสนทิโกศล ตรัสว่า

“เราก็กินอยู่ได้ ๒-๓ วันแล้ว เศรษฐีจะเลี้ยงดูพวกเรา
ก็ลำบากนัก จงรีบส่งลูกสาวเถิด”

ธัญชัยเศรษฐีทูลว่า

“บัดนี้ฤดูฝนแล้ว การเสด็จไปเป็นการลำบาก ขอให้
ทรงประทับที่นครสาเกตนี้ การบริการต่างๆ แก่ไพร่พลของ
พระองค์ เป็นหน้าที่ของข้าพระองค์ พระองค์จะเสด็จกลับได้ก็
เมื่อข้าพระองค์จะส่งเสด็จพระเจ้าข้า”

พระเจ้าปเสนทิโกศล และมิดารเศรษฐี แสดงความ

พอใจ และแสงไฟมูมนี่ก็สลัวลง กลับไปเจิดจ้าตรงกลางทั่วเวที ซึ่งดูเหมือนงานรื่นเริงที่มีชีวิตชีวาอย่างยิ่ง

มีชายกลุ่มหนึ่ง เดินออกมาทางซ้ายของเวที และเดินมาจนเกือบถึงกลางเวที ธัญชัยเศรษฐี เดินมาจากทางขวา และได้มายืนสนทนากันตรงกลางเวที

ธัญชัยเศรษฐีกล่าวว่า

“นี่แน่ะ นายช่างทอง เราต้องการให้พวกท่านทำเครื่องประดับ มหาลดาปสาธน์ ทำด้วยทองสุกพันลี้ม เงิน แก้วมณี แก้วมุกดา แก้วประพาพ และเพชร ที่มีจำนวนเท่าทอง”

ช่างทองยกมือขึ้นพนม “ต้องใช้เวลามากนะท่านเศรษฐี”

“ต้องใช้เวลาเท่าใด”

“ประมาณ ๔ เดือนขอรับ”

“ตกลง” เศรษฐีกล่าว

ช่างทองเดินกลับออกไปทางซ้ายของเวที เศรษฐีเดินกลับไปนั่งที่มุมขวาตามเดิม นั่งคุยกับพระเจ้าปเสนทิโกศล และมีการเศรษฐีในแสงไฟสลัว

กลุ่มรื่นเริงต่างๆ กลางเวที ค่อยๆ ทอยยลถอนออกไปทีละกลุ่ม ขณะเดียวกันก็มีกลุ่มใหม่ซึ่งแต่งตัวและเตรียมข้าวของสำหรับการเดินทางค่อยๆ ทอยยเข้ามาแทนที่ทีละกลุ่มเหมือนกัน ดังนี้เรื่อยๆ ไป จนกลางเวทีทั้งหมดได้กลายเป็นภาพของการเตรียมการเดินทางขนานใหญ่ของผู้คนจำนวนมาก

พื้นส่วนห้องที่นั่งของธัญชัยเศรษฐี เลื่อนกลับมากลางเวที ธัญชัยเศรษฐี พระเจ้าปเสนทิโกศล และมีการ

เศรษฐี กำลังสนทนากันเรื่องการเดินทาง

“ข้าพเจ้าได้ให้อุปกรณ์เครื่องเรือนทุกอย่างแก่วิสาขา เพื่อจะได้ไม่ต้องเดือดร้อน เมื่อจะหยิบจับใช้สอยและให้ว้าไปหนึ่งหมื่นตัว ส่วนคนรับใช้ชายหญิงนั้นแล้วแต่ใครจะสมัครใจไป”

มีการเศรษฐี พูดว่า “คนติดตามไปมากเกินไป จริงๆ ขอรับ ข้าพเจ้าให้ลดลงเสียบ้างนะขอรับ คงจะเอาไปหมดไม่ไหว”

“พวกเขาจะเลี้ยงตัวเขาเองแหละท่าน”

ธัญชัยเศรษฐีแก้ไขให้ แต่มีการเศรษฐีส่ายหัว

“ขอลดเถอะขอรับ ข้าพเจ้าบอกไปแล้วว่าอนุญาตให้ใครไปบ้าง”

“งั้นก็ตามแต่ท่านเถอะ”

ขณะนั้น กลุ่มนายช่างทองเดินเข้ามาและนั่งลงทางเบื้องซ้าย

วิสาขาเดินออกมาจากเวทีด้านขวา สวมชุดเครื่องประดับมหาลดาปสาธน์สวยงามมาขึ้นนั่งอยู่ แสงไฟส่องจับเธอ จนดูโดดเด่นงามตา

ผู้ชมปรบมือต้อนรับกันเกรียว เพราะชุดเครื่องประดับนั้นสวยงามแปลกตาและดูหรูหรามาก

ช่างทองคนหนึ่งลุกขึ้นยืนอ่านใบรายงานว่า

“เครื่องประดับมหาลดาปสาธน์ มีเครื่องประกอบคือเพชร ๔ ทะนาน แก้วมุกดา ๑๑ ทะนาน แก้วประพาพ ๒๐ ทะนาน แก้วมณี ๓๓ ทะนาน

ส่วนที่พึงใช้ด้วยใช้เงินแทน เครื่องประดับคลุมศีรษะยาวลงมาจรดหลังเท้า ลูกดุมทำด้วยทอง ห่วงลูกดุมทำด้วยเงิน นกยูงรำแพนที่ประดับเหนือศีรษะ ทำด้วยวัตถุต่อไปนี้ ขนปีกขาวทำด้วยทอง ๕๐๐ ขน ขนปีกซ้ายทำด้วยทอง ๕๐๐ ขน จะออยปากทำด้วยแก้วประพาพ นัยน์ตาทำด้วยแก้วมณี คอ

และแนวทางทำด้วยแก้วมณี ก้านขนทำด้วยเงิน ขาทำด้วยเงิน
เครื่องประดับนี้มีราคา ๙ โกฏิ ค่าแรงงาน ๑ แสน ขอรับท่าน”
ม่านกำมะหยี่สีแดงค่อยๆ เคลื่อนตัวเข้ามา

ผกาแก้วหันไปบอกเฟลินไฉน
“ชุดมหาดาศาสน์นี้สวยจริงๆ นะ แต่จะใส่ยังไง
คงจะหนักแยะเลย”

“ก็ไม่ได้ใส่บ่อยหรอก ท่านว่าในชมพูทวีปมีผู้หญิงมี
บุญอยู่ ๓ คนเท่านั้นที่ได้เครื่องประดับมหาดาศาสน์ คือ
วิสาขา มัลลิกา ภรรยาของพันธุลเสนาบดี และลูกสาวเศรษฐี
เมืองพาราณสีอีกคนหนึ่งเท่านั้น”

“นับเป็นของหายากและก็มียากด้วยใช่ไหม”

“คือเครื่องประดับนี้เป็นผลแห่งการถวายจีวร ท่านว่า
อย่างนั้น ถ้าเป็นชายก็จะได้รับจีวรและบาตร ด้วยฤทธิ์นะ
เวลาบวชแล้วก็จะมีจีวรและบาตรขึ้นมา เรียกว่าเป็นอานิสงส์
แห่งจีวรทาน”

ฉากที่ ๓ บนเวทีเป็นฉากบ้านของมิกคารเศรษฐี
เศรษฐีกำลังเลี้ยงอาหารพวกซีเปลือย โดยนักแสดง
แต่งชุดแบบเนื้อสีเนื้อตลอดตัว ผมเผ้ายาวรุงรังลงมาตามหลัง
ไหล่ มีจำนวนเกือบ ๑๐ คน นั่งกินอาหารกันอยู่
ครูใหญ่ เศรษฐีสั่งให้คนไปเรียกวิสาขา
“เจ้าจงไปพาวิสาขามาไหว้พระอรหันต์”

คนรับใช้เดินไปหาวิชา ซึ่งนั่งอยู่ในเงาสลัวมุมขวาของเวที เมื่อคนรับใช้เดินไปถึงก็นั่งคุกเข่าลง ไฟที่มุมนี้ก็เจิดจ้าขึ้น เห็นวิชานั่งฟัง

“ท่านเศรษฐีให้มาเชิญท่านไปไหว้พระอรหันต์”

“พระอรหันต์หรือ เราจะได้กราบพระอรหันต์ โอ ดีจริง”

วิชารีบลุกเดินไปยังที่มการเศรษฐีนั่งอยู่ พอเธอเห็นพวกชีเปลือยกำลังกินข้าว แทนที่จะเป็นภิกษุสงฆ์ ก็ผงะถอยหลัง มีอาการกระดาก หันมำรำพึงกับตนเองว่า

“คนไม่มีความอายเช่นนี้ จะเป็นอรหันต์ไม่ได้ ทำไมคุณพ่อจึงเรียกเรามา”

เธอแสดงอาการนิ่งเฉย ไม่ไหว้ ไม่นั่ง แล้วเดินกลับไปเสียเฉยๆ

พวกชีเปลือยเห็นอาการดั่งนั้น ก็กล่าวคำนิเสธ

“ท่านเศรษฐี หญิงอื่นที่ดีกว่านี้ไม่มีแล้วหรือ ทำไมเอาหญิงกาพกรรณอย่างนี้มาเป็นสะใภ้ จงไล่เธอออกจากบ้านโดยเร็วเถอะ”

เศรษฐีรำพึงเบาๆ ว่า

“สะใภ้เรามาจากตระกูลใหญ่ จะขับไล่เธอไปเพียงเพราะคำพูดของพระคุณเจ้า ก็ไม่สมควร”

เศรษฐีจึงรีบเข้าไปพูดกับชีเปลือยว่า

“ท่านทั้งหลายอย่าถือสาเลย นางเป็นเด็ก ทำไปด้วยรู้บ้างไม่รู้บ้าง”

พวกชีเปลือยก็ค่อยๆ เดินออกไปจากเวที

เศรษฐีกลับมาที่นั่งโต๊ะ ลงมือรับประทานข้าว วิชาเข้ามาปรนนิบัติอยู่ใกล้ๆ

ขณะนั้นพระภิกษุรูปหนึ่งมายืนอยู่หน้าเรือน วิชา ก็ไปยืนอยู่ข้างหนึ่ง เพื่อให้พ่อครัวสังเกตเห็นพระ เศรษฐีเห็นพระ

แล้ว แต่ก็ก้มหน้ากินข้าวต่อไปอย่างไม่สนใจ

วิสาขาท่าทางผิดหวัง ครู่หนึ่งจึงหันไปกล่าวกับพระว่า
“นิมนต์ข้างหน้าเถิด พ่อพี่ของดิฉันกำลังบริโภคของ
เก่า”

พระภิกษุเดินจากไป เศรษฐีลุกขึ้นพรวดพรวด ตะโกน
ให้คนรับใช้ยกข้าวออกไปด้วยความโมโห แล้วชี้หน้าวิสาขา

“เธอจงกลับบ้านไปซะ มาหาว่าเรากินของไม่สะอาดได้
ยังไง”

วิสาขापุดเสียงเรียบ ๆ

“คุณพ่อ ดิฉันไม่ยอมออกจากบ้านด้วยเรื่องเพียงเท่านั้น
คุณพ่อไม่ได้พาดิฉันมาเหมือนพาคณรับใช้มานะคะ ดิฉันเป็นลูก
ของตระกูลที่ยังมีพ่อแม่ เมื่อดิฉันมา คุณพ่อของดิฉันได้ให้
พราหมณ์ ๘ คนมาด้วย เพื่อกอยดูแลและชำระโทษของดิฉันถ้า
หากมีขึ้น ดิฉันขอให้เรียกพราหมณ์ทั้ง ๘ คนมาชำระโทษก่อน”

มีพราหมณ์ ๘ คนเดินออกมาทางด้านซ้าย เศรษฐี
เข้าไปพบและสนทนากันเบา ๆ อยู่ครู่หนึ่ง วิสาขายืนคอยอยู่
เงียบ ๆ ท่าทางมั่นคงมั่นใจ

พราหมณ์คนหนึ่งก้าวมาข้างหน้า ถามวิสาขาว่าเป็นดัง
ที่เศรษฐีเล่าหรือไม่ วิสาขาคอบว่า

“ดิฉันไม่ได้เจตนาว่าพ่อพี่กินของไม่สะอาด หากแต่
หมายความว่า พ่อพี่ของดิฉันมั่งมีศรีสุขอยู่เดี๋ยวนี้ เพราะบุญ
เก่า ไม่ต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยก็มีกินมีใช้” พราหมณ์กล่าว
กับเศรษฐีว่า

“ในเรื่องนี้ ท่านไม่สามารถกล่าวโทษลูกสาวของเราได้
เธอพูดถูกแล้ว ทำไมท่านจึงโกรธ”

เศรษฐีหงุดหงิด หน้ายังยุ่งเหมือนเดิม

“ถึงเธอไม่ผิดในเรื่องนี้ เธอก็ยังมีโทษข้ออื่นๆ อีก คิน

ก่อนเธอกับคนใช้หลายคนลงไปหลังบ้าน ไปทำไม”

วิชาฯชี้แจงว่า

“นางลำนั่นตกถูก ดิฉันจึงให้คนใช้ถือโคมไฟลงไปดูไป
ช่วยเหลือมัน ดิฉันจะมีความผิดอย่างไร”

มิดาเรย์ยังไม่หายหงุดหงิด

“ตอนคืนก่อนที่เธอจะมาบ้านฉัน พ่อของเธอให้โอวาท
แก่เธอ ๑๐ ข้อ การให้โอวาทของพ่อเธอนั้นเป็นเรื่องไม่สมควร
เช่นข้อที่หนึ่งว่า ไฟในอย่านำออก ก็เมื่อไฟของบ้านอื่นดับ เขา
มาขอไฟ เราจะใจแคบยังงี้ ขนาดไม่ยอมให้ไฟเขาไป

ส่วนไฟนอกอย่านำเข้า ก็เหมือนกัน ภายในบ้านเราไฟ
ดับ เราก็ต้องไปขอไฟจากภายนอก

โอวาทของพ่อเธอ เราไม่อาจเข้าใจความหมายได้ นี่
เป็นความผิดของเธอเหมือนกัน”

วิชาฯจึงอธิบาย ด้วยส้อมเสียงอันหนักแน่น แต่นุ่มนวล

“ข้อที่ว่า “ไฟในอย่านำออก” นั้นหมายความว่า เมื่อ
เห็นโทษของพ่อผัว แม่ผัว หรือสามีแล้ว อย่านำโทษนั้นไปพูด
ให้คนภายนอกรู้

ข้อว่า “ไฟนอกอย่านำเข้า” นั้นหมายความว่า เมื่อคน
บ้านใกล้เรือนเคียงพูดถึงความไม่ดีของพ่อผัว แม่ผัวหรือสามี
จงอย่านำคำพูดนั้นมาพูดให้ท่านฟังอีก

ข้อว่า “เจ้าจงให้แก่คนที่ควรให้” นั้น หมายความว่า
ใครมายืมเงินหรือของใช้ไปแล้ว นำมาคืนในเวลาสมควร ก็จง
ให้แก่คนนั้น

ข้อว่า “จงอย่าให้แก่คนที่ไม่ให้” หมายความว่า ใครมา
ยืมเงินทองของใช้ ยืมแล้วไม่คืน ก็อย่าให้แก่คนนั้นอีก

ข้อว่า “จงให้แก่บุคคลทั้งที่ให้และไม่ให้” คือเมื่อญาติ
หรือมิตรยากจนมาพึ่งพาอาศัย หรือยืมเงินทองของใช้ก็จงให้

ไม่ว่าเขาจะกินหรือไม่กินก็ตาม

ชื่อว่า “พึงนั่งให้เป็นสุข” คือนั่งในที่ที่เหมาะกับตน เช่น ไม่นั่งขวางประตู เมื่อพ่อผัวแม่ผัวนั่งในที่ต่ำ ตนก็ไม่ควรนั่งที่สูง เป็นต้น

ชื่อว่า “พึงบริโภคน้ำให้เป็นสุข” คือไม่ควรกินก่อนพ่อผัวแม่ผัว หรือสามี ดูแลให้ทุกคนกินก่อน ตนจึงกินทีหลัง

ชื่อว่า “พึงนอนให้เป็นสุข” คือไม่นอนก่อนสามี พ่อผัวหรือแม่ผัว ปฏิบัติให้ทุกคนนอนให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงค่อยนอนทีหลัง

ชื่อว่า “พึงบำเรอไฟ” อธิบายว่าพ่อผัวแม่ผัวและสามีเหมือนกองไฟ คือสามารถให้คุณให้โทษได้ เพราะฉะนั้นต้องปฏิบัติท่านโดยชอบ

ชื่อว่า “พึงนอบน้อมเทวดาภายใน” อธิบายว่า พ่อผัวแม่ผัว และสามี ภรรยาควรเห็นเป็นเหมือนเทวดา พึงปฏิบัติท่านเหล่านั้นด้วยความเคารพอ่อนน้อม”

เศรษฐีมิกระ ฝรั่งอธิบายแล้ว ก้มหน้านิ่ง เงียบไม่ออก พราหมณ์ถามว่า ยังเห็นโทษข้อไหนอีกมั๊ย

“ไม่มีแล้ว” เศรษฐีตอบ อายนิดหน่อย

“เมื่อเป็นอย่างนี้ ท่านจะไล่ลูกสาวเราไปด้วยเหตุใด ท่านทำไปโดยไม่มีเหตุผลเลย”

เศรษฐีก็ยังนิ่งอยู่อีก วิสาขาจึงพูดว่า

“เมื่อบิดาแห่งสามีขับไล่ให้ออกจากบ้าน ดิฉันยังไม่ออกเพราะยังไม่ทราบว่ ดิฉันมีความผิดถูกประการใด บัดนี้รู้แน่นอนแล้วว่า ไม่มีความผิด ดิฉันพร้อมจะกลับบ้านอย่างผู้บริสุทธิ์ ขอท่านทั้งหลายจงดยานพาหนะไว้ให้พร้อม”

มีการเศรษฐีตกใจ รีบเข้าไปขอโทษวิสาขา

“ยกโทษให้พ่อเถอะ อย่าไปเลย”

“ดิฉันไม่ได้ถือโทษคุณพ่อค่ะ แต่ดิฉันเติบโตมาในตระกูลอันเลื่อมใสพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง ไม่คลอนแคลน ดิฉันมาอยู่ที่นี่ไม่ได้ปฏิบัติบำรุงพระสงฆ์เลย ดิฉันไม่อยากจะอยู่ นอกจากว่าคุณพ่อจะอนุญาตให้ฉันเลี้ยงพระได้”

“พ่ออนุญาต” มิกระรีบตอบ วิสาขาดีใจมาก บอกเสริมจี้ว่า

“ดิฉันจะไปนิมนต์พระ”

วิสาขารีบเดินออกไปทางด้านขวาของเวที มิกระยืนยิ้มอย่างสบายใจอยู่กลางเวที ไฟดวงเดียวฉายส่องลงมาที่เขา

ไม่นานในยกขึ้น เผยให้เห็นพระพุทธเจ้าทรงประทับเป็นประมุข มีภิกษุสงฆ์นั่งเรียงกันอยู่ วิสาขาลงวายน้าแด่พระพุทธเจ้า แล้วหันมาบอกคนรับใช้ให้ไปเชิญเสริมจี้มา

ขณะเดียวกันนั่นเอง พวกชีเปลือยก็มาล้อมมิกระไว้ ชีเปลือยคนหนึ่งมากระซิบเสริมจี้ว่า อย่าเข้าใกล้พระพุทธเจ้า เสริมจี้จึงหันไปบอกเด็กรับใช้ว่า

“ไปบอกวิสาข่าว่าจงเลี้ยงพระไปเองเถอะ”

พวกชีเปลือยจัดแวงกันม่านที่ด้านข้างเวที วิสาขาให้คนรับใช้มาเชิญเสริมจี้อีก พวกชีเปลือยเข้าจุดมือเสริมจี้ไว้

เสริมจี้ทำท่าลังเล ในที่สุด ก็บอกชีเปลือยว่าจะไปฟังพระพุทธเจ้า ชีเปลือยก็พาเสริมจี้ไปนั่งหลังม่าน

มีเสียงดนตรีบรรเลงเบาๆ และเสียงบรรยายดังขึ้นมา ในขณะที่เหตุการณ์บนเวทีกำลังดำเนินไปอย่างเงียบๆ

“พระศาสดานั่น ทรงมีบุญญาธิการมาก ทรงมีพระบารมีเต็มเปี่ยม แม้บุคคลอยู่คนละฟากภูเขา ฟากแม่น้ำ หากมี

พระประสงค์จะให้ได้อินพระธรรมเทศนา บุคคลนั้นย่อมได้อิน
อย่าว่าแต่ฟังนอกมาน

ดังนั้น เมื่อเสร็จฐิณังเรียบร้อยแล้ว พระศาสดาจึงเริ่ม
อนุพุทฺธิกา และธรรมปริยายอื่นๆ อีก พระพุทฺธเจ้าทั้งหลาย
นั้นอุปมาดังดวงจันทร์ คือคนทุกคนก็จะเห็นว่าดวงจันทร์อยู่
เหนือศีรษะตนหรืออยู่ตรงบ้านของตน ไม่ว่าบ้านเขาจะอยู่
ที่ไหน พระพุทฺธเจ้าตรัสพระธรรมเทศนาอยู่ คนฟังก็จะเข้าใจ
ว่าตรัสอยู่กับตน

นี่เป็นผลแห่งทานที่พระพุทฺธเจ้าทรงทำมาดี ทรง
บริจาคสิ่งทีบริจจาคได้ยาก เช่น บุตร ภรรยาอันเป็นที่รัก เลือด
เนื้อ และชีวิต เป็นต้น

พระศาสดาทรงแสดงธรรม มุ่งเอามิการเสร็จฐิเป็น
สำคัญ เสร็จฐิส่งกระแสจิตไปตามพระธรรมเทศนาได้บรรลุโสดา
ปัตติผล มีศรัทธาไม่หวั่นไหว หมดความสงสัยในคุณพระ
รัตนตรัย

มิการะ ยกขายน่านขึ้น แล้วจุมพิตถันหญิงสะไ้ แล้ว
ยกให้เป็นมารดาของตนในฐานะได้ชักชวนให้มองเห็นแสงสว่าง
ทางชีวิต คนทั้งหลายจึงเรียกนางวิสาขาว่า มิการมารดา”

เสียงบรรยายจบลง พวกชีเปลือยถอยออกจากเวทีจน
หมด เหลือเพียงพระพุทฺธเจ้าและภิกษุสงฆ์อังคตงาม

พระพุทฺธเจ้าประทับยืน มิการะก้มลงจุมพิตพระบาท
เอ่ยชื่อตนเอง ๓ ครั้ง เป็นการทำความเคารพ แล้วทูลว่า

“ข้าพระองค์ไม่เคยทราบมาก่อนเลยว่า ทานที่บุคคลทำ
แล้วในศาสนานี้มีผลมาก เพราะได้อาศัยลูกสะไ้ จึงสามารถ
พ้นจากอบายทุกข์ทั้งปวง วิสาขามาสู่เรือนของข้าพระองค์ เพื่อ
ประโยชน์และความสุขของข้าพระองค์โดยแท้”

วิชาหาทุลอรารณพระพุทธรเจ้าและภิกษุสงฆ์เพื่อเสวย
ที่บ้านของตนนในวันรุ่งขึ้นอีก

มิกะระและวิชาหาเดินออกมากลางเวที ม่านชั้นใน
เลื่อนลงมาจากเพดาน จนปิดบังภาพของพระพุทธรเจ้าและพระ
สงฆ์ทั้งหมด

แสงไฟกลางเวทีเด่นชัดขึ้น เศรษฐีกำลังมอบเครื่อง
ประดับให้แก่วิชาหา

“พ่อเห็นว่า เครื่องประดับมหาดาปสาธน์นั้นหนักมาก
ไม่อาจจะใส่ไปไหนมาไหนได้บ่อยๆ พ่อเลยจ้างให้ช่างทองทำ
เครื่องประดับเบาๆ นี้ให้เจ้า เรียกว่า “ชนมัญญะ” แปลว่า
กลมๆ เล็กๆ นะลูก ราคาไม่แพงนัก เพียงแสนเดียว

พ่อทุลนิมนต์พระศาสดาและภิกษุสงฆ์มาเสวย และฉัน
อาหารที่บ้าน เจ้าจงอาบด้วยน้ำหอมแล้วสวมเครื่องประดับใหม่
นี้ และถวายบังคมพระศาสดาในที่อันสมควรเถิดนะลูก จะได้
เป็นมงคลแก่เจ้า”

วิชาหากราบขอบคุณเศรษฐี

ละครหยุดพัก ๑๕ นาที ผู้ชมต่างพากันเดินออกไปพัก
ผ่อน ยืดเส้นยืดสายข้างนอก

ผกาแก้วกับเพลินไฉน เดินออกไปยืนสูดอากาศที่ริม
สนามหญ้าหน้าโรงละคร น้ำค้างเย็นชื่น ดวงจันทร์ขาวนวลลอย
เด่นอยู่ในท้องฟ้าสีน้ำเงิน ผกาแก้วรู้สึกมีความสุข

เพลินไฉนแล้วว่า

“นางวิชาหา ทำบุญมาก ให้ทานมาก ได้รับพร ๘
ประการจากพระพุทธรเจ้า จะไปไหนก็เหมือนดวงจันทร์สว่างมี

รศมีเย็น เป็นที่ชื่นชมของคนที่ได้อยู่ใกล้”

ผกาแก้วอยากรู้ว่า พร ๘ ประการคืออะไร เพลินโฉน
บบรรยายให้ฟังว่า

“คำว่าขอพรในสมัยโบราณ แปลว่าขออนุญาต ไม่ใช่ขอ
พรอย่างที่เราไปขอพระว่า ให้สอบได้อะไรอย่างนี้นะ คือเมื่อ
พระพุทธเจ้าให้พร ก็หมายความว่าทรงอนุญาตให้ทำอย่างที่ได้

นางวิสาขาขอพร ๘ ประการว่า

๑. ขอถวายผ้าอาบน้ำฝนแก่พระภิกษุสงฆ์

๒. หากมีพระที่เพิ่งมาจากเมืองอื่น ขอให้นางได้ถวาย
อาหาร

๓. หากมีพระจะออกจากสавัตถิไปเมืองอื่น ก็ขอให้
นางได้ถวายอาหารก่อนไป

๔. ขอถวายอาหารสำหรับพระที่ป่วย

๕. ขอถวายอาหารสำหรับพระที่อุปญฐากพระป่วย

๖. ขอถวายยาแก่พระป่วย

๗. ขอถวายข้าวต้มเช้าแก่พระตลอดทุกวัน คือท่านจะ
ไปบิณฑบาตที่ไหนยังงี้ก็ตาม นางขอถวายข้าวต้มด้วยทุกวัน

๘. ขอถวายผ้าอาบน้ำแก่ภิกษุณี”

ผกาแก้วชื่นชม สักครูหนึ่งก็หัวเราะเบาๆ ถามว่า

“พ่อครัวเรียกเธอว่าแม่อย่างนี้ ไปไหนไม่เงินแยءเธอ”

“ก็คงเงินเหมือนกัน ต่อมาถึงได้ตั้งชื่อลูกชายคนหนึ่ง
ว่า มิคระ เหมือนปู เวลาใครเรียกวิสาขามีการมารดา จะได้
เป็นว่า แม่ของมิคระ คือหมายถึงมิคระคนลูกของวิสาขา
ไม่ใช่คนพ่อ ทำนองนี้แหละ”

“ฉลาดดีนะ” ผกาแก้วชอบใจ

“รู้มั้ วิสาขานี้ เมื่อตอนที่ฟังพระพุทธเจ้าเทศนาที่
บ้านคุณปู ก่อนจะย้ายตามพ่อมาเมืองสาเกตนะ ตอนนั้นอายุ

๗ ขอบ ได้บรรลุเป็นโสดาบันแล้วนะ”

“เธอ อัสสชิ บุญจริง เป็นคนฉลาดมากเลยนะ” พกา
แก้วชื่นชมอย่างจริงใจ

เมื่อม่านกำมะหยี่สีแดงเผยออก ผู้ชมได้เห็นพระภิกษุ
รูปหนึ่งนั่งอยู่ เบื้องหน้าเป็นคนรับใช้นั่งคุกเข่าร้องไห้อยู่

“พระคุณเจ้า วันนี้นายหญิงของข้าพเจ้า แม่นาย
วิสาขาไปงานมงคล ได้สวมเครื่องประดับมหาดาปสาธน์ เมื่อ
กลับจากงานแล้ว แม่นางต้องการเข้าเฝ้าพระศาสดา จึงได้ถอด
เครื่องประดับให้ข้าพเจ้าถือไว้ แต่พอข้าพเจ้ากลับ ข้าพเจ้าลืมไว้ที่
ประทับของพระศาสดา แม่นายวิสาขาให้ข้าพเจ้ามาลองถาม
พระคุณเจ้าดูเจ้าค่ะ”

พระภิกษุวางห่อเครื่องประดับลงตรงหน้า

“นี่เครื่องประดับของนาย จงรับไปเถิด”

หญิงนั้นยังร้องไห้หนักขึ้น

“จำแต่พระคุณเจ้า แม่นายสั่งไว้ว่า ถ้าพระคุณเจ้าจับ
ต้องและเก็บเครื่องประดับไว้แล้วก็ไม่ต้องรับคืน แม่นายบอก
ว่า พระคุณเจ้าเป็นที่เคารพของแม่นายอย่างยิ่ง แม่นายไม่
สมควรจะสวมเครื่องประดับที่พระคุณเจ้าจับต้องแล้ว เพราะ
ฉะนั้น ข้าพเจ้ารับคืนไม่ได้หรอกเจ้าค่ะ”

“อาตมาจะเอาไว้ทำอะไร จงรับคืนไปเถิด และบอก
นายว่าอาตมาให้รับคืนไป น้องหญิงทำตามคำขอร้องของอาตมา
นายของเธอคงไม่ว่าอะไรดอก”

หญิงรับใช้รับห่อของคืน เดินร้องไห้ไปพลาง มหา
วิสาขาซึ่งนั่งอยู่ในมุขสลั้ว ทางด้านขวาของเวที

แสงไฟส่องตามหญิงรับใช้มา ไฟด้านภิกษุสลัวลง และไฟด้านวิสาขาสว่างเจิดจ้าขึ้น

วิสาขาเห็นคนรับใช้ร้องไห้ จึงถามว่า

“พระคุณเจ้าอานนท์เก็บไว้หรือ”

“เจ้าคะ”

“แล้วเธอร้องให้ทำไม”

“ข้าเสียใจที่รักษาของแม่นายไว้ไม่ได้ แม่นายจะลงโทษประการใดก็ตามเถิด ข้ายอมรับผิดทุกประการ” แล้วลงคร่ำครวญแทบเท้าวิสาขา

“จงลุกขึ้นเถิด อย่าคร่ำครวญนักเลย เธอเป็นผู้ทำงานดี ซื่อตรงทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความจงรักภักดี ด้วยเหตุนี้จึงได้อยู่ใกล้ชิดเรา ความดีของเธอนั้นมีอยู่มาก ความพลั้งเผลอบกพร่องเพียงเท่านี้จะลบล้างความดีของเธอได้อย่างไร”

วิสาขาลุกขึ้นยืนเดินมาข้างหน้า

“ว่าแต่เราจะทำอะไรกับเครื่องประดับนี้ เราไม่สามารถจะใช้ได้อีก แต่จะเก็บไว้เฉยๆ ก็ดูจะเสียประโยชน์”

เธอเดินไปมา ครุ่นคิดอยู่ครู่หนึ่ง

“พຽ່ງนี้เราจະลองบอกขาย ถ้าได้เงินมาแล้ว เราจະเอาเงินไปทำบุญ”

วิสาขาเดินกลับไปนั่งที่เดิม แสงไฟค่อยๆ สลัวลง

หญิงรับใช้นำเครื่องประดับไปขาย มีผู้คนมาดูบ้าง แล้วก็จากไป ไม่มีใครซื้อเลย จนในที่สุด นางก็หอบเครื่องประดับกลับมาหาวิสาขา

“ไม่มีใครซื้อเลยเจ้าคะ ไม่มีใครกล้าเอาเครื่องประดับของแม่นายท่านไปแต่งหรือเจ้าคะ ไม่มีใครเหมาะสมพอ ผู้ใดนำไปแต่งกาย แทนที่จะได้รับยกย่อง จะกลับได้รับการเยาะเย้ยหยามหยัน เพราะไม่เหมาะสมกับเครื่องประดับนี้”

วิสาขานิ่งอยู่ครู่หนึ่ง

“ถ้าอย่างนั้นเราจะซื้อไว้เอง เครื่องประดับนี้มีราคา ๙ โกฏิ เราจะซื้อตามราคานั้น เจ้าจงให้คนขนเงิน ๙ โกฏิ ไล่เกวียนนำไปยังวิหาร เราจะไปเฝ้าพระศาสดา”

วิสาขาเดินนำหน้า คนรับใช้ขนเงินไล่เกวียนตามหลัง ไปพักอยู่ด้านซ้ายของเวที

ที่กลางเวที ผ้าม่านชั้นในถูกยกขึ้น เผยให้เห็น พระพุทธเจ้าประทับอยู่ วิสาขาเข้าไปหมอบอยู่เบื้องหน้า ทรงตรัสว่า

“วิสาขา ตถาคตเห็นว่า เธอควรสร้างที่อยู่เพื่อสงฆ์ ใกล้ประตูทางทิศตะวันออกแห่งนครสาวัตถี”

วิสาขาก็มลงกราบพระพุทธเจ้า แล้วเดินออกมากลางเวที ผ้าม่านชั้นในเลื่อนลงมาปิดตามเดิม

แสงไฟสว่างไปทั่วเวที จากไม้บนฐานมีล้อเลื่อนเข้ามาทางซ้ายมือหลายฉากเป็นภาพอารามกำลังเกิดขึ้นทีละตอน จนสำเร็จเป็นอาราม ๒ ชั้น ในชั่วครู่เดียว

วิสาขายืนชมอยู่ พระมหาโมคคัลลานะยืนอยู่ไม่ไกลออกไปนัก วิสาขายกมือพนม กล่าวแก่พระเถระว่า

“ดิฉันเลื่อมใสในฤทธานุภาพของพระคุณเจ้า จึงได้ขออนุญาตองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระคุณเจ้าอยู่สาวัตถีก่อน อย่าได้ตามเสด็จพระองค์ไป

นี่ก็สมศรีทราของดิฉันแล้วจริงๆ เพราะอาณานิภาพของพระคุณเจ้า วัดบุพพารามของดิฉันซึ่งมีห้องทั้งหมด ๑,๐๐๐ ห้อง ชั้นล่าง ๕๐๐ ห้อง ชั้นบน ๕๐๐ ห้อง สามารถสำเร็จได้

รวดเร็วในเวลา ๙ เดือนเช่นนี้”

“อีกไม่นาน พระพุทธร่องค์ก็จะเสด็จกลับมาแล้ว”

พระมหาโมคคัลลานะกล่าว

“ดิฉันจะอาราธนาพระศาสดา พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์
ประทับที่ปราสาทนี้เป็นเวลา ๔ เดือน เพื่อฉลองปราสาท”

“เจริญพร” พระมหาโมคคัลลานะอนุโมทนา

ขณะนั้น หญิงคนหนึ่งนำผ้าเข้ามาหาวิสาขา

“เพื่อนเอ๋ย ข้าพเจ้านำผ้ามาผืนหนึ่ง ท่านจะให้ปูที่ใด”

“โอ ถ้าข้าพเจ้าจะตอบว่าไม่มีสถานที่ที่จะให้ปู ท่านก็จะ
เข้าใจว่าข้าพเจ้าไม่ปรารถนาจะให้ท่านร่วมกุศล เพราะฉะนั้น
ขอให้ท่านเองเถิด เห็นสมควรปูลงที่ใดก็ปูลงเถิด”

หญิงคนนั้นเดินไปรอบๆ ปราสาท เดินเข้าทางนี้ออก
ทางนั้นอยู่หลายครั้งหลายครา แต่มือยังถือผ้าอยู่ แสดงว่ายังหา
ที่ปูลงไม่ได้ สักครู่ใหญ่ๆ เธอก็ไปยืนร้องไห้อยู่

พระอานนท์เดินออกมา หญิงนั้นก้มลงกราบด้วยน้ำตา
นองหน้า

“ดิฉันนำผ้าราคา ๑,๐๐๐ มาเพื่อจะทำบุญ แต่เงิน
ทั่วปราสาทแล้ว ไม่เห็นที่ใดที่จะปูด้วยผ้ามีราคาน้อยกว่า ๑,๐๐๐
กหาปณะเลย ดิฉันไม่รู้จะปูลงที่แห่งใด”

พระอานนท์แนะนำด้วยเสียงอ่อนโยน

“น้องหญิง ผ้าซึ่งปูที่เชิงบันได ย่อมอำนวยผลมาก มี
อานิสงส์ไพศาล เพราะภิกษุทั้งหลายเมื่อล้างเท้าแล้ว ย่อมเช็ด
เท้าด้วยผ้าซึ่งอยู่ตรงนี้ แล้วเข้าไปข้างใน”

หญิงสาวดีใจอย่างเหลือประมาณ รีบนำผ้าไปปูที่บันได
ปราสาท ก้มลงกราบแล้วกราบอีกดีใจที่ได้ทำบุญ

ภิกษุสงฆ์หลายรูปทยอยกันเดินมา และเช็ดเท้าด้วยผ้า
นั้น แล้วเข้าไปในปราสาท

วิสาขาเดินออกมาพร้อมกับลูกหลานและบริวาร มาเดินเวียนรอบปราสาท วิสาขาเปล่งถ้อยคำออกมาด้วยความเบิกบานใจว่า

“บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายวิหารทาน เป็นปราสาทใหม่มีเครื่องฉาบทาอย่างดีสำเร็จแล้ว

บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายเสนาสนภัณฑ์ มีเตียงตั้ง และหมอน เป็นต้น สำเร็จบริบูรณ์แล้ว

บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายสลากัดด้วยอาหารที่สะอาดประณีต สำเร็จบริบูรณ์แล้ว

บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายจีวรทาน ด้วยผ้าที่ทำจากแคว้นกาสี ผ้าเปลือกไม้ และผ้าฝ้าย เป็นต้น สำเร็จบริบูรณ์แล้ว

บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายเภสัชทาน มีเนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง และน้ำอ้อย เป็นต้น ก็สำเร็จบริบูรณ์แล้ว”

ผ้าม่านชั้นในเลื่อนขึ้น เผยให้เห็นพระพุทธรูปประทับอยู่ ภิภุหลายรูป ทูลถามพระพุทธรูปเจ้า

“พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ไม่เคยได้ยินหรือได้เห็นนางวิสาขาขับร้องเลย มาวันนี้นางพร้อมด้วยบุตรหลานเดินเวียนปราสาทขับร้องอยู่ ดิชนางจะกำริบหรือนางเป็นบ้าประการใด”

พระพุทธรูปเจ้าตรัสว่า

“ธิดาของเราหาได้ขับร้องไม่ แต่เพราะอหังการในการที่จะบริจาคของนางเต็มบริบูรณ์แล้ว จึงเปล่งอุทานด้วยความเบิกบานใจ

ภิภุทั้งหลาย วิสาขา ธิดาของเราโน้มจิตไปเพื่อทำ

กุศลต่างๆ เมื่อทำได้สำเร็จสมความปรารถนา ก็ย่อมบันเทิงเบิกบาน ปานประหนึ่งช่างดอกไม้ที่ฉลาดรวบรวมดอกไม้มานานาพันธุ์ไว้ แล้วร้อยเป็นพวงมาลัยให้สวยงามฉนั้น

ช่างดอกไม้ผู้ฉลาดย่อมทำพวงดอกไม้เป็นอันมาก จากกองดอกไม้ที่รวบรวมไว้ฉนั้นใด สัตว์ผู้เกิดมาแล้วจะต้องตาย พึงสั่งสมบุญกุศลไว้ให้มากฉนั้น

บัดนี้วิสาขาดีใจว่า ความปรารถนาที่ตั้งไว้ได้บรรลุถึงที่สุดแล้ว จึงเปล่งอุทานด้วยความเบิกบานใจ”

ภิกษุทูลถามว่า

“นางวิสาขา ได้ตั้งความปรารถนาไว้ตั้งแต่เมื่อใดพระเจ้าข้า ทรงโปรดเมตตาเล่าให้ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายฟังด้วยเถิด”

แสงไฟด้านซ้ายที่ฉายปราสาทของวิสาขาเริ่มสท้วลง วิสาขาและบุตรหลาน ยังคงยืนอยู่หนึ่งๆ ในบริเวณนั้น

เพื่อเล่าอดีตชาติของวิสาขา แสงไฟด้านขวาของเวทีเรือเรื่องขึ้น เผยให้เห็นพระพุทธเจ้าปทุมุตระประทับนั่งอยู่ มีหญิงสาวคนหนึ่งกำลังถวายนั่งของแล้วหมอบกราบ หญิงอีกคนหนึ่งหมอบอยู่ใกล้ๆ

ครู่หนึ่ง หญิงคนที่สองได้คลานเข้าไปใกล้ขึ้นอีกนิด แล้วทูลถามว่า

“ข้าแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อนหญิงของดิฉนั้นได้รับการยกย่องว่าเป็นยอดแห่งอุปัฏฐายิกา (อุปัฏฐากที่เป็นผู้หญิง) ดิฉนั้นอยากทราบว่าได้ทำกรรมอันใดไว้ จึงได้รับตำแหน่งเช่นนี้”

พระพุทธเจ้าปทุมุตระตรัสตอบว่า

“เธอได้ตั้งความปรารถนาไว้ตั้งแสนกับมาแล้ว”

“หากหม่อมฉัน ปรารถนาตำแหน่งเช่นนี้บ้าง จะได้หรือไม่”

พระพุทธเจ้า พิจารณาอยู่ครู่หนึ่ง จึงตรัสว่า

“เธอจะได้เป็นนางวิสาขา ได้รับตำแหน่งเป็นยอดแห่งอุปัฏฐายิกา ในศาสนาแห่งพระโคตม สัมมาสัมพุทธเจ้า”

หญิงนั้นถวายผ้าสาฎก (สาฎกแปลว่า ผ้า) แก่พระสงฆ์ ถวายบังคมพระศาสดา แล้วหมอบลงแทบพระบาท เอ่ยคำตั้งใจอธิษฐานว่า

“ข้าแต่พระองค์ หม่อมฉันถวายทาน ๗ วัน และถวายผ้าสาฎก ด้วยอำนาจผลแห่งทานนี้ หม่อมฉันไม่ปรารถนาความเป็นใหญ่ในเทวโลกอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ขอให้หม่อมฉันพึงได้รับพร ๘ ประการ ในสำนักแห่งพระพุทธเจ้า ขอให้หม่อมฉันได้มีโอกาสดูแลพระสงฆ์จุฬารดาจูแลบุตรน้อย ได้เป็นยอดแห่งอุบาสิกาผู้สามารถบำรุงด้วยปัจจัย ๔”

พระพุทธเจ้าปทุมุตตระให้พร

“จงสำเร็จดังประสงค์เถิด”

แสงไฟค่อยๆ สลัวลงจนมืด พื้นบริเวณนั้นค่อยๆ เลื่อนไปทางขวา ลับไปในฉากด้านข้าง พานักแสดงทั้งหมดกลุ่มนั้นออกไปจากเวที

แสงไฟสว่างชัดเจนที่กลางเวทีชั้นใน ซึ่งพระพุทธเจ้าและพระภิกษุยังคงนั่งอยู่ที่เดิม ขณะที่ละครแสดงถึงประวัติของนางวิสาขา

พระพุทธเจ้าเล่าให้ภิกษุฟังต่อไปว่า

“เมื่อตั้งจิตอธิษฐานแล้ว นางก็ได้ทำบุญไปตลอดชีวิต
เมื่อตายแล้วไปเกิดในเทวโลก ท่องเที่ยวอยู่ในเทวโลกและ
มนุษย์โลกเป็นเวลานาน

ต่อมาในศาสนาแห่งพระกัสสปพุทธเจ้า นางมาเกิดเป็น
พระราชธิดาองค์สุดท้องของพระเจ้ากิกิแห่งกรุงกาสิ นางมี
พระนามว่าสังฆาสิ นางได้ตั้งความปรารถนาไว้เหมือนเดิม

หลังจากนั้นก็ท่องเที่ยวในเทวโลกและมนุษย์โลกอีก
นาน จนบัดนี้จึงได้มาเกิดเป็นนางวิสาขา”

วิสาขาและลูกหลาน เดินจากปราสาทมาหมอบลงทาง
ซ้ายของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“นี่แหละภิกษุทั้งหลาย ธิดาของเราไม่ได้ร้องรำทำ
เพลง แต่อุทานด้วยความเบิกบานใจ ที่ความปรารถนาในบุญ
กุศลทุกอย่างเต็มเปี่ยมบริบูรณ์

ภิกษุทั้งหลาย จิตของวิสาขาน้อมไปในกุศลอยู่เสมอ
เหมือนช่างดอกไม้ผู้ฉลาด รวบรวมดอกไม้ไว้มากมาย แล้ว
เลือกทำพวงมาลัยให้สวยงาม

สัตว์ผู้เกิดมาแล้ว และจะต้องตาย พึงสั่งสมบุญกุศลไว้
ให้มาก”

ม่านก้ามหอยสีแดงค่อยๆ เคลื่อนเข้าหากัน ผู้ชมปรบ
มือให้นักแสดงที่ออกมาโค้งคำนับ มีคนนำช่อดอกไม้ไปมอบให้
แก่ผู้แสดงเป็นวิสาขาด้วย

ผกาแก้วรอนคนออกไปเกือบหมด จึงค่อยๆ เดินตาม
ออกไป เพราะไม่ชอบการเบียดเสียด

อากาศข้างนอกเริ่มเย็น ลมตึกโชยมาแผ่วๆ ลมชื้นชื้น
ใจ เพลินใจมีความสุข ชวนผกาแก้วว่า

“ดูแล้วอยากทำบุญเลยละ พรุ่งนี้ไปทำบุญกันนะ”

“ได้เลย” ผกาแก้วรับคำ “กำลังจะชวนอยู่เหมือนกัน
ทำบุญเยอะๆ จะได้มีบุญคุ้มตัวบ้าง แต่คงไม่มีปัญญาทำอย่าง
นางวิสาขาทรอก”

เพลินใจสนใจด้วยคำสอนของพระพุทธเจ้า

“อย่าดูหมิ่นบุญว่าเล็กน้อย น้ำหยดลงคุ่มที่ละหยด ยัง
เต็มได้นะ เราค่อยๆ สะสมบุญไปก็แล้วกัน ทำไปเรื่อยๆ อาจ
จะทำน้อย แต่ทำบ่อย หรือทำไม่หยุด บุญย่อมจะมากขึ้นเอง
จนได้ รู้มั๊ยจ๊ะ”

บันทึกท้ายเล่ม

เมื่อคุณอ่านมาถึงบทนี้ คงจะได้เห็นถึงหลายๆ สิ่ง
นิทานได้แสดงให้เห็นให้คุณชอบ ตั้งแต่ภาพชีวิตของตัวละครทุกตัว
ความสุข ความทุกข์ การสร้างกรรม และการส่งผลของกรรม
การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และการเวียนว่ายตายเกิดในสังสาร
วัฏอันยาวนาน

ภาพเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของเราเช่นกัน
เพราะในชีวิตของเรา เราก็เคยทำดี ทำชั่ว เคยทำกรรม และ
กำลังเสวยผลของกรรมที่เราเคยทำมา ชีวิตเราก็เหมือนชีวิตคน
อื่น และเหมือนชีวิตในนิทาน ที่ผ่านร้อนผ่านหนาว ผ่านทุกข์
ผ่านสุข และดำเนินชีวิตไปด้วยการตัดสินใจของเรา ไม่ว่าจะ
ตัดสินใจถูกหรือผิดก็ตาม และต่อไปเราเองก็เป็นคนรับผลของ
การตัดสินใจนั้น

พุทธศาสนาสอนให้เราทำดี และทำกุศลให้กับตัวเอง
เอง เพราะว่าตัวเราเท่านั้นที่จะเป็นที่พึ่งของเราได้ คนอื่นแม้
จะพึ่งได้ก็เป็นครั้งคราว เป็นวาระหรือแล้วแต่สถานการณ์ และ
ความสามารถ แต่ตัวเราเองต่างหากที่อยู่กับเราตลอดเวลา และ
เป็นที่พึ่งได้ตลอดเวลา ถ้าหากเราสร้างตัวเราให้เป็นที่พึ่งของ
ตัวเองได้

หนังสือเล่มนี้ มาเล่านิทานให้คุณฟัง ด้วยหวังว่าจะแสดงภาพของชีวิตในสังสารวัฏให้คุณเห็น และเพื่อคุณจะได้เริ่มต้นศึกษาธรรมะต่อไป เพื่อจรรโงงชีวิตของคุณให้ตั้งงามและเจริญในทางธรรม

และด้วยความห่วงใย ถ้าคุณยังเป็นคนใหม่ในโลกแห่งธรรมะ จะขออนุญาตแนะนำเส้นทางเพื่อไม่ให้คุณหลงเสียเวลาไปในเส้นทางที่อาจจะไม่ถูกตรง หนังสือที่แนะนำจะเป็นแผนที่ให้คุณเดินตามไป และเมื่อคุณเข้าใจดีแล้ว หลังจากนั้นคุณก็จะวินิจฉัยได้เองว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกหรือผิด

ถ้าคุณอ่านหนังสือเล่มนี้เป็นเล่มแรก ขอชวนคุณอ่านหนังสือของผู้เขียนอีก ๒ เล่มคือ ซ้อปึงบุญ ซึ่งจะแนะนำการมีธรรมะในชีวิตประจำวันอย่างง่ายๆ ให้คุณรู้จักก่อน ต่อจากนั้นขอให้อ่านหนังสือธรรมะรอบกองไฟ ซึ่งจะแนะนำใจความแก่นของพุทธศาสนา ทั้งข้อธรรมหลัก หลักกรรม หลักการทำบุญ อันจะทำให้คุณเห็นภาพคำสอนของศาสนาเป็นแนวทางสำหรับเข้าไปศึกษาธรรมะต่อไป

ในการศึกษาธรรมะขอแนะนำให้คุณศึกษาหนังสือดังนี้ หนังสืออาจารย์วสิน อินทสระ หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ หลวงพ่อพุทธทาส หลวงพ่อชา สุภัทโท หลวงปู่ดูลย์ อตุโล

หนังสือดังกล่าวสามารถหาอ่านได้ที่ห้องหนังสือเรือนธรรม ถนนพิชัย โทรศัทพ์ ๐-๒๒๔๔-๘๒๙๒ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

หรือลองหาอ่านตามห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประจำจังหวัด หรือหาซื้อจากร้านหนังสือทั่วไป

หากต้องการทำบุญพึ่งเทศน์ที่วัด :-

๑. วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ปากเกร็ด เวลา ๙.๐๐ น.
วันอาทิตย์

๒. วัดสวนแก้ว เวลา ๑๓.๐๐ น. วันอาทิตย์

๓. สวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
อบรมนั่งสมาธิทุกเดือน โทร. ๐-๗๗๔๓-๑๕๙๖-๗

๔. วัดสุন্নทวาราม พระอาจารย์มิตชูโอะ คเวสโก
ลูกศิษย์หลวงพ่อบุชา สุภัทโท เป็นเจ้าอาวาส วัดอยู่ไทรโยค
กาญจนบุรี เป็นวัดป่าร่มรื่นสวยงามมาก ติดต่อบริการเวลา
การอบรมของทางวัด กรุณาติดต่อมูลนิธิมาหา โคตมี โทรศัพท์
๐-๒๖๗๖-๓๔๕๓

๕. วัดป่าแสงธรรม อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทร. ๐-๗๗๓๗-๔๑๑๐ ท่านพระครูสันติธรรมรังษีเป็นเจ้า
อาวาส

๖. วัดมเหยงคณ์ ตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โทร. ๐-๓๕๒๔-๒๘๙๒

๗. วัดปัญญาบันฑิตาราม ตำบลคลองหก อำเภอ
คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โทร. ๐-๒๙๐๔-๖๑๐๑-๒ มี
กิจกรรมวันอาทิตย์ตอนเช้า ๙.๐๐ น.

อย่าคิดว่าการเข้าวัดเป็นเรื่องน่าอาย เชย ความคิดนี้
ตอนนี้ล้าสมัยแล้ว คนที่คิดแบบนี้ต่างหากที่เชย เพราะได้เปิด
เผยความไม่รู้จักรัศมีออกมา การเข้าวัด เป็นการเข้าไปหา
ธรรมะดีๆ มาประดับกายใจ เข้าวัดแล้วทำบุญ ฟังธรรม
สบายใจแล้วหน้าผ่องใส ไม่ต้องใช้ครีมหน้าแดง นั่งสมาธิแล้วใจ
สงบ ทำให้ใจเย็น คนใจเย็นใครๆก็รัก คุณว่าจริงมั๊ย คุณเอง
ชอบคนใจเย็นมั๊ย หรือรักคนขี้โมโห มีสมาธิแล้วมีสติ มีสติแล้ว

เรียนดี หรือถ้าทำงานแล้ว จะทำงานได้ดี คนทำงานดีไม่มีวัน
ตกงาน ถ้าเศรษฐกิจแย่ คุณคิดว่า ระหว่างคนทำงานดีกับคน
ทำงานนั้นๆ ใครจะถูกเลย์ออฟ อ๊ะ นี่ไม่ด้ายย่ะนะจ๊ะ

มาศึกษาธรรมะกันเถอะค่ะ เพื่อสร้างสิ่งดีๆให้กับชีวิต
ของคุณเอง คุณจะพบว่าชีวิตมีความสุขขึ้น และการมีชีวิตอยู่
เป็นชีวิตที่มีคุณค่าและมีความหมายมากขึ้น

ขอให้ทุกๆ คนมีความสุขในธรรม สวัสดิ์ค่ะ

พระพุทฺธสุภายิต จากหนังสือ ธรรมบท
โดย อาจารย์ เสฐียรพงษ์ วรรณปก

ขุนเขาไม่สะเทือนเพราะแรงลมฉนใด
บัณฑิตย่อมไม่หวั่นไหว
เพราะนินทาหรือสรรเสริญ ฉนนัน

ห้วงน้ำลึก ไสสะอาดสงบฉนใด
บัณฑิตพึงธรรมแล้ว
ย่อมมีจิตใจสงบฉนนัน

ถ้าหากคนเราจะทำความดีไชร
ก็ควรทำบ่อย ๆ
ควรพอใจในการทำควมดีฉนน
เพราะการสะสมควมดีนำสุขมาให้

อย่าดูถูกบุญว่าเล็กน้อยจักไม่สนองผล
น้ำตกจากเวหาทีละหยาด ๆ ยังเต็มคุ่มได้
นักปราชญ์สะสมบุญทีละเล็กละน้อย
ย่อมเต็มด้วยบุญได้เช่นกัน

ถ้าเธอทำตนให้เจ็บเสียได้เหมือนน้องปากแตก
ก็นับว่าเธอเข้าถึงนิพพานแล้ว
เธอก็จะไม่ต้องทะเลาะเบาะแว้งกับใครอีก

สอนคนอื่นอย่างใด ควรทำตนอย่างนั้น
ฝึกตนเองได้แล้ว จึงควรฝึกคนอื่น
เพราะตัวเราเองฝึกยากยิ่งนัก

เราต้องพึงตัวเราเอง
คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้
บุคคลผู้ฝึกตนดีแล้ว
ย่อมได้ที่พักที่ได้แสนยาก

ถึงจะทำประโยชน์แก่คนอื่นมากมาย
ก็ไม่ควรจะทิ้งจุดมุ่งหมายปลายทางของตน
เมื่อรู้ว่าอะไรคือจุดมุ่งหมายปลายทางของตนแล้ว
ก็ควรใส่ใจจนขวนขวาย

ผู้ใดทำบาปไว้แล้ว ละได้ด้วยการทำดี
ผู้นั้นย่อมส่องโลกนี้ให้สว่าง
เหมือนพระจันทร์ที่พ้นจากเมฆฉะนั้น

ไม่มีไฟใดเสมอด้วยราคะ
ไม่มีโทษใดเสมอด้วยโทสะ
ไม่มีทุกข์ใดเสมอด้วยเบญจันธ์
ไม่มีสุขใดเสมอด้วยความสงบ

ควรละความโกรธ ละมานะ
เอาชนะกิเลส เครื่องผูกมัดทุกอย่าง
ผู้ที่ไม่ติดอยู่ในรูปนาม หมดกิเลสแล้ว
ทุกข์ก็ครอบงำเขาไม่ได้

ไม่ว่าในอดีต ปัจจุบัน อนาคต
คนที่ถูกรสเรณูโดยส่วนเดียว
หรือถูกนินทาโดยส่วนเดียว ไม่มี

คนมีปัญญา

ควรจัดมลทินของตน

ทีละน้อย ๆ ทุก ๆ ขณะโดยลำดับ

เหมือนนายช่างทองบัดเป่าสนิมแร่

พวกเธอจงพยายามทำความเพียรเถิด

พระศาสดา เป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น

ชนทั้งหลายผู้เดินทางสายนี้

โดยปฏิบัติภาวนา

ก็จะพ้นจากเครื่องผูกของพญามาร

